

Badania zrealizowane przez
Małopolską Organizację
Turystyczną
dla
Urzędu Miasta Krakowa

ISBN 978-83-65249-94-4

Numer 2/2017

ISSN 2299-2863 Druk, e-ISSN 2299-2871 Online
Ruch Turystyczny w Krakowie 2016
UCZESTNICY ŚWIATOWYCH DNI MŁODZIEŻY
W KRAKOWIE W 2016 ROKU

MONOGRAFIA

Metoda badań i analiza wyników opracowane przez ekspertów:

Wyższej Szkoły Turystyki i Ekologii w Suchej Beskidzkiej
Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie
Akademii Wychowania Fizycznego im. Bronisława Czecha w Krakowie
Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie
Uniwersytetu Jagiellońskiego
Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie
Krakowskiej Akademii im. A. Frycza Modrzewskiego w Krakowie

AUTORZY:

dr Krzysztof Borkowski *red. nauk.*
Kierownik projektu
prof. dr hab. Tadeusz Grabiński
prof. dr hab. Antoni Jackowski
ks. prof. dr hab. Maciej Ostrowski
prof. UEK dr hab. Renata Seweryn
ks. dr hab. Roman Bogacz
dr hab. Elżbieta Bilaska-Wodecka
dr hab. Izabela Soljan
dr Marek Łabaj *prof. WSTiE,*
dr Bożena Alejziak
dr Ewa Grabińska
dr Franciszek Mróz
dr Jadwiga Sobczuk
mgr Justyna Liro
mgr Leszek Mazanek

Koordinator MOT:

mgr Paweł Mierniczak
mgr inż. Jan Wieczorkowski
Koordinator UM Krakowa:
mgr Katarzyna Gądek
mgr inż. Rafał Perłowski

MAŁOPOLSKA ORGANIZACJA TURYSTYCZNA
KRAKÓW – LIPIEC 2016 – CZERWIEC 2017

ISBN 978-83-65249-27-2

ISBN 978-83-65249-94-4

RUCH TURYSTYCZNY W KRAKOWIE

ISSN 2299-2863 Druk

ISSN 2299-2871 Online

Numer 2/2017

Małopolska Organizacja Turystyczna
Rynek Kleparski 4/13
31-150 Kraków

Kolegium Redakcyjne

Przewodniczący:

dr Krzysztof Borkowski PhDr. red. nauk.

Członkowie:

prof. dr hab. Tadeusz Grabiński

prof. UEK dr hab. Renata Seweryn

mgr Leszek Mazanek

dr Ewa Grabińska

mgr Jan Wieczorkowski

mgr Leszek Zegzda

mgr Andrzej Gut – Mostowy

mgr Paweł Mierniczak

Sekretarz:

mgr Mirosław Bartyzel

Konsultant graficzny:

mgr Jakub Borkowski

Recenzenci naukowcy:

prof. dr hab. Leszek Koziol

prof. dr hab. Anna Nowakowska

dr hab. Krzysztof Kaganeck

Autorzy:

Monografii Ruch Turystyczny w Krakowie–

UCZESTNICY ŚWIATOWYCH DNI MŁODZIEŻY W KRAKOWIE W 2016 ROKU

dr Krzysztof Borkowski, Akademia Wychowania Fizycznego im. Bronisława Czecha w Krakowie

kierownik Międzyuczelnianego Zespołu Ekspertów Małopolskiej Organizacji Turystycznej

prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie

ks. prof. dr hab. Maciej Ostrowski, Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie

ks. dr hab. Roman Bogacz, Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie

prof. dr hab. Antoni Jackowski, Uniwersytet Jagielloński w Krakowie

prof. UEK dr hab. Renata Seweryn, Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie

dr hab. Elżbieta Bilaska-Wodecka, Uniwersytet Jagielloński w Krakowie

dr hab. Izabela Sołjan, Uniwersytet Jagielloński w Krakowie

dr Marek Łabaj prof. WSTiE, Wyższa Szkoła Turystyki i Ekologii w Suchej Beskidzkiej

dr Ewa Grabińska, Uniwersytet Jagielloński w Krakowie

dr Franciszek Mróz, Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie

dr Bożena Alejski, Akademia Wychowania Fizycznego im. Bronisława Czecha w Krakowie

dr Jadwiga Sobczuk, Wyższa Szkoła Turystyki i Ekologii w Suchej Beskidzkiej

mgr Justyna Liro, Uniwersytet Jagielloński w Krakowie

mgr Leszek Mazanek, Akademia Wychowania Fizycznego im. Bronisława Czecha w Krakowie

SPIS TREŚCI

Słowo wstępne.....	7
Słowo wstępne Pana Prezydenta Miasta Krakowa.....	7
Krzysztof Borkowski	8
Maciej Ostrowski.....	13
Elżbieta Bilka-Wodecka, Antoni Jackowski, Justyna Liro, Izabela Soljan	20
Tadeusz Grabiński,.....	25
Renata Seweryn	27
Marek Łabaj	30
Ewa Grabińska	33
Franciszek Mróz	37
Bożena Alejziak.....	41
Jadwiga Sobczuk.....	44
Leszek Mazanek.....	46
Rozdział I. Metododyka badań.....	48
1.1. Cel badań.....	48
1.2. Wielkość próby	48
1.3. Sposób pozyskania próby.....	53
1.4. Konstrukcja ankiety	53
Wzór ankiety – wersja polska.....	55
Rozdział II. Struktura próby	62
2.1. Struktura narodowa respondentów, uczestników Światowych Dni Młodzieży Ogółem.....	62
2.2. Struktura respondentów, uczestników Światowych Dni Młodzieży, według miejsca zamieszkania	68
2.3. Struktura respondentów, uczestników Światowych Dni Młodzieży według wieku	71
2.4. Struktura respondentów, uczestników Światowych Dni Młodzieży według płci... 72	
2.5. Struktura respondentów, uczestników Światowych Dni Młodzieży według deklarowanego wykształcenia	73

2.6. Struktura respondentów, uczestników Światowych Dni Młodzieży według statusu zawodowego.....	74
2.7. Struktura respondentów, uczestników Światowych Dni Młodzieży według statusu materialnego.....	75
2.8. Struktura respondentów, uczestników Światowych Dni Młodzieży według subiektywnego poziomu strachu, jaki odczuwał ankietowany przed przyjazdem do Krakowa.....	77
Rozdział III. Zachowania turystyczne badanych uczestników Światowych Dni Młodzieży Kraków 2016 przed przyjazdem do miasta	85
3.1. Wiedza badanych uczestników ŚDM Kraków 2016 o wydarzeniu i o mieście gospodarzu oraz jej źródła	85
3.2. Organizator przyjazdu na ŚDM Kraków 2016.....	89
3.3. Motywy przyjazdu respondentów na ŚDM Kraków 2016.....	91
Rozdział IV. Zachowania turystyczne badanych uczestników Światowych Dni Młodzieży Kraków 2016 podczas pobytu w mieście	100
4.1. Korzystanie przez badanych uczestników ŚDM Kraków 2016 z pakietu pielgrzyma/wolontariusza	100
4.2. Baza noclegowa wykorzystywana przez badanych uczestników ŚDM Kraków 2016 podczas pobytu w mieście	103
Rozdział V. Dostępność transportowa miasta dla respondentów – pielgrzymów, uczestników Światowych Dni Młodzieży	105
5.1. Struktura procentowa środków transportu wykorzystanych w trakcie przyjazdu respondentów – pielgrzymów ŚDM w 2016 roku z podziałem na turystów krajowych i zagranicznych	105
5.2. Struktura procentowa środków transportu wykorzystanych w trakcie przyjazdu respondentów –pielgrzymów ŚDM w roku 2016 z podziałem na kraj pochodzenia	109
5.3. Struktura procentowa środków transportu wykorzystanych w trakcie przyjazdu respondentów –pielgrzymów ŚDM w 2016 roku z uwzględnieniem statusu aktywności życiowej.....	110
5.4. Struktura procentowa środków transportu wykorzystanych w trakcie przyjazdu respondentów – pielgrzymów ŚDM w roku 2016 z podziałem na wiek respondentów	112

5.5. Struktura procentowa środków transportu wykorzystanych w trakcie przyjazdu respondentów–pielgrzymów ŚDM w roku 2016 z uwzględnieniem płci.....	116
5.6. Struktura procentowa środków transportu wykorzystanych w trakcie przyjazdu respondentów –pielgrzymów ŚDM w roku 2016 z podziałem na poziom wykształcenia	118
Rozdział VI. Wizerunek miasta Krakowa w oczach respondentów -uczestników Światowych Dni Młodzieży 2016	120
6.1. Kraków jako miejsce organizacji Światowych Dni Młodzieży w ocenie respondentów -uczestników ŚDM.....	120
6.2. Wysokości cen w stosunku do jakości usług w ocenie respondentów - uczestników ŚDM 2016	128
Rozdział VII. Lojalność badanych uczestników Światowych Dni Młodzieży Kraków 2016 w stosunku do miasta.....	138
7.1. Częstotliwość podróży do Krakowa badanych uczestników ŚDM 2016	138
7.2. Realizacja oczekiwań badanych uczestników ŚDM Kraków 2016	139
7.3. Deklarowane przez respondentów - uczestników ŚDM 2016 korzyści odniesione przez nich podczas pobytu w Krakowie	140
7.4. Deklaratywna lojalność badanych uczestników ŚDM 2016 wobec Krakowa.....	142
7.5. Rekomendacja Krakowa znajomym przez badanych uczestników ŚDM 2016... ..	143
7.6. Trudności podczas pobytu w Krakowie przeżyte osobiście przez respondentów - uczestników ŚDM 2016	146
7.7. Negatywne zachowania innych osób, zaobserwowane osobiście przez respondentów -uczestników ŚDM 2016 podczas pobytu w Krakowie	151
Rozdział VIII. Zalecenia dla przyszłych organizatorów Światowych Dni Młodzieży na podstawie opinii badanych uczestników Światowych Dni Młodzieży Kraków 2016, jak również dla kraju i miasta gospodarza spotkania	155
8.1. Zalecenia respondentów - pielgrzymów, na co przyszli organizatorzy ŚDM powinni zwrócić uwagę przy przygotowaniach kolejnych ŚDM.....	155
8.2. Zalecenia zespołu badawczego, na co przyszli organizatorzy ŚDM powinni zwrócić uwagę przy przygotowaniach kolejnych ŚDM	159
Krzysztof Borkowski	159

Antoni Jackowski, Elżbieta Bilska-Wodecka, Izabela Soljan, Justyna Liro	165
Tadeusz Grabiński.....	167
Renata Seweryn	168
Ewa Grabińska	170
Bożena Alejziak.....	174
Jadwiga Sobczuk.....	176
Podsumowanie.....	178
Bibliografia.....	181
SPIS TABEL	184
SPIS RYSUNKÓW	187

Słowo wstępne

Słowo wstępne Pana Prezydenta Miasta Krakowa

Zeszłoroczne Światowe Dni Młodzieży zapisały się w historii Krakowa jako wydarzenie piękne, barwne, niezwykle dzięki energii młodych pielgrzymów z całego świata i charyzmie papieża Franciszka. Dla samorządu Krakowa był to kolejny test organizacyjnej sprawności, tym razem na skalę, którą trudno porównać z jakimkolwiek wcześniejszym wyzwaniem.

Było to także wydarzenie istotne dla rozwoju turystyki w Krakowie, zwłaszcza turystyki religijnej. Setki tysięcy młodych ludzi zabrały do swoich domów wspomnienia z miasta św. Jana Pawła II i Bożego Miłosierdzia, miasta UNESCO i europejskiego ośrodka kultury. Mam nadzieję, że wspomnienia te obudziły w nich pragnienie dalszego odkrywania krakowskiego *genius loci*.

Mając świadomość wyjątkowości Światowych Dni Młodzieży, zleciliśmy przeprowadzenie kompleksowych badań opinii ich uczestników. Złożyły się na nie: ankieta przeprowadzona wśród pielgrzymów przez zespół naukowy pod kierownictwem dra Krzysztofa Borkowskiego z krakowskiej AWF oraz analiza wpływu ŚDM na gospodarkę Krakowa, którą opracował zespół prof. Jadwigi Berbeki z Uniwersytetu Ekonomicznego. Dostarczają one wielu ciekawych obserwacji i wniosków, wskazują też kluczowe kierunki rozwoju turystyki religijnej w najbliższych latach. Nade wszystko jednak przytoczone w nim opinie ponad dwóch tysięcy pielgrzymów potwierdzają odczucia, jakie mieliśmy przed rokiem: że Kraków organizacyjnie stanął na wysokości zadania, a atmosfera miasta pozostała w sercach naszych gości, którzy chętnie przyjadą tu ponownie. Z radością znów ich powitamy!

Krzysztof Borkowski¹

Misericordias Domini in aeternum cantabo

„Miłosierdzie Boga wiecznie wyśpiewywał będę” Fragment [Ps 88,2]

Każdy Mega Event rządzi się tymi samymi prawami kompozycji. Podlegają im, bowiem wszystkie dzieła rąk i myśli ludzkiej. Organizatorzy mają do dyspozycji dwa bazowe komponenty. Jednym z tych komponentów jest „CZAS”, drugim jest „PRZESTRZEŃ”. To ich dobór i synchronizacja decydują o końcowym wyniku i ostatecznym efekcie zaprojektowanego wydarzenia. Stanowią one kanwę i ośnowę eventu. **Czas**, rozumiany jako: rok kalendarzowy, liturgiczny, ..., kwartał, miesiąc, ... czas trwania: dni tygodnia, pora dnia, pora nocy, brzask, wschód słońca, zachód słońca, zmierzch, faza księżyca i ostatecznie bardzo istotne, kolejne godziny i minuty danej doby. **Przestrzeń** natomiast rozumiana jako: kategoria geograficzna ze swoimi współrzędnymi GPS i dziedzictwem przyrodniczym, ale również jako: kategoria społeczna - „przestrzeń społeczna” z całym swoim dziedzictwem antropogenicznym i swoistymi społecznymi [kulturowymi] „markerami” destynacji, takimi historycznymi punktami odniesienia, które pozwalają zrozumieć mentalność mieszkańców danego miejsca. Do tego momentu organizator ma do czynienia z logiką zdarzeń i na jej podstawie kształtowaną logistyką wydarzenia. Do tego dochodzi jeszcze jednak SYNCHRONIA² konsumująca przestrzeń i czas tu i teraz, udowadniając, że Duszy materia się nie ima i wszystkie te rozumowe, obliczeniowe i konkretne zabiegi, służą tylko po to, aby zrealizować odwieczne zamiary Ducha³. Są one jego narzędziami. "Nie ciało posiada duszę, a dusza wcielona jest w ciało", jak i również ": nie istniejemy dla świata, to raczej świat istnieje dla nas"- obydwie te stwierdzenia, uzasadniają wyższość ducha nad materią i odwołują

¹ dr Krzysztof Borkowski PhDr, Akademia Wychowania Fizycznego im. Bronisława Czecha w Krakowie-kierownik Zakładu Obsługi Ruchu Turystycznego, Wyższa Szkoła Turystyki i Ekologii w Suchej Beskidzkiej-Pełnomocnik Rektora ds. Nadzoru i Funkcjonowania Wydziału Turystyki i Rekreacji, Członek Zarządu Małopolskiej Organizacji Turystycznej, Kierownik Międzyuczelnianego Zespołu Ekspertów Małopolskiej Organizacji Turystycznej.

² Synchronia udowodniona przez Carla Junga najlepiej definiuje się w sytuacji: „sprzątam, decydujemy przypadkowo o posprzątaniu zdjęć, zamyślamy się nad zdjęciem nas z najlepszym przyjacielem z dzieciństwa, którego bardzo chcielibyśmy spotkać, dzwoni telefon i jest to dokładnie ten przyjaciel”. Synchronia dzięki Carlowi Jungowi jest dziś uznanym faktem naukowym... Synchronia to nic innego jak przedziwne „zbiegi okoliczności”, synergia to przedziwne „dopasowania”...

<https://pl.wikipedia.org/wiki/Synchroniczno%C5%9B%C4%87>

³Jako że, "Duch tchnie, kędy chce" - spiritusflat, ubivolet. https://pl.wiktionary.org/wiki/spiritus_flat_ubi_vult

się do sensu, wykraczającego poza doświadczenie⁴. Wiemy, że synchroniczność to zjawisko duchowe, postrzegane przez intuicję, które mimo swojej nieuchwytności ma sens. Te zdarzenia (powstałe w ten nieprzyczynowy sposób) pozwalają nam na doświadczenie czegoś nowego, upewniając nas w przekonaniu, że nasze życie jest na swój sposób kierowane i dokądś prowadzi, zapewniając, że możemy otrzymać pomoc lub radę w najbardziej zaskakującym jego momencie. W tym systemie funkcjonuje każdy z nas, wszystkie mniejsze i większe synchroniczności w naszych życiach tworzą synchronię, swoisty system, kontrolowany przez Stwórcę, umożliwiający nam realizowanie naszych ziemskich planów. Synchronia to przejaw Jedności. Co nam daje ta wiedza? Świadomość sensu. Jeżeli zdajemy sobie sprawę, że świat nie jest jedynie domeną umysłu, a prawda domeną logiki, nasze życie nie jest tylko następstwem zdarzeń, to otwieramy się na to, co zawsze jest najważniejsze⁵; Stwórcę i Unikalność Stworzenia. "Nic dwa razy się nie zdarza i nie zdarzy", co sprawia, że każde Światowe Spotkanie [Dni] Młodzieży jest inne mimo swojej powtarzalności. To ono powoduje, że istniejący w danym miejscu *genius loci*, tj. „duch miejsca”, istniejący od lat a może i wieków, a oddający z całą pewnością niematerialną, symboliczną wartość tego miejsca, umacnia się i zwiększa zasięg swojego oddziaływania⁶.

Organizatorom Światowych Dni Młodzieży idealnie udało się dobrać te dwa bazowe elementy eventu i stworzyć warunki do zaistnienia Światowych Dni Młodzieży w czasie synchronicznie idealnym, bo w Roku Miłosierdzia i w miejscu pulsującym energią Bożego

⁴ Jeżeli natomiast Chrystus w was mieszka, ciało wprawdzie podlega śmierci ze względu na [skutki] grzechu, duch jednak posiada życie na skutek usprawiedliwienia. A jeżeli mieszka w was Duch Tego, który Jezusa wskrzesił z martwych, to Ten, co wskrzesił Chrystusa <Jezusa> z martwych, przywróci do życia wasze śmiertelne ciała mocą mieszkającego w was swego Ducha. NOWY TESTAMENT Św. Paweł List do Rzymian Rz 8 <http://biblia.deon.pl/rozdzial.php?id=277&werset=14#W14>

⁵ <http://instytutarete.pl/poczytaj/umysl/samoswiadomosc/420-synchronia.html>

⁶ *De facto* pod tym terminem kryje się problem wyjątkowości przestrzeni, postrzeganej jako wyróżniona, niezwykła, jedyna w swoim rodzaju oraz problem identyfikacji tej wyjątkowości. „Duch miejsca” umyka bowiem precyzyjnemu opisowi i nieraz trudno powiedzieć, na czym on polega. Mimo to jest on odczuwany pozajednostkowo w skali społecznej, choć oczywiście rozpoznawanie jego magicznego charakteru zależy od wrażliwości i wiedzy, a więc kapitału kulturowego obserwatora. Wynika to z faktu, że istnienie *genius loci* nie jest bezpośrednio wpisane w miejsce, ale raczej w postrzeganie tego miejsca przez człowieka. „Duch miejsca” istnieje w człowieku i wyraża się w relacji do tego miejsca. Może on zaistnieć tylko wówczas, gdy człowiek potrafi dostrzec owe niematerialne wartości miejsca i świadomie lub nieświadomie dokonać ich oceny. Więcej w: K. Borkowski, E. Grabińska, R. Seweryn THE SIGNIFICANCE OF GENIUS LOCI IN TOURISM (ON THE EXAMPLE OF KRAKOW IN THE YEARS 2012-2016) 12th International Conference „Tourism as a Crossroad of Knowledge”- on 22th and 23th February 2017 - College of Polytechnics Jihlava Recenzovaný sborník z mezinárodní konference Jihlava 22. - 23. února 2017 Editori / Editors: RNDr. Mgr. Stanislava Pachrová, Ph.D. Ing. Bc. Martina Doležalová przyjęte do druku.

Miłosierdzia, gdzie osobiście wędrowali za życia na ziemi Apostołowie Miłosierdzia Bożego w osobach świętej siostry Faustyny Kowalskiej i świętego Papieża Jana Pawła II. To oni 16 głosili miastu i światu orędzie Miłosiernego Boga i rozniecali w płomień iskrę Bożego Miłosierdzia. Całe miasto Kraków wraz z „Białym Morzem” krakowskich Łagiewnik, obejmującym Kaplicę Zgromadzenia Sióstr Matki Bożej Miłosierdzia z cudami słynącym obrazem Pana Jezusa Miłosiernego i konfesją Świętej Siostry Faustyny⁷, Bazylikę Bożego Miłosierdzia z dzwonnica, z posągami św. Jana Pawła II, górującą nad całym miastem jak latarnia morska na brzegu **Oceanu Miłosierdzia Bożego**, wskazującą drogę zabłąkanym duszom ludzkim do Bezpiecznej Przystani i Bramy Miłosierdzia⁸, jak również Centrum Jana Pawła II - Nie lękajcie się!⁹ wraz z Sanktuarium św. Jana Pawła II z relikwiami krwi świętego¹⁰, jak również Błonia Krakowskie pamiętające liczne spotkania mieszkańców Krakowa, Polski i ościennych krajów z Papieżami i specjalnie na tę okazję przygotowany w Brzegach, na surowym korzeniu, pomiędzy Krakowem, a Wieliczką Campus Misericordiae - Pole Miłosierdzia¹¹, stworzyły przestrzeń dla tego Mega Eventu. Również motto Światowych Dni Młodzieży Kraków 2016: „Błogosławieni miłosierni, albowiem oni miłosierdzia dostąpią”¹² - spięło wszystkie te elementy w całość wręcz organiczną.

Analizując na trzy lata przed Światowymi Dniami Młodzieży, które odbyły się w Krakowie w 2016, dane publikowane przez organizatorów Światowych Dni Młodzieży, poczynając od pierwszych, zapoczątkowanych przez św. Jana Pawła II w 1985 roku w Rzymie, do tych z 2013 roku w Rio de Janeiro za Papieża Franciszka, już w listopadzie 2013 roku eksperci Małopolskiej Organizacji Turystycznej wyliczyli, że frekwencja na Światowych Dniach Młodzieży w Krakowie w 2016 roku może osiągnąć wymiar w przybliżeniu ok. trzech milionów osób¹³, co podczas centralnej uroczystości Światowych Dni Młodzieży

⁷ <https://www.faustyna.pl/zmbm/krakow/>

⁸ <https://www.milosierdzie.pl/index.php/pl/>

⁹ <http://janpawel2.pl/home>

¹⁰ <http://www.sanktuariumjp2.pl/>

¹¹ Campus Misericordiae - Pole Miłosierdzia - ŚDM Brzezi <https://www.facebook.com/SDMCampus/>

¹² Mat 5,7

¹³ Zakładając, w opracowaniu Ruch turystyczny w Krakowie w 2013, 2014, 2015 roku : monografia / red. nauk. Krzysztof Borkowski ; aut. prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, prof. UEK dr hab. Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek, dr Ewa Grabińska; koordynator MOT Paweł Mierniczak, Jan Wieczorkowski Kraków : Małopolska Organizacja Turystyczna, 2013, 2014, 2015 s. 183, że:

1. Pierwsze spotkanie w Rzymie było spotkaniem „rozruchowym” bazującym na naturalnym ruchu pątniczym do Watykanu – (można je przyrównać do prądu z „akumulatora” i *odpalito ze wspomaganiami* „alternator południowo-amerykański” w Buenos Aires - dlatego można wskazać, że w Krakowie w 14 międzynarodowej edycji Światowych Dni Młodzieży dojdzie do uśrednienia obu strumieni pątniczych na poziomie **1 500 000 osób** [1407692].

w Krakowie w 2016 roku w trakcie Mszy Posłania na Campus Misericordiae – Pole Miłosierdzia w Brzegach – stało się faktem. Na tydzień wcześniej, w trakcie Światowych Dni Młodzieży i tydzień po ich zakończeniu, miasto Kraków i jego okolice pulsowało wzmożonym, ale radosnym ruchem podróźniczym młodych; tak wiekiem jak i/lub duchem pątników z charakterystycznymi plecaczkami ŚDM. Rzeczywiście spełniło się wołanie: „Miłosierdzie Boga wiecznie wyśpiewywał będę” z dodatkowym uzupełnieniem „Miłosierdzie Boga **NA CAŁY ŚWIAT** wiecznie wyśpiewywał będę”, gdyż dotarło ono do najdalszych zakątków kuli ziemskiej wraz z powracającymi pątnikami, jak również współczesnymi mediami równoległe niosącymi wirtualny przekaz tych dni.

Podczas organizacji Mega Eventów organizatorzy mają za zadanie uwzględnić między innymi dwa rodzaje sytuacji. Są to: sytuacje przewidywalne, co oznacza między innymi siłę wyobraźni organizatorów, zakres posiadanego doświadczenia i posiadanych przez nich informacji wrażliwych, jak również i danych związanych z dotychczasowymi tego typu wydarzeniami i sytuacje nieprzewidywalne, których ludzki umysł, mimo posiadanej wiedzy i doświadczenia, nie jest w stanie przewidzieć.

Dobry organizator dba, aby czynnik losowy, entropii i synchronii, mogący generować nieprzewidywalne zagrożenie dla życia, zdrowia lub mienia uczestników i mieszkańców destynacji, miał jak najmniejsze pole działania. Do odpowiedzi na pytanie, jak organizator był przygotowany na zagrożenia NIEPRZEWIDYWALNE dochodzi wówczas, gdy zagrożenie takie staje się faktem. Służby czuwające nad zabezpieczeniem Mega Ewentu, jakim niewątpliwie były Światowe Dni Młodzieży w Krakowie, mogły ogłosić sukces. Do Krakowa w 2016 roku na Światowe Dni Młodzieży dotarło ok. trzy miliony pątników, tak z kraju jak

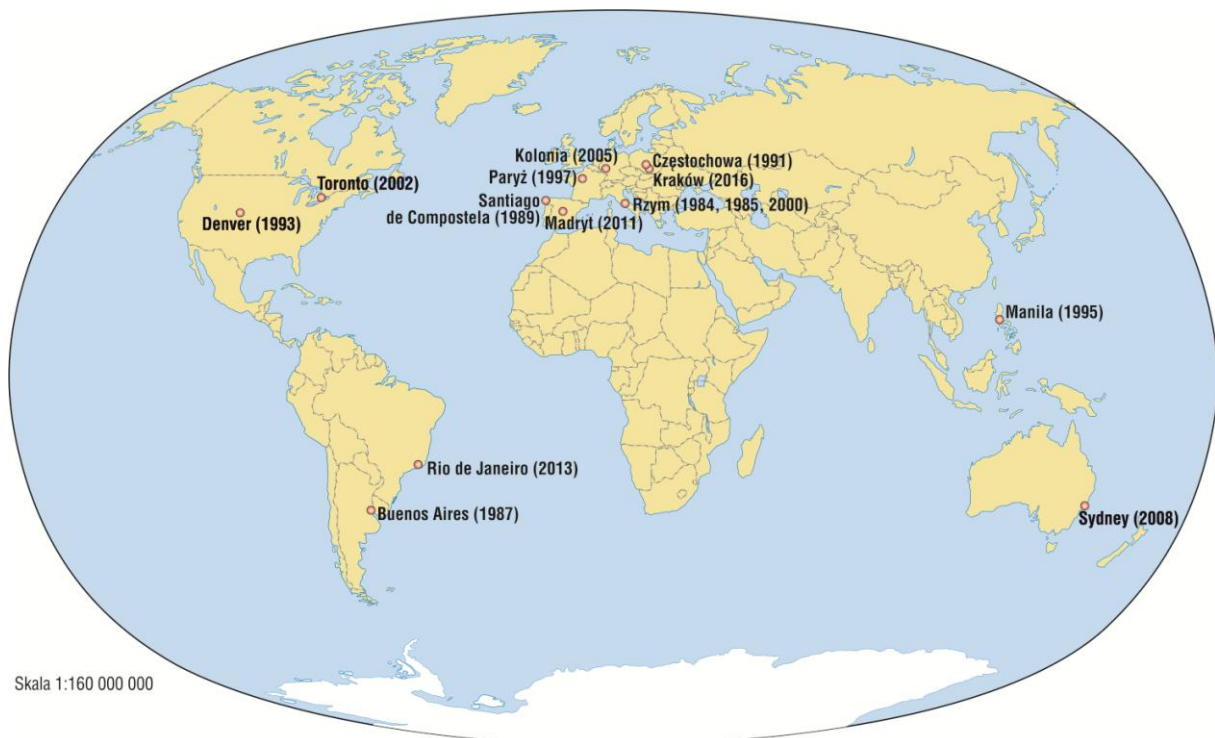
-
2. Natomiast do tego wyniku należy dodać współczynnik mnożnikowy 0,3 dający efekt 422307 osób [naturalny efekt dnia dzisiejszego listopad 2013] ze „ściany wschodniej”, i w zależności jak się potoczy sytuacja na „EUROPEJSKIM MAJDANIE” w Kijowie = UKRAINA, współczynnik mnożnikowy może oscylować: **w sytuacji rozwiązania siłowego** „prorosyjskiego” do poziomu 0,8 czyli osób 1 126 153 [zielone światło dla „młodych” od Unii Europejskiej = uwolnienie wiz itp.]. **W sytuacji pokojowych rozwiązań** „prounijnych” współczynnik ten osiągnąć może 0,6 czyli 844 615 osób. W przypadku przemiany sytuacji politycznej na Ukrainie **w sposób ewolucyjny** można zakładać współczynnik mnożnikowy 0,4?. = 563 076 osób.
 3. Należy wziąć pod uwagę **charyzmę Papieża Franciszka** i połączenie włoskich korzeni z wieloletnią południowoamerykańską posługą, co powinno dodać 0,1 = 140 769 osób
 4. Jeżeli **praca w diecezjach** w Polsce i podczas **katechezy w szkołach** zostanie wykonana zgodnie z zamysłem [Błogosławionego2013] Świętego [2014] Jana Pawła II – autora/twórcy Światowych Dni Młodzieży – to wyprawa wakacyjna młodych Polaków do Krakowa może uzyskać dodatkowy mnożnik 0,3 dający efekt 422 307 osób.
 5. Reasumując: należy spodziewać się w Krakowie **w dniach** 25 lipca-1 sierpnia 2016 roku **2 800 000 osób** <http://www.mot.krakow.pl/badanie-ruchu-turystycznego.html>
-

i zagranicy. Wszyscy oni przemogli strach i obawy przed przyjazdem do Krakowa, ale przyjechali, przeżyli wspaniałe wydarzenie i cali, zdrowi powrócili do swoich domów. Wszyscy ci, którzy strachu nie przemogli i pozostali w domach, mogli [i na pewno to czynili] śledzić w wirtualu, dzięki współczesnym internetowym mediom społecznościowym, jak również w obszernych programach stacji telewizyjnych i radiowych przebieg tego wydarzenia, żałując, że nie zdecydowali się na przyjazd. O tych i innych wynikach badania opinii uczestników Światowych Dni Młodzieży w Krakowie 2016 możecie Państwo przeczytać na kolejnych stronach niniejszej monografii. Znakomity zespół autorów, którym miałem zaszczyt kierować, przedstawił swoje komentarze do tablic i grafik wynikowych pochodzących z próby prawie 2400 respondentów – uczestników Światowych Dni Młodzieży, pobranej w trakcie trwania wydarzenia. Jednocześnie warto w tym miejscu zasygnalizować istnienie drugiego opracowania, integralnie związanego z tą monografią i zastosowanym narzędziem badawczym, a traktującego o wpływie ekonomicznym Mega Eventu, jakim niewątpliwie były Światowe Dni Młodzieży, na gospodarkę miasta Krakowa, wykonanego przez Zespół Ekspertów Turystyki UEK pod kierunkiem pani Prof. dr hab. Jadwigi Berbeki. Dopiero lektura obu opracowań pozwoli uważnemu czytelnikowi spróbować wyrobić sobie zdanie na temat: jakie efekty przyniosło miastu i jego mieszkańcom goszczenie latem 2016 roku w Krakowie trzech milionów pątników w trakcie Światowych Dni Młodzieży.

Maciej Ostrowski¹⁴

Światowe Dni Młodzieży mają ponad trzydziestoletnią historię. Impuls do ich ustanowienia dało spotkanie Jana Pawła II z młodzieżą świata w Niedzielę Palmową roku 1984 w Rzymie, zaproszoną na celebrację „Jubileuszu młodzieży”, w ramach przeżywanego w Kościele „Roku Odkupienia”. Rok 1985 został ogłoszony przez ONZ „Międzynarodowym Rokiem Młodzieży”. Z tej okazji papież wystosował obszerny „List do młodych całego świata”, który można dziś uznać za program nowej idei światowych spotkań młodzieży organizowanych przez Kościół. W 1985 roku papież zaprosił ponownie do Rzymu w Niedzielę Palmową młodzież z całego świata, tym razem już na oficjalnie tak nazwany I Światowy Dzień Młodzieży. Od tej pory zaczęły się regularne, coroczne spotkania młodych.

Kartogram 1. Miasta Gospodarze ŚDM od 1984 roku do 2016

Źródło: Opracowanie własne członka zespołu naukowego: Franciszek Mróz

Na temat historii i organizacji ŚDM powstało szereg publikacji¹⁵. Zatem pomijamy tę sprawę, ograniczając się do kilku uwag. Nie było możliwości zorganizowania tak wielkich

¹⁴ Ks. prof. dr hab. Maciej Ostrowski, Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie, dyrektor Instytutu Teologii Praktycznej. Sekretarz Rady Konferencji Episkopatu Polski ds. Migracji, Turystyki i Pielgrzymek.

¹⁵ Por. np. Ks. Andrzej Kiciński, Historia Światowych Dni Młodzieży http://www.opoka.org.pl/biblioteka/Z/ZD/ak_sdm2002.html (3.04.2017), <http://www.krakow2016.com/historia-sdm> (3.04.2017)

zgrupowań co roku w jednym miejscu. Zatem przyjęto założenie, że będą się one odbywać wspólnie, co 2-3 lata w różnych krajach świata. W innych latach będą one organizowane lokalnie, w poszczególnych diecezjach, w całym Kościele. Taki naprzemienny obchód dawał możliwość udziału w ważnym wydarzeniu większej ilości młodzieży. Niewiele z niej bowiem było stać na wyjazd do odległego kraju. Do roku 2016 odbyło się 31 ŚDM. Gremialnych Dni w różnych miastach świata odbyło się dotąd czternaście. W niniejszej publikacji odnosimy się do ŚDM odbytych w Krakowie w 2016 roku. Z biegiem czasu ŚDM ukształtowały swój program, który rozrósł się do kilkunastu dni, przy czym ich szczytem było kilkudniowe zgromadzenie młodzieży w jednym mieście przy obecności papieża.

Wszystkie ŚDM miały swoje hasło, zwykle zaczerpnięte z Pisma Świętego oraz własne logo. Papieże wystosowywali na poszczególne ŚDM swoje orędzia zawierające przewodnie myśli, będące podstawą do rozbudowywania programu formacyjnego skierowanego do młodzieży. Wszystkie ŚDM zakładały wielomiesięczne przygotowanie duchowe przyszłych uczestników, a zarazem przewidywały one program utrwalający przeżycia, następujący po zakończeniu oficjalnych obchodów. W tym drugim wypadku przemówienia papieskie podczas ŚDM stawały się podstawą dla programu formacyjnego prowadzonego po ich obchodach.

Trudne byłoby opisanie w kilku zdaniach przygotowań duchowych do ŚDM 2016. Odbywały się one zwykle na poziomie diecezji. Każda z diecezji miała swój program w zależności od planowanej ilości uczestników – pielgrzymów do Krakowa. Naturalnie programy te rozbudowywały się najszerzej w diecezjach polskich, które miały gościć przybyszów ze świata. Każda z diecezji przyjęła inną biblijną nazwę, która też miała swój wpływ na charakter przygotowań. Generalnie chodziło o formację duchową przyszłych pielgrzymów, która pozwoliłaby im bardziej owocnie przeżyć same ŚDM. Wpisywała się ona w codzienną pracę duszpasterską nad religijnym wychowaniem młodego pokolenia. Wymieńmy przykładowe inicjatywy. W diecezjach odbywała się peregrynacja symboli ŚDM (Krzyż ŚDM i Ikona Matki Bożej Salus Populi Romani - Opiekunki Ludu Rzymskiego), która była okazją do nabożeństw i katechez. Organizowano specjalne rekolekcje, weekendowe spotkania młodzieży, czuwania modlitewne, krucjatę modlitw, adoracje Najświętszego Sakramentu, spektakle teatru religijnego, koncerty itp. Wiele diecezji wykorzystało dla rzeczonoego przygotowania tradycję pieszej pielgrzymki na Jasną Górę, bądź innych sanktuariów

Święty Jan Paweł II, Benedykt XVI, Franciszek, Do młodzieży (1979 – 2015), Poznań 2015.

diecezjalnych (pieszych, rowerowych itp.), jako „rekolekcji w drodze”. Publikowano specjalne drukowane materiały pomocne do formacji młodzieży.

ŚDM 2016, zgodnie z wieloletnią tradycją, rozpoczęły się w polskich diecezjach, do których przybyły kilka dni przed inauguracją w Krakowie zagraniczne grupy. Miały one stopniowo gromadzić się w Krakowie na szczytowe przeżycia i spotkanie z papieżem. Ważnym założeniem było goszczenie jak największej ilości pielgrzymów w domach miejscowych mieszkańców. Chodziło tu mniej o sprawy techniczne (wyżywienie, nocleg), a bardziej o wzajemne poznanie i nawiązanie wspólnoty. Tej idei służyły także zgromadzenia w parafiach, które organizowały na swym terenie nabożeństwa, katechezy, spotkania z miejscowymi grupami, jak też imprezy o kulturalnym, poznawczym i rozrywkowym charakterze. Chodziło tu o poznanie życia Kościoła lokalnego i przeżycia uniwersalnej wspólnoty Kościoła powszechnego¹⁶.

Autor niniejszego tekstu w krótkim komentarzu chce ustosunkować się do bardzo cennych danych uzyskanych przez ankietę wśród uczestników ŚDM w Krakowie i prezentowanych w niniejszym wydawnictwie. Jest on teologiem i duszpasterzem, stąd skoncentruje się na tych danych, które pomogą choćby w skrótowny sposób ogarnąć i podsumować religijne owoce ŚDM 2016. Ankieta zasadniczo sondowała sprawy interesujące miasto Kraków, postrzegające przybyłą młodzież jako specyficzną grupę turystów (turystyka religijna). Nie ominęła oczywiście, choć w skromnym zakresie, spraw związanych z istotnymi, religijnymi celami ŚDM.

Autora interesują przede wszystkim motywy udziału w ŚDM o charakterze religijnym. Nie znaczy to, że także inne kwestie nie grają roli w perspektywie jego analiz. Ciekawe jest na wstępie zwrócenie uwagi na źródła informacji o ŚDM, z których korzystali uczestnicy. Nie można się dziwić, że wymieniali oni na pierwszym miejscu Kościół (61,8 %). Ale już np. duszpasterstwo (średnio wśród polskich i zagranicznych gości 26,42 %) zdobyło mniej punktów procentowych niż znajomi (średnio 34,62 %). Można tu naturalnie zastanawiać się, co młodzież rozumiała pod pojęciem Kościoła, a co duszpasterstwa. Prawdopodobnie wielu utożsamiało te dwie kategorie. Jednak zastanawia fakt, że wśród krajowych pielgrzymów media społecznościowe i Internet przewyższały skutecznością duszpasterstwo nawet o 10

¹⁶ O przygotowaniach i przebiegu ŚDM można dowiedzieć się m. in. na <http://www.krakow2016.com/program> jak też z publikacji *Młodzież nadzieją Kościoła – Czy Kościół nadzieją młodzieży? Die Jugend als Hoffnung der Kirche – Ist die Kirche ein Hoffnungsträger für die Jugend? Youth as hope for the Church – Is the Church hope of young people?*, red. M. Ostrowski, J. Dziedzic, Kraków 2017, zwłaszcza cz. III.

punktów procentowych. Niestety, dało się zauważyć, że wielu polskich duszpasterzy nie zachęcało młodych Polaków do udziału w ŚDM.

Fakt struktury płci uczestników (58,4 % kobiety, a 41,6 % mężczyźni) odzwierciedla to, co na co dzień obserwuje się w życiu Kościoła. Mianowicie zdecydowanie większe zaangażowanie religijne kobiet. Jest to wskazówka, że trzeba poświęcić więcej duszpasterskiej uwagi młodzieży męskiej, by przyciągać ją do religii i do Kościoła. Zdecydowana przewaga pielgrzymów z miast może być oczywiście znakiem, że takiej młodzieży łatwiej jest wyjechać na światowe zgromadzenie. Ale może też być sygnałem, że duszpasterstwo wśród młodzieży słabo rozwija się na wsiach. Także wyraźnie mniejszy procent uczestników z wielkich miast niż z tych małych i średnich, wskazuje niedomogi duszpasterstwa młodzieży w wielkich aglomeracjach.

Tu warto zwrócić uwagę, że wśród obcokrajowców przybyłych na ŚDM w Krakowie pierwsze miejsce zajęły Francja (16,76 %) i Włochy (15,68 %), znacznie prześcigając Niemców (8,16 %) bądź Hiszpanów (6,36 %) czy Portugalczyków (4,99 %), kraje, bądź co bądź, katolickie. Nie mówimy tu o gościach zza oceanu, z USA (7,08 %), których procentowy udział ze względu na odległość oraz koszty i tak jest imponujący. W wypadku Włochów nie należy się dziwić wskazanej czołowej pozycji, jako że kraj ten uważany jest za ciągle jeszcze za mocno katolicki. Natomiast zaskakuje tu swymi uczestnikami silnie zlaicyzowana Francja. Dochodzą coraz liczniejsze sygnały, że kraj ten zaczyna przeżywać religijne odrodzenie. Następuje ono na razie poprzez mniejsze grupy (ruchy, stowarzyszenia), które prawdopodobnie były organizatorami wyjazdów na ŚDM w Krakowie. Sporo tamtejszych grup organizowali także polscy duszpasterze pracujący we Francji.

Ciekawą sprawą dla analizy wyników ankiety dokonywanej z punktu widzenia duszpasterzy jest autodeklaracja wiary uczestników ŚDM. Nie można się dziwić, że wierzący stanowili ponad połowę ankietowanych (53,5 %) a głęboko wierzący jedną trzecią (33,9 %). Daje to obraz, że ponad 87 % uczestników na pewno było dobrze wyselekcjonowanych i uformowanych religijnie. Z pewnością wyniki wskazują, że pochodzili oni z żywych religijnie wspólnot i byli także skutecznie formowani w procesie duszpasterskiego przygotowania do ŚDM. Mimo wszystko godnym zauważenia jest fakt, że wśród uczestników znaleźli się niezdecydowani, obojętni i niewierzący (razem 6%; ponadto 6,6 % nie dała odpowiedzi, co może też sugerować ich niezdecydowanie w wierze). To znaczy, że podczas

ŚDM trzeba się liczyć z obecnością tego rodzaju osób. ŚDM dają dobrą okazję do ich ewangelizacji. Jest to ważna szansa dla wypełniania misji Kościoła „ad extra”.

Jak zaznaczyliśmy, najistotniejszą sprawą dla teologa i duszpasterza jest analiza motywów uczestnictwa w ŚDM deklarowanych przez młodzież. Chodzi przede wszystkim o to, czy uczestnicy chcieli przeżyć ŚDM jako religijne wydarzenie, czy też tylko jako turystykę, a nawet turystykę religijną. Tu od razu trzeba dać pozytywną odpowiedź. Oczywiście pojawiło się wiele „świeckich” motywów. Każdy pielgrzym chce w naturalny sposób zaspokoić potrzeby poznawcze, przeżyć nieco rozrywki i odpoczynku. Taki konglomerat motywów jest wkomponowany w integralnie rozumiane człowieczeństwo.

Ciekawe, że najznaczniejszym motywem było spotkanie z papieżem i to zarówno u polskich, jak i zagranicznych uczestników (średnio 79 %). Natomiast modlitwa i rozwój duchowy uplasowały się na drugim i trzecim miejscu (odpowiednio 61 % i 58 %). Z pewnością świadczy to o dużej popularności papieża Franciszka. Jak się wydaje, ta tradycja autorytetu i zaciekawienia osobą papieża utrwaliła się już za jego poprzedników; inicjatora ŚDM św. Jana Pawła II i Benedykta XVI. Wielu młodych oczywiście już nie pamięta, a tym bardziej nie znała osobiście poprzednich papieży. Jednakże zachowuje szacunek i pewną łączność z głową Kościoła. Jest to dobry symptom.

Dużą popularnością wśród motywacji podróży na ŚDM cieszyło się spotkanie z nowymi osobami i wspólnotą Kościoła (średnio odpowiednio 55 % i 50 %). Wyprzedziło to nawet motywy określane jako pielgrzymka (średnio 48 %) bądź wydarzenie religijne (średnio 42 %). Wskazuje to prawdopodobnie, że młodzież poszukuje kontaktów wspólnotowych, jest szczególnie otwarta na międzyosobowe relacje. Przy tym można dodać, że także inny, podobny motyw, mianowicie relacje towarzyskie, miał dość duże notowania (średnio 28 %). Zaskakujący jest mały procent wskazujący na chęć poznania życia Kościoła (średnio 15 %, trzecie od końca miejsce w rankingu). A przecież założeniem organizatorów ŚDM jest wzajemne poznanie różnych wspólnot kościelnych, pochodzących nawet z bardzo oddalonych regionów, jak też poznanie życia Kościoła goszczącego pielgrzymów. A to w celu dania świadectwa i pozytywnej wymiany wartości.

Odpowiedzią na pierwotne motywy koncentrujące się na sprawach religii i ducha są zadeklarowane przez uczestników korzyści osiągnięte przez nich podczas ŚDM. Były to, co prawda odpowiedzi „z marszu”, dane jeszcze podczas trwania Dni. Dla pełnego obrazu trzeba by przeprowadzić ankietę ex post. Niemniej już z zebranych odpowiedzi klarownie wynika,

że zdecydowanie przeważały korzyści duchowe (średnio 78,93 %). Dodać do nich można korzyści społeczne (średnio 60,37 %). Przypuszczać można, że te drugie były osiągnięciem celów zamierzonych przez organizatorów ŚDM; mianowicie pogłębienia religijnej wspólnoty w skali światowej i w odniesieniu do lokalnego Kościoła. Ponadto 1/5 zadeklarowała korzyści w postaci „kształtowania charakteru”, co także było zamiarem formacyjnym ŚDM. Korzyści duchowe i społeczne znacznie przewyższyły inne deklarowane przez uczestników motywy (emocjonalne, poznawcze).

W kontekście wspomnianego wcześniej założenia organizatorów ŚDM, jakim jest nawiązywanie bliższych kontaktów z gospodarzami - mieszkańcami parafii i kościelnymi wspólnotami, warta uwagi jest analiza struktury noclegów młodzieży. Wskazanemu celowi miało służyć goszczenie pielgrzymów w rodzinach, u mieszkańców kraju-gospodarza. Naturalnie żaden kraj - organizator ŚDM - nie jest w stanie zapewnić wszystkim uczestnikom takich kwater. Musi posiłkować się salami w szkołach, hotelami, hostelami, schroniskami, kempingami itp. Trzeba zauważyć, że gospodarzom ŚDM 2016 udało się umieścić około 1/5 młodzieży w gościnnych domach mieszkańców Polski. Można do tego dodać (licząc średnio polską i zagraniczną młodzież) 4,1 % gościny u znajomych i 4,77 % u swojej rodziny, co dodaje do tej liczby kolejne 10 %. Jest to razem i dużo i mało. Z relacji ustnych, nieopracowanych liczbowo, wielu gospodarzy początkowo obawiających się przyjęcia obcych, ex post wyrażało dużą satysfakcję i wdzięczność za taką formę spotkania. Ale też, jak sygnalizowali duszpasterze, choć wiele rodzin było bardzo otwartych dla przybyszów i pozytywnie przeżywało wspólnotę z nimi, nie była to jednak spodziewana liczba. Parafie miały trudności ze znalezieniem mieszkań w rodzinach. Pewnym pozytywem, dającym jednak przeciwwagę tej ostatniej negatywnej uwadze, było to, że wiele osób angażowało się w przygotowanie posiłków dla uczestników w parafiach i spotykało się z pielgrzymami na inne sposoby. Tu, a szkoda, nie dysponujemy szczegółowymi danymi. Z potocznej obserwacji zaskakujący, niestety negatywnie, był Kraków. W okresie ŚDM obserwowało się wyludnienie i zdecydowanie mniejszy ruch uliczny. Nie jest pewne, czy przyczyną były tylko zwykłe w tym okresie wakacyjne wyjazdy krakowian, czy też lęk przed napływem tłumów gości, a nawet zagrożeniem terrorystycznym. Jak się zdaje, szeregu ośrodkom „szeptanej propagandy” udało się w Krakowie wytworzyć tego rodzaju atmosferę. Gdyby zrobiono ankietę wśród mieszkańców Krakowa dotyczącą tej kwestii, ciekawe byłoby

porównanie jej wyników z dość obszernymi danymi uzyskanymi w tym względzie wśród przybyszów.

Na marginesie wskazanej wyżej kwestii przyjęcia na noclegi, warto zauważyć, że młodzi przybysze wyrażali duży stopień zadowolenia z przyjęcia przez miejscowych. Potwierdzeniem otwartości mieszkańców Krakowa na przybyszów jest wysoka ocena gościnności. Młodzież wystawiła im notę 4,54 (w skali 1-5). A gościnność znalazła się na drugim miejscu w rankingu ocen po „atmosferze miejsca”, którą oceniono na 4,66.

Jak widać z powyższych uwag, zebrane poprzez szeroką ankietę i kompetentnie zaprezentowane dane dotyczące uczestników ŚDM 2016 w Krakowie mogą posłużyć nie tylko gospodarzom miasta bądź instytucjom zainteresowanym turystyką, ale dają wiele do myślenia głównemu organizatorowi – Kościołowi. Należy zatem wyrazić wdzięczność autorom i zespołom badawczym, które przeprowadziły projekt.

Elżbieta Bilska-Wodecka¹⁷, Antoni Jackowski¹⁸, Justyna Liro¹⁹, Izabela Sołjan²⁰

Wydarzenia o charakterze religijnym gromadzące dużą liczbę młodzieży są nieodłącznym znakiem czasów przełomu XX i początku XXI wieku. Światowe Dni Młodzieży – katolickie wydarzenie religijne o charakterze masowym – na trwałe wpisały się w świadomości katolików na całym świecie. Te spotkania zapoczątkowane przez św. Jana Pawła II w 1985 roku w Rzymie, odbywają się zwykle co 2-3 lata w różnych krajach. Gospodarzem ŚDM w 2016 roku był Kraków. Trzeba nadmienić, iż Polska w 1991 roku również organizowała ŚDM w Częstochowie i tym samym jest – obok Włoch i Hiszpanii – jednym z trzech krajów, które dwukrotnie gościły u siebie uczestników tego religijnego wydarzenia.

Liczba uczestników wcześniejszych ŚDM wynosiła od kilkuset tys. do kilku milionów. Najwięcej młodzieży notowano w Manili (1995, 5 mln), Rio de Janeiro (2015, 3,5 mln), Rzymie (2000, 2,5 mln) oraz w Madrycie (2011, 2 mln). Cechą charakterystyczną imprezy jest jej duże umiędzynarodowienie. Na początku uczestniczyła w tych spotkaniach młodzież reprezentująca około 40 krajów, natomiast w Kolonii (2005) liczba ta wzrosła prawie do 200. Przeciętnie biorą w niej udział reprezentanci 160–170 krajów.

W Krakowie – w kulminacyjnym momencie spotkania – we Mszy św. Rozesłania w Brzegach, według szacunków organizatorów, uczestniczyło ok. 3,0 mln pielgrzymów. Za pośrednictwem portalu na Światowe Dni Młodzieży łącznie zarejestrowało się 356 294 pielgrzymów ze 187 krajów. Najwięcej z Polski - 78 443 i z Włoch - 63 496. Z Francji potwierdziło swój przyjazd – 32 979 osób, z Hiszpanii – 30 592, ze Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej – 23 563, z Niemiec – 11 653, Brazylii – 9 777, Czech – 5 945, Słowacji – 5 666 i z Portugalii – 5454. Pozostali uczestnicy wzięli udział w wydarzeniach bez rejestracji. W grupie tej przeważającą większość stanowiła młodzież polska.

¹⁷ Dr hab. Elżbieta Bilska-Wodecka, Uniwersytet Jagielloński w Krakowie, Instytut Geografii i Gospodarki Przestrzennej, adiunkt, kierownik studiów doktoranckich

¹⁸ Prof. dr hab. Antoni Jackowski, Uniwersytet Jagielloński w Krakowie, Instytut Geografii i Gospodarki Przestrzennej, Zespół Geografii Religii

¹⁹ Mgr Justyna Liro, Uniwersytet Jagielloński w Krakowie, Instytut Geografii i Gospodarki Przestrzennej, Zespół Geografii Religii, doktorant

²⁰ Dr hab. Izabela Sołjan, Uniwersytet Jagielloński w Krakowie, Instytut Geografii i Gospodarki Przestrzennej, Zespół Geografii Religii, kierownik zespołu

Liczba uczestników zarejestrowanych na spotkanie krakowskie była porównywalna z poprzednimi ŚDM. Warto jednak zwrócić uwagę, że w pierwszym etapie w Krakowie zarejestrowało się aż 600 tys. młodych ludzi, ostatecznie liczba ta jednak gwałtownie zmalała. Główną przyczyną takiego stanu rzeczy była zapewne sytuacja międzynarodowa związana z zagrożeniem terrorystycznym. Pomimo że Polska uchodzi za kraj w tym względzie w miarę bezpieczny, jednak wcześniejsze ataki ekstremistów islamskich w krajach Europy mogły skutecznie zniechęcić młodzież do przyjazdu lub zmienić przychylne nastawienie rodziców młodszych uczestników ŚDM. W naszej opinii trudno za to obwiniać wyłącznie media, którym przypisywano chęć eskalacji tego zagrożenia. We współczesnym świecie, zwłaszcza w Europie i USA, terroryzm nie jest zjawiskiem nowym, ale przychodzi nam coraz częściej się z nim zmierzać, więc naturalne jest, że ludzie się boją ryzyka i próbują unikać potencjalnych niebezpieczeństw. Po zamachach w Paryżu w 2015 r. liczba turystów spadła tam o kilka milionów. Dlatego uważamy, że czynnik bezpieczeństwa staje się coraz ważniejszym w organizacji imprez masowych, pokazały to także badania ankietowe przeprowadzone wśród uczestników ŚDM w Krakowie.

ŚDM są interesującym polem badawczym dla przedstawicieli wielu dyscyplin naukowych, dla geografów religii szczególnie ciekawe są następujące zagadnienia:

- ŚDM jako impreza masowa,
- związki ŚDM z turystyką religijną (pielgrzymowaniem),
- motywacje uczestnictwa.

ŚDM są niewątpliwie imprezą masową i podobnie jak wiele imprez religijnych o tak dużej liczebności, dziejącą się w przestrzeni publicznej. W przypadku Krakowa były to Błonia i Brzegi jako miejsca celebracji liturgicznych, ale i wiele innych miejsc, w których młodzież zbierała się i bawiła. Oprócz uczestników imprezy w przestrzeni tej funkcjonują także mieszkańcy i od relacji tych dwóch grup zależy atmosfera i samopoczucie wszystkich. ŚDM, co potwierdziły przeprowadzone w Krakowie badania, są wydarzeniem, które na ogół nie wzbudza negatywnych emocji, zwłaszcza w fazie ich trwania. Protesty oscylują głównie wokół nakładów finansowych poniesionych przez władze państwowe i samorządowe, ale ich apogeum przypada raczej przed i bezpośrednio po imprezie. Nie są to protesty bezpośrednio wymierzone w uczestników, dlatego zazwyczaj w czasie ŚDM panuje sympatyczna i życzliwa atmosfera. Brak rywalizacji, a raczej idea wspólnoty i braterstwa, eliminuje też zachowania agresywne (zwłaszcza w dużej skali), obserwowane na przykład podczas imprez

sportowych. Zastanawiając się nad popularnością ŚDM, warto zwrócić uwagę na trzy aspekty. Pierwszy to obecność papieża, głowy Kościoła katolickiego. Można postawić pytanie: czy bez udziału papieża ŚDM byłyby równie znaczącą i przyciągającą młodych imprezą? Już same odpowiedzi ankietowanych pokazują, że nie. Dla większości z nich uczestnictwo papieża było głównym powodem ich przyjazdu na ŚDM. Nabożeństwa z udziałem Ojca Świętego gromadzą najwięcej osób, w tym wielu mieszkańców danego miasta i kraju. I co ciekawe, młodzież z równym entuzjazmem przyjmowała wszystkich papieży. O ile Jan Paweł II doskonale nawiązywał kontakt z młodymi ludźmi, prowadził z nimi dialog, żartował, o tyle pozostali byli znacznie bardziej powściągliwi, zwłaszcza Benedykt. Można więc przyjąć, że udział papieża jako swoistego celebryty jest jednym z podstawowych warunków powodzenia ŚDM.

Kolejnym aspektem jest sama formuła ŚDM, imprezy religijnej, połączonej jednak z ideą zabawy, wypoczynku, poznawania nowych miejsc. Pomysł organizacji ŚDM w różnych miastach, krajach i na różnych kontynentach stwarza młodym ludziom szanse zwiedzania świata i dotarcia do miejsc, na podróż do których w innej sytuacji trudno by im było się zdecydować. Jest to w pewnym stopniu możliwe dzięki organizacji imprezy - grupy młodzieży przybywają z duszpasterzami i pozostają pod ich opieką, co jest istotne zwłaszcza dla rodziców zgadzających się na wyjazd ich dzieci. Oceniając ŚDM trzeba przyznać, że przyjęta forma jak najbardziej odpowiada młodym, a wydarzenia towarzyszące stronie religijnej znacznie uatrakcyjniają całą imprezę. Tworzy to wizerunek młodego Kościoła jako radosnego i optymistycznego, wszak przytaczając słowa małej Tereski z Lisieux, na różne sposoby można chwalić Pana. I w tym potencjale młodzieży tkwi wielka siła, którą Kościół będący obecnie w coraz większym kryzysie - powinien wykorzystać. Doświadczenie ŚDM pokazuje, że młodzi chętnie angażują się w życie religijne, w oprawę liturgiczną, organizację różnych wydarzeń, ofiarnie służą jako wolontariusze. Trzeba tylko stworzyć im takie możliwości, uczynić ich podmiotem, a nie przedmiotem działań. Ewangelizacja ma różne oblicza, skostniałe formy coraz częściej nie docierają do młodzieży, a ŚDM dają gotową i już sprawdzoną receptę głoszenia Ewangelii w nowym stylu.

Wielką wartość ŚDM upatrujemy również w ich roli integrującej i to integrującej na różnych płaszczyznach. W Krakowie byli przedstawiciele grekokatolików z Ukrainy i Koptów z Egiptu, a także Kościoła katolickiego obrządku melchickiego w Damaszku. Integruje się młodzież z różnych krajów i środowisk, nawiązują się kontakty, które często

trwają znacznie dłużej aniżeli samo wydarzenie. Fenomenem, niespotykanym w przypadku innych imprez masowych, jest integracja z mieszkańcami, dokonująca się poprzez przyjmowanie pielgrzymów w parafiach i domach. Na przeszkodzie porozumieniu nie stoi ani różnica wieku, ani różnice kulturowe, ani często brak znajomości wspólnego języka. Tę wielką życzliwość gospodarzy podkreślali uczestnicy krakowskich ŚDM. Często nie ograniczali się oni tylko do „wymagań” organizatorów, ale dawali znacznie więcej, serwowali tradycyjne polskie dania, troszczyli się o swoich podopiecznych, dowozili ich na miejsce zbiórki itd. Dobrze, że młodzi ludzie wynieśli z Polski takie wspomnienia, to też jest metoda ewangelizacji i uwrażliwienia na potrzeby innych, która w silnie skomercjalizowanym świecie ma szczególną wartość.

Problem motywacji i religijności uczestników ma wielki wpływ na postrzeganie ŚDM. Badania podczas ŚDM w Krakowie – pierwsze na tak dużej próbie – wykazały, że niemal 90% respondentów to osoby określające się jako wierzące lub głęboko wierzące. Pozostałe 10% to niezdecydowani, niewierzący oraz ci, którzy nie udzielili odpowiedzi na pytanie o religijność. Wprawdzie udział osób wierzących w imprezie religijnej jest oczywisty, ale interesujący wydaje się bardzo wysoki odsetek tej grupy w stosunku do ogółu respondentów. Z jednej strony pozwala to stwierdzić, że ŚDM pomimo otwartej formuły przyciągają głównie praktykujących katolików, zatem ich oddziaływanie poza własne środowisko wyznaniowe jest mocno ograniczone. Równocześnie taka struktura uczestników potwierdza już wcześniej sformułowaną tezę o dużej atrakcyjności ŚDM dla młodych wyznawców Kościoła.

Na zakończenie tych krótkich wprowadzających rozważań chcemy się jeszcze ustosunkować do problemu, na ile ŚDM są formą pielgrzymowania i turystyki religijnej. Rozstrzygnięcie jest stosunkowo trudne ze względu na brak jednoznacznych kryteriów i uzgodnionych definicji wymienionych pojęć. W naszej ocenie we współczesnym świecie w związku ze zmianami cywilizacyjnymi i kulturowymi przemianie ulega samo zjawisko pielgrzymowania, przybierając wiele nowych form. Zarazem coraz bardziej zaciera się różnica między pielgrzymką, a turystyką religijną. ŚDM są tego najlepszym przykładem. Skoro 90% uczestników to ludzie wierzący, przybywający z powodów religijnych, aby wspólnie się modlić i pogłębiać swoją wiarę, to wydarzenie to ze względów ewangelizacyjnych można sklasyfikować jako pielgrzymkę. Jednak jeśli dołączymy do tego inne, pozareligijne motywy, może właściwsze byłoby zaliczenie ŚDM do form turystyki

religijnej. A może jest to oznaka nowych czasów i przemian, w których tak właśnie wygląda pielgrzymowanie?

Celem tych modlitewnych spotkań organizowanych dla młodzieży jest m.in. pogłębianie jej duchowości i religijności oraz spotkanie z papieżem. Jest to wielkie święto religijne i radosne święto młodych. Fenomen ŚDM widoczny jest także w tym, że chętnie biorą w nich udział również ludzie starsi, całe rodziny, a nawet ludzie słabo związani z Kościołem rzymskokatolickim oraz niewierzący.

Do pozareligijnych korzyści, jakie zazwyczaj odnosili organizatorzy ŚDM, zaliczyć należy wymiar medialny i promocyjny samego wydarzenia oraz miasta, w którym się ono odbywało. W związku z tym ŚDM można uważać za jeden z elementów potencjału turystycznego. Ważne jest w tym względzie zapoznanie uczestników także z walorami turystycznymi miasta oraz regionu, czemu sprzyja stosunkowo długi czas trwania spotkania młodych.

Tadeusz Grabiński²¹,

Każde Wielkie Wydarzenie należy udokumentować w sposób wyczerpujący zarówno ze względu na ogólnie obowiązujące zasady sprawozdawczości i ewidencji, jak również biorąc pod uwagę możliwość pojawienia się podobnego wydarzenia w przyszłości. Dysponowanie informacjami o organizacji zdarzeń, sposobach ich koordynacji, narzędziach komunikacji, procedurach zapewniających bezpieczeństwo itp. pozwala w przypadku podejmowania podobnych działań na ich sprawniejsze przeprowadzenie i zminimalizowanie liczby i skutków możliwych do popełnienia błędów.

W przypadku ŚDM dodatkowo należy wziąć pod uwagę fakt systematycznie prowadzonych od roku 2003 badań ruchu turystycznego w Krakowie realizowanych przez Małopolską Organizację Turystyczną na zlecenie Urzędu m. Krakowa. Jedną z ważniejszych kategorii ruchu turystycznego jest tu turystyka religijna. Dlatego też w badaniach ankietowych uczestników ŚDM przyjęto podobne założenia metodologiczne jak w przypadku corocznie realizowanych badań ankietowych ruchu turystycznego w Krakowie.

Chodzi nie tylko o informacje metryczkowe (płeć, wiek, kraj, miejsce zamieszkania, status materialny, zawód), ale także pozostałe dane dotyczące źródeł informacji, organizacji przyjazdu, środków transportu, oceny pobytu, niektórych kategorii wydatków. Oczywiście duża część pytań zawartych w formularzu ankietowym ŚDM była specyficzna, np. motywy przyjazdu, korzyści z wzięcia udziału w ŚDM, kategorie wydatków. Na 360 informacji zawartych w formularzu ankietowym wypełnianym przez uczestników ŚDM ok. 200 posiadało swoje odpowiedniki w ankietach standardowych, natomiast pozostałe 160 pytań miało specyficzny charakter.

Przyjęta konstrukcja ankiet pozwala na przeprowadzanie analiz porównawczych opinii uczestników ŚDM o ich pobycie w Krakowie z opiniami udzielanymi przez turystów przebywających w Krakowie w innych okresach. W szczególności dotyczy to grupy turystów, którzy wskazali jako główny lub dodatkowy cel przyjazdu kategorie: cel religijny oraz odnowę duchową.

²¹ Prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie, Wydział Finansów i Prawa, Katedra Finansów Przedsiębiorstw (kierownik); Krakowska Akademia im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego, Wydział Zarządzania i Komunikacji Społecznej, Katedra Informatyki Stosowanej (kierownik)

Ogólna liczba zebranych od uczestników ŚDM ankiet wynosi 2,4 tys., natomiast liczba ankiet w badaniach standardowych jest większa i zawiera się w granicach (w zależności od roku) od 3,1 tys. do 3,6 tys. Różnica ta wynika z przyjętego założenia o jednakowym stopniu reprezentatywności pobranej próby. Powinna ona zapewniać szacunki z błędami zawierającymi się w przedziale od 1% do 5%, w zależności od wielkości populacji generalnej, przy czym prawdopodobieństwo popełnienia pomyłki w ocenie tych błędów przyjęto na poziomie co najwyżej 0,05.

Takie założenia pozwalają na wyznaczanie porównywalnych parametrów charakteryzujących zbiorowości pielgrzymów ŚDM oraz turystów standardowych, zarówno w roku 2016 jak i w poprzednich 10-13 latach. Analizy takie planuje się przeprowadzić w najbliższym roku. W niniejszym raporcie przedstawia się wyniki analizy informacji dotyczącej tylko pielgrzymów ŚDM.

Renata Seweryn²²

W roku 2016, oprócz corocznych (od 2003 r.) badań ruchu turystycznego, przeprowadzono w Krakowie zestandaryzowany wywiad kwestionariuszowy wśród szczególnej grupy odwiedzających miasto, tj. uczestników XXXI Światowych Dni Młodzieży. Ta XIII edycja międzynarodowego spotkania młodych ludzi z całego świata (wg oficjalnych źródeł ze 187 krajów) z Papieżem Franciszkiem odbyła się w stolicy Małopolski w dniach 26-31 lipca i może być dla kolejnych miejsc organizacji ŚDM wydarzeniem precedensowym, tj. takim, które może służyć jako wzór do naśladowania. Dla samego Krakowa był to natomiast mega event bezprecedensowy. Wprawdzie za pontyfikatu Jana Pawła II (Papieża Polaka, który w 1985 r. oficjalnie zapoczątkował Światowe Dni Młodzieży) wiele miejscowości w naszym kraju gościło Ojca Świętego, ale nigdy wcześniej nie przybywało na te spotkania (poza Częstochową w 1991 r.), tak wielu pielgrzymów zagranicznych.

ŚDM charakteryzują się aktywnym kontaktem między uczestnikami oraz pomiędzy gospodarzami i gośćmi, przynosząc im szereg korzyści w postaci doznań duchowych, artystycznych, towarzyskich, społecznych, kulturowych itd. Dla wielu pielgrzymów i wolontariuszy udział w tym wielkim wydarzeniu religijnym wiąże się ponadto z opuszczeniem domu i udaniem się w podróż, czyli z uczestnictwem w ruchu turystycznym.

Jeśli chodzi o turystyczny aspekt Światowych Dni Młodzieży Kraków 2016, to wyniki przeprowadzonych badań pozwalają stwierdzić, że ich uczestnicy czerpali informacje na temat tego wydarzenia przede wszystkim z kościoła (prawie 62% wskazań). Również relatywnie dużo respondentów (prawie 35%) dowiedziało się o 31 edycji ŚDM od znajomych. Na kolejnych miejscach wśród źródeł informacji o tym evencie, ze zbliżonym udziałem, uplasowały się: duszpasterstwo (ponad 26% wskazań), rodzina (prawie 26%), media społecznościowe (ponad 23%) i Internet (prawie 22%). Uwagę zwracają ponadto telewizja i szkoła, które stanowiły źródło wiedzy o ŚDM 2016 dla odpowiednio - ponad 18% i ponad 15% ankietowanych pielgrzymów/wolontariuszy. O samym Krakowie, jako o mieście-gospodarzu Światowych Dni Młodzieży w 2016 r., przed przyjazdem słyszało 3/4 badanych uczestników tego wydarzenia, a głównymi źródłami informacji okazały się: szkoła (prawie 24% wskazań), internet (prawie 22%) oraz znajomi i rodzina (po ponad 19%). Ankietowani

²² Prof. UEK dr hab. Renata Seweryn, Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie, Wydział Zarządzania, Katedra Turystyki.

uczestnicy ŚDM Kraków 2016 w większości deklarowali, że w lipcu tegoż roku przyjechali do Krakowa po raz pierwszy (prawie 55% wskazań). Około co piąty respondent był już w stolicy Małopolski kilka razy, a dla ok. 13% w lipcu 2016 r. była to powtórna wizyta. Tylko niewiele ponad 8% badanych uczestników stwierdziło, że odwiedza Kraków często.

Organizatorem podróży do Krakowa na ŚDM 2016 była przede wszystkim parafia/kościół (prawie 48% wskazań). Rzadziej niż co piąty badany uczestnik tegorocznej edycji ŚDM przygotował sobie podróż do stolicy Małopolski samodzielnie (ok. 18% wskazań), a co szósty – przez stowarzyszenie religijne (ponad 16%).

Największa grupa ankietowanych uczestników ŚDM Kraków 2016 nocowała w szkolnych salach (ponad 23%) oraz w mieszkaniach lokalnej ludności (ponad 19%). Relatywnie dużo osób (ponad 9%) noce spędziło także na kempingach/polach namiotowych. Tylko po około 4% badanych nabyło usługi hoteli i hosteli oraz wynajmowało kwatery prywatne/apartamenty. Wyniki takie nie są zaskakujące, biorąc pod uwagę fakt, że zdecydowana większość pielgrzymów/wolontariuszy (prawie 82%) uiściła opłatę partycypacyjną i korzystała z pakietów. Największym zainteresowaniem cieszył się pakiet A1 – skorzystało z niego prawie 40% respondentów. Na drugim miejscu, z 4-krotnie mniejszym udziałem, uplasował się pakiet wolontariusza W1, a na trzecim – pakiet najkrótszy, tj. C1 (niewiele ponad 6% wskazań).

Zdecydowana większość (ok. 82%) badanych uczestników ŚDM Kraków 2016 była zdania, że miasto gospodarz spełniło ich oczekiwania odnośnie do warunków pobytu podczas tego wielkiego wydarzenia. Pewnych tego była ponad 1/3 pielgrzymów/wolontariuszy, a niemal 46% wskazało odpowiedź „raczej tak”. Średnio, co dziesiąty respondent nie potrafił jednoznacznie tego ustalić. Ankietowani uczestnicy ŚDM 2016, zapytani o rodzaj korzyści, które odnieśli z XIII międzynarodowej edycji tego wydarzenia religijnego, w największym stopniu wskazali efekty duchowe (prawie 79%). Na drugim miejscu uplasowały się korzyści społeczne (ponad 60%), a na trzecim – emocjonalne (ponad 44%). Większość respondentów (prawie 73%) stwierdziła, że ponownie przyjedzie do miasta w przyszłości. Pewnych tego było ok. 34% badanych pielgrzymów/wolontariuszy, a prawie 39% skłaniało się ku odpowiedzi „tak”. Średnio, co piąty uczestnik ŚDM 2016 nie podjął jeszcze decyzji w tym zakresie. Ponad 31% ankietowanych zadeklarowało, że w 100% poleci Kraków rodzinie i znajomym. Uwagę zwraca też wysoki odsetek promotorów (osób, które mają zamiar rekomendować Kraków w przedziale 9-10 w 11-stopniowej skali), a niski – krytyków (tych,

którzy udzielili odpowiedzi w przedziale od 0 do 6) – odpowiednio ponad 46% w stosunku niecałych 13%. Tym samym wysokość NPS (*Net Promoter Score*), liczona różnicą pomiędzy procentem krytyków a procentem promotorów, okazała się dodatnia, co świadczy o dobrych standardach miasta w dziedzinie satysfakcjonowania uczestników wielkiego religijnego wydarzenia, jakim są Światowe Dni Młodzieży.

Marek Łabaj²³

Na rolę, format, ideę Światowych Dni Młodzieży (ŚDM) można spoglądać – w zależności od profesji obserwatora - przez pryzmat różnych funkcji. Z uwagi na moją, poprobuję popatrzeć na nie z punktu widzenia funkcji turystycznych, oczywiście nie wgłębiając się w te zależności zbyt mocno. Klasycznie wyróżnia się kilka funkcji, zwykle takie: wypoczynkową, zdrowotną, kulturową, ekologiczną, poznawczą, ekonomiczną, etniczną, miastotwórczą, polityczną.

Jako podstawową wymienia się funkcję wypoczynkową. Ta funkcja była wyśmienicie realizowana przez uczestników ŚDM. Spora część wybrała się na wędrówki piesze po szlakach górskich Tatr, Beskidów czy też Pienin. Wybierano przeróżnej trudności szlaki, na których podziwiano piękno polskiej przyrody żywej i nieożywionej. Spotykano się z szeroko rozumianą kulturą ludową. Smakowano potrawy np. kuchni góralskiej.

Z funkcją wypoczynkową pośrednio związana jest także funkcja zdrowotna. Chociaż w przypadku uczestników ŚDM trudno mówić o pełnej regeneracji biologicznej i odnowie zdrowia z uwagi na zbyt krótki pobyt, to jednak – zapewne – nastąpiło odprężenie po intensywnych programach celowych. Niektórzy uczestnicy wypoczywali w kurortach południowej Polski, takich jak: Krynica, Muszyna, Żegiestów, Rabka, Piwniczna. Zapewne smakowali i badali oddziaływanie wód mineralnych na organizmy strudzone realizacją celów spotkań. Przypuszczać należy – jak wynika z badań – że wiele osób pewnie powróci do tych uzdrowisk i zechce wypoczywać tam dłużej. Być może także z rodzinami, czy znajomymi.

Chyba najmocniej była eksponowana funkcja edukacji kulturowej. Kraków ze swymi zabytkami zrobił olbrzymie wrażenie na uczestnikach ŚDM. Potwierdzają to badania. Nie sposób było w napiętym programie zwiedzić chociaż część sztandarowych zabytków kultury tego pięknego miasta. Z jednej strony to dobrze, bo pobudzona została wśród uczestników „chęć powrotu”. Z opinii wynika, że niektórzy uczestnicy nie spodziewali się tak pięknej Polski, z jej olbrzymim potencjałem kulturowym. Ci, którzy zwiedzili Kopalnię Soli w Wieliczce czy Bochni, na pewno przez długie lata będą wspominać zadziwiającą kulturę techniczną minionych wieków. Edukacja kulturowa to także poznanie codziennego życia mieszkańców oraz wymiana spostrzeżeń między uczestnikami, reprezentującymi tak różne

²³ Dr Marek Łabaj, prof. WSTiE, Wyższa Szkoła Turystyki i Ekologii w Suchoj Beskidzkiej, Pełnomocnik Rektora ds. Nadzoru i Funkcjonowania Wydziału Nauk Społecznych.

i odmienne tradycje oraz kultury. Potocznie mówi się, że im większy dysonans, tym większe zaciekawienie. I pewnie czas nie pozwolił na głębsze wniknięcie w te zawiłości.

Obecnie szczególnego znaczenia nabiera ekologia. W trakcie pobytu uczestnicy ŚDM spoglądali na przyrodę, na czystość i bezpieczeństwo. Bo przecież funkcja świadomości ekologicznej wynika z dwustronnego powiązania turystyki ze środowiskiem przyrodniczym. Im związek mocniejszy, tym głębsze zrozumienie tych relacji. Zapewne wiele dyskutowano w formalnych i nieformalnych grupach o świadomości ekologicznej we współczesnym świecie, o stratach i zyskach wynikających z celowych działań w tym zakresie. Nie obce dla uczestników były terminy: „zabór ziemi”, „zabór wód”, zanieczyszczenie powietrza, degradacja gleb, niszczenie przyrody, nieład i dysharmonia w krajobrazie. To właśnie takie spotkania dają możliwość na swobodne, nieskrępowane dyskusje.

„Poznajmy się” – bez wątpienia dało się słyszeć wśród uczestników. Ten kluczowy zwrot może być wprowadzeniem do funkcji poznawczej turystyki. To, zgodnie z założeniem tej funkcji, turystyka rozwija możliwości poznania świata. Tu dała możliwość poznania Polski, jej społeczeństwa, kultury, przyrody, gospodarki itp. A co to dało uczestnikom ŚDM? Zapewniło możliwość uczestniczenia poprzez poznanie w edukacji permanentnej, tak ważnej w dzisiejszej rzeczywistości. Jednakże warto zaznaczyć, że funkcja ta może zmienić przebieg i stać się dysfunkcją, jeśli poznaniu towarzyszy nadmierny pośpiech, niewystarczający kontakt interpersonalny, niewłaściwie zorganizowany pobyt. Jednakowoż rezultaty indagacji uczestników wskazują, że takie zjawiska nie miały miejsca.

Kolejna funkcja - etniczna, zazębia się z funkcją poznawczą. Ta funkcja kształtowała się na podstawie związków między mieszkańcami i uczestnikami ŚDM. A zatem warto w przyszłości badać, jakie elementy kultury, polityki, ekonomii etc. „wnieśli” uczestnicy ŚDM do społeczności lokalnych. Czy, na przykład, nawiązane zostały stałe przyjaźnie, czy jakaś grupa uczestników zadeklarowała chęć studiowania w wyższych uczelniach w Krakowie, czy – być może – pojawili się jacyś inwestorzy spośród uczestników? To może być tak zwana wartość dodana, wynikająca ze ŚDM dla południowej Polski.

Funkcję ekonomiczną w przypadku ŚDM można rozpatrywać w dwóch zakresach. Pierwszy to wpływy z turystyki do budżetów gmin, firm, indywidualnych gospodarstw. Te korzyści można było oceniać na podstawie dochodów „na bieżąco” – liczba odwiedzających obiekty noclegowe, lokale gastronomiczne, sklepy. Liczba korzystających z różnych środków transportu itd. Druga z korzyści to niezaprzeczalnie poprawa działalności firm turystycznych.

Te, w wyniku znacznej liczby uczestników, zgromadzonych na określonej przestrzeni, musiały wykazać się niebywałą sprawnością organizacyjną. Takie doświadczenia zapewne zaprocentują w przyszłości poprawą jakości obsługi klientów.

Sądzić należy, że władze Krakowa, zdobywszy doświadczenie w obsłudze tak znacznej liczby osób, wyciągną odpowiednie wnioski i wzbogacą miasto o infrastrukturę techniczną - turystyczną i paraturystyczną. Ta infrastruktura powinna w pewnej części zapobiec w przyszłości utrudnieniom życia mieszkańców w wyniku napływu zwiększonego strumienia ruchu turystycznego. Na pewno doświadczenia ze ŚDM będą w tym zakresie pomocne.

Funkcja polityczna jest dość złożona i obejmuje wielorakie zagadnienia. Warto wspomnieć o wybranych, które wystąpiły podczas ŚDM. Z przeprowadzonych badań wylania się wizerunek kraju, miejsca pobytu uczestników ŚDM. Warto przejrzeć te wyniki. Pozytywnym zjawiskiem ŚDM była integracja różnych grup narodowościowych. Niewątpliwie podczas prywatnych spotkań rozmawiano o polityce, ekonomii etc. I miejmy nadzieję, że te szczerze rozmowy ukazały nasz kraj jako pozytywnie się rozwijający. Także rozmowy przyczyniły się do zmiany wizerunku Polski, bowiem dla niektórych uczestników przed przyjazdem nie był to obraz zachwycający.

Tych kilka uwag związanych z funkcjami turystycznymi nakreślonych na podstawie wyników przeprowadzonych badań nie odzwierciedla pełnej gamy korzyści wynikłych ze ŚDM. Jednakże waga materiału badawczego jest ogromna i staje się cennym źródłem dla wielu dalszych przemyśleń związanych z turystyką.

Ewa Grabińska²⁴

W dniach od 23 lipca do 1 sierpnia 2016 roku Miasto Kraków było gospodarzem XXXI Światowych Dni Młodzieży, największej imprezy masowej w historii naszego kraju ze względu na uczestnictwo w niej blisko trzech milionów przybyszów ze 187 krajów świata. Światowe Dni Młodzieży 2016 to wydarzenie religijne i duchowe, jednakże wiązało się ono z wieloma działaniami organizacyjnymi mającymi na celu umożliwienie ogromnej liczbie pielgrzymów z całego świata nie tylko przybycie do Krakowa, ale także poruszanie się po mieście i jego okolicach w ramach organizowanych spotkań i uroczystości. Z racji napływu rzeszy przybyszów Miasto Kraków stanęło w obliczu ogromnego wyzwania organizacyjno-logistycznego, zwłaszcza w zakresie transportu i komunikacji.

Na wstępie należy podkreślić, iż Kraków, leżąc na ważnym szlaku komunikacyjnym, jest połączony z wieloma miastami i regionami zarówno autostradami (autostrada A4), jak i tzw. szybkimi drogami (np. droga S7, 94), a także siecią połączeń kolejowych i lotniczych. Istotne znaczenie odgrywa dla Krakowa bliska i korzystna lokalizacja drugiego największego lotniska w Polsce, jakim jest Międzynarodowy Port Lotniczy Kraków-Balice. Istnienie i sprawne funkcjonowanie takich obiektów, jak dworce kolejowe i lotnicze, czy też korytarzy szybkiego transportu znacząco wpływa na poprawę dostępności transportowej danej destynacji. Dostępność transportowa realizowana jest za pomocą różnych środków lokomocji i ma kluczowe znaczenie dla kształtowania się zarówno decyzji o wyjeździe do danego miejsca, jak też o ostatecznej i podsumowującej ocenie podróży przez turystę. Należy również pamiętać, iż ważną rolę odgrywa nie tylko usługa transportowa umożliwiająca dotarcie do danej destynacji, ale także możliwość korzystania z różnych form przemieszczania się po terenie miejsca docelowego. Miasto Kraków jest jednym z najlepiej dostępnych w obrębie województwa małopolskiego, a stan rozwoju infrastruktury transportowej jak i świadczonych usług i rozwiązań komunikacyjnych, korzystnie wpływa na wizerunek i postrzeganie miasta.

Analizując wykorzystanie środków transportu przez uczestników ŚDM 2016, można stwierdzić, iż dominującą rolę w transporcie odgrywały środki transportu drogowego. Dla uczestników ŚDM udających się do Krakowa podstawowym środkiem lokomocji był autobus. Skorzystała z niego prawie połowa badanych osób (tj. 48% krajowych i zagranicznych

²⁴dr Ewa Grabińska, asystent, Instytut Przedsiębiorczości, Wydział Zarządzania i Komunikacji Społecznej, Uniwersytet Jagielloński.

uczestników ŚDM). W skali całego miasta wprowadzone zostały niezbędne ograniczenia w ruchu dla samochodów osobowych, a preferowane i zalecane było korzystanie ze środków transportu zbiorowego. Przewidywano, że do Krakowa w okresie ŚDM przybędzie ok. 25 000 prywatnych samochodów i ok. 10 000 autokarów, dlatego już na etapie planowania skupiono się na wyznaczeniu stref parkingowych dla tych pojazdów. Podejmowano też szereg innych działań mających na celu usprawnienie ruchu, m.in. poprzez kilkakrotne zawieszenie poboru opłat na płatnym odcinku autostrady A4 Katowice-Kraków czy też opublikowanie map stref komunikacyjnych, na które zostało podzielone miasto. Zasadniczo ruch samochodowy został ograniczony bądź wycofany całkowicie z niektórych stref miasta, a na wielu arteriach kierowcy tzw. aut osobowych mieli ograniczone pozwolenie na wjazd czy przejazd. Właśnie ze względu na te rekomendacje, a także na podstawie analizowanych badań, na uwagę zasługuje fakt, że większość pielgrzymów skorzystała z usług transportu zbiorowego, a zaledwie 8% ogółu pielgrzymów przyjechało prywatnym środkiem transportu (samochodem).

Kolejnym środkiem transportu zbiorowego, preferowanym przez pielgrzymów, był pociąg. Z usług transportu kolejowego skorzystała bardzo duża liczba przyjeżdżających, bo prawie co trzeci uczestnik ŚDM. Koordynatorem przewozów kolejowych na ŚDM były PKP Polskie Linie Kolejowe, odpowiedzialne za infrastrukturę i rozkład jazdy. Spółka rozpoczęła przygotowania do tej operacji logistycznej na kilkanaście miesięcy przed ŚDM. Przygotowania skupiały się na kilku obszarach działalności, dotyczących m.in.: infrastruktury (poprawienia estetyki i funkcjonalności dworców kolejowych), przygotowania tras na dodatkowe pociągi, czy także zapewnienia bezpieczeństwa. Za obsługę przewozów na ŚDM odpowiadało łącznie 10 000 pracowników kolei, w tym 200 informatorów i 100 kasjerów mobilnych na dworcach. Podsumowując, należy podkreślić, iż kolej odegrała niezwykle istotną rolę w obsłudze pielgrzymów, ponieważ z pociągów uruchomionych na okres ŚDM (2596 pociągów rejsowych oraz 398 pociągów specjalnych zamówionych przez diecezje) skorzystało w sumie 1,1 mln pasażerów.

Z usług środka transportu lotniczego, jakim jest samolot, skorzystało 16% wszystkich badanych uczestników ŚDM. Najważniejszą rolę odgrywało oczywiście krakowskie lotnisko – Międzynarodowy Port Lotniczy im. Jana Pawła II Kraków-Balice. Jednakże należy pamiętać, że pielgrzymi przybywający do Polski korzystali również z usług innych lotnisk, takich jak m.in.: Lotnisko Chopina, MPL Katowice-Pyrzowice czy też Port Lotniczy

Rzeszów-Jasionka. Zgodnie z szacunkowymi danymi krakowski port lotniczy w związku z ŚDM w dniach od 19 lipca do 9 sierpnia obsłużył ok. 40 000 pasażerów – pielgrzymów oraz wykonał 208 dodatkowych operacji lotniczych. Rekordowa liczba pasażerów przyleciała do Krakowa w niedzielę 24 lipca i dzień później – odpowiednio 10 312 i 10 453 osób. Najwięcej dodatkowych samolotów z pielgrzymami przyjęto w dniach 25 i 26 lipca – w sumie 16 rejsów poza normalnym rozkładem lotów. Najwięcej, bo 30 dodatkowych samolotów z pielgrzymami odleciało z Balic 1 sierpnia. Tego dnia z infrastruktury lotniska skorzystała rekordowa liczba odlatujących i przylatujących pasażerów – ponad 22 500 osób, a ponad 20 000 pasażerów obsłużono także w dniu 2 sierpnia.

Dokonując podsumowania rozważań na temat dostępności transportowej Miasta Krakowa, można zauważyć zróżnicowanie w wyborze środka transportu ze względu na pochodzenie pielgrzymów, w zależności od tego, czy były to osoby z kraju, czy z zagranicy. Starając się ocenić wybór dokonany przez pielgrzymów udających się na ŚDM, należy podkreślić, iż potencjalni turyści mają indywidualne upodobania oraz preferencje. Potencjalny klient w wyborze środka transportu kieruje się różnymi czynnikami, takimi jak m.in.: cena, czas dojazdu czy wygoda. Ze względu na zróżnicowane preferencje i uwarunkowania pielgrzymów o ostatecznej decyzji o wyborze przez uczestnika ŚDM środka transportu decydowało wiele czynników. Jednak zasadniczą rolę odgrywała odległość; w zależności od tego, jaki był to typ podróży (krótko-/dalekodystansowa lub też krajowa/zagraniczna/międzykontynentalna), podejmowana był decyzja o wyborze najbardziej właściwego środka transportu. Transport lotniczy był preferowany przez pielgrzymów pochodzących z dalekich krajów, a w przypadku Polaków oraz osób z pobliskich krajów europejskich dominowały środki transportu drogowego. Warto dodać, że jakość i komfort, a także możliwość zapewnienia wygody podczas podróży, były czynnikami decydującymi, zwłaszcza w przypadku osób starszych. Zgodnie z przeprowadzonymi badaniami osoby starsze (grupa osób powyżej 60. roku życia), będące uczestnikami ŚDM preferowały samolot jako środek lokomocji. Na kwestie wykorzystania środków transportu należy popatrzeć zwłaszcza ze względu na unikatowość oraz niepowtarzalną specyfikę wydarzenia, jakim są Światowe Dni Młodzieży, które gromadzą i przyciągają w przeważającej większości osoby młode, dla których bardziej istotne znaczenie mają inne wartości, niż jakość czy wygoda. Dla uczestników ŚDM szczególne znaczenie ma wymiar duchowy, modlitwa, relacje międzyludzkie, a wyjazd traktowany jest jako pielgrzymka, dlatego istnieje wyższa skłonność

do akceptowania usługi transportowej o względnym poziomie jakości, natomiast bardziej istotną rolę odgrywa cena. Również ze względu na spodziewane ogromne liczby uczestników uczestniczące w tego typu wydarzeniach, więcej osób akceptuje i godzi się na wprowadzone wytyczne oraz położenie nacisku na korzystanie z usług transportu zbiorowego. I tak w większości zgodnie z przeprowadzonymi badaniami dominującymi środkami były autokar i pociąg. Tego typu środki transportu zbiorowego spełniają oczekiwania i potrzeby uczestników takich wydarzeń, jakim są Światowe Dni Młodzieży.

Reasumując, należy podkreślić, że przy planowaniu i organizowaniu tak wielkich wydarzeń priorytetem jest zapewnienie efektywnego, sprawnego, a najważniejsze, bezpiecznego transportu.

Franciszek Mróz²⁵

Wśród wielu fragmentów przemówień papieża Franciszka skierowanych do młodzieży z całego świata w trakcie Światowych Dni Młodzieży w Krakowie, najczęściej cytowane i zapamiętane są słowa o myleniu „szczęścia z kanapą” i zachęta do pozostawienia po sobie śladu. Podczas czuwania modlitewnego z młodzieżą na Campusie Misericordiae (30 lipca 2016 r.) w Brzegach papież Franciszek mówił: „Sądzimy, że abyśmy byli szczęśliwi, potrzebujemy dobrej kanapy. Kanapa, która pomoże nam żyć wygodnie, spokojnie, całkiem bezpiecznie. Kanapa – jak te, które są teraz, nowoczesne, łącznie z masażami usypiającymi – które gwarantują godziny spokoju, żeby nas przenieść w świat gier wideo i spędzania wielu godzin przed komputerem. Kanapa na wszelkie typy bólu i strachu. Kanapa sprawiająca, że zostajemy zamknięci w domu, nie trudząc się ani też nie martwiąc. »Kanapa-szczęście« jest prawdopodobnie cichym paralizem, który może nas zniszczyć najbardziej, który może najbardziej zniszczyć młodzież. (...) kochani młodzi, nie przyszliśmy na świat, aby »wegetować«, aby wygodnie spędzić życie, żeby uczynić z życia kanapę, która nas uspi; przeciwnie, przyszliśmy z innego powodu, aby zostawić ślad. To bardzo smutne, kiedy przechodzimy przez życie nie pozostawiając śladu. (...) Czasy w których żyjemy nie potrzebują młodych kanapowych, ale młodych ludzi w butach, najlepiej w butach wyczynowych”²⁶. Przyglądając się postawie ponad 2,5 milionowej rzeszy młodzieży uczestniczącej we Mszy św. na zakończenie Światowych Dni Młodzieży na Campusie Misericordiae w Brzegach (31 lipca 2016 r.) można śmiało stwierdzić, że była to młodzież, która (przynajmniej w tym czasie) wybrała „buty wyczynowe”.

W odniesieniu do narastających procesów sekularyzacji życia publicznego i odchodzenie młodych od Kościoła, zadziwiająco wydawać się mogą statystyki, które potwierdzają niesłabnący udział młodzieży w wydarzeniach religijnych o randze zarówno międzynarodowej (Światowe Dni Młodzieży, Europejskie Spotkania Młodych Taizé, Międzynarodowy Festiwal Młodzieży w Medjugorje), jak i krajowej i regionalnej (np. Ogólnopolskie Spotkanie Młodych Lednica 2000, Ekstremalna Droga Krzyżowa, pielgrzymki

²⁵ dr Franciszek Mróz, Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie, Zakład Turystyki i Badań Regionalnych Instytutu Geografii, Prezes Bractwa św. Jakuba w Węclawicach Starych i prezes Parafialnego Oddziału Akcji Katolickiej przy parafii pw. Niepokalanego Poczęcia NMP w Krakowie-Azorach.

²⁶ www.w2.vatican.va/content/francesco/pl/speeches/2016/july/documents/papa-francesco_20160730_polonia-veglia-giovani.html [pозyskano 15.11.2016 r.]

maturzystów na Jasną Górę). Przeciwwagą dla młodych biernie zaangażowanych w życie Kościoła oraz deklarujących się jako osoby niewierzące, jest rosnąca grupa młodzieży, która odważnie przyznaje się do swojej wiary i akceptuje naukę Kościoła. Zaskakująca jest także rosnąca wśród młodych popularność pielgrzymowania – wędrowania szlakami pielgrzymkowymi zwłaszcza do średniowiecznych ośrodków pątniczych (Santiago de Compostela, Rzym, Asyż, Trondheim) i do sanktuariów związanych z objawieniami Matki Bożej (La Salette, Lourdes, Fatima, Medjugorje). Najlepszym przykładem w tym zakresie jest *Camino de Santiago* – Droga św. Jakuba – najbardziej znany obecnie chrześcijański szlak pielgrzymkowy na świecie, nazywany najpiękniejszą drogą świata i głównym traktem Europy. W ostatnich latach udział osób młodych (poniżej 30 lat) pielgrzymujących i wędrujących do grobu św. Jakuba Starszego w Santiago de Compostela wynosi około 30% (w 2016 r. było to 27,16%)²⁷. Jeszcze większą popularnością wśród młodych cieszą się wędrowki szlakiem *Via Francigena*, którym przed wiekami z Canterbury pielgrzymowali pątnicy do grobów Apostołów św. Piotra i św. Pawła w Rzymie. Dużym zainteresowaniem wśród młodych odznaczają się także pielgrzymki i wędrowki szlakami pątniczymi o randze regionalnej lub lokalnej. We Włoszech są to m.in. szlaki św. O. Pio, Drogi Franciszkańskie i Drogi św. Antoniego, w Hiszpanii np. Szlak Ignacjański, w Polsce natomiast Szlaki Papieskie, św. Siostry Faustyny Kowalskiej, Błogosławionego Księdza Jerzego Popiełuszki, św. Stanisław Kostki oraz m.in. szlaki pielgrzymkowe na Jasną Górę i do Ostrej Bramy²⁸. Należy podkreślić, że obecny stan ilościowy i struktura demograficzna pielgrzymek do głównych centrów pątniczych na świecie jest efektem zmian demograficznych, społeczno-ekonomicznych, politycznych oraz religijnych zachodzących w układach przestrzennych.

Interesujące jest zatem pytanie, co skłania młodych do podjęcia aktywności pątniczej? Jakimi motywacjami kieruje się młodzież wkładająca „buty wyczynowe” i wyruszająca na pielgrzymkowy szlak? Prowadzone od kilkunastu lat przez autora prezentowanego tekstu badania dotyczące pielgrzymowania wykazują, że młodzież wybierająca się pielgrzymkę kieruje się przede wszystkim motywami religijno-poznawczymi (religijno-kulturowymi). Najczęściej jest to chęć przeżycia rekolekcji w drodze, dokonania bilansu dotychczasowego życia, odkrywania i poznawania samego siebie w ciszy na pątniczym szlaku, ale także

²⁷ www.oficinadelperegrino.com/estadisticas/

²⁸ Por.: Mróz F., *Szlaki pielgrzymkowe w krajobrazie sakralnym Polski*, [w:] ks. M. Ostrowski i J. Partyka (red.), *Krajobraz sakralny*, Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie, Kraków – Lwów 2014, s. 112–116.

spotkanie – rozmowa z drugim człowiekiem²⁹. Młodzi pielgrzymują zazwyczaj w konkretnej intencji – prosząc o łaskę zdania ważnego egzaminu, znalezienia współmałżonka/współmałżonki, zdrowie, a także dziękując za otrzymaną łaskę. Część z młodych pątników traktuje pielgrzymkę jako świadectwo wiary. W odniesieniu do badań przeprowadzonych przez Małopolską Organizację Turystyczną w trakcie Światowych Dni Młodzieży w Krakowie, warto zwrócić uwagę, że głównym motywem uczestnictwa w tym święcie młodych było spotkanie z papieżem Franciszkiem (79% ogółu wskazań), modlitwa (61%) oraz rozwój duchowy (58%). Z kolei na pytanie dotyczące celu pobocznego podróży do Krakowa respondenci wskazali zwiedzanie zabytków (55% wskazań respondentów z zagranicy i 42% respondentów z Polski).

Pielgrzymowanie – zwłaszcza w odniesieniu do młodzieży – jest bardzo istotną praktyką komunikacji i interakcji społecznej³⁰. Nawiązywane na szlaku pielgrzymkowym kontakty i przyjaźnie z współtowarzyszami wędrówki są przez wiele lat podtrzymywane (istotną w tym zakresie rolę odgrywają obecnie portale społecznościowe). W przypadku młodzieży, różnice kulturowe, wyznaniowe, światopoglądowe oraz bariera językowa, mają zdecydowanie mniejszy wpływ na relacje interpersonalne niż w przypadku innych grup wiekowych. Młodzi pątnicy powracający z indywidualnych pieszych pielgrzymek podkreślają, że pątniczy szlak uczy pokory i cierpliwości, a z pielgrzymki wraca się lepszym człowiekiem. Doskonale ujmują to słowa caminowiczów powracających z pielgrzymki do grobu św. Jakuba, którzy twierdzą, że „na Camino de Santiago umiera stary człowiek, a rodzi się nowy człowiek”. Coraz częściej duszpasterze zachęcają młodych do wybrania się na pieszą pielgrzymkę w ramach przygotowania do sakrament bierzmowania – tego typu propozycje duszpasterskie spotykane są na szlakach pielgrzymkowych w Hiszpanii, Portugalii i w Polsce. Od kilku lat obserwuje się również wśród młodych rosnącą popularność nowych form pielgrzymowania – przemieszczania się po szlakach pątniczych – m.in. motocyklami, rowerami, kajakami, konno, łodziami, ale także na hulajnogach, nartorolkach, a nawet parolotnią³¹. Ranga tego typu wędrówek, w których przeżycia duchowe idą w parze z emocjami i zabawą, będzie zapewne w przyszłości rosła.

²⁹Mróz F., *Youth pilgrimages along pilgrimage routes in Europe*, [w:] Stala J., Porębski A. (red.), *World Youth Days. A Testimony to the Hope of Young People*, Wydawnictwo Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie, Kraków 2016, s. 303–318.

³⁰ Por. Mróz F., Mróz Ł., *Nowe trendy w turystyce*, [w:] Pawlusiński R., *Współczesne uwarunkowania i problemy rozwoju turystyki*, Instytut Geografii i Gospodarki Przestrzennej UJ, Kraków 2013, s. 113.

³¹Mróz F., *Youth pilgrimages along pilgrimage routes...*, dz. cyt., s. 314–315.

W ciągu najbliższych miesięcy będziemy stopniowo otrzymywać informacje dotyczące owoców Światowych Dni Młodzieży w Krakowie. Pierwsze z nich pojawiły się zdaniem wielu obserwatorów jeszcze przed rozpoczęciem ŚDM, a jest nimi wielotysięczna rzesza wolontariuszy. Duchowych owoców tego spotkania nie da się wyrazić żadnymi wskaźnikami. Z perspektywy gospodarza światowego wydarzenia – miasta Krakowa, ogromnie ważne jest to, aby bardzo wysoka nota, jaką wystawili uczestnicy ŚDM oceniając atmosferę miejsca (*genius loci*) 4,66 – w skali 1-5), gościnność (4,59) i życzliwość mieszkańców Krakowa (4,54), zaowocowała ponownym przyjazdem tej młodzieży do Krakowa. Sukces ten będzie jeszcze większy, kiedy ci młodzi zabiorą do Krakowa swoich przyjaciół, rodziców, rodzeństwo, a w przyszłości współmałżonków i dzieci. Przeprowadzone badania napawają w tym zakresie wielkim optymizmem, gdyż niemal 73% respondentów – uczestników ŚDM Kraków 2016 wskazała, że przyjedzie ponownie do Krakowa, a zdecydowana większość badanych poleci odwiedzenie miasta swoim znajomym. Kluczem do osiągnięcia tego sukcesu są jednak dalsze działania zarówno ze stron władz miasta, jak i władz kościelnych – ważne, aby stale podtrzymać ogień wiary, który zapłonął podczas Światowych Dni Młodzieży i przypominać młodym, aby nie mylili szczęścia z kanapą.

Bożena Alejsiak³²

Zainicjowane przez Jana Pawła II Światowe Dni Młodzieży stały się swoistym fenomenem kulturowym, zauważanym we współczesnej cywilizacji. U podstaw tej inicjatywy leżała troska o młode pokolenie, przejawiająca się dążeniem do autentyczności rozwoju ludzkiej osobowości³³

ŚDM są okazją dla młodych ludzi z całego świata do chwili refleksji nad własnym człowieczeństwem oraz nad własną wiarą skupioną wokół osoby Jezusa Chrystusa, są dla młodych okazją do wszelkich działań samowychowawczych. Wychowanie oraz samowychowanie wspiera wszechstronny rozwój osoby, zarówno indywidualny jak i społeczny. Rozwija też umiejętność harmonijnego życia z otoczeniem.

Można więc postawić pytanie, czy ŚDM zorganizowane w Krakowie w 2016 roku wypełniły ideę zapoczątkowaną przez Jana Pawła II? Aby odpowiedzieć na to pytanie, należy przeanalizować deklarowane motywy przyjazdu młodych ludzi do Krakowa, odniesione korzyści, trudne sytuacje, które w kształtowaniu charakteru mają istotne znaczenie oraz to, czy młodzież przejawiała negatywne zachowania podczas wydarzenia o charakterze religijno-duchowym. Będąc bowiem z dala od swojego miejsca zamieszkania, posiadając duże poczucie anonimowości, młodzież z pewnością miała wiele okazji, aby takie zachowania prezentować.

Rozwój osobowości z perspektywy relacji człowieka do Boga, idei poszukiwania sensu życia, sytuacji moralnej i religijnej człowieka potwierdzają motywy przyjazdu do Krakowa. Dominującym dla zdecydowanej większości pielgrzymów było spotkanie z Papieżem - 79%, modlitwa - 61%, rozwój duchowy - 58%, uczestnictwo w pielgrzymce - 48%.

Analizując odpowiedzi gości krajowych i zagranicznych, można zauważyć pewne różnice. O ile spotkaniem z Papieżem (PL 82% ; Zagr: 78%) zainteresowane były w podobnym zakresie obydwie grupy respondentów, o tyle modlitwa (PL: 65%; Zagr: 59%) i rozwój duchowy (PL 61%; Zagr: 57%) był bardziej istotny dla odwiedzających krajowych, natomiast uczestnictwo w pielgrzymce (PL: 34% Zagr: 57%) bardziej interesowało gości zagranicznych.

³²dr Bożena Alejsiak, Akademia Wychowania Fizycznego im. Bronisława Czecha w Krakowie, Zakład Hotelarstwa, adiunkt

³³ Jan Paweł II, *List apostolski do młodych całego świata Parati semper* z okazji Międzynarodowego Roku Młodzieży, Rzym 1985, nr 7.

Rozwój osobowości łączy się także z rozwojem społecznym, wspólnotowym, co także potwierdzają motywy przyjazdu do Krakowa, które łączą się z potrzebą funkcjonowania we Wspólnocie Kościoła - 50% (PL: 55% Zagr: 47%) oraz potrzebą tworzenia i realizowania relacji towarzyskich - 28% (PL: 33% Zagr: 24%). Potrzeby te, jak można zauważyć, były bardziej istotne dla gości krajowych niż zagranicznych.

Rozwój osobowości, charakteru wynika z jednej strony z realizowanych potrzeb i motywów, ale z drugiej z konkretnych korzyści, które odnoszą uczestnicy danego wydarzenia. Jak wynika z badań odniesione korzyści mają ścisły związek z deklarowanymi motywami. Najważniejsze dla zdecydowanej większości respondentów okazały się korzyści duchowe - (78,93) i były one tak samo ważne dla gości krajowych jak też zagranicznych (PL: 77,40; Zagr: 79,90). Na drugiej pozycji, podobnie jak motywy, uplasowały się korzyści społeczne - 60,37 (PL: 53,82; Zagr: 64,52), które, jak można zauważyć, ważniejsze były dla gości zagranicznych. Duży związek z wartościami duchowymi mają z pewnością wartości emocjonalne 44,31 (PL: 37,14; Zagr: 48,87), których częściej doświadczali goście zagraniczni. Wydaje się, że wręcz niemożliwe byłoby prawdziwe i głębokie przeżywanie wydarzenia o charakterze duchowo-religijnym bez uruchomienia całego szeregu pozytywnych emocji.

Proces samowychowania łączy się także z realizacją wartości poznawczych - 34,78 (PL: 44,56; Zagr: 28,57), związanych z poznawaniem kultury materialnej i duchowej miejsca danego wydarzenia. Realizowanie wszystkich powyższych potrzeb, motywów, odnoszonych korzyści ma duży związek z kształtowaniem charakteru - 21,03 (PL: 20,88; Zagr: 21,12) w sferze poznawczej, społecznej i moralno-duchowej. Jak mówił Jan Paweł II: „prawda moralna jest obiektywna, a prawidłowo ukształtowane sumienie potrafi ją rozpoznać”³⁴.

Kształtowanie charakteru związane jest także z umiejętnością radzenia sobie w sytuacjach trudnych, z którymi młody człowiek musi się uporać. Ma on wówczas szansę, aby być bardziej świadomym siebie, poznać swoje możliwości i ograniczenia, odkrywać prawdziwe relacje z drugim człowiekiem oraz obecność i pomoc Boga w swoim życiu. Kształtując moralną sferę swojego charakteru, musi często walczyć z negatywnymi zachowaniami, agresją słowną czy nawet fizyczną, wulgaryzmami; szczególnie w zderzeniu z otaczającą rzeczywistością wynikającą z dezorientacji w terenie, problemami z zdobyciem jedzenia, kiepskimi warunkami noclegowymi na polach biwakowych, przepełnionymi środkami

³⁴ Jan Paweł II, *Chrystus nadzieją, która nie zawodzi, Modlitewne czuwanie w Denver*, L'OsRomPol 11(1993), s. 28-29.

komunikacji miejskiej, czy dużymi odległościami, które należało przemierzyć pieszo. W wielu sytuacjach był to prawdziwy test dojrzałości.

Sytuacje te, które mają ścisły związek z procesem samowychowania, można podsumować zdaniem wypowiedzianym przez Jana Pawła II: „w każdym młodym człowieku dokonuje się wielka rzecz: budzi się samodzielny człowiek!”³⁵

Podsumowując, można powiedzieć, że Światowe Dni Młodzieży to chwile głębokiej refleksji, które pozwalają młodym zastanowić się nad ich własnymi pragnieniami, tożsamością, przyszłymi decyzjami, umacniają też świadomość przynależności do Kościoła, co szczególnie ważne jest w dynamicznie zmieniającej się cywilizacji XXI wieku.

Aby jednak było to możliwe, konieczny jest gigantyczny wysiłek organizatorów tego mega wydarzenia w celu zapewnienia młodym odpowiednich warunków bytowych i duchowych, umożliwiających dokonanie tych wszystkich przemian w ludzkiej osobowości oraz głębokiego i prawdziwego przeżywania spotkania z Papieżem.

³⁵ K. Wojtyła, *List na rozpoczęcie katechizacji 1977*, w: K. Wojtyła, *Nauczyciel i pasterz. Listy pasterskie, komunikaty, zarządzenia*, Rzym 1987, s. 697.

Jadwiga Sobczuk³⁶

Światowe Dni Młodzieży to szczególne wydarzenie. Dotyka ono bowiem bardzo wielu kwestii – od sacrum do profanum. Niniejsze opracowanie przynosi odpowiedzi na wiele pytań związanych z organizacją i sensem zdarzeń, jakie miały miejsce w Krakowie w 2016 roku.

Ze względu na charakter religijny ŚDM, warto przyjrzeć się oczywiście motywacji uczestników, którzy przybyli do Krakowa. Biorąc pod uwagę wskazania respondentów, można stwierdzić, że podczas spotkania mieliśmy do czynienia z kilkoma typami pielgrzymów, nie jest to bowiem środowisko jednolite; można wśród nich – głównie ze względu na motywację – wymienić takie grupy, jak:

- pobożni, którzy świadomie podjęli i realizują praktykę religijną, często wpływającą w znaczący sposób na ich życie (K. Przeclawski nazywa ich „pielgrzymami”, dodatkowo rozróżniając turystów z „otwartym umysłem” i „ograniczonych”³⁷);
- tradycyjni, dla których pielgrzymka wynika z tradycji, przyzwyczajenia, chęci udziału w bogatej celebrze itp., często podjęta została pod wpływem rodziców, małżonka, księdza (pątnicy tradycyjni wypełniają praktyki religijne, a także ważna jest dla nich uczuciowo-przeżyciowa strona pielgrzymki);
- niekonsekwentni, którzy świadomie podjęli decyzję, ale nie wykonują aktów religijnych (sakramenty, dobre uczynki) i raczej nie wpływa ona głęboko na ich życie;
- marginalni, którzy łączą elementy religijne i pozareligijne, czyli przybywają do miejsc pielgrzymkowych najczęściej z powodu atrakcyjności miejsca, ale podejmują czasem praktyki religijne (turyści „religijnie obojętni”);
- wyznawcy religii podróżujący w celach niereligijnych;
- nieświadomi, którzy nie traktują przybycia do danego sanktuarium jako pielgrzymki, ale raczej jako element poznawczy³⁸ (turyści, którzy nie udają się na pielgrzymkę, ale chcą przeżyć spotkanie z miejscem świętym).

W tym przypadku największą grupę stanowili pielgrzymi, którzy przybyli do Krakowa, aby modlić się (61%), rozwijać duchowo (58%), uczestniczyć w pielgrzymce (48%). Są to świadomi uczestnicy, którzy podróżują „z motywów religijnych do miejsca

36 dr Jadwiga Sobczuk, Wyższa Szkoła Turystyki i Ekologii w Suchoj Beskidzkiej, Redaktor Zeszytów Naukowych Wyższej Szkoły Turystyki i Ekologii w Suchoj Beskidzkiej, adiunkt.

³⁷ Przeclawski K.: *Człowiek a turystyka. Zarys socjologii turystyki*, Albis, Kraków 1996, s. 142 i d.

³⁸ Jackowski A.: *Przestrzeń i sacrum*, Wydawnictwo UJ, Kraków 1996, s. 163-164.

uważanego za święte ze względu na szczególne działanie w nim Boga lub bóstwa” (A. Jackowski³⁹) i których nie określimy jako turystów, ale jako pielgrzymów.⁴⁰ 87% ankietowanych określiło się jako wierzący i głęboko wierzący.

W Krakowie znaleźli się także pielgrzymi tradycyjni, którzy chcieli uczestniczyć w wydarzeniu religijnym (43%), poszerzyć wiedzę o życiu Kościoła (różne wskazania: 50% + 29% + 15%). Część stanowili także uczestnicy turystyki religijnej, którzy przy tej okazji poznają nowe miejsca (28% + zabytki 52% + zwiedzanie 24%) lub po prostu jest to dla nich także element wypoczynku i aktywnego spędzania czasu (31% + turystyka aktywna 10% + rekreacja 18%). Naturalnie, ponieważ respondenci mogli wskazywać wiele odpowiedzi, motywy te są ze sobą związane, ale widzimy, że pobudki udziału w ŚDM nie wynikają tylko i wyłącznie z przyczyn religijnych.

Udział w tego typu wydarzeniu wśród młodych ludzi wynika bardzo często z chęci przebywania z rówieśnikami i nawiązania nowych znajomości (nowe osoby - 55%, znajomi - 10%, impreza - 23%, rozrywka - 19%, relacje towarzyskie - 28%) oraz udziału w wydarzeniu kulturalnym (22%) Znajdziemy ich zapewne wśród tych, którzy określili swoją wiarę jako niezdecydowani i obojętni (5,6%).

82% ankietowanych odpowiedziało, że gospodarze Krakowa spełnili ich oczekiwania, co jest dobrą przesłanką dla organizatorów przyszłych ŚDM.

³⁹Jackowski A.: *Pielgrzymowanie*, Wydawnictwo Dolnośląskie, Wrocław 1998, s.6 i dalej;

Ostrowski M.: *Jesteśmy pielgrzymami przed Tobą. Posługa duszpasterska wśród pielgrzymów*, Wydawnictwo Naukowe PAT, Kraków 2005, s. 45-50.

⁴⁰ W znaczeniu:

- turystyka religijna to podróżowanie podjęte z powodów religijnych i poznawczych lub wyłącznie poznawczych – miejsce święte nie stanowi głównego celu pobytu; Jackowski A.: *Pielgrzymki i turystyka religijna w Polsce*, Instytut Turystyki, Warszawa 1991, s. 8-9.
- turystyka religijno-pielgrzymkowa to podróżowanie, które łączy wydarzenia religijne, cele religijno-poznawcze lub poznawcze oraz pielgrzymki; Gaworecki W.: *Rola turystyki w promocji wartości religijnych i kształtowaniu sprawiedliwości społecznej*, w: *Turystyka religijno-pielgrzymkowa. Zbiór materiałów pokonferencyjnych*, Wydawnictwo WSTiH, Gdańsk 2005, s. 63; Mazur A.: *Turystyka religijno-pielgrzymkowa. Zjawisko społeczne i gospodarcze*, Warszawa 2011, s. 13. Armin Mikos von Rohrscheidt traktuje turystykę pielgrzymkowo-religijną jako odmianę turystyki kulturowej – poniżej.
- turystyka kulturowa ma bardzo szeroką definicję, ale w poruszonym zakresie może określać turystykę poznawczą związaną z religią, raczej bez udziału w obrzędach (architektura sakralna, sztuka religijna, muzyka, liturgia itd.; Mikos von Rohrscheidt A., *Turystyka kulturowa. Fenomen, potencjał, perspektywy*, Wyd. GWSHM Milenium, Gniezno 2008]; Ostrowski M.: *Pielgrzymka a turystyka religijna*, s. 5 (www.pastoralna.pl).

Leszek Mazanek⁴¹

Światowe Dni Młodzieży, bez względu na to jakich określeń użyjemy w celu scharakteryzowanie tego globalnego spotkania młodych: wydarzenia, pielgrzymki czy mega eventu i bez względu na to, czy precyzyjnie uchwycimy pobudki, jakimi kierowali się uczestnicy, zawsze odbywają się w jakimś konkretnym kraju, regionie i miejscu. W 2016 roku tym centralnym miejscem ŚDM był Kraków.

Wybór Krakowa na gospodarza 31 ŚDM nie był przypadkowy. Wskazanie jednak głównych inicjatorów jest praktycznie niemożliwe i dociekanie tego wydaje się bezprzedmiotowe. Istotne jest natomiast to, że Miasto podjęło wyzwanie, radząc sobie z tym jedynym w swoim rodzaju przedsięwzięciem bardzo dobrze. Zatem Miasto, rozumiane tu jako wspólnota mieszkańców funkcjonująca w konkretnej strukturze prawno-administracyjnej, ma powód do dumy. Pokazało, że nie tylko potrafi konsumować swoją wielowiekową historię i wartości, ale jest w stanie zaznaczyć swoją obecność we współczesnym świecie. W świecie, w którym istotnym miernikiem pozycjonowania jest liczba odwiedzających i turystów. Bezsprzecznie magnesem przyciągającym w określone miejsce są jego walory, w szerokim znaczeniu tego pojęcia, ale o atrakcyjności decyduje szereg zróżnicowanych elementów (cech, atrybutów, usług), które muszą istnieć lub być spełnione, bez względu na główny cel, jaki przyświeca odwiedzającym. Stworzone warunki umożliwiające zaspokajanie potrzeb przybywających gości utożsamiamy zwykle z ofertą miasta (węższej - ofertą turystyczną), a weryfikatorem przygotowanej oferty jest poziom zadowolenia tych, którzy z niej korzystają.

Uczestnicy ŚDM to specyficzny - można powiedzieć - jednostkowy rodzaj gości, ale w mieście, w którym od 2003 roku prowadzony jest systematyczny monitoring ruchu turystycznego⁴², nie sposób było nie uwzględnić ich opinii na temat Krakowa jako miejsca pobytu i organizacji Światowych Dni Młodzieży. W celu porównania tychże opinii z opiniami uzyskiwanymi w cyklicznych badaniach turystów zastosowano w ankietach ten sam zestaw

⁴¹mgr Leszek Mazanek, Akademia Wychowania Fizycznego im. Bronisława Czecha w Krakowie, Zakład Obsługi Ruchu Turystycznego, Ekspert Krakowskiej Izby Turystyki i Małopolskiej Organizacji Turystycznej

⁴²This research is conducted since 2003 by academic teachers from Malopolska, from the University of Physical Education in Krakow, Cracow University of Economics, Jagiellonian University in Krakow, University College of Tourism and Ecology, who are the authors of this test method of measuring tourist movement, and at the same time judicial experts in the field of tourism, as well as experts of Malopolska Tourist Organisation.

pytań dotyczących 19 atrybutów (cech, usług), które mają wpływ na odbiór i kształtowanie wizerunku Krakowa, oraz uzupełniono zestaw o dodatkowe 5 elementów charakterystycznych dla tego wyjątkowego wydarzenia.

Swoją opinię na temat wizerunku Krakowa uczestnicy ŚDM wyrażali, korzystając z pięciostopniowej skali ocen. Atmosfera miejsca, ten wyjątkowy atrybut oferty miasta, zyskała najwyższą ocenę, uzyskując wartość 4,66 (choć dla uczestników ŚDM Kraków nie był głównym celem przyjazdu) i ocena ta była porównywalna (4,64) z oceną wystawioną przez turystów odwiedzających Kraków w 2016 roku⁴³ w innych terminach. Na pozytywny wizerunek miasta szczególny wpływ mają również jego mieszkańcy, których gościnność (4,49) oraz życzliwość (4,54) docenili uczestnicy ŚDM. Należy dodać, że opinia ta jest zbudowana w większości na bezpośrednim doświadczeniu wynikającym z charakteru zakwaterowania znacznej części uczestników, których gościli krakowianie w swoich domach czy mieszkaniach. Poczucie bezpieczeństwa to kolejny ważny element wpływający na poziom zadowolenia z pobytu w Krakowie, szczególnie w dobie niepokojów społecznych i zwiększonego zagrożenia terrorystycznego w świecie. Uczestnicy ŚDM odczuwalny poziom bezpieczeństwa ocenili równie wysoko jak turyści, którzy nie uczestniczyli w ŚDM – odpowiednio wystawione oceny to 4,40 i 4,39.

Wspierając się zaprezentowanym wyborem opinii, stanowiących rezultat obszernych badań uczestników ŚDM, nie sposób nie zauważyć, że Kraków jest jednym z głównych beneficjentów tego wielkiego wydarzenia. Wizerunek miasta, utrwalony przez setki tysięcy młodych ludzi, to obraz miasta europejskiego, które ma do zaproponowania bogatą historię i zabytki, mieszkańcy są życzliwi i gościnni, a na dodatek jest to miasto bezpieczne i czyste. Jest to wizerunek zapewne trochę wyidealizowany przez rozentuzjarmowanych młodych ludzi i towarzyszący specyficznym, niecodziennym okolicznościom, ale przeniesiony na wszystkie kontynenty może dotrzeć do milionów potencjalnych gości. Dla miasta budującego swoją markę w świecie ma to niewątpliwie istotne znaczenie.

⁴³Krzysztof Borkowski, Tadeusz Grabiński, Renata Seweryn, Leszek Mazanek, Ewa Grabińska, *Ruch turystyczny w Krakowie w 2016 roku*: monografia / red. nauk.: Krzysztof Borkowski, aut.: Krzysztof Borkowski [et. al.], koordynator MOT: Paweł Mierniczak, Jan Wieczorkowski, Kraków: Małopolska Organizacja Turystyczna, 2017

Rozdział I. Metododyka badań⁴⁴

1.1. Cel badań

Celem badań była charakterystyka uczestników Światowych Dni Młodzieży i prezentacja wizerunku miasta Krakowa powstałego w ich oczach w trakcie pobytu w mieście. Wyniki przedstawiono w formie tabel analitycznych, wykresów, diagramów i materiałów informacyjnych związanych z badaniami ankietowymi, prowadzonymi w roku 2016 pośród pielgrzymów/uczestników ŚDM Kraków 2016, według jednolitej metodologii Małopolskiej Organizacji Turystycznej dla potrzeb Urzędu m. Krakowa. Wyniki te, będąc kompatybilne z badaniami prowadzonymi od 2003 roku przez Międzyuczelniany Zespół Ekspertów Małopolskiej Organizacji Turystycznej, są w dużej mierze porównywalne z danymi pochodzącymi z badań ruchu turystycznego w Krakowie z lat poprzednich. Dysponowanie danymi z dłuższej perspektywy czasowej pozwala na pogłębioną analizę oraz szukanie prawidłowości mających trwały charakter.⁴⁵

1.2. Wielkość próby

Wielkość próby ustala się, kierując się dwiema przesłankami:

- dostępne środki finansowe na badania,
- rząd precyzji wynikający z wybranej wielkości próby w stosunku do wielkości populacji generalnej.

Liczebność próby n wyznacza się ze wzoru

⁴⁴ Rozdział I autorstwo: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński; Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie, Wydział Finansów i Prawa, Katedra Finansów Przedsiębiorstw (kierownik); Krakowska Akademia im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego, Wydział Zarządzania i Komunikacji Społecznej, Katedra Informatyki Stosowanej (kierownik), dr Krzysztof Borkowski PhDr., Akademia Wychowania Fizycznego im. Bronisława Czecha w Krakowie, kierownik Zakładu Obsługi Ruchu Turystycznego, Wyższa Szkoła Turystyki i Ekologii w Suchej Beskidzkiej, Pełnomocnik Rektora ds. Nadzoru i Funkcjonowania Wydziału Turystyki i Rekreacji, Członek Zarządu Małopolskiej Organizacji Turystycznej, Kierownik Międzyuczelnianego Zespołu Ekspertów Małopolskiej Organizacji Turystycznej

⁴⁵This research is conducted since 2003 by academic teachers from Malopolska, from the University of Physical Education in Krakow, Cracow University of Economics, Jagiellonian University in Krakow, University College of Tourism and Ecology, who are the authors of this test method of measuring tourist movement, and at the same time judicial experts in the field of tourism, as well as experts of Malopolska Tourist Organisation. Team of experts operates under the leadership of Dr Krzysztof Borkowski, who is the team leader. Its members are: Tadeusz Grabiński, Ph.D., University Professor; Renata Seweryn, Professor at Cracow University of Economics; Ewa Grabińska, Ph.D.; Leszek Mazanek Master degree., 2003-2015 Anna Wilkońska. Ph.D.

$$n = \frac{N}{1 + \frac{4(N-1)d^2}{u_\alpha^2}}$$

W powyższym wzorze N jest szacunkową liczebnością populacji generalnej, d to wyrażony w procentach rząd precyzji oszacowań wskaźników wyznaczonych na podstawie danych z próby. natomiast u_α to dystrybuanta standaryzowanego rozkładu normalnego $N(0,1)$ dla założonego poziomu istotności α , charakteryzująca stopień ufności do uzyskiwanych wyników analizy.

W tab.1 podano wielkości próby n dla różnych poziomów precyzji d - od 1% do 5% oraz dla różnych poziomów ufności - od 0,99 do 0,90. W badaniach społecznych standardowo zakłada się poziom ufności na poziomie 0,95. W analizie przyjęto, że poziom ufności powinien zawierać się przedziale $\{95\% \pm 2\%\}$. Ponadto tab.1 podzielona jest na 3 moduły. W pierwszym znajdują się parametry odpowiadające najmniejszemu z zakładanych szacunków wielkości populacji generalnej (w analizie przyjęto $\min\{N\} = 1,5$ mln pielgrzymów). W drugim module zamieszczono parametry dla największego szacunku populacji (w analizie przyjęto $\max\{N\} = 3,0$ mln pielgrzymów). Trzeci moduł zawiera liczebności próby dla wariantu minimalnego i maksymalnego oraz dla typowego przedziału ufności 0,95.

Wartości podane w tab.1. zilustrowano na rys. 2-3 zawierającym linie wskazujące na wielkość próby dla różnych wariantów precyzji oraz dla różnych przedziałów ufności. Na rys.1 przytoczono wszystkie 5 wariantów poziomów precyzji (błędy od 1% do 5%), natomiast na rys. 2 – opuszczono wariant z błędami rzędu 1%.

Biorąc pod uwagę możliwości finansowo-organizacyjne, wybrano wielkość próby z przedziału 2-4 tys. W ramach tego przedziału, przy wielkości populacji rzędu 1,5 mln pielgrzymów, można uzyskać szacunki obarczone błędem 2% na poziomie ufności 0,93 ($n=2049$) lub tym samym błędem 2% na poziomie ufności 0,97 ($n=2938$).

Przy populacji generalnej rzędu 3 mln pielgrzymów należy się liczyć z większym błędem szacunków (rzędu 3%) na poziomie ufności 0,95 dla $n=2133$ oraz na poziomie ufności 0,97 dla $n=2614$.

W tab.2 oraz na rys. 3 zamieszczono poziomy błędów szacunku parametrów dla różnych wielkości próby (od 2400 do 200), z jakimi należy się liczyć w zależności od wielkości populacji generalnej i pożądanego poziomu ufności. Na przykład, jeżeli szacuje się

średnie wydatki pielgrzyma w całej populacji (1,5 mln) na podstawie próby liczącej 2400 pielgrzymów, to należy się liczyć z błędem 2% na poziomie ufności 0,95. Jeżeli chcemy oszacować średnie wydatki odrębnie dla kobiet i odrębnie dla mężczyzn, to błąd ten wzrasta. Jeżeli np. liczba kobiet i mężczyzn jest zbliżona ($n=1200$) to błąd ten wyniesie 2,8%.

Tabela 1. Liczebności próby dla różnych wariantów precyzji szacunków (od 1% do 5%) oraz różnych poziomów ufności analizy (od 0,99 do 0,90) dla dwóch szacunków wielkości populacji 1,5 mln pielgrzymów oraz 3 mln pielgrzymów

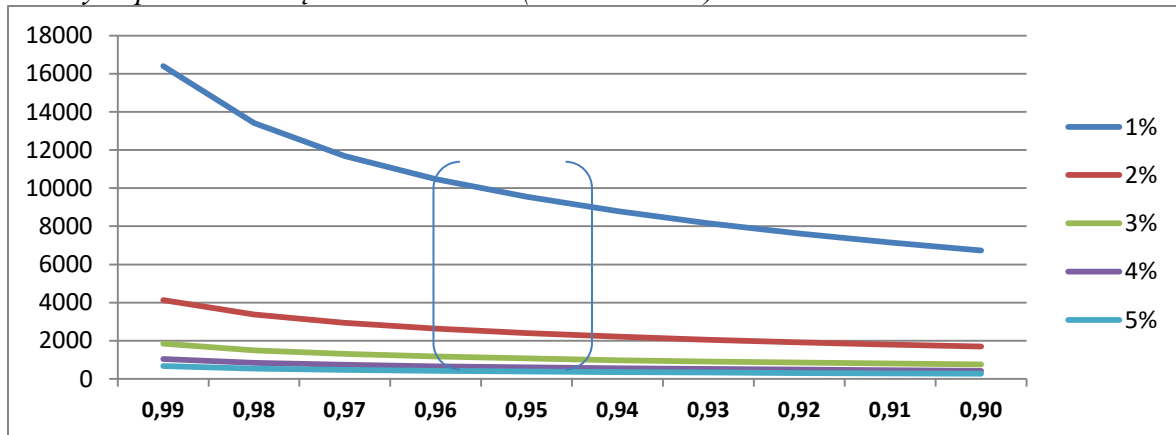
		Precyzja oszacowań parametrów				
1 500 000		1%	2%	3%	4%	5%
wsp.u	Poziom ufności					
2,58	0,99	16406	4135	1841	1036	663
2,33	0,98	13409	3375	1502	845	541
2,17	0,97	11682	2938	1307	735	471
2,05	0,96	10471	2632	1171	659	422
1,96	0,95	9543	2397	1066	600	384
1,88	0,94	8792	2208	982	553	354
1,81	0,93	8163	2049	911	513	328
1,75	0,92	7623	1913	851	479	306
1,70	0,91	7152	1794	798	449	287
1,64	0,90	6734	1689	751	423	271

		Precyzja oszacowań parametrów				
3 000 000		1%	2%	3%	4%	5%
wsp.u	Poziom ufności					
2,58	0,99	32812	8271	3682	2072	1326
2,33	0,98	26818	6750	3004	1690	1082
2,17	0,97	23363	5875	2614	1471	942
2,05	0,96	20942	5263	2341	1318	843
1,96	0,95	19085	4794	2133	1200	768
1,88	0,94	17583	4415	1964	1105	707
1,81	0,93	16326	4098	1823	1026	656
1,75	0,92	15247	3826	1702	957	613
1,70	0,91	14303	3589	1596	898	575
1,64	0,90	13467	3378	1502	845	541

		Precyzja oszacowań parametrów				
min/max N		1%	2%	3%	4%	5%
wsp.u						
1,96	0,95	9543	2397	1066	600	384
1,96	0,95	19085	4794	2133	1200	768

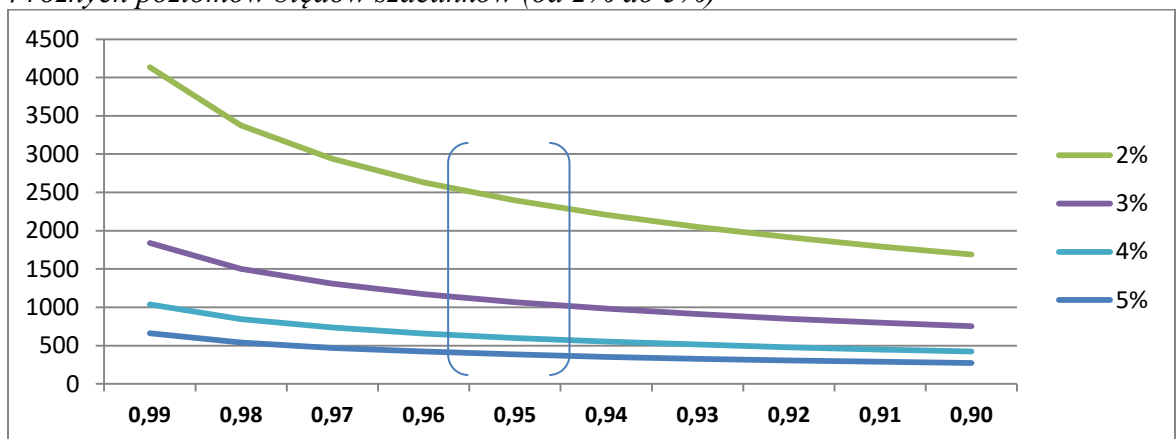
Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, prof. UEK dr hab. Renata Seweryn, mgr Leszek Mazanek, dr Ewa Grabińska, dr Bożena Alejsiak.

Rysunek 1. Wielkość próby (oś pionowa) dla różnych poziomów ufności (oś pozioma) oraz 5 różnych poziomów błędów szacunków (od 1% do 5%)

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, prof. UEK dr hab. Renata Seweryn, mgr Leszek Mazanek, dr Ewa Grabińska, dr Bożena Alejziak.

Rysunek 2. Wielkość próby (oś pionowa) dla różnych poziomów ufności (oś pozioma) oraz 4 różnych poziomów błędów szacunków (od 2% do 5%)

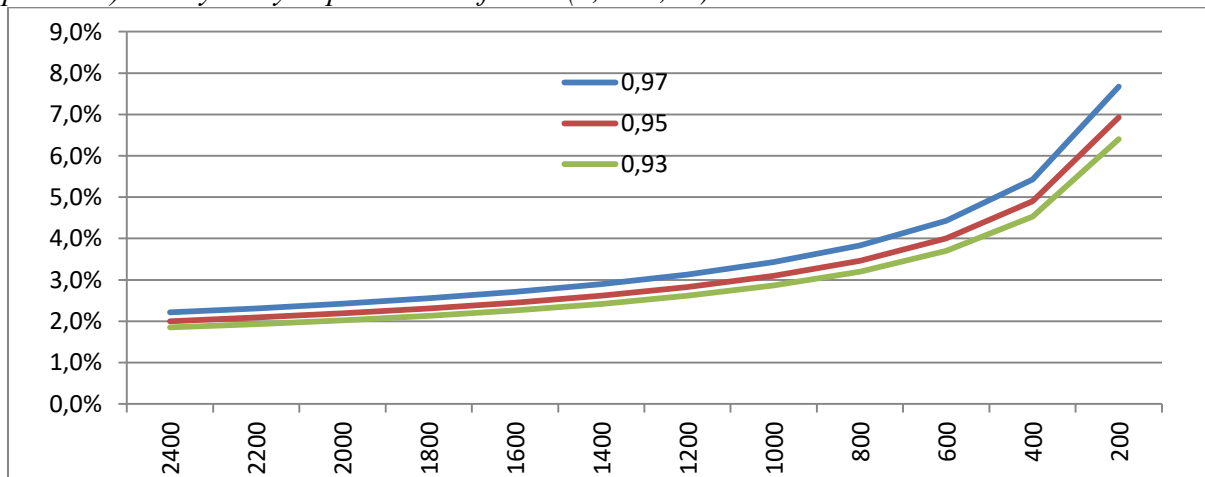
Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, prof. UEK dr hab. Renata Seweryn, mgr Leszek Mazanek, dr Ewa Grabińska, dr Bożena Alejziak.

Tabela 2. Błędy szacunku parametrów dla różnych poziomów ufności (od 0,93 do 0,97) oraz różnych wielkości populacji generalnej (1, mln oraz 3 mln pielgrzymów) w zależności od wielkości próby n w przedziale od 2400 do 200

N	1 500 000	1 500 000	1 500 000	3 000 000	3 000 000	3 000 000
wsp.u	0,985	0,975	0,965	0,985	0,975	0,965
n	2,17	1,96	1,81	2,17	1,96	1,81
	0,97	0,95	0,93	0,97	0,95	0,93
2400	2,2%	2,0%	1,8%	2,2%	2,0%	1,8%
2200	2,3%	2,1%	1,9%	2,3%	2,1%	1,9%
2000	2,4%	2,2%	2,0%	2,4%	2,2%	2,0%
1800	2,6%	2,3%	2,1%	2,6%	2,3%	2,1%
1600	2,7%	2,4%	2,3%	2,7%	2,4%	2,3%
1400	2,9%	2,6%	2,4%	2,9%	2,6%	2,4%
1200	3,1%	2,8%	2,6%	3,1%	2,8%	2,6%
1000	3,4%	3,1%	2,9%	3,4%	3,1%	2,9%
800	3,8%	3,5%	3,2%	3,8%	3,5%	3,2%
600	4,4%	4,0%	3,7%	4,4%	4,0%	3,7%
400	5,4%	4,9%	4,5%	5,4%	4,9%	4,5%
200	7,7%	6,9%	6,4%	7,7%	6,9%	6,4%

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, prof. UEK dr hab. Renata Seweryn, mgr Leszek Mazanek, dr Ewa Grabińska, dr Bożena Alejziak.

Rysunek 3. Zależność pomiędzy błędem szacunków (oś pionowa) a wielkością próby (oś pozioma) dla wybranych poziomów ufności (0,93-0,97)

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, prof. UEK dr hab. Renata Seweryn, mgr Leszek Mazanek, dr Ewa Grabińska, dr Bożena Alejziak.

Kierując się powyższymi przesłankami, próbę ustalono w zakresie 2100 –2400 ankiet. Po wykonaniu badań i po weryfikacji pozyskanych danych dalszej analizie poddano **2392** ankiet.

1.3. Sposób pozyskania próby

Badania ruchu turystycznego w Krakowie przeprowadzono w kolejnych dniach trwania Światowych Dni Młodzieży w okresie od 26 do 31 lipca 2016 r. Badania były przeprowadzone według rozkładu równomiernego w ciągu całego wydarzenia (wszystkie dni ŚDM). Miejsca ankietowania zostały dobrane na bazie itinerarium ŚDM i poprzednich doświadczeń Małopolskiej Organizacji Turystycznej zdobytych w trakcie badań ruchu turystycznego w latach 2003–2016. Listę tych miejsc ustalili eksperci.

Ankietowanie polegało na przeprowadzeniu wywiadu bezpośredniego według przygotowanego wcześniej kwestionariusza ankietowego, zgodnie z opracowaną instrukcją, szczegółowo omówioną podczas szkolenia ankieterów.

Przyjęto następujące zasady prowadzenia wywiadów:

- respondentami byli krajowi i zagraniczni uczestnicy Światowych Dni Młodzieży;
- w przypadku ankietowania obcojęzycznego respondenta ankieter przekazywał mu ankietę w danym języku, lub (gdy brakło formularzy w danym języku) sam zaznaczał odpowiedzi pod dyktando uczestnika na ankiecie w wersji polskiej.

1.4. Konstrukcja ankiety

Ankieta składała się z następujących części:

- metryczki z numerem ankietera, datą pobrania próby, numerem kolejnym ankiety, miejscem pobrania próby (miejscowość, ulica, obiekt);
- części merytorycznej, zawierającej zarówno pytania o charakterze ilościowym, ciągłym (np. wydatki, wiek), ilościowym w skali porządkowej, rangowej (np. oceny w skali Likerta), nominalnym (np. typu TAK, NIE) oraz tekstowym (np. opinie wyrażone słownie);
- charakterystyki respondenta: miejsca zamieszkania, danych demograficznych (wiek), społecznych (wykształcenie, hobby) i ekonomicznych (status materialny).

Część informacji posiada charakter wtórny i powstaje w drodze przekształceń pytań oryginalnych (np. kategorie wiekowe ustalone na podstawie wieku podawanego w latach).

Dla potrzeb procesu badawczego, oprócz wersji polskiej ankiety, wytworzono siedem wersji językowych: francuską, hiszpańską, angielską, portugalską, niemiecką, włoską i rosyjską.

Wzór ankiety – wersja polska

Data badania:	Lokalizacja	Wersja językowa	Nr Ankietera
Nr Ankiety	Zapisz do pliku PDF		Podpis ankietera
BADANIE UCZESTNIKÓW ŚWIATOWYCH DNI MŁODZIEŻY W KRAKOWIE 2016			
Drodzy pielgrzymi z uwagi na cel Waszego przybycia do Krakowa, wiek i wzajemny stosunek do siebie prosimy WYBACZCIE nam, że będziemy stosować formę pytań bezpośrednich, tak jak to przyjętym jest czynić w grupie osób sobie przyjaznych. Urząd Miasta Krakowa i MOT prowadzi obecnie badanie UCZESTNIKÓW ŚDM przebywających na terenie Krakowa. W związku z tym chcielibyśmy poznać Wasze opinie na temat miasta i Waszej podróży do nas. Uzyskane informacje mają na celu opracowanie raportu dla gospodarzy i zaleceń dla przyszłych organizatorów, kolejnych Światowych Dni Młodzieży. Z góry dziękujemy za udział w badaniu!			
1. Czy przyjechał(a/e)ś do Krakowa bezpośrednio z miejsca swojego zamieszkania? cofnij zaznaczenie	☐ tak		
	☐ nie → jeśli nie to skąd?:		
	kraj:		
	region:		
miejscowość:			
2. Kiedy przyjechał(a/e)ś do Krakowa :			
i który jest to dzień Twojego pobytu w mieście :			
3. Proszę podaj planowaną długość swojego pobytu <u>tylko w samym Krakowie</u> . cofnij zaznaczenie	☐ do 3 godzin [1]		
	☐ 1 dzień bez noclegu [2]		
	☐ 1 noc [3]		
	☐ więcej nocy [4]		→ ile?:
4. Który raz przyjechał(a/e)ś do Krakowa? cofnij zaznaczenie			
☐ po raz pierwszy [1] ☐ po raz drugi [2] ☐ byłem/am tu kilka razy [3] ☐ przyjadę tu często [4]			
5. Kto organizował Twój przyjazd do Krakowa? cofnij zaznaczenie			
☐ sam/a (we własnym zakresie) [1]	☐ parafia/Kościół [2]	☐ zakład pracy [3]	
☐ biuro podróży [4]	☐ stowarzyszenie religijne [5]	☐ rodzina [6]	
☐ internetowy portal/biuro podróży [7]	☐ szkoła/uczelnia [8]	☐ znajomi [9]	
☐ inna instytucja [10] -> jaka?:			
6. Czy w związku z uczestnictwem w ŚDM korzystasz z pakietu pielgrzyma/wolontariusza? cofnij zaznaczenie			
☐ tak [1]		☐ nie [2] -> przejdź do pytania 9	
7. Z jakiego pakietu pielgrzyma/wolontariusza korzystasz lub zamierzasz korzystać? (podej nazwę)			

8. Co obejmuje pakiet, z którego korzystasz lub zamierzasz korzystać? (zakreśl odpowiednie pole/a)

	W dniach 25/07/2016- 01/08/2016 [1]	W dniach 25/07/2016- 02/08/2016 [2]	W dniach 29/07/2016- 01/08/2016 [3]	W dniach 29/07/2016- 02/08/2016 [4]	W dniach 30/07/2016- 31/07/2016 [5]	Pakiet wolontariusza [6]	
1 Nocleg/noclegi	☐	☐	☐	☐	☐	☐	cofnij zaznaczenie
2 Wyżywienie	☐	☐	☐	☐	☐	☐	cofnij zaznaczenie
3 Transport	☐	☐	☐	☐	☐	☐	cofnij zaznaczenie
4 Ubezpieczenie	☐	☐	☐	☐	☐	☐	cofnij zaznaczenie
5 Plecak	☐	☐	☐	☐	☐	☐	cofnij zaznaczenie

9. Co było Twoim motywem przyjazdu na Światowe Dni Młodzieży w Krakowie? (można podać kilka odpowiedzi)

☐ Chęć zdobycia wiedzy o religii [1]	☐ Pielgrzymka [8]	☐ Chęć poznania nowych osób [15]
☐ Chęć pogłębienia wiedzy o religii [2]	☐ Rozwój duchowy [9]	☐ Ucieczka od codzienności [16]
☐ Chęć zdobycia wiedzy o odwiedzanym miejscu [3]	☐ Uczestnictwo w wydarzeniu religijnym [10]	☐ Chęć spędzenia czasu wolnego i rekreacja [17]
☐ Chęć pogłębienia wiedzy o odwiedzanym miejscu [4]	☐ Ciekawość i chęć poznania nowych miejsc [11]	☐ Uczestnictwo w wydarzeniu kulturalnym [18]
☐ Modlitwa [5]	☐ Poznanie życia Kościoła [12]	☐ Rozrywka [19]
☐ Spotkanie z papieżem [6]	☐ Zwiedzanie [13]	
☐ Przejście wspólnoty Kościoła [7]	☐ Pogłębienie relacji towarzyskich [14]	
☐ inny (jaki?) [20]:		

Twój główny motyw uczestnictwa TO

10. Czy zamierzasz realizować jakiś inny cel (poza religijno-pielgrzymkowym) w trakcie tego pobytu w Krakowie? (można podać kilka odpowiedzi)

☐ wycieczka [1]	☐ odwiedziny znajomych [7]	☐ rozrywka (kluby, puby, dyskoteki) [13]
☐ zwiedzanie zabytków [2]	☐ odwiedziny krewnych [8]	☐ turystyka aktywna (kwalifikowana) [14]
☐ udział w imprezie kulturalnej [3]	☐ edukacja [9]	☐ udział w zawodach sportowych [15]
☐ sprawy służbowe(biznes) [4]	☐ cel zdrowotny [10]	☐ poznanie walorów przyrody [16]
☐ udział w konferencji, kongresie [5]	☐ zakupy [11]	
☐ odwiedziny miejsc rodzinnych [6]	☐ tranzyt [12]	
☐ udział w wydarzeniu, jakim? [17]:		
☐ inny cel (jaki?) [18]:		

11. Jakiś środkiem transportu przyjechał(a/e)ś do miasta Krakowa?

☐ samolotem czarterowym [1]	☐ samolotem tanich linii lotniczych [4]	☐ samolotem tradycyjnych linii lotniczych [7]
☐ autokarem turystycznym [2]	☐ samochodem [5]	☐ autobusem linii regularnej [8]
☐ pociągami [3]	☐ mikrobusem linii regularnej [6]	☐ innym (jakim?) [9]

12. W jakim obiekcie nocujesz?			cofnij zaznaczenie
☐ w hotelu [1] - ilość gwiazdek:	☐ w schronisku młodzieżowym [6]	☐ we własnym mieszkaniu/domu [11]	
☐ w hostelu [2]	☐ na kempingu lub polu namiotowym [7]	☐ u swojej rodziny [12]	
☐ w motelu [3]	☐ na kwatery prywatnej, w apartamencie [8]	☐ u znajomych [13]	
☐ w pensjonacie [4]	☐ w Domu Pielgrzyma [9]	☐ korzystam z couchsurfing'u [14]	
☐ w domu wycieczkowym [5]	☐ korzystam z gościny u mieszkańców [10]	☐ na sali w szkole [15]	
☐ w innym obiekcie [16] -> jakim?:		☐ nie nocuję w Krakowie [17]	

13. Określ miejsce oraz koszt Twojego noclegu (poza pakietem pielgrzyma) podczas tego przyjazdu do Krakowa					
Wyszczególnienia	Gdzie? - wpisz odpowiednią cyfrę z poprzedniego pytania nr 12	Liczba nocy	Liczba osób razem z Tobą	Łączny koszt noclegów w przypadku (od 1 do 9)	Waluta
☐ 1. Podczas trwania ŚDM nocuję w Krakowie					
☐ 2. Podczas trwania ŚDM nocuję w pobliskiej miejscowości (w jakiej?):					
☐ 3. Przed lub po ŚDM nocuję w Krakowie					
☐ 4. Przed lub po ŚDM nocuję w pobliskiej miejscowości (w jakiej?):					

14. Skąd dowiedział(a/e)s się o Światowych Dniach Młodzieży w Krakowie 2016? (można podać kilka odpowiedzi)			
☐ ze stron internetowych [1] -> jakich?:	☐ z filmu [6]	☐ ze szkoły [11]	
☐ z mediów [2] społecznościowych -> jakich:	☐ z folderów/ulotek [7]	☐ od znajomych [12]	
☐ z telewizji [3] -> jaka stacja?:	☐ z katalogów biur podróży [8]	☐ od rodziny [13]	
☐ z radio [4] -> jaka stacja?:	☐ z przewodników [9]	☐ z Kościoła [14]	
☐ z prasy [5] -> jaki tytuł?:	☐ z duszpasterstwa [10]		
☐ inne źródło informacji [15] -> jakie?:			

15. Czy wiedział(a/e)s cokolwiek o Krakowie przed przyjazdem?				☐ tak [1]	☐ nie [2]	cofnij zaznaczenie
Jeżeli TAK, to skąd czerpał(a/e)s swoją wiedzę o Krakowie? (można podać kilka odpowiedzi)						
☐ ze stron internetowych [1] -> jakich?:	☐ z filmu [6]	☐ ze szkoły [11]				
☐ z mediów [2] społecznościowych -> jakich:	☐ z folderów/ulotek [7]	☐ od znajomych [12]				
☐ z telewizji [3] -> jaka stacja?:	☐ z katalogów biur podróży [8]	☐ od rodziny [13]				
☐ z radio [4] -> jaka stacja?:	☐ z przewodników [9]	☐ z Kościoła [14]				
☐ z prasy [5] -> jaki tytuł?:	☐ z duszpasterstwa [10]					
☐ inne źródło informacji [15] -> jakie?:						

16. Jakie miejsca odwiedzi(a/e)ś lub zamierzasz odwiedzić poza Krakowem podczas tego pobytu?
Proszę wymienić najwyżej 3 miejsca (można pisać w wielu liniach)

17. Czy tym razem widział(a/e)ś lub planujesz zobaczyć Sanktuarium Św. Jana Pawła II? tak [1] nie [2]

18. Czy tym razem widział(a/e)ś lub planujesz zobaczyć Sanktuarium Miłosierdzia Bożego? tak [1] nie [2]

19. Czy tym razem widział(a/e)ś lub planujesz zobaczyć Kopalnię Soli w Wieliczce? tak [1] nie [2]

20. Czy tym razem oglądał(a/e)ś kramy wewnątrz Sukiennic? tak [1] nie [2]

21. Kto Ci towarzyszy w podróży do Krakowa?

☐ nikt [1]	☐ grupa zorganizowana [2]	☐ rodzina (ile osób bez Ciebie?) [3]	
☐ przyjaciele (ilu bez Ciebie?) [4]		☐ grupa kościelna [5]	☐ rodzina i przyjaciele (ilu bez Ciebie?) [6]

22. Ile pieniędzy (poza pakietem pielgrzyma/wolontariusza) wydał(a/e)ś na jedną osobę przed przyjazdem do Krakowa na rzecz krakowskich podmiotów (firm, dostawców, instytucji, organizacji)?

Cel wydatków	Wydaliśmy na ten cel	Kwota	Waluta	
1. Zakup biletów na wydarzenia w Krakowie (koncerty, festiwale itp.)	☐ tak [1] ☐ nie [2]			cofnij zaznaczenie
2. Zakup biletów do krakowskich atrakcji (np. muzea, teatr)	☐ tak [1] ☐ nie [2]			cofnij zaznaczenie
3. Zakup pakietu (imprezy, wycieczki) w biurze podróży	☐ tak [1] ☐ nie [2]			cofnij zaznaczenie
4. Zakup Krakowskiej Karty Turystycznej (na ile dni?) ____	☐ tak [1] ☐ nie [2]			cofnij zaznaczenie
5. Inne wydatki (na co?): ____	☐ tak [1] ☐ nie [2]			cofnij zaznaczenie

UCZESTNICY ŚWIATOWYCH DNI MŁODZIEŻY W KRAKOWIE W 2016 ROKU

23. Ile pieniędzy (poza pakietem pielgrzyma/wolontariusza) wydała/a/s lub(i) zamierzasz wydać na jedną osobę podczas całego pobytu w Krakowie na poniższe cele?					
Cel wydatków	Wydałem/am na ten cel		Kwota	Waluta	
1. Restauracje i inne usługi gastronomiczne	☐ tak [1]	☐ nie [2]			cofnij zaznaczenie
2. Komunikacja (w tym tramwaje, autobusy, wynajem samochodów, benzyna, parkingi, taksówki)	☐ tak [1]	☐ nie [2]			cofnij zaznaczenie
3. Zwiedzanie obiektów kultury(zabytków, muzeów, obiektów sakralnych itp.)	☐ tak [1]	☐ nie [2]			cofnij zaznaczenie
4. Usługi przewodnickie	☐ tak [1]	☐ nie [2]			cofnij zaznaczenie
5. Uczestnictwo w wydarzeniach kulturalnych (koncerty, teatr, kino itp.)	☐ tak [1]	☐ nie [2]			cofnij zaznaczenie
6. Usługi rozrywkowe (puby, kluby itp.)	☐ tak [1]	☐ nie [2]			cofnij zaznaczenie
7. Usługi rekreacyjno-sportowe (aqua park, bilard itp.)	☐ tak [1]	☐ nie [2]			cofnij zaznaczenie
8. Usługi związane z poprawą zdrowia, urody, samopoczucia	☐ tak [1]	☐ nie [2]			cofnij zaznaczenie
9. Zakup Krakowskiej Karty Turystycznej (na ile dni?)	☐ tak [1]	☐ nie [2]			cofnij zaznaczenie
10. Zakupy (w galeriach, sklepach itp., m.in. pamiątek, żywności)	☐ tak [1]	☐ nie [2]			cofnij zaznaczenie
11. Darowizna na Fundusz Solidarnościowy	☐ tak [1]	☐ nie [2]			cofnij zaznaczenie
12. Inne wydatki (na co?):	☐ tak [1]	☐ nie [2]			cofnij zaznaczenie

24. Jak oceniasz w Krakowie? Proszę wybrać jedną z ocen dla każdej z pozycji.		bardzo słabo [1]	słabo [2]	prze-dętnie [3]	dobrze [4]	bardzo dobrze [5]	nie korzystam [6]	
1	Atmosferę miejscowości	☐	☐	☐	☐	☐	☐	cofnij zaznaczenie
2	Bazę noclegową	☐	☐	☐	☐	☐	☐	cofnij zaznaczenie
3	Bezpieczeństwo	☐	☐	☐	☐	☐	☐	cofnij zaznaczenie
4	Czystość na ulicach	☐	☐	☐	☐	☐	☐	cofnij zaznaczenie
5	Dojazd do Krakowa	☐	☐	☐	☐	☐	☐	cofnij zaznaczenie
6	Dostępność bankomatów	☐	☐	☐	☐	☐	☐	cofnij zaznaczenie
7	Dostępność Internetu	☐	☐	☐	☐	☐	☐	cofnij zaznaczenie
8	Gastronomię	☐	☐	☐	☐	☐	☐	cofnij zaznaczenie
9	Gościnność	☐	☐	☐	☐	☐	☐	cofnij zaznaczenie
10	imprezy kulturalne - imprezy KO ŚDM	☐	☐	☐	☐	☐	☐	cofnij zaznaczenie
11	Imprezy kulturalne - imprezy miejskie UMK	☐	☐	☐	☐	☐	☐	cofnij zaznaczenie
12	Informację turystyczną	☐	☐	☐	☐	☐	☐	cofnij zaznaczenie
13	Jakość obsługi turysty	☐	☐	☐	☐	☐	☐	cofnij zaznaczenie
14	Możliwość płatności kartą kredytową	☐	☐	☐	☐	☐	☐	cofnij zaznaczenie
15	Oznakowanie turystyczne	☐	☐	☐	☐	☐	☐	cofnij zaznaczenie
16	Rozrywkę (dyskoteki, kluby, puby)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	cofnij zaznaczenie
17	Dostępność toalet	☐	☐	☐	☐	☐	☐	cofnij zaznaczenie
18	Transport lokalny	☐	☐	☐	☐	☐	☐	cofnij zaznaczenie
19	Usługi przewodnickie	☐	☐	☐	☐	☐	☐	cofnij zaznaczenie
20	Życzliwość mieszkańców	☐	☐	☐	☐	☐	☐	cofnij zaznaczenie
21	Pracę wolontariuszy ŚDM	☐	☐	☐	☐	☐	☐	cofnij zaznaczenie
22	Pomoc medyczną	☐	☐	☐	☐	☐	☐	cofnij zaznaczenie
23	Organizację ŚDM Kraków 2016	☐	☐	☐	☐	☐	☐	cofnij zaznaczenie
24	Organizację Twojego pobytu podczas ŚDM	☐	☐	☐	☐	☐	☐	cofnij zaznaczenie

strona 5 z 7

25. Jak oceniasz wysokość cen do jakości świadczonych w Krakowie usług?						
	ceny wysokie [1]	odpowiednie [2]	ceny niskie [3]	nie korzystam [4]		
1	Noclegi	☐	☐	☐	☐	cofnij zaznaczenie
2	Gastronomia	☐	☐	☐	☐	cofnij zaznaczenie
3	Teatr, kino	☐	☐	☐	☐	cofnij zaznaczenie
4	Usługi przewodnickie	☐	☐	☐	☐	cofnij zaznaczenie
5	Transport lokalny	☐	☐	☐	☐	cofnij zaznaczenie
6	Muzea	☐	☐	☐	☐	cofnij zaznaczenie
7	Imprezy kulturalne	☐	☐	☐	☐	cofnij zaznaczenie
8	Baza sportowo-rekreacyjna	☐	☐	☐	☐	cofnij zaznaczenie
9	Kluby, dyskoteki, puby	☐	☐	☐	☐	cofnij zaznaczenie
10	Inne (jakie?):	☐	☐	☐	☐	cofnij zaznaczenie

26. Czy zamierzasz przyjechać do Krakowa ponownie? cofnij
zaznaczenie

na pewno tak [1]
 raczej tak [2]
 nie wiem [3]
 raczej nie [4]
 na pewno nie [5]

Jeśli tak, to w jakim celu?

27. W skali od 0 do 10, na ile prawdopodobne jest, że polecisz Kraków znajomym? cofnij
zaznaczenie

0
 1
 2
 3
 4
 5
 6
 7
 8
 9
 10 (na pewno polecę)

28. Który raz uczestniczysz w Światowych Dniach Młodzieży? cofnij
zaznaczenie

po raz pierwszy [1]
 po raz [2]:

Ostatnio był(a)e/m na Światowych Dniach Młodzieży w

29. Czy gospodarze Krakowa spełnił Twoje oczekiwania odnośnie do Światowych Dni Młodzieży 2016? cofnij
zaznaczenie

na pewno tak [1]
 raczej tak [2]
 nie wiem [3]
 raczej nie [4]
 na pewno nie [5]

30. Jakie korzyści odniosłeś uczestnicząc w Światowych Dniach Młodzieży Kraków 2016?

duchowe [1]
 społeczne [2]
 poznawcze [3]
 emocjonalna [4]

kształtowanie charakteru [5] (cechy/umiejętności):
 inne korzyści [6] (jakie?):

31. Jakie miałeś podczas ŚDM Kraków 2016 trudne sytuacje i jak sobie z nimi poradziłeś?

32. Czy zauważyłeś jakieś negatywne zachowania wśród uczestników ŚDM 2016? Jeśli tak, to jakie?

33. Na co ORGANIZATORZY powinni zwrócić uwagę przy przygotowaniach kolejnych ŚDM?

34. Czy po wyjeździe z Krakowa planujesz pozostać jeszcze w Polsce? Podaj miejscowość?

tak [1] nie [2] Jak długo? do 3 godzin [1] 1 dzień bez noclegu [2] 1 noc [3]

więcej nocy [4] (ile?):

35. CHARAKTERYSTYKA RESPONDENTA

Miejsce zamieszkania:

Kod pocztowy	Państwo	Region (województwo w przypadku Polaków)	Miejscowość

bardzo duże miasto [1] duże miasto [2] miasteczko [3] duża wieś [4] mała wieś [5]

Wiek (lat): Płeć: kobieta [1] mężczyzna [2]

Wykształcenie: wyższe [1] średnie [2] podstawowe [3] inne [4] -> jakie?:

Status zawodowy: uczeń [1] student [2] osoba zajmująca się domem [3] bezrobotny [4] emeryt [5] rencista [7]

aktywny zawodowo [6] (w jakim zawodzie?):

Status materialny: bardzo dobry [1] dobry [2] średni [3] zły [4] bardzo zły [5]

Czy rodzina Pani/a ma pochodzenie polskie? tak [1] nie [0]

Status wiary: niewierzący [1] obojętny [2] niezdecydowany, ale przywiązany do tradycji [3] wierzący [4] głęboko wierzący [5]

Proszę podaj w skali od zera do dziesięciu, na ile bałeś się przyjechać do Krakowa na ŚDM?

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 (byłem całkowicie wystraszony)

Jeżeli przyleciał(a) Pan(i) SAMOLETEM, to na którym lotnisku Pan(i) wylądował(a)?

Kraków-Balice [0] Katowice-Pyrzowice [1] Warszawa-Okęcie [2] inne (jakie?) [3]:

Kiedy przyjechał(a)ś do POLSKI: i który jest to dzień Twojego pobytu w naszym kraju?:

Czy możemy się w przyszłości do Ciebie odezwać na e-mail i prosić o dodatkową opinię? tak [1] nie [2] W jakim języku?:

adres e-mail:

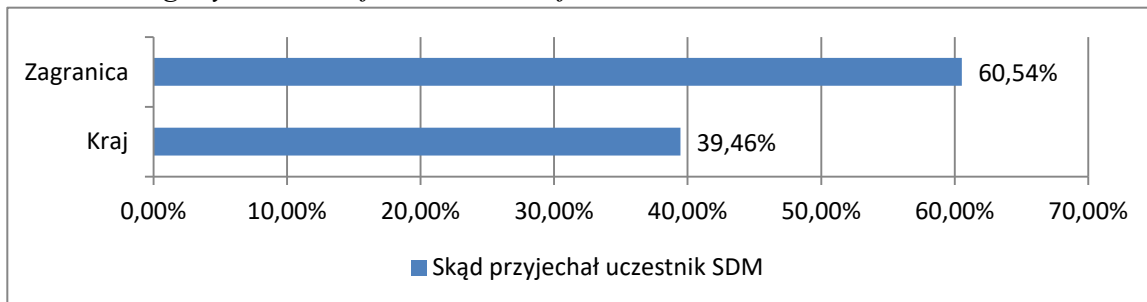
DZIĘKUJEMY ZA WYPEŁNIENIE ANKIETY! strona 7 z 7

Rozdział II. Struktura próby⁴⁶

2.1. Struktura narodowa respondentów, uczestników Światowych Dni Młodzieży

Ogółem

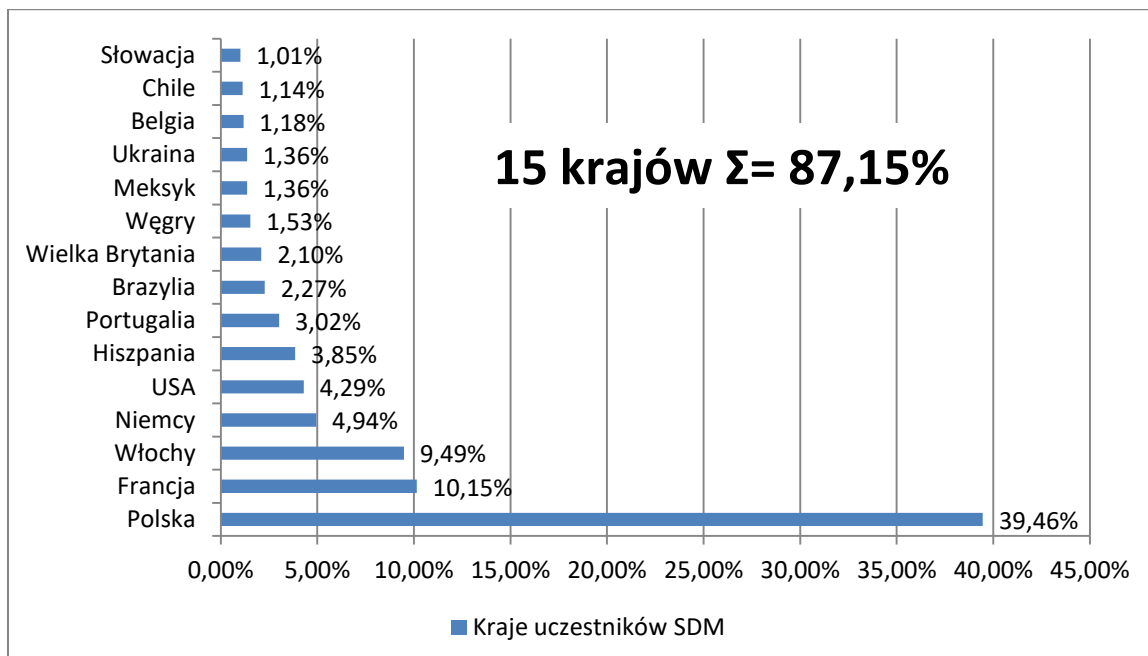
Rysunek 4. Struktura procentowa próby badawczej uczestników Światowych Dni Młodzieży według kryterium krajowicz/obcokrajowicz

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, prof. UEK dr hab. Renata Seweryn, mgr Leszek Mazanek, dr Ewa Grabińska, dr Bożena Alejziak.

Badanie objęło prawie 2400 osób (2392) w rozbięciu próby na 60% respondentów zagranicznych, co pozwoliło w miarę precyzyjnie określić strukturę przestrzenną kierunków, z których przybyli do Krakowa uczestnicy Światowych Dni młodzieży.

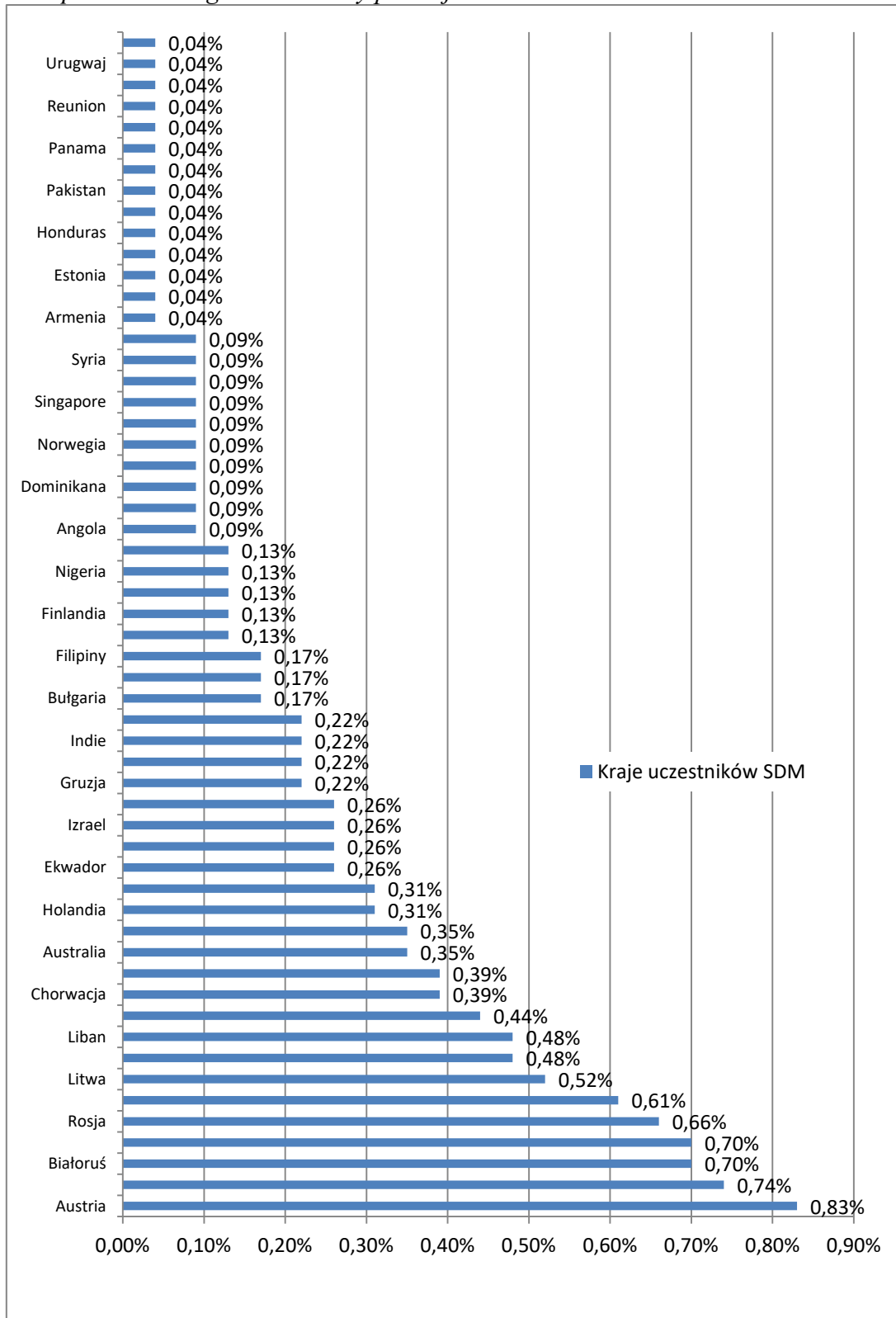
Rysunek 5. Główne kraje, z których przyjechali ankietowani podczas Światowych Dni Młodzieży - Struktura procentowa ogółem - udziały powyżej 1%

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, prof. UEK dr hab. Renata Seweryn, mgr Leszek Mazanek, dr Ewa Grabińska, dr Bożena Alejziak.

⁴⁶ Rozdział II, autorstwo: dr Krzysztof Borkowski PhDr.

Rysunek 6. Inne kraje, z których przyjechali ankietyowani podczas Światowych Dni Młodzieży
Struktura procentowa ogółem - udziały poniżej 1%

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, prof. UEK dr hab. Renata Seweryn, mgr Leszek Mazanek, dr Ewa Grabińska, dr Bożena Alejsiak.

Tabela 3. Kraje, z których przyjechali ankietowani podczas Światowych Dni Młodzieży
Struktura procentowa z uwzględnieniem uczestników z Polski i z ich wyłączeniem

Kraj przyjazdu z Polską	ŚDM	Kraj przyjazdu bez Polski	ŚDM
Polska	39,46%		
Francja	10,15%	Francja	16,76%
Włochy	9,49%	Włochy	15,68%
Niemcy	4,94%	Niemcy	8,16%
USA	4,29%	USA	7,08%
Hiszpania	3,85%	Hiszpania	6,36%
Portugalia	3,02%	Portugalia	4,99%
		Σ Pośrednia I	59,03%
Brazylia	2,27%	Brazylia	3,76%
Wielka Brytania	2,10%	Wielka Brytania	3,47%
Węgry	1,53%	Węgry	2,53%
Meksyk	1,36%	Ukraina	2,24%
Ukraina	1,36%	Meksyk	2,24%
Belgia	1,18%	Belgia	1,95%
		Σ Pośrednia II	16,19%
Chile	1,14%	Chile	1,88%
Słowacja	1,01%	Słowacja	1,66%
Σ POŚREDNIA I	87,15%		
Austria	0,83%	Austria	1,37%
Kanada	0,74%	Kanada	1,23%
Białoruś	0,70%	Czechy	1,16%
Czechy	0,70%	Białoruś	1,16%
Rosja	0,66%	Rosja	1,08%
Argentyna	0,61%	Argentyna	1,01%
		Σ Pośrednia III	10,55%
		Σ Σ Pośrednia IV	85,77%
Litwa	0,52%	Litwa	0,87%
Kolumbia	0,48%	Kolumbia	0,79%
Liban	0,48%	Liban	0,79%
Irlandia	0,44%	Irlandia	0,72%
Chorwacja	0,39%	Szwajcaria	0,65%
Szwajcaria	0,39%	Chorwacja	0,65%
Australia	0,35%	Australia	0,58%

UCZESTNICY ŚWIATOWYCH DNI MŁODZIEŻY W KRAKOWIE W 2016 ROKU

Kraj przyjazdu z Polską	ŚDM	Kraj przyjazdu bez Polski	ŚDM
Szkocja	0,35%	Szkocja	0,58%
Holandia	0,31%	Holandia	0,51%
Malezja	0,31%	Malezja	0,51%
Ekwador	0,26%	Izrael	0,43%
Gwatemala	0,26%	Luksemburg	0,43%
Izrael	0,26%	Ekwador	0,43%
Luksemburg	0,26%	Gwatemala	0,43%
Gruzja	0,22%	Indie	0,36%
Hong Kong	0,22%	Gruzja	0,36%
Indie	0,22%	RPA	0,36%
RPA	0,22%	Hong Kong	0,36%
Bułgaria	0,17%	Bułgaria	0,29%
Chiny	0,17%	Chiny	0,29%
Filipiny	0,17%	Filipiny	0,29%
Brunei	0,13%	Brunei	0,22%
Finlandia	0,13%	Finlandia	0,22%
Korea	0,13%	Korea	0,22%
Nigeria	0,13%	Nigeria	0,22%
Szwecja	0,13%	Szwecja	0,22%
Angola	0,09%	Angola	0,14%
Dania	0,09%	Dania	0,14%
Dominikana	0,09%	Dominikana	0,14%
Indonezja	0,09%	Indonezja	0,14%
Norwegia	0,09%	Norwegia	0,14%
Rumunia	0,09%	Rumunia	0,14%
Singapore	0,09%	Singapore	0,14%
Słowenia	0,09%	Słowenia	0,14%
Syria	0,09%	Syria	0,14%
Trinidad	0,09%	Trinidad	0,14%
Armenia	0,04%	Armenia	0,07%
Burkina Faso	0,04%	Burkina Faso	0,07%
Estonia	0,04%	Estonia	0,07%
Ghana	0,04%	Ghana	0,07%
Honduras	0,04%	Honduras	0,07%
Łotwa	0,04%	Łotwa	0,07%
Pakistan	0,04%	Pakistan	0,07%

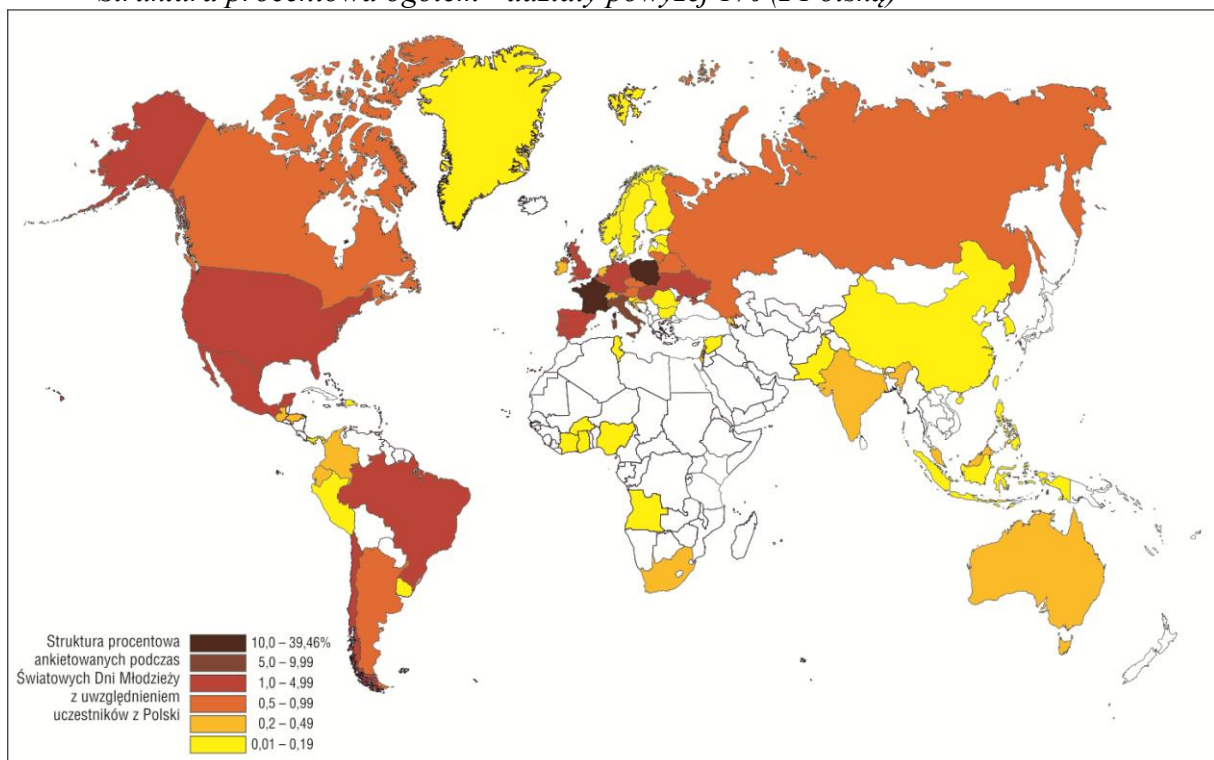
UCZESTNICY ŚWIATOWYCH DNI MŁODZIEŻY W KRAKOWIE W 2016 ROKU

Kraj przyjazdu z Polską	ŚDM	Kraj przyjazdu bez Polski	ŚDM
Palestyna	0,04%	Palestyna	0,07%
Panama	0,04%	Panama	0,07%
Peru	0,04%	Peru	0,07%
Reunion	0,04%	Reunion	0,07%
Tunezja	0,04%	Tunezja	0,07%
Urugwaj	0,04%	Urugwaj	0,07%
Wybrzeże Kości Słoniowej	0,04%	Wybrzeże Kości Słoniowej	0,07%
Suma	100,00%	Suma	100,00%

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, prof. UEK dr hab. Renata Seweryn, mgr Leszek Mazanek, dr Ewa Grabińska, dr Bożena Aleziak.

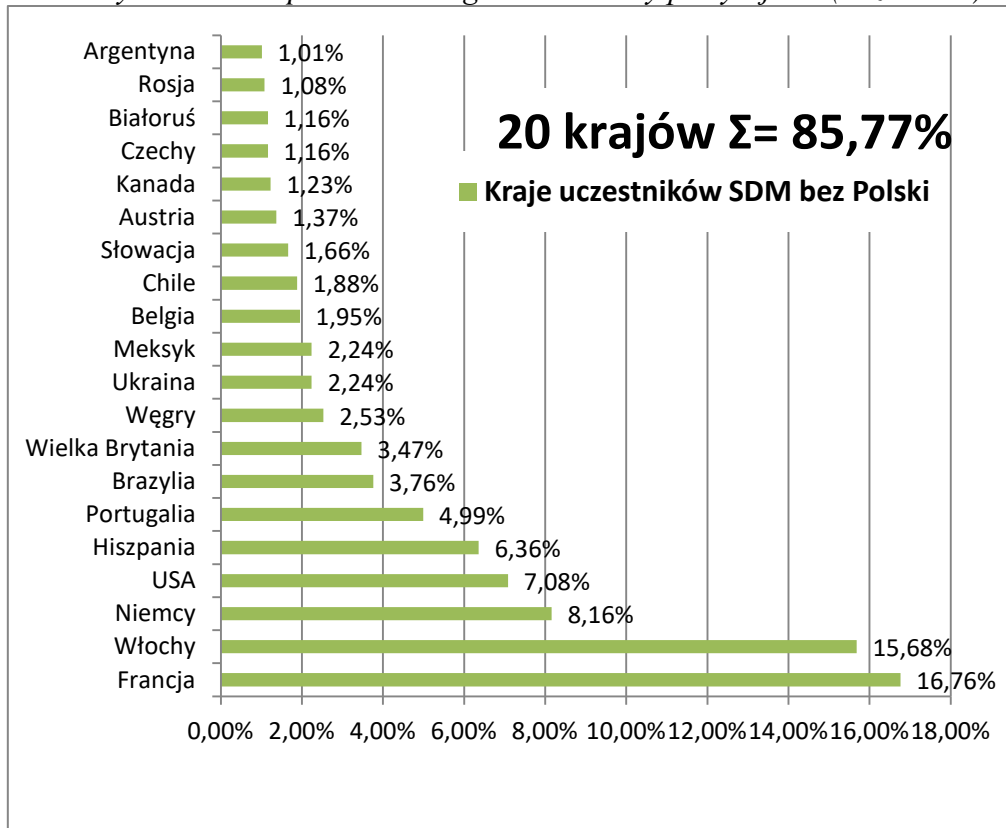
Z tabeli nr 3 wynika, że (poza Polską) z pierwszych sześciu krajów świata posiadających do 5% udziałów w strukturze próby, było prawie 60% respondentów (59,03), kolejne 6 krajów z udziałami w strukturze próby od 4,9% do 2% stanowiły ponad 16% respondentów i kolejno od 2% do 1% udziałów w próbie było 8 krajów stanowiących ponad 10% respondentów. Łącznie respondenci z tych 20 krajów świata stanowili 85,77% całości próby zagranicznych uczestników Światowych Dni Młodzieży.

Kartogram 2.. Kraje, z których przyjechali ankietowani podczas Światowych Dni Młodzieży - Struktura procentowa ogółem - udziały powyżej 1% (z Polską)

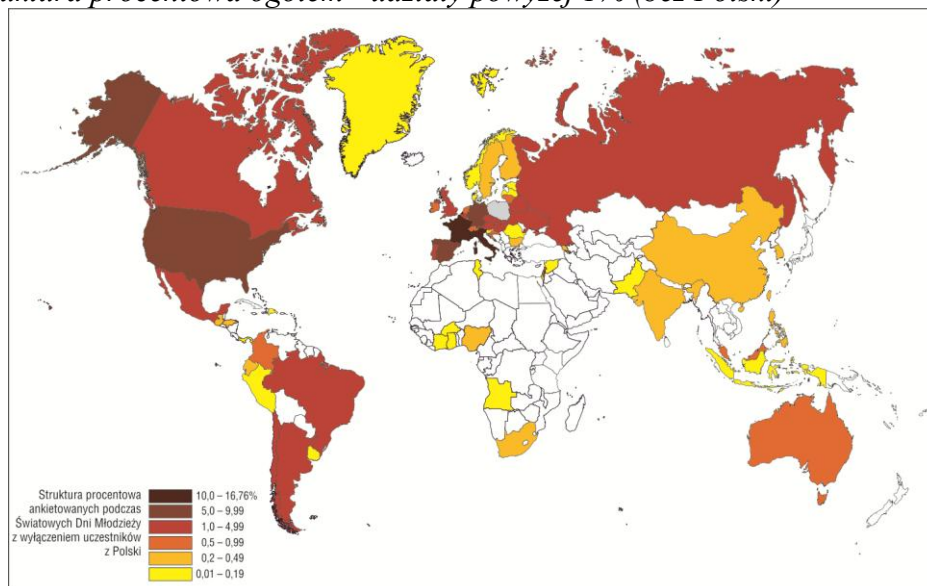
Źródło: Opracowanie własne członka zespołu naukowego: Franciszek Mróz

Rysunek 7. Główne kraje, z których przyjechali ankiетowani podczas Światowych Dni Młodzieży - Struktura procentowa ogółem - udziały powyżej 1% (bez Polski)

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, prof. UEK dr hab. Renata Seweryn, mgr Leszek Mazanek, dr Ewa Grabińska, dr Bożena Alejsiak.

Kartogram 3. Kraje, z których przyjechali ankiетowani podczas Światowych Dni Młodzieży - Struktura procentowa ogółem - udziały powyżej 1% (bez Polski)

Źródło: Opracowanie własne członka zespołu naukowego: Franciszek Mróz

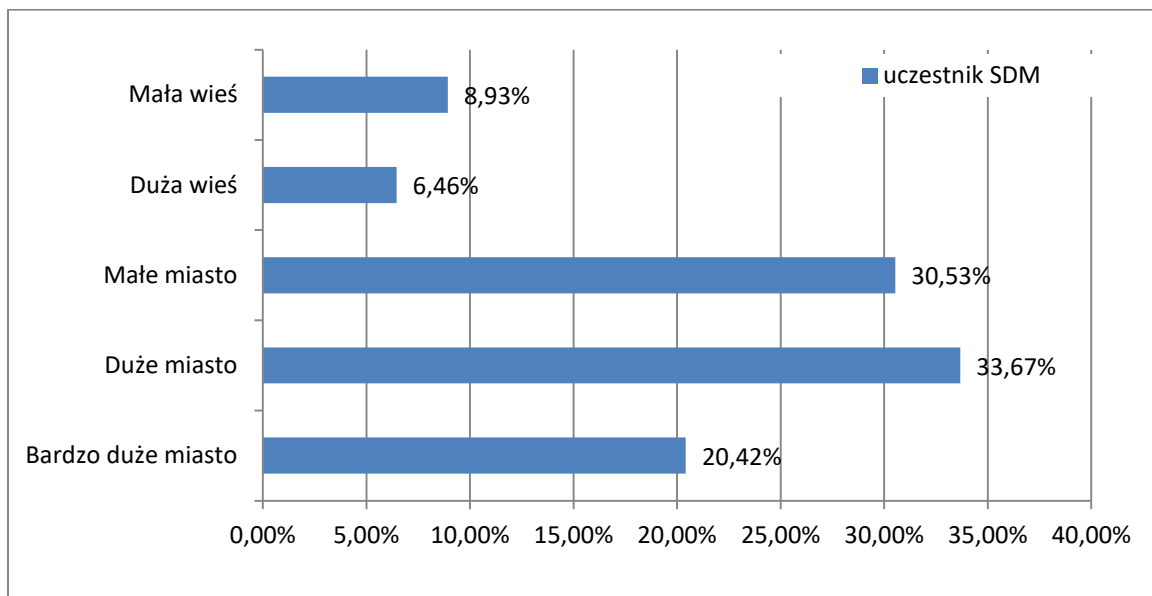
2.2. Struktura respondentów, uczestników Światowych Dni Młodzieży, według miejsca zamieszkania

Tabela 4. Miejscowości, z których przyjechali ankietowani podczas Światowych Dni Młodzieży. Struktura procentowa Ogółem

Miejsce zamieszkania respondenta uczestnika SDM	
Bardzo duże miasto	20,42%
Duże miasto	33,67%
Małe miasto	30,53%
Duża wieś	6,46%
Mała wieś	8,93%
Suma	100,00%

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, prof. UEK dr hab. Renata Seweryn, mgr Leszek Mazanek, dr Ewa Grabińska, dr Bożena Alejziak.

Rysunek 8. Wielkość miejscowości, z których przyjechali uczestnicy ŚDM, ankietowani podczas Światowych Dni Młodzieży. Struktura procentowa Ogółem

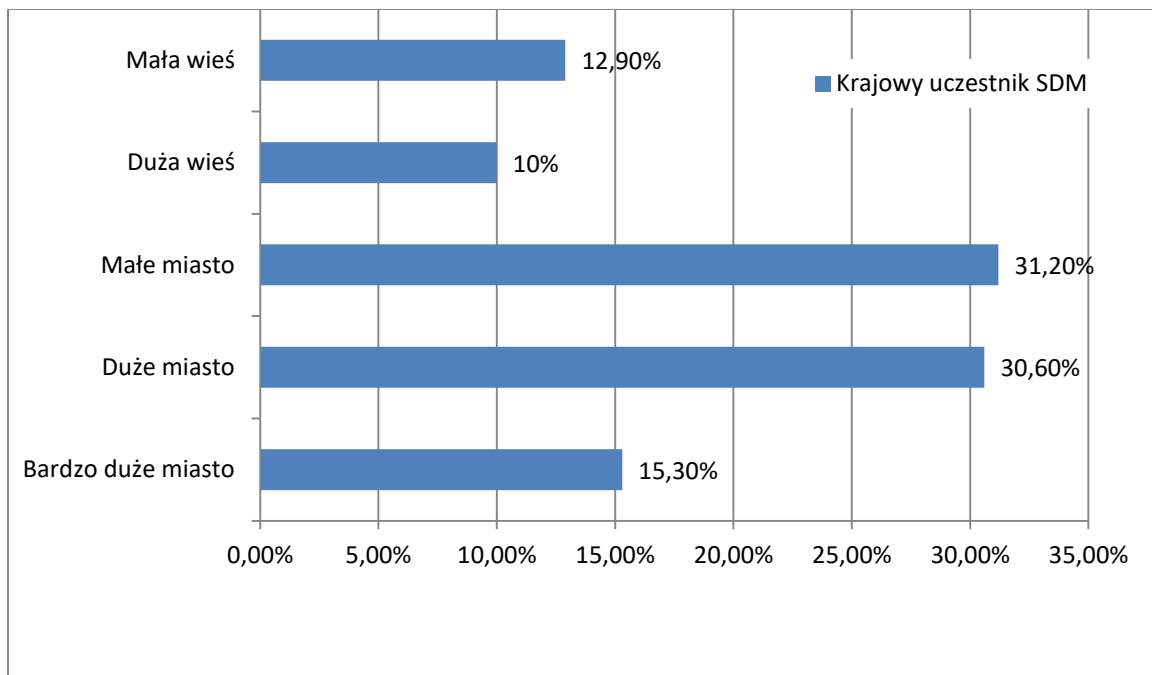
Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, prof. UEK dr hab. Renata Seweryn, mgr Leszek Mazanek, dr Ewa Grabińska, dr Bożena Alejziak.

Tabela 5. Wielkość miejscowości, z których przyjechali ankietowani podczas Światowych Dni Młodzieży. Struktura procentowa uczestników krajowych

Miejsce zamieszkania respondenta krajowego uczestnika ŚDM	
Bardzo duże miasto	15,3%
Duże miasto	30,6%
Małe miasto	31,2%
Duża wieś	10%
Mała wieś	12,9%
Suma	100,00%

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, prof. UEK dr hab. Renata Seweryn, mgr Leszek Mazanek, dr Ewa Grabińska, dr Bożena Alejziak.

Rysunek 9. Wielkość miejscowości, z których przyjechali uczestnicy ŚDM, ankietowani podczas Światowych Dni Młodzieży. Struktura procentowa uczestników krajowych

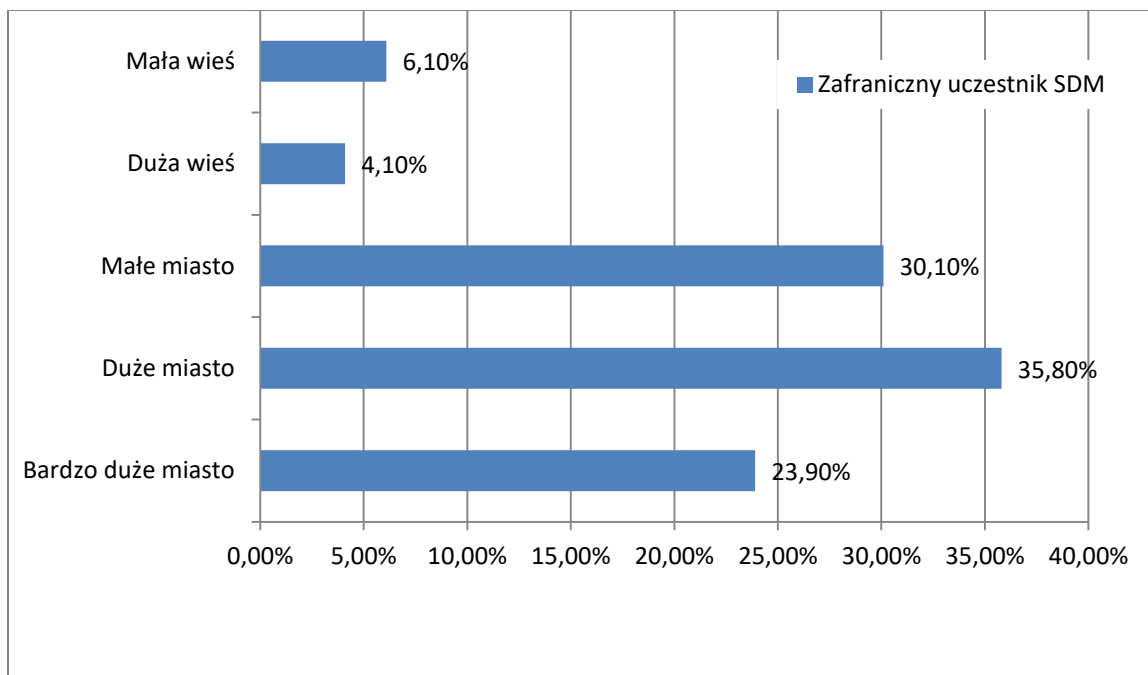
Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, prof. UEK dr hab. Renata Seweryn, mgr Leszek Mazanek, dr Ewa Grabińska, dr Bożena Alejziak.

Tabela 6. Wielkość miejscowości, z których przyjechali ankietowani podczas Światowych Dni Młodzieży. Struktura procentowa uczestników zagranicznych

Miejsce zamieszkania respondenta zagranicznego uczestnika ŚDM	
Bardzo duże miasto	23,9%
Duże miasto	35,8%
Małe miasto	30,1%
Duża wieś	4,1%
Mała wieś	6,1%
Suma	100,00%

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, prof. UEK dr hab. Renata Seweryn, mgr Leszek Mazanek, dr Ewa Grabińska, dr Bożena Aleziak.

Rysunek 10. Wielkość miejscowości, z których przyjechali uczestnicy ŚDM, ankietowani podczas Światowych Dni Młodzieży. Struktura procentowa uczestników zagranicznych

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, prof. UEK dr hab. Renata Seweryn, mgr Leszek Mazanek, dr Ewa Grabińska, dr Bożena Aleziak.

Jak z przedstawionych danych wynika polska młodzież mieszkająca w małych i dużych wsiach miała wyjątkową szansę wziąć udział w tym światowym wydarzeniu, przewyższając swoich zagranicznych odpowiedników o 11% udziałów. Istnieje duże prawdopodobieństwo, że znikomy procent z nich wybierze się na kolejne Światowe Dni Młodzieży w Panamie.

2.3. Struktura respondentów, uczestników Światowych Dni Młodzieży według wieku

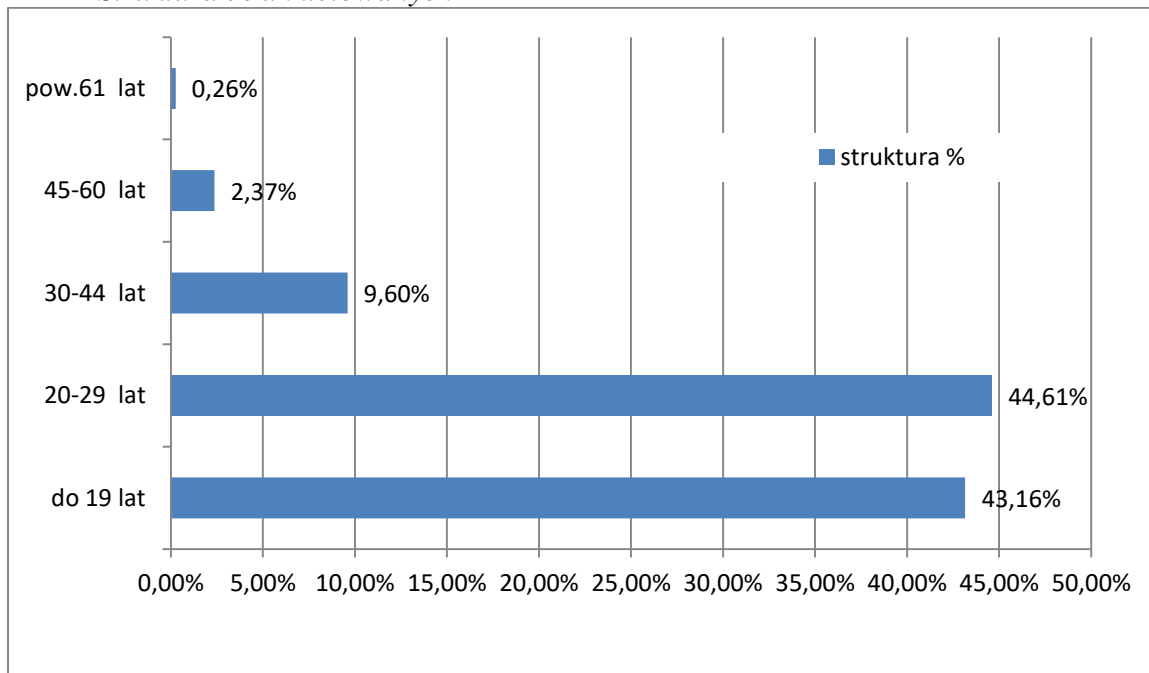
Średnia wieku badanych wynosiła 22 lata i 6 miesięcy (22,46), najmłodszy respondent miał 7 lat a najstarszy 70.

Tabela 7. Grupy wiekowe ankietowanych uczestników Światowych Dni Młodzieży.
Struktura %

Wiek respondenta - uczestnika ŚDM	%
do 19	43,16%
20-29	44,61%
30-44	9,60%
45-60	2,37%
pow.61	0,26%
Suma	100,00%

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, prof. UEK dr hab. Renata Seweryn, mgr Leszek Mazanek, dr Ewa Grabińska, dr Bożena Alejziak.

Rysunek 11. Grupy wiekowe respondentów - uczestników Światowych Dni Młodzieży.
Struktura % ankietowanych

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, prof. UEK dr hab. Renata Seweryn, mgr Leszek Mazanek, dr Ewa Grabińska, dr Bożena Alejziak.

Analizowana próba ukazuje opinię osób, którym Światowe Dni Młodzieży są dedykowane (osobom młodym wiekiem), gdyż prawie 88% próby to opinie osób w wieku do 29 lat. Jednak

10% próby to opinie osób mieszczące się w przedziale wiekowym 30 – 44 lat życia. Osoby „młode duchem” od 45 lat wzwyż stanowiły ponad 2,5% całości próby.

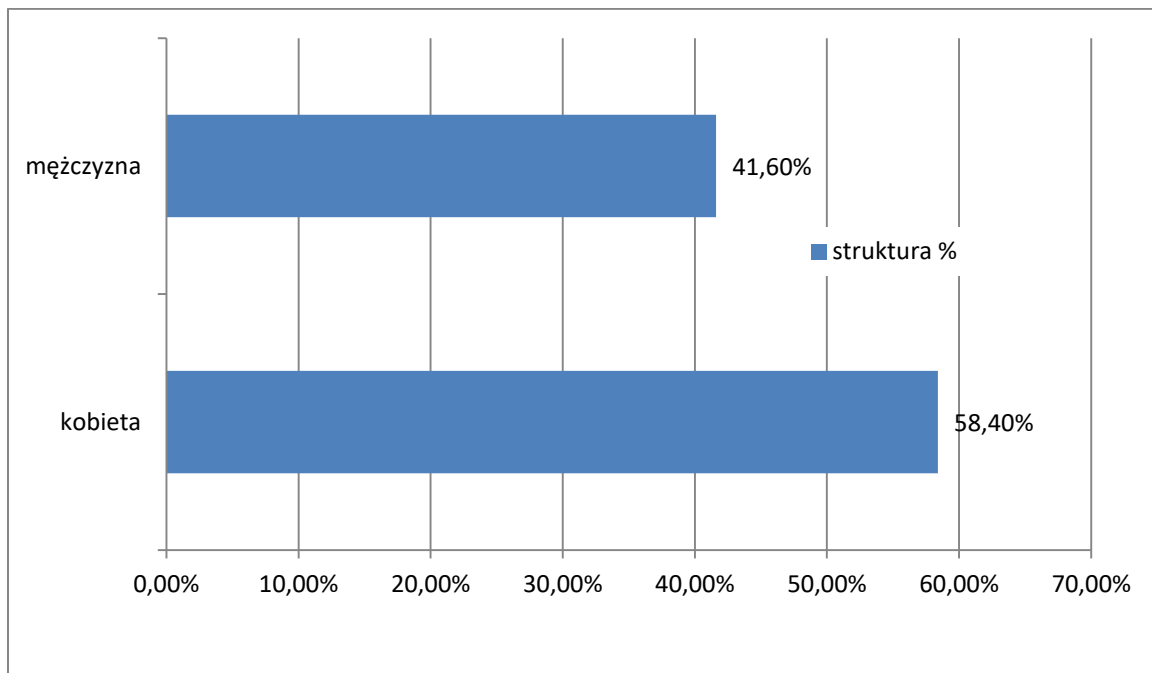
2.4. Struktura respondentów, uczestników Światowych Dni Młodzieży według płci

Tabela 8. Płeć respondentów - uczestników Światowych Dni Młodzieży. Struktura %

Płeć respondenta - uczestnika ŚDM	%
kobieta	58,40%
mężczyzna	41,60%
Suma	100,00%

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, prof. UEK dr hab. Renata Seweryn, mgr Leszek Mazanek, dr Ewa Grabińska, dr Bożena Alejziak.

Rysunek 12. Płeć uczestników Światowych Dni Młodzieży. Struktura % ankietowanych

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, prof. UEK dr hab. Renata Seweryn, mgr Leszek Mazanek, dr Ewa Grabińska, dr Bożena Alejziak.

Mimo że na świecie utrzymuje się równowaga obojga płci z lekkim wskazaniem na przewagę kobiet (bo między innymi dłużej żyją), to w cywilizacji chrześcijańskiej wyraźnie dominują kobiety, szczególnie widać to w kulturze zachodu i środka Europy. Większy poziom empatii kobiet i ich wrażliwość zmysłów, łatwiej pozwalają się im przybliżyć do źródeł sacrum. Jednocześnie wspólnotowy wyjazd pielgrzymi pozwala im (kobietom) zwalczyć irracjonalny

strach przed obcym terenem i nieznanymi ludźmi, zapewniając optymalne warunki bezpieczeństwa. Dlatego też w tym właśnie można upatrywać prawie 10% przewagę kobiet nad mężczyznami w analizowanej próbie badawczej.

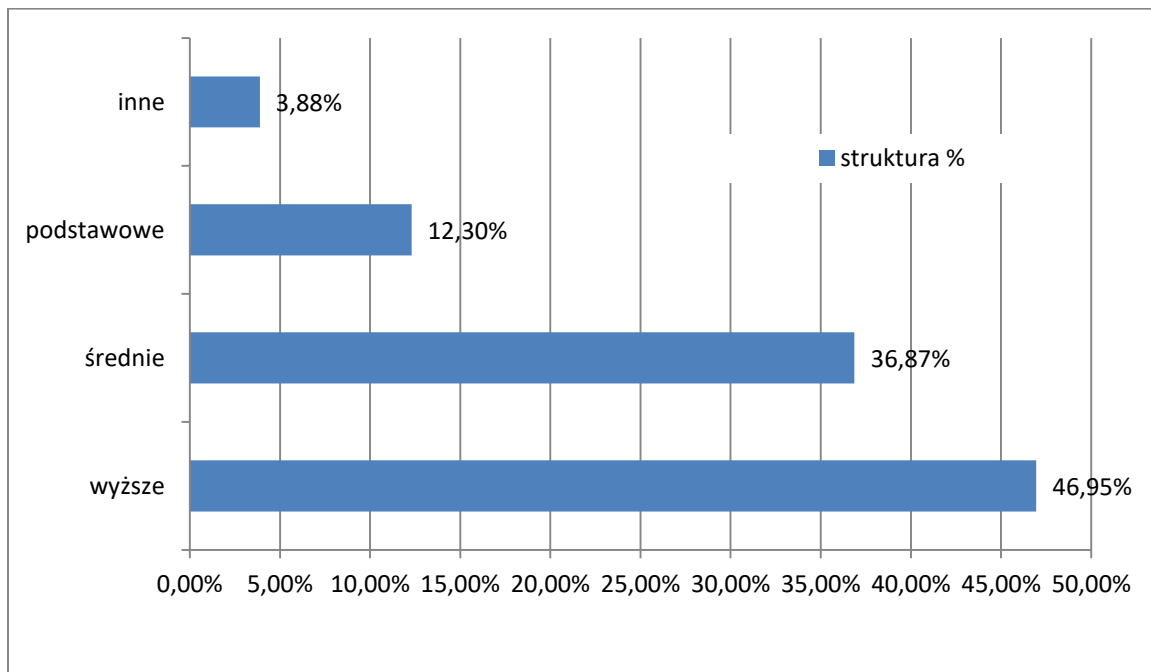
2.5. Struktura respondentów, uczestników Światowych Dni Młodzieży według deklarowanego wykształcenia

Tabela 9. Wykształcenie respondentów - uczestników Światowych Dni Młodzieży. Struktura %

Wykształcenie respondenta - uczestnika SDM	%
wyższe*	46,95%
średnie	36,87%
podstawowe	12,30%
inne	3,88%
Suma	100,00%

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, prof. UEK dr hab. Renata Seweryn, mgr Leszek Mazanek, dr Ewa Grabińska, dr Bożena Alejziak.

Rysunek 13. Wykształcenie respondentów - uczestników Światowych Dni Młodzieży. Struktura % ankietowanych

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, prof. UEK dr hab. Renata Seweryn, mgr Leszek Mazanek, dr Ewa Grabińska, dr Bożena Alejziak.

* wykształcenie wyższe oznacza, że osoba taka miała minimum tytuł licencjata i mogła kontynuować naukę na II lub III stopniu nauczania, studiując dalej w szkole wyższej tak w trybie stacjonarnym jak i niestacjonarnym. Stąd też w kolejnej tabeli nr 10 tak wysoki odsetek osób o statusie „student”

2.6. Struktura respondentów, uczestników Światowych Dni Młodzieży według statusu zawodowego

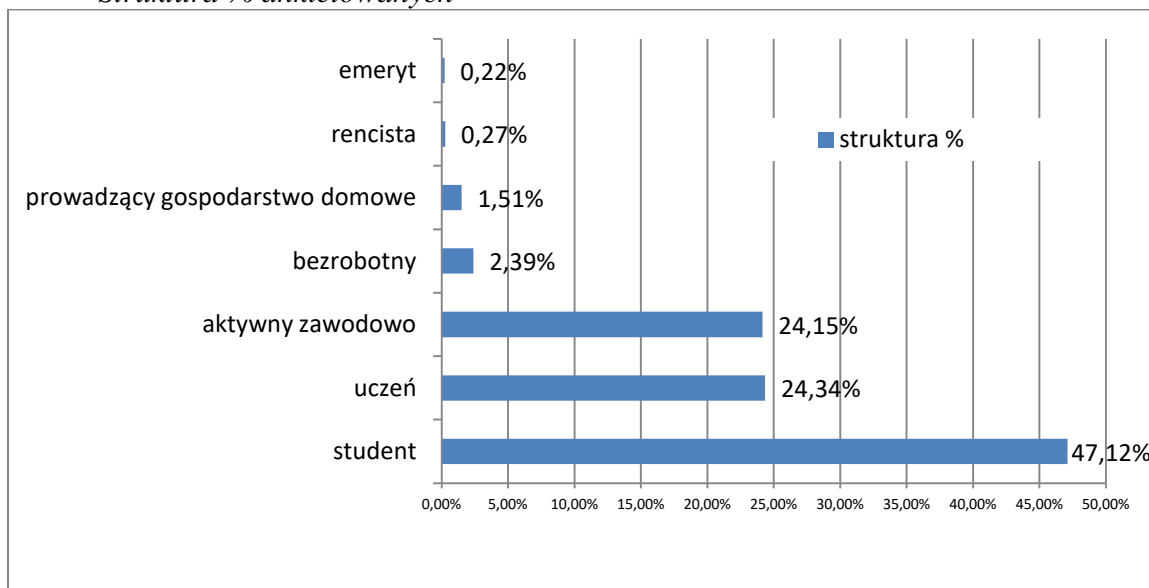
Tabela 10. Status zawodowy respondentów - uczestników Światowych Dni Młodzieży. Struktura %

Status zawodowy respondenta Uczestnika ŚDM	%
student	47,12%
uczeń	24,34%
aktywny zawodowo	24,15%
bezrobotny	2,39%
prowadzący gospodarstwo domowe	1,51%
rencista	0,27%
emeryt	0,22%
Suma	100,00%*

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, prof. UEK dr hab. Renata Seweryn, mgr Leszek Mazanek, dr Ewa Grabińska, dr Bożena Aleziak.

* tabela sumuje się do 100% gdyż wybór był jednokrotny.

Rysunek 14. Status zawodowy respondentów - uczestników Światowych Dni Młodzieży. Struktura % ankietowanych

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, prof. UEK dr hab. Renata Seweryn, mgr Leszek Mazanek, dr Ewa Grabińska, dr Bożena Aleziak.

Tabele nr 8, 9 i 10 ukazują respondentów, uczestników Światowych Dni Młodzieży jako grupę osób dobrze wykształconych, kontynuujących naukę, dążących do poznania prawdy i pogłębienia wiedzy o Bogu i Kościele, poszukujących podczas tego wydarzenia między innymi osób sobie podobnych, czasami partnera na całe życie. Więcej na ten temat patrz rozdział III 3.3, 3.4 Motywy i cele przyjazdu na Światowe Dni Młodzieży

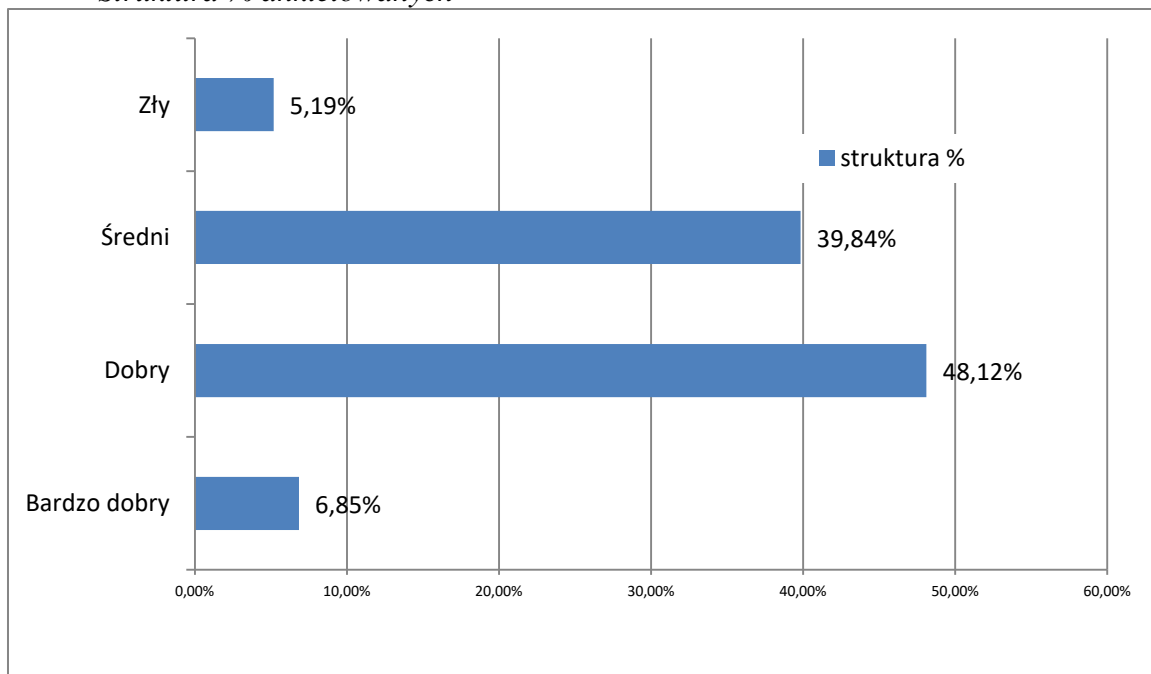
2.7. Struktura respondentów, uczestników Światowych Dni Młodzieży według statusu materialnego

Tabela 11. Status Materialny respondentów - uczestników Światowych Dni Młodzieży. Struktura % Ogółem

Status materialny respondenta uczestnika SDM	%
Bardzo dobry	6,85%
Dobry	48,12%
Średni	39,84%
Zły	5,19%
Suma	100,00%

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, prof. UEK dr hab. Renata Seweryn, mgr Leszek Mazanek, dr Ewa Grabińska, dr Bożena Alejziak.

Rysunek 15. Status materialny respondentów - uczestników Światowych Dni Młodzieży. Struktura % ankietowanych

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, prof. UEK dr hab. Renata Seweryn, mgr Leszek Mazanek, dr Ewa Grabińska, dr Bożena Alejziak.

UCZESTNICY ŚWIATOWYCH DNI MŁODZIEŻY W KRAKOWIE W 2016 ROKU

Subiektywna ocena stanu zamożności wykonana przez respondentów jest niezmiernie symetryczna. Dość dobrze oddaje strukturę zamożności w krajach średnio i dobrze rozwiniętych.

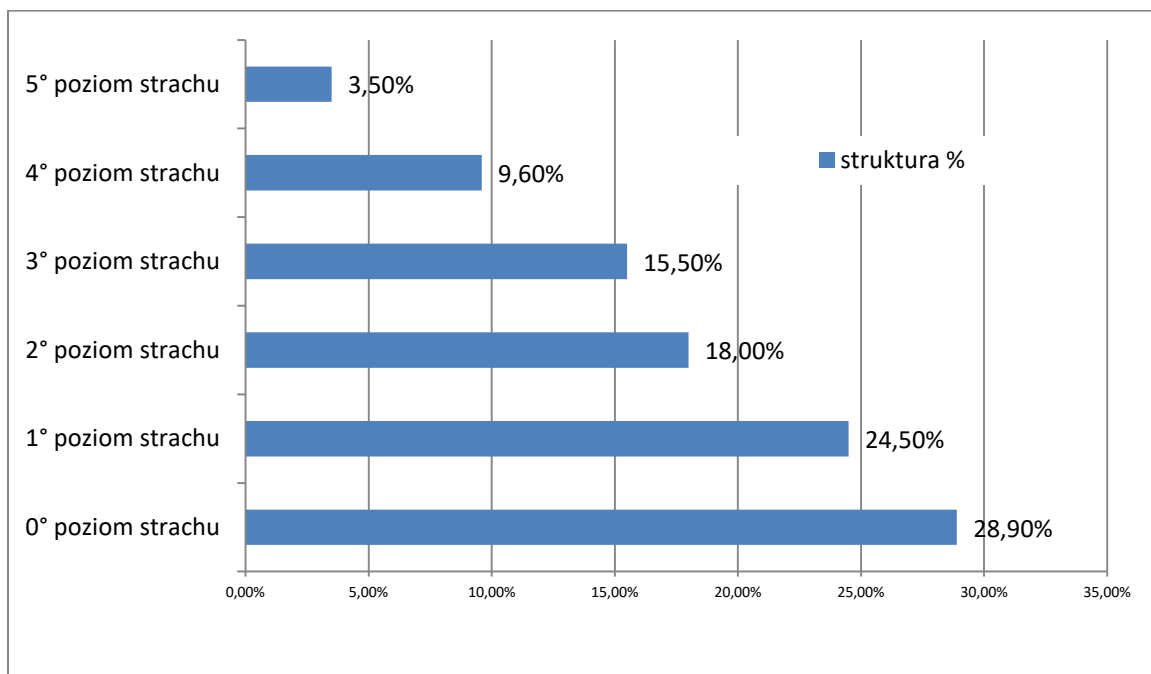
2.8. Struktura respondentów, uczestników Światowych Dni Młodzieży według subiektywnego poziomu strachu, jaki odczuwał ankietowany przed przyjazdem do Krakowa

Tabela 12. Poziom strachu respondentów - uczestników Światowych Dni Młodzieży przed przyjazdem do Krakowa. Struktura % Ogółem

Poziom strachu respondenta - uczestnika ŚDM	%
0° poziom strachu	28,9%
1° poziom strachu	24,5%
2° poziom strachu	18,0%
3° poziom strachu	15,5%
4° poziom strachu	9,6%
5° poziom strachu	3,5%
Suma	100,00%

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, prof. UEK dr hab. Renata Seweryn, mgr Leszek Mazanek, dr Ewa Grabińska, dr Bożena Alejsiak.

Rysunek 16. Poziom strachu respondentów - uczestników Światowych Dni Młodzieży przed przyjazdem do Krakowa. Struktura % ankietowanych. Ogółem

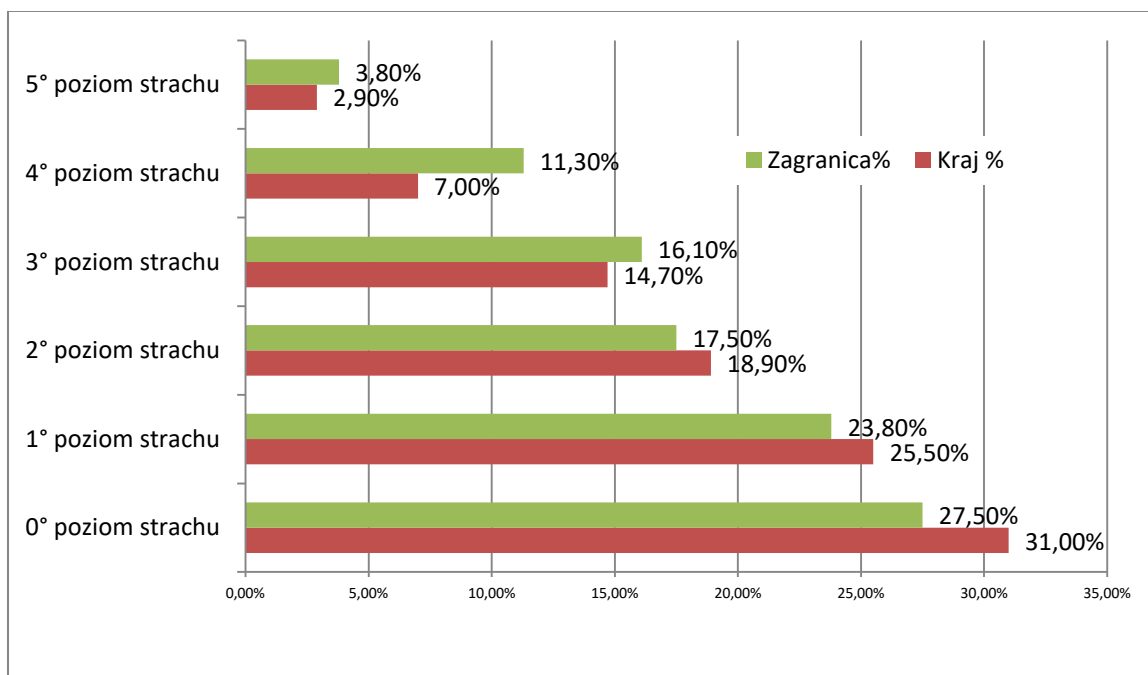
Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, prof. UEK dr hab. Renata Seweryn, mgr Leszek Mazanek, dr Ewa Grabińska, dr Bożena Alejsiak.

Tabela 13. Poziom strachu respondentów - uczestników Światowych Dni Młodzieży przed przyjazdem do Krakowa. Struktura % według kryterium Kraj/Zagranica

Poziom strachu respondenta - uczestnika ŚDM	Kraj %	Zagranica%
0° poziom strachu	31,0%	27,5%
1° poziom strachu	25,5%	23,8%
2° poziom strachu	18,9%	17,5%
3° poziom strachu	14,7%	16,1%
4° poziom strachu	7,0%	11,3%
5° poziom strachu	2,9%	3,8%
Suma	100,00%	100,00%

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, prof. UEK dr hab. Renata Seweryn, mgr Leszek Mazanek, dr Ewa Grabińska, dr Bożena Alejziak.

Rysunek 17. Poziom strachu respondentów - uczestników Światowych Dni Młodzieży przed przyjazdem do Krakowa. Struktura % ankietowanych według kryterium Kraj/Zagranica

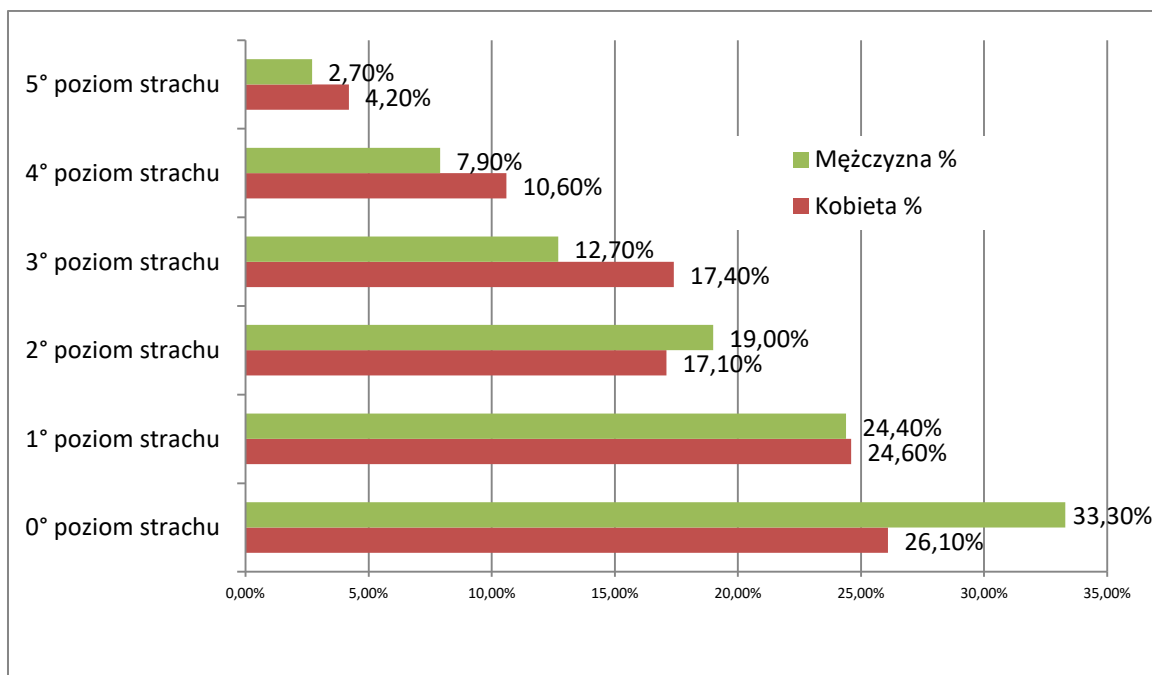
Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, prof. UEK dr hab. Renata Seweryn, mgr Leszek Mazanek, dr Ewa Grabińska, dr Bożena Alejziak.

Tabela 14. Poziom strachu respondentów - uczestników Światowych Dni Młodzieży przed przyjazdem do Krakowa. Struktura % według kryterium płci

Poziom strachurespondenta - uczestnika SDM	Kobieta %	Mężczyzna %
0° poziom strachu	26,1%	33,3%
1° poziom strachu	24,6%	24,4%
2° poziom strachu	17,1%	19,0%
3° poziom strachu	17,4%	12,7%
4° poziom strachu	10,6%	7,9%
5° poziom strachu	4,2%	2,7%
Suma	100,00%	100,00%

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, prof. UEK dr hab. Renata Seweryn, mgr Leszek Mazanek, dr Ewa Grabińska, dr Bożena Alejziak.

Rysunek 18. Poziom strachu respondentów - uczestników Światowych Dni Młodzieży przed przyjazdem do Krakowa. Struktura % ankietowanych według kryterium płci

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, prof. UEK dr hab. Renata Seweryn, mgr Leszek Mazanek, dr Ewa Grabińska, dr Bożena Alejziak.

Tabela 15. Poziom strachu w skali sześciostopniowej, odczuwany przez respondentów - uczestników Światowych Dni Młodzieży przed przyjazdem do Krakowa a ich decyzja powrotu do Krakowa. Struktura %

Poziom X ⁰ strachu przed przyjazdem	Czy powróci do Krakowa?						N, Razem	%, Razem
	na pewno TAK	raczej TAK	nie wie	raczej NIE	na pewno NIE			
0 ⁰ strachu	32,73%	24,56%	29,37%	20,90%	42,87%	640	28,62%	
1 ⁰ strachu	24,08%	25,00%	24,22%	28,34%	16,67%	547	24,46%	
2 ⁰ strachu	16,82%	21,76%	14,35%	17,91%	7,14%	406	18,16%	
3 ⁰ strachu	13,50%	16,07%	18,16%	20,90%	9,52%	349	15,61%	
4 ⁰ strachu	9,81%	8,82%	10,31%	8,96%	11,90% ⁴⁷	213	9,53%	
5 ⁰ strachu	3,06%	3,79%	3,59%	2,99%	11,90% ⁴⁸	81	3,62%	
Suma	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	2236	100,00%	

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, prof. UEK dr hab. Renata Seweryn, mgr Leszek Mazanek, dr Ewa Grabińska, dr Bożena Alejsiak.

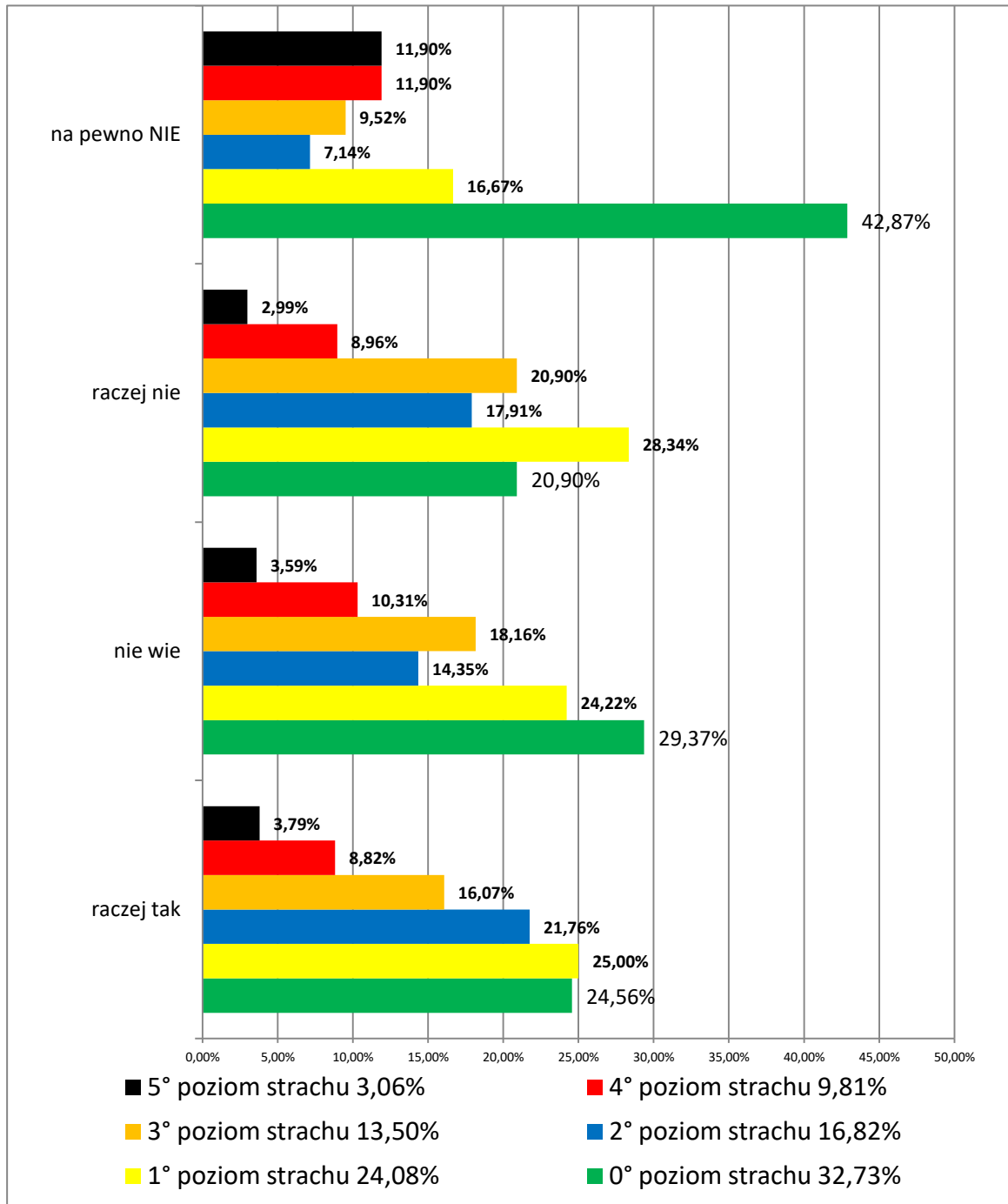
Badając poziom odczuwanego przez respondentów strachu przed przyjazdem na Światowe Dni Młodzieży w Krakowie, zastosowano 11 stopniową skalę Likerta, gdzie stan 0₁ = 0 oznaczał deklarację całkowitego braku obaw i uczucia strachu przed przyjazdem do Polski i Krakowa na Światowe Dni Młodzieży, natomiast stan 0₁₁ = 10 oznaczał maksymalny poziom obaw i lęku przed fizycznym, realnym udziałem w tym wydarzeniu. W trakcie obliczeń aglomerowano skalę i wydzielono dla potrzeb analizy sześć poziomów (5 strachu +1 brak strachu) aby uzyskać wielkości danych istotnych statystycznie. Zaznaczyć należy, że osoby, które naprawdę się bały i nie pokonały bariery strachu lub będąc nieletnimi wskutek zakazu podróży (rodziców lub opiekunów), pozostały w domach. Dlatego też respondentów sygnalizujących odczucie strachu przed uczestnictwem w Światowych Dniach Młodzieży na poziomie najwyższym należy uznać i traktować, jako osoby odważne, gdyż jednak podjęły ryzyko podróży i uczestniczyły realnie w obchodach Światowych Dni Młodzieży. Z tabeli nr 13 wyraźnie widać, że obcokrajowcy w większym stopniu obawiali się przyjazdu do Polski i Krakowa niż mieszkańcy Polski. Jest to zrozumiałe, jako że informacje krążące w infosferze (również jako „informacje szeptane”) wyraźnie sygnalizowały możliwość zagrożeń terrorystycznych podczas tego wydarzenia. Dla obcokrajowców dodatkowym czynnikiem wzmagającym poczucie niepewności mógł być fakt nieznamomości języka polskiego i bardzo często (co wynika z badań) pierwszego w życiu pobytu w Polsce (Krakowie). Pod względem płci z większą rozważą (wyższym poziomem obaw i strachu) podchodziły do udziału w Światowych Dniach Młodzieży kobiety, co widać w tabeli nr 14. Dane te warto analizować w korelacji z innymi pytaniami, gdyż zagadnienie to w kolejnych spotkaniach młodych chrześcijan będzie jedną z kluczowych kwestii. Analizując tabelę nr 15 można stwierdzić, że poziom strachu przed przyjazdem do Krakowa miał wpływ na deklarację ponownego

⁴⁷ Bardzo mała liczba respondentów

⁴⁸ Bardzo mała liczba respondentów

przyjazdu do miasta. Niemniej jednak osoby, które bały się przed przyjazdem i stanowczo postanowiły nie wracać do Krakowa, stanowią ułamek procenta całej analizowanej próby.

Rysunek 19. Poziom strachu respondentów - uczestników Światowych Dni Młodzieży przed przyjazdem do Krakowa a decyzja ponownego przyjazdu do Krakowa. Struktura %

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, prof. UEK dr hab. Renata Seweryn, mgr Leszek Mazanek, dr Ewa Grabińska, dr Bożena Alejsiak.

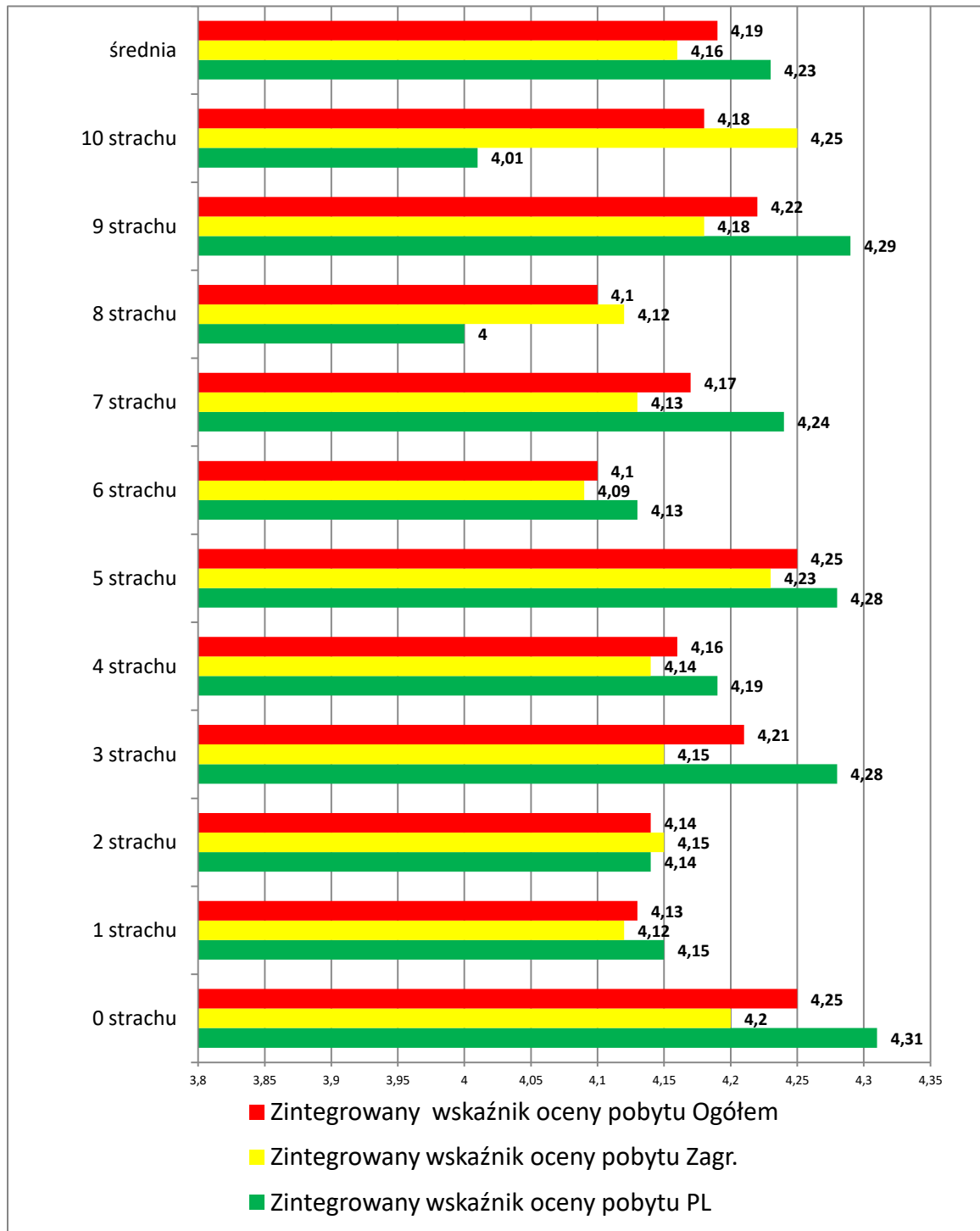
Tabela 16. Poziom strachu w skali 11-stopniowej, odczuwany przez respondentów - uczestników Światowych Dni Młodzieży przed przyjazdem do Krakowa a ich zintegrowana ocena pobytu w Krakowie. Struktura wskaźnikowa oceny Krakowa przez krajowców i obcokrajowców

Poziom X ⁰ strachu przed przyjazdem	Zintegrowany wskaźnik oceny pobytu PL	Zintegrowany wskaźnik oceny pobytu Zagr.	Zintegrowany wskaźnik oceny pobytu Ogółem
0 ⁰ strachu	4,31	4,20	4,25
1 ⁰ strachu	4,15	4,12	4,13
2 ⁰ strachu	4,14	4,15	4,14
3 ⁰ strachu	4,28	4,15	4,21
4 ⁰ strachu	4,19	4,14	4,16
5 ⁰ strachu	4,28	4,23	4,25
6 ⁰ strachu	4,13	4,09	4,10
7 ⁰ strachu	4,24	4,13	4,17
8 ⁰ strachu	4,00	4,12	4,10
9 ⁰ strachu	4,29	4,18	4,22
10 ⁰ strachu	4,01	4,25	4,18
Suma	4,23	4,16	4,19

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, prof. UEK dr hab. Renata Seweryn, mgr Leszek Mazanek, dr Ewa Grabińska, dr Bożena Alejsiak.

Z tabeli nr 16 widać, że subiektywne uczucie strachu i obaw przed przyjazdem do Krakowa na Światowe Dni Młodzieży nie miały wpływu na ocenę rzeczywistego pobytu w Krakowie. Zintegrowana ocena wskaźnikowa miasta jako gospodarza i miejsca obchodów Światowych Dni Młodzieży, która opisana jest szerzej w rozdziale VI, uzyskała bardzo wysoki wynik w skali od 1 (bardzo źle) do 5 (bardzo dobrze), gdyż średnia z 24 ocenianych cech w korelacji z subiektywnym odczuciem bezpieczeństwa wyniosła 4,19 co dla organizatorów bezpiecznego pobytu pątników w Krakowie może stanowić bardzo duży powód do satysfakcji. Wyraźnie należy zaznaczyć, że stany skrajne ocen 1,0 i 5,0 są stanami idealnymi nieosiągalnymi w praktyce przy próbie 2400 respondentów i przy średniej ocen z 24 ocenianych elementów. Dlatego też uzyskany średni wynik zintegrowanego wskaźnika dla miasta wynoszący 4,19, a analizowany pod kątem subiektywnych odczuć zagrożenia w destynacji uznać należy za bardzo wysoki.

Rysunek 20. Poziom strachu w skali 11-stopniowej, odczuwany przez respondentów - uczestników Światowych Dni Młodzieży przed przyjazdem do Krakowa a ich zintegrowana ocena pobytu w Krakowie. Struktura wskaźnikowej oceny Krakowa przez krajowców i obcokrajowców

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, prof. UEK dr hab. Renata Seweryn, mgr Leszek Mazanek, dr Ewa Grabińska, dr Bożena Alejsiak.

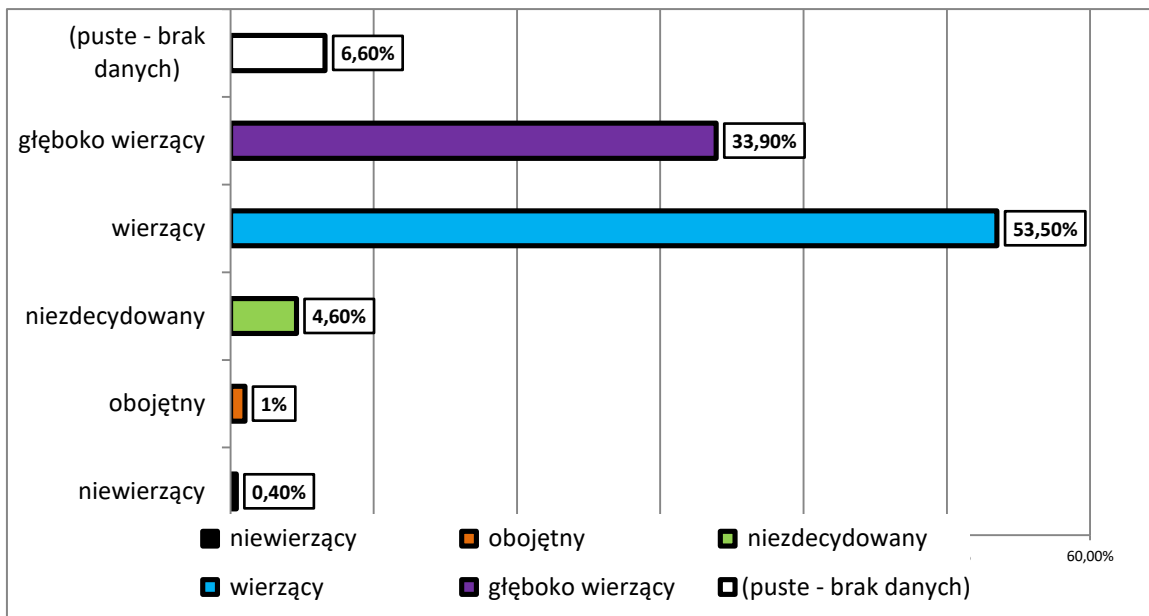
Tabela 17. Status wiary deklarowany przez respondentów - uczestników Światowych Dni Młodzieży

Status wiary	n	%
niewierzący	9	0,4
obojętny	25	1,0
niezdecydowany	109	4,6
wierzący	1279	53,5
głęboko wierzący	811	33,9
(puste)	159	6,6
Suma	2392	100

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, prof. UEK dr hab. Renata Seweryn, mgr Leszek Mazanek, dr Ewa Grabińska, dr Bożena Alejziak.

Rysunek 21. Status wiary deklarowany przez respondentów - uczestników Światowych Dni Młodzieży. Struktura w %

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski,

prof. UEK dr hab. Renata Seweryn, mgr Leszek Mazanek, dr Ewa Grabińska, dr Bożena Alejziak.

ŚDM są wydarzeniem o charakterze religijnym, dlatego nie dziwi fakt, że 87,4% ogółu respondentów określiło siebie jako osoby głęboko wierzące (33,9%) i wierzące (53,5%). Osoby niezdecydowane (4,6%) i obojętne pod względem religijnym (1,0%) stanowiły łącznie 5,6% ogółu. Wśród uczestników były także osoby niewierzące (0,4%).

Obecność wśród uczestników osób niezdecydowanych, obojętnych religijnie lub niewierzących sprawia, że tego typu wydarzenie może mieć również cele ewangelizacyjne⁴⁹.

⁴⁹Komentarz do tabeli 17 i ryc. 21 napisany przez zespół w składzie [kolejność alfabetyczna]: Elżbieta Bilaska-Wodecka, Antoni Jackowski, Justyna Liro, Izabela Sołjan

Rozdział III. Zachowania turystyczne badanych uczestników Światowych Dni Młodzieży Kraków 2016 przed przyjazdem do miasta⁵⁰

3.1. Wiedza badanych uczestników ŚDM Kraków 2016 o wydarzeniu i o mieście gospodarzu oraz jej źródła

Badani uczestnicy Światowych Dni Młodzieży Kraków 2016 o tym wielkim wydarzeniu religijnym czerpali informacje przede wszystkim, co wydaje się oczywiste, z kościoła (prawie 62% wskazań). Relatywnie dużo osób (prawie 35%) dowiedziało się również o tegorocznej edycji ŚDM od znajomych. Na kolejnych miejscach wśród źródeł informacji o ŚDM 2016, ze zbliżonym udziałem, uplasowały się: duszpasterstwo (ponad 26%), rodzina (prawie 26%), media społecznościowe (ponad 23%) i Internet (prawie 22%). Uwagę zwracają ponadto telewizja i szkoła, które stanowiły źródło wiedzy o ŚDM 2016 dla odpowiednio ponad 18% i ponad 15% ankietowanych pielgrzymów/wolontariuszy.

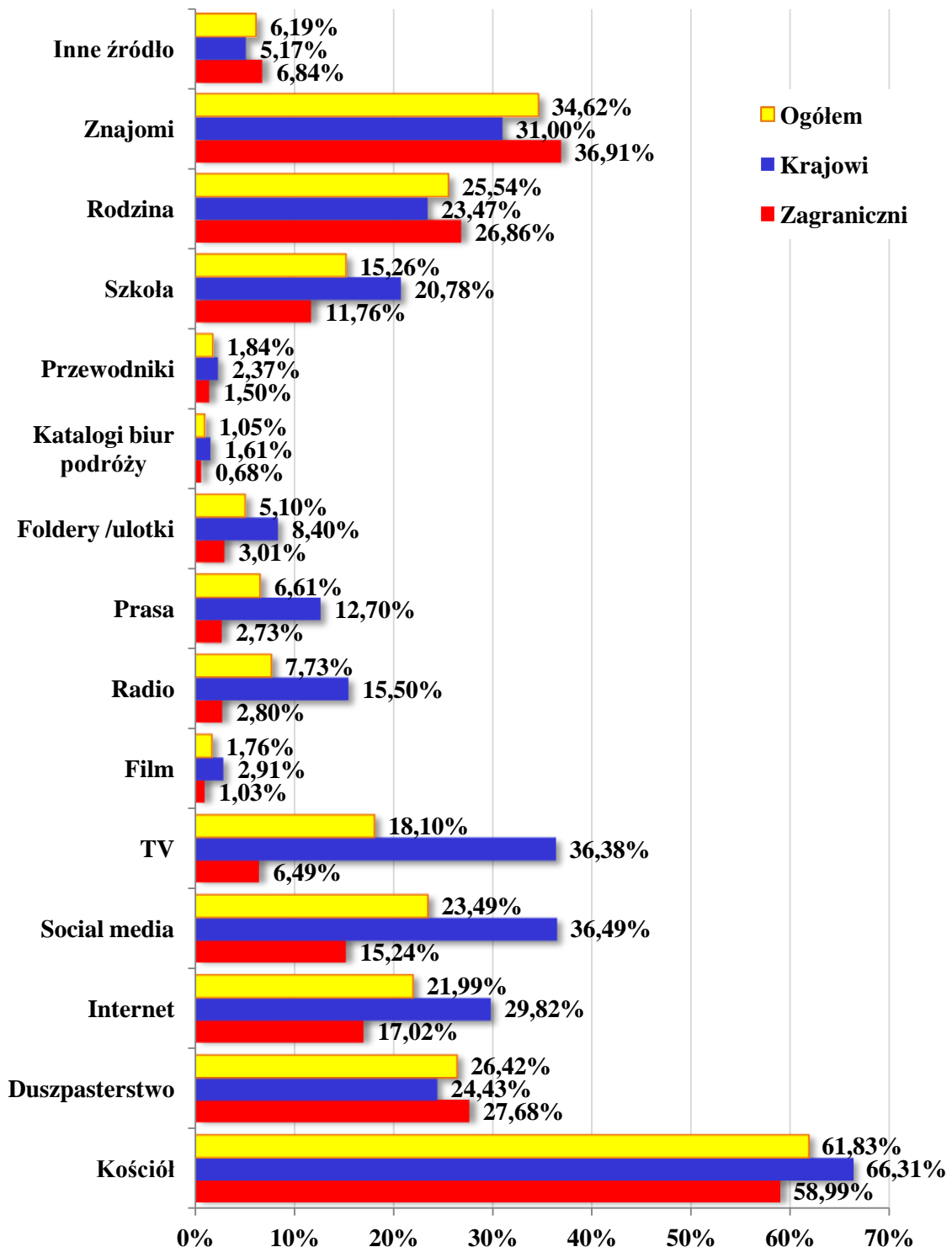
Respondenci z Polski deklarowali jako źródło wiedzy o ŚDM Kraków 2016, oprócz kościoła (ponad 2/3 wskazań), przede wszystkim: media społecznościowe i telewizję (po ponad 36%), znajomych (31%) i internet (prawie 30%). Rodzina i szkoła zaznaczone były częściej niż przez co piątego uczestnika ŚDM z Polski (odpowiednio ponad 23% i prawie 21% wskazań).

W segmencie badanych obcokrajowców największą popularnością cieszyły się, oprócz kościoła (prawie 59% wskazań), takie źródła, jak: znajomi (prawie 37%), duszpasterstwo (prawie 28%) i rodzina (prawie 27%). W grupie tej zdecydowanie mniejszą rolę niż wśród Polaków odegrały: telewizja (niewiele ponad 6% wskazań), szkoła (niecałe 12%), media społecznościowe (niewiele ponad 15%) i internet (ok. 17%).

Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia Rysunek 22.

⁵⁰ Rozdział 3.1, 3.2 autorstwo: prof. UEK dr hab. Renata Seweryn, Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie, Wydział Zarządzania, Katedra Turystyki.

Rysunek 22. Źródło informacji o ŚDM Kraków 2016 wykorzystywane przez badanych uczestników (w %)*

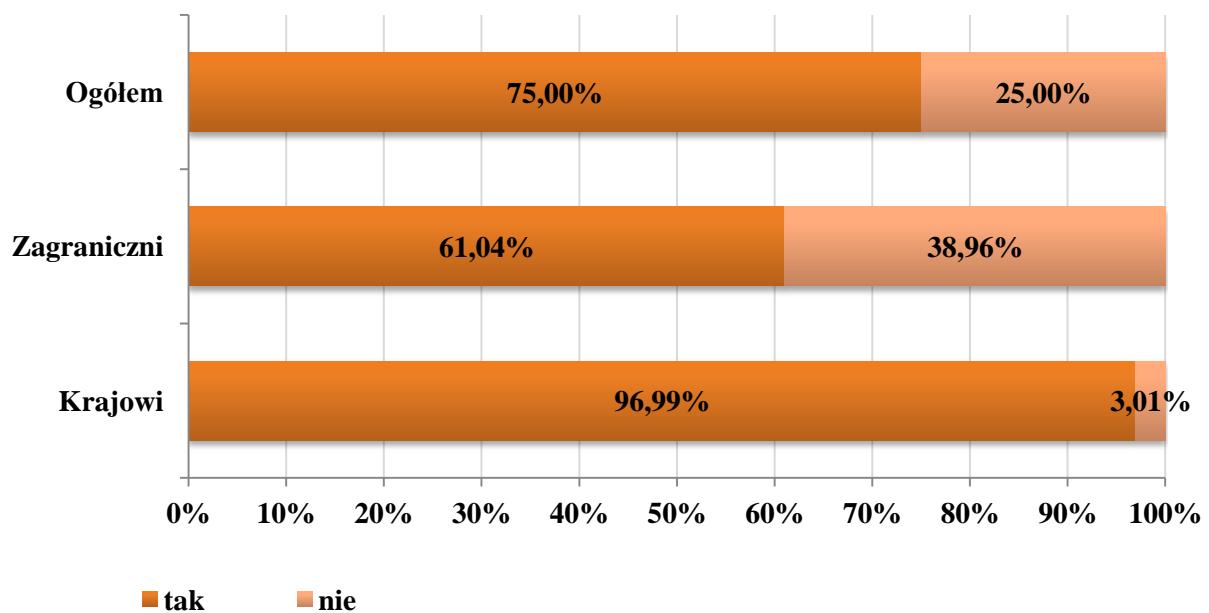

*Udziały nie sumują się do 100%, gdyż respondenci mogli zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź.

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, prof. UEK dr hab. Renata Seweryn, mgr Leszek Mazanek, dr Ewa Grabińska, dr Bożena Alejsiak.

O Krakowie jako o mieście gospodarzu Światowych Dni Młodzieży w 2016 r. przed przyjazdem słyszało 3/4 badanych uczestników tego wydarzenia. Jest kwestią oczywistą, że odsetek ten był zdecydowanie większy wśród Polaków (prawie 97% wskazań) niż w grupie cudzoziemców (ok. 61%). Dane te prezentuje Rysunek 23.

Rysunek 23. Wiedza o Krakowie badanych uczestników ŚDM 2016 przed przyjazdem do miasta(w %)

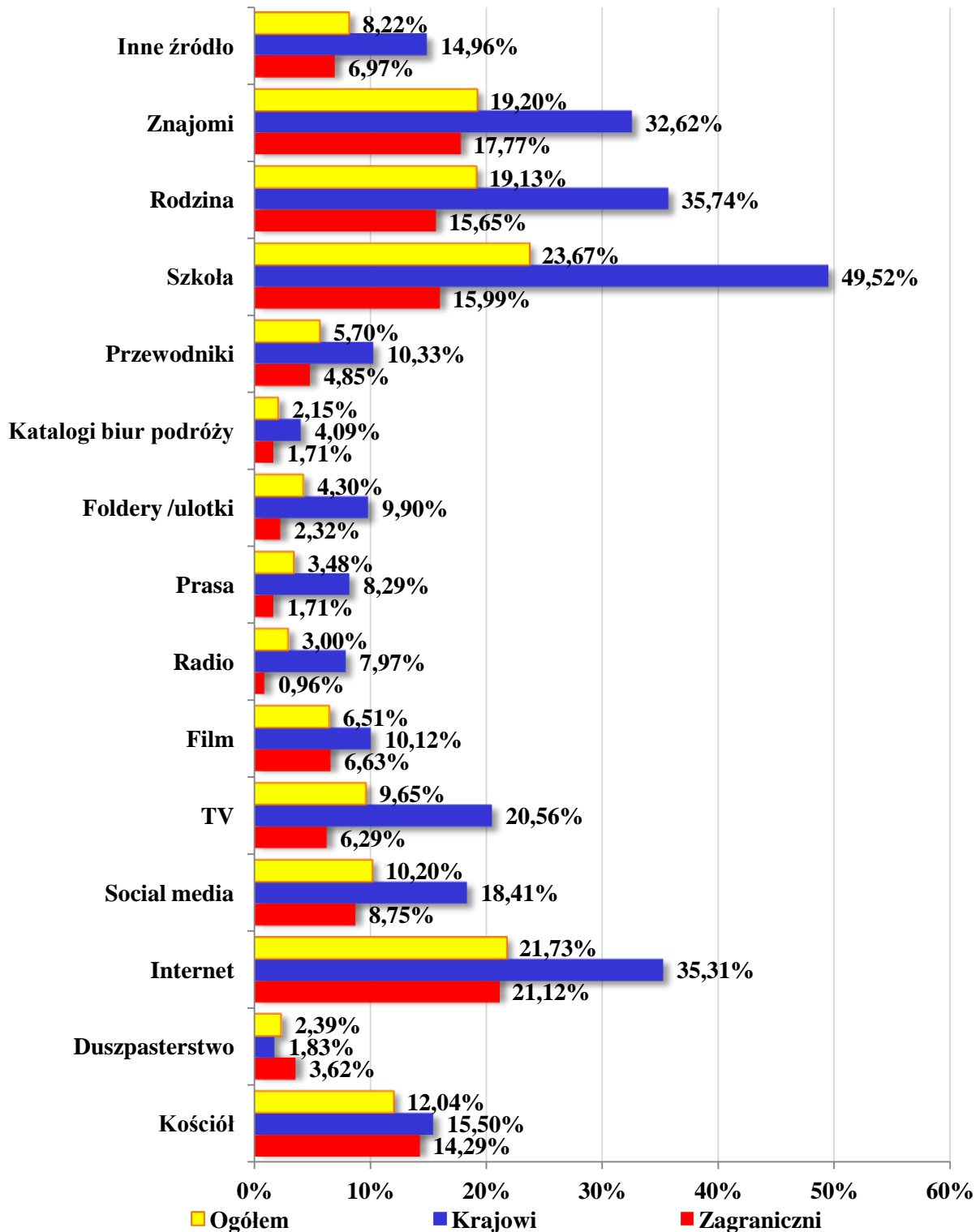
Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, prof. UEK dr hab. Renata Seweryn, mgr Leszek Mazanek, dr Ewa Grabińska, dr Bożena Alejziak.

Głównymi źródłami informacji o Krakowie, jako o mieście gospodarzu ŚDM 2016, okazały się: szkoła (prawie 24% wskazań), Internet (prawie 22%) oraz znajomi i rodzina (po ponad 19%).

Wśród respondentów z Polski istotne znaczenie w pozyskiwaniu informacji o Krakowie jako o mieście gospodarzu ŚDM 2016 miały oprócz szkoły (prawie 50% wskazań): rodzina (prawie 36%), Internet (ponad 35%) i znajomi (prawie 1/3). Natomiast w segmencie uczestników zagranicznych na pierwszym miejscu uplasował się Internet (ponad 21% wskazań), a na kolejnych: znajomi (prawie 18%), szkoła (prawie 16%), rodzina (prawie 16%) i kościół (ponad 14%).

Szczegółowe dane w tym zakresie ilustruje Rysunek 24.

Rysunek 24. Źródło informacji o Krakowie wykorzystywane przez badanych uczestników ŚDM 2016 (w %)*

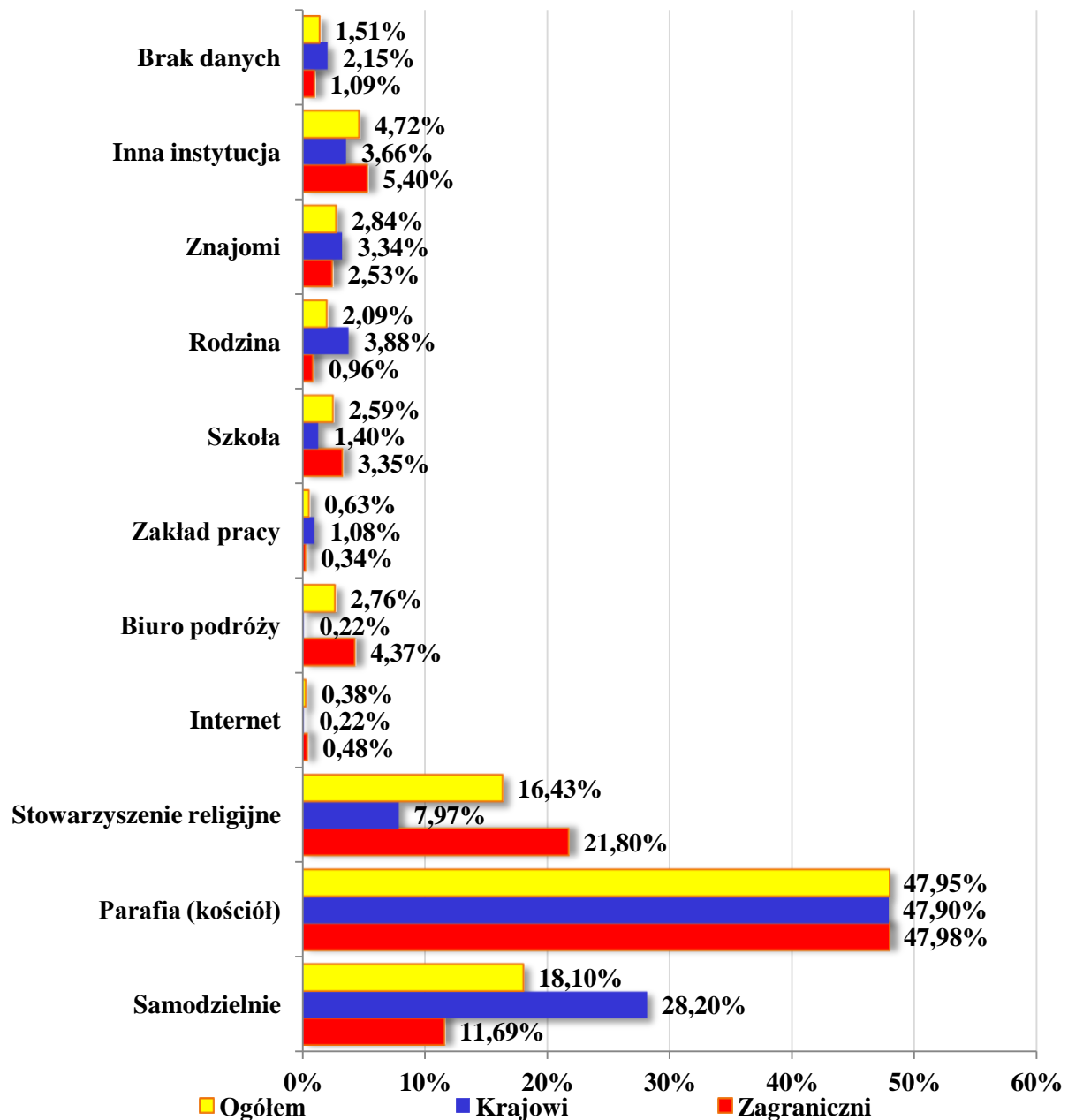
*Udziały nie sumują się do 100%, gdyż respondenci mogli zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź.

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, prof. UEK dr hab. Renata Seweryn, mgr Leszek Mazanek, dr Ewa Grabińska, dr Bożena Alejsiak.

3.2. Organizator przyjazdu na ŚDM Kraków 2016

Organizatorem podróży do Krakowa na Światowe Dni Młodzieży w 2016 r. była przede wszystkim parafia/kościół (prawie 48% wskazań) – zob. Rysunek 25. Rzadziej niż co piąty badany uczestnik XXXI edycji ŚDM przygotował sobie podróż do stolicy Małopolski samodzielnie (ok. 18% wskazań), a co szósty – przez stowarzyszenie religijne (ponad 16%).

Rysunek 25. Organizator podróży do Krakowa badanych uczestników ŚDM 2016 (w %)

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, prof. UEK dr hab. Renata Seweryn, mgr Leszek Mazanek, dr Ewa Grabińska, dr Bożena Alejsiak.

Ankietowani uczestnicy z Polski, częściej niż z zagranicy, samodzielnie (bez pomocy pośredników) przygotowali swoją podróż do Krakowa na ŚDM 2016 (odpowiednio ponad 28% vs niecałe 12% wskazań), podczas gdy organizatorem przyjazdu cudzoziemców w większym odsetku niż Polaków było stowarzyszenie religijne (odpowiednio prawie 22% vs ok. 8% wskazań).

3.3. Motywy przyjazdu respondentów na ŚDM Kraków 2016⁵¹

Celem deklarowanym przez organizatorów ŚDM jest skupienie wiary i życia każdego młodego człowieka wokół osoby Jezusa Chrystusa. Realizowany jest on poprzez cykl zgromadzeń liturgicznych pod przewodnictwem Papieża, który kieruje do młodych swoje nauki. Podkreśla się także, że ŚDM to dla młodzieży czas ewangelizacji, przyjęcia Ewangelii i ewangelizowania innych. Spotkania te w założeniu mają pomóc odkryć duchowy wymiar Kościoła powszechnego.

Chcąc poznać powody przyjazdu młodych ludzi na ŚDM, poproszono respondentów o określenie ich zdaniem głównych motywów udziału w wydarzeniu (możliwość wielokrotnego wyboru) ze wskazaniem jednego, najważniejszego z nich.

Niewątpliwie głównym motywem przyjazdu na Światowe Dni Młodzieży był motyw religijny. Najwięcej ankietowanych wskazało spotkanie z Papieżem (79 % wszystkich, rys. 26), chęć modlitwy oraz rozwój duchowy. Blisko połowa respondentów jako jeden z głównych motywów podała odbycie pielgrzymki. W tym przypadku zdecydowanie wyższy był odsetek odpowiedzi osób z zagranicy, w porównaniu z osobami z kraju (tab. 18). Wśród motywacji niemających charakteru religijnego na pierwszym miejscu (ogółem czwarte) znalazło się poznanie nowych osób (55% wszystkich respondentów). Chęć zwiedzania wskazywała mniej niż co czwarta osoba (rys. 26, tab. 18).

Przeprowadzone badania pokazują, że osoby przyjeżdżające na Światowe Dni Młodzieży kierują się przede wszystkim względami religijnymi. Zdecydowana większość ankietowanych (87%) określiła się jako osoby wierzące lub głęboko wierzące. Tak wysoki poziom religijności uczestników wynika z charakteru imprezy i ma zdecydowanie wpływ na rozkład odpowiedzi dotyczących motywacji przyjazdu. Duże znaczenie, zwłaszcza dla ludzi młodych, miała także możliwość poznania nowych osób, o podobnych poglądach i poziomie religijności (rys. 26). Motywy turystyczne tj. zwiedzanie czy poznanie nowego miejsca miały mniejsze znaczenie, zaznaczyło je niemal 25% badanych. Najmniej osób zadeklarowało jako jeden z powodów przyjazdu: poznanie życia Kościoła, wzbogacenie wiedzy religijnej i pełne poznanie miejsca - w granicach 15-17%.

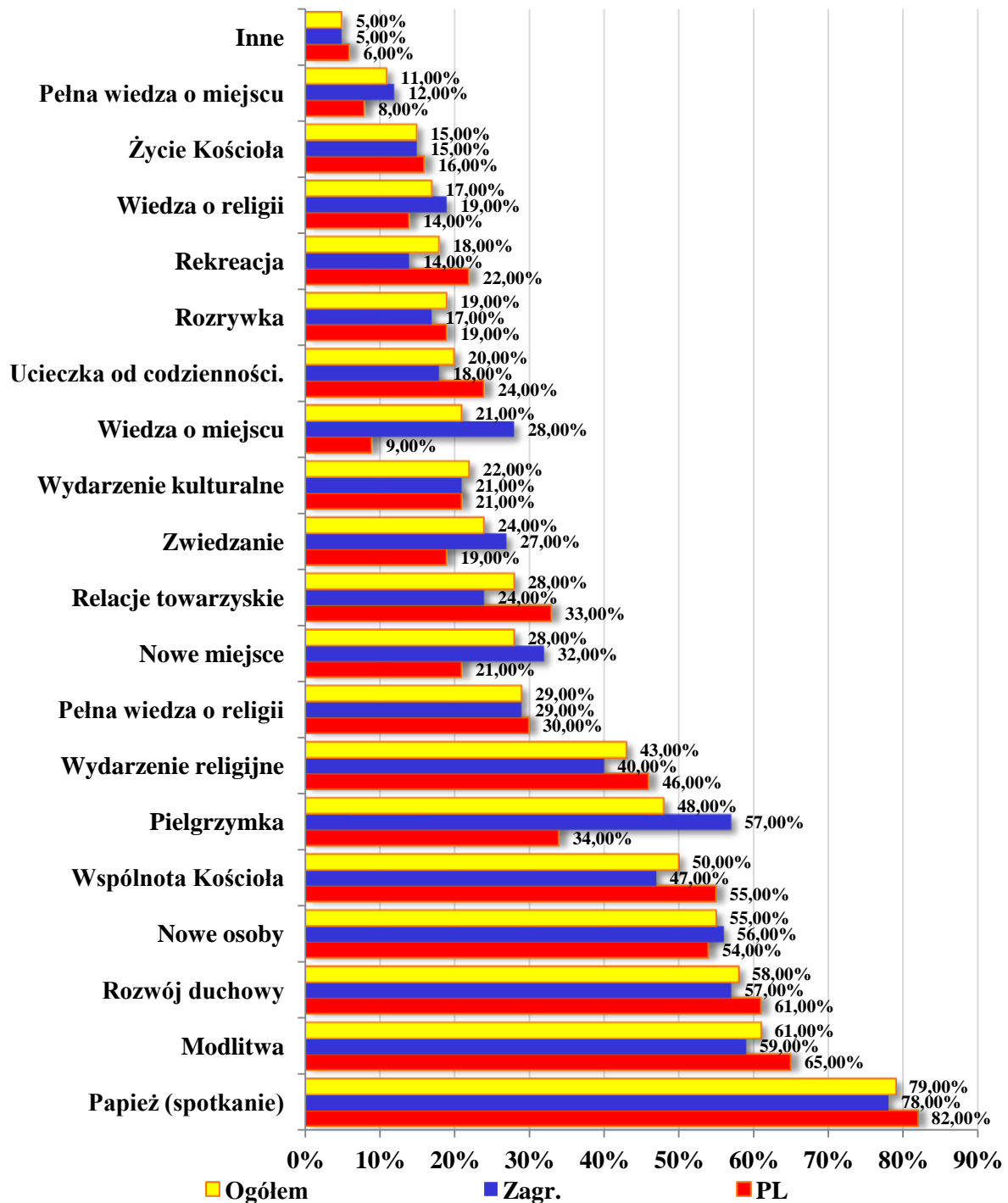
Ponad połowa przyjazdów na Światowe Dni Młodzieży została zorganizowana przez parafie lub stowarzyszenia religijne. W przypadku turystów zagranicznych odsetek ten był

⁵¹ Tekst napisany przez zespół w składzie [kolejność alfabetyczna]: Elżbieta Bilaska-Wodecka, Antoni Jackowski, Justyna Liro, Izabela Sołjan

wyższy i wynosił 68 %. Podmioty organizujące przyjazd również miały wpływ na organizację czasu uczestników i główne cele realizowane przez przyjeżdżających.

Jak wspomniano, na decyzję osób przyjeżdżających na Światowe Dni Młodzieży największy wpływ miały motywy religijne. Nie oznacza to jednak, że osoby przyjeżdżające na Światowe Dni Młodzieży nie korzystają z dziedzictwa kulturowego i historycznego miejsca. Znacząca część respondentów wśród motywów dodatkowych wskazała te typowo turystyczne tj. zabytki (52% wszystkich), wypoczynek (31% wszystkich) i udział w wydarzeniu kulturalnym (23 % wszystkich) (rys. 29). Współcześnie obserwuje się coraz silniejsze mieszanie się motywów i zachowań charakterystycznych dla pielgrzymek i turystyki w tradycyjnym znaczeniu tych pojęć oraz wspólny charakter obu typów podróży. W przypadku ŚDM z pewnością motywy religijne są najważniejszymi przy podejmowaniu decyzji o uczestnictwie, jednak wyjazdowi towarzyszą również motywy turystyczne i interpersonalne. Motywacje religijne i zachowania charakterystyczne dla pielgrzymy mieszają się i uzupełniają z tymi charakterystycznymi dla turysty. Coraz częściej przy podejmowaniu podróży religijnych motywy religijne i typowo turystyczne występują jednocześnie. Nie wykluczają się one wzajemnie, a wręcz mogą się uzupełniać (Turner & Turner, 1978; Eade&Sallnow, 1991; Cohen, 1998; Collins-Kreiner&Kliot, 2000; Digance, 2003; Badone&Rosemann, 2004; Collins-Kreiner 2010a).

Rysunek 26. Motyw podróży do Krakowa respondentów - uczestników ŚDM 2016 (w %)

*Udziały nie sumują się do 100%, gdyż respondenci mogli zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź.

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, prof. UEK dr hab. Renata Seweryn, mgr Leszek Mazanek, dr Ewa Grabińska, dr Bożena Alejsiak.

Tabela 18. Motyw podróży do Krakowa uczestników ŚDM 2016 (w %) Struktura procentowa deklaracji respondentów - uczestników Światowych Dni Młodzieży w Krakowie [wielokrotność wskazań]

Motywy przyjazdu na ŚDM	PL	Zagr.	PL+Zagr.	Razem	%[PL-Zagr.]
Papież (spotkanie)	82%	78%	79%	79%	4%
Modlitwa	65%	59%	61%	61%	6%
Rozwój duchowy	61%	57%	58%	58%	5%
Nowe osoby	54%	56%	55%	55%	-2%
Wspólnota Kościoła	55%	47%	50%	50%	8%
Pielgrzymka	34%	57%	48%	48%	-23%
Wydarzenie religijne	46%	40%	42%	43%	6%
Pełna wiedza o religii	30%	29%	29%	29%	2%
Nowe miejsce	21%	32%	27%	28%	-11%
Relacje towarzyskie	33%	24%	28%	28%	9%
Zwiedzanie	19%	27%	24%	24%	-8%
Wydarzenie kulturalne	21%	21%	21%	22%	0%
Wiedza o miejscu	9%	28%	21%	21%	-20%
Ucieczka od codzienności	24%	18%	20%	20%	6%
Rozrywka	19%	17%	18%	19%	2%
Rekreacja	22%	14%	17%	18%	9%
Wiedza o religii	14%	19%	17%	17%	-5%
Życie Kościoła	16%	15%	15%	15%	2%
Pełna wiedza o miejscu	8%	12%	10%	11%	-5%
Inne	6%	5%	5%	5%	1%

*Udziały nie sumują się do 100%, gdyż respondenci mogli zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź.

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, prof. UEK dr hab. Renata Seweryn, mgr Leszek Mazanek, dr Ewa Grabińska, dr Bożena Alejsiak.

*⁵²Zauważalnym jest w tabeli nr 18, że o ile bezdyskusyjny motywem uczestnictwa w Światowych Dniach Młodzieży była chęć spotkania osobistego z Papieżem Franciszkiem tak mieszkańców Polski jak i obcokrajowców, to dla obcokrajowców na trzecim miejscu ex aequo z rozwojem duchowym był motyw pielgrzymki z wynikiem 57% wskazań, gdy dla krajowców, którzy docierali do Krakowa z o wiele bliższych odległości, motyw pielgrzymowania pojawił się dopiero na siódmym miejscu z wynikiem 34% wskazań. Bardzo ważnym okazał się tak dla krajowców jak i obcokrajowców motyw poznania innych nowych osób z wynikiem 54%/56% wskazań. Natomiast dla obcokrajowców oprócz relacji towarzyskich istotnym motywem okazała się ciekawość miejsca i jego zwiedzanie. Również

⁵²Tekst napisany przez dr Krzysztofa Borkowskiego PhDr., Akademia Wychowania Fizycznego im. Bronisława Czecha w Krakowie, kierownik Zakładu Obsługi Ruchu Turystycznego, Wyższa Szkoła Turystyki i Ekologii w Suchej Beskidzkiej, Pełnomocnik Rektora ds. Nadzoru i Funkcjonowania Wydziału Turystyki i Rekreacji, Członek Zarządu Małopolskiej Organizacji Turystycznej, Kierownik Międzyuczelnianego Zespołu Ekspertów Małopolskiej Organizacji Turystycznej.

motyw rekreacyjny w obu analizowanych kategoriach uzyskał znaczącą ilość wskazań ze szczególnym uwzględnieniem ucieczki od codzienności (eskapizmu) sygnalizowanej głównie przez respondentów krajowych.

Rysunek 27. Aglomeraty motywów podróży do Krakowa polskich respondentów - uczestników ŚDM 2016 (struktura w %)

		papież	modlitwa	rozwój duchowy	wspólnota Kościoła	nowe osoby	wydarz.religijne	pielgrzymka	relacje tow.	pełna wiedza o religii	ucieczka od codzien.	rekreacja	wyd.kulturalne	nowe miejsce	zwiedzanie	rozrywka	życie Kościoła	wiedza o religii	wiedza o miejscu	pełna wiedza o miejscu	inne	
P9. Motywy	PL	82%	65%	61%	55%	54%	46%	34%	33%	30%	###	###	###	###	###	###	###	###	###	9%	8%	6%
papież	82%	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
modlitwa	65%	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
rozwój duchowy	61%	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
wspólnota Kościoła	55%	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
nowe osoby	54%	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
wydarz.religijne	46%	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
pielgrzymka	34%	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
relacje tow.	33%	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
pełna wiedza o religii	30%	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
ucieczka od codzien.	24%	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
rekreacja	22%	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
wyd.kulturalne	21%	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
nowe miejsce	21%	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
zwiedzanie	19%	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
rozrywka	19%	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
życie Kościoła	16%	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
wiedza o religii	14%	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
wiedza o miejscu	9%	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
pełna wiedza o miej	8%	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
inne	6%	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, prof. UEK dr hab. Renata Seweryn, mgr Leszek Mazanek, dr Ewa Grabińska, dr Bożena Alejsiak.

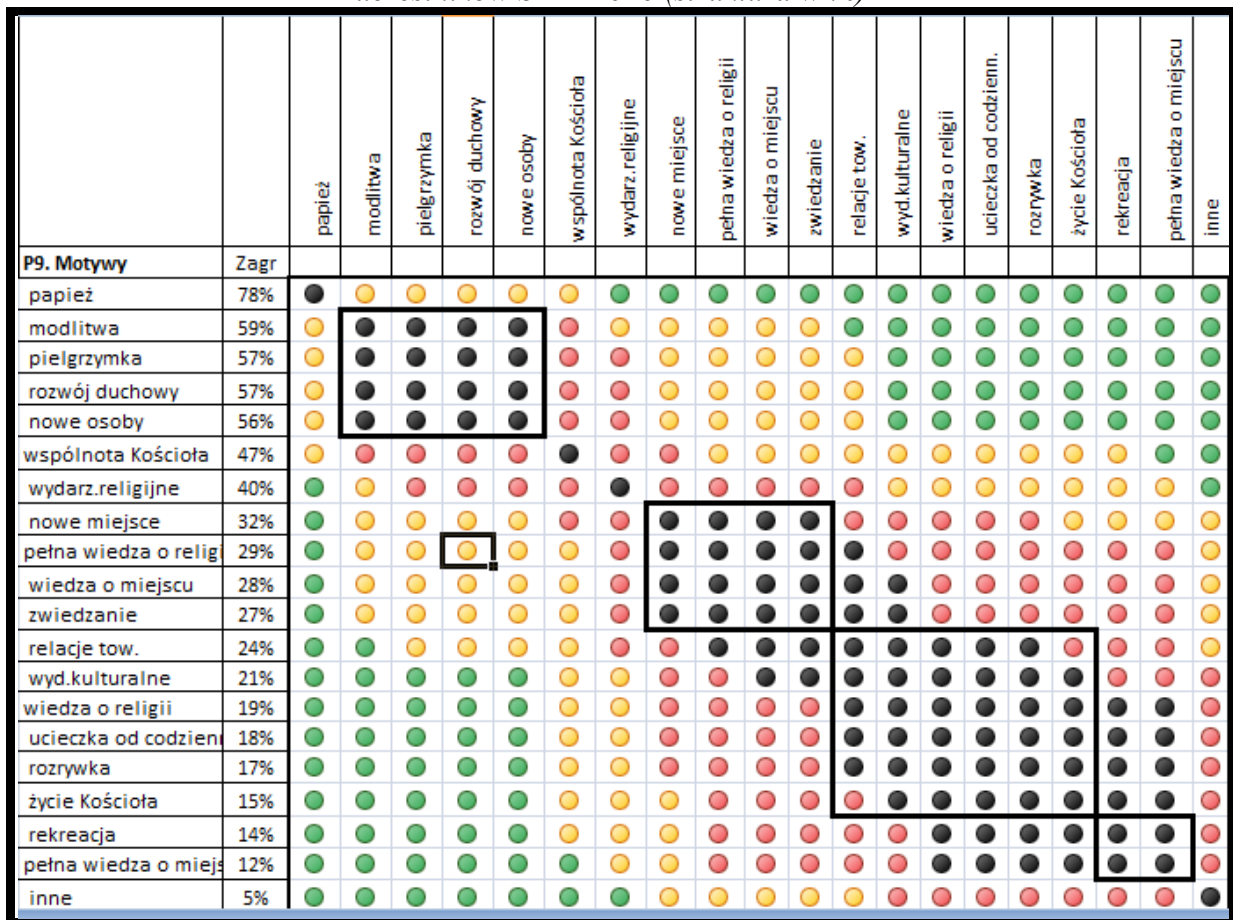
Wszystkie analizowane motywy zostały podzielone na bardziej jednorodne grupy z punktu widzenia sumarycznych wskazań procentowych, znajdujących się w kolumnie tab. 18. Narzędziem delimitacji był diagram Czekanowskiego⁵³. W poszczególnych komórkach tego diagramu znajdują się kolorowe ikony wskazujące na stopień

⁵³Metoda Czekanowskiego, (lub: diagram Czekanowskiego, diagraficzna metoda Czekanowskiego) to najstarsza taksonomiczna metoda, opublikowana po raz pierwszy w 1909 przez znanego polskiego antropologa Jana Czekanowskiego. Obecnie stosowana także w innych dziedzinach nauki, jako uniwersalna metoda klasyfikacji statystycznej. Nosi również pewne cechy analizy odpowiedniości. Metody tej używa się w szczególności do łączenia jednostek terytorialnych w jednorodne rejony. Zaletą diagramu jest to, że uwypukla on najważniejsze związki i podobieństwa badanych obiektów, a równocześnie ujmuje wszystkie szczegółowe powiązania między jednostkami obszarowymi. Szymła Zygmunt, 2000. *Determinanty rozwoju regionalnego*, Wrocław, Ossolineum.

podobieństwa ilości odpowiedzi zawierających nazwy poszczególnych motywacji. Kolor czarny symbolizuje pary motywacji o największej zgodności liczby ich wskazań (np. na głównej przekątnej mamy idealną zgodność, gdyż znajduje się tam parametr będący różnicą liczb pojawień się tej samej motywacji). Ikony koloru zielonego wskazują na największą rozbieżność liczby wskazań, a ikony pomarańczowe i czerwone oznaczają wielkości pośrednie.

Na podstawie diagramu Czekanowskiego można stosunkowo łatwo ustalić, czy w podgrupie analizowanych motywacji znajdują się motywacje o podobnych częstościach pojawiania się i równocześnie niepodobnych do motywów zaliczonych do pozostałych podgrup. Podgrupy te symbolizują kwadratowe obszary czarnych i ewentualnie czerwonych ikon, zlokalizowanych wzdłuż głównej przekątnej diagramu. Są one zaznaczone pogrubionymi liniami.

Rysunek 28. Aglomeraty motywów podróży do Krakowa zagranicznych respondentów - uczestników ŚDM 2016 (struktura w %)

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, prof. UEK dr hab. Renata Seweryn, mgr Leszek Mazanek, dr Ewa Grabińska, dr Bożena Alejsiak.

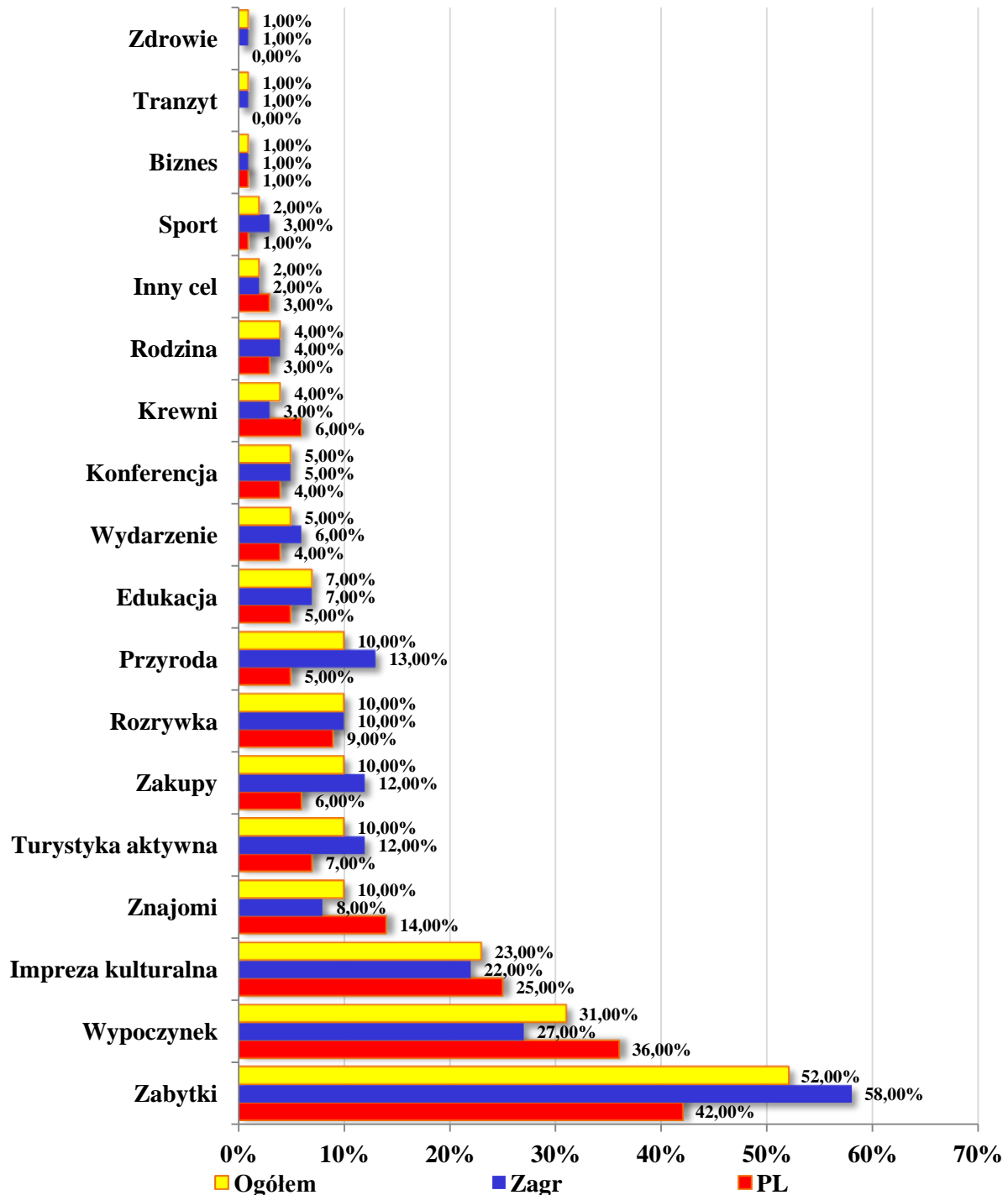
3.4. Cel poboczny przyjazdu na ŚDM Kraków 2016 respondentów – uczestników ŚDM⁵⁴

Najważniejsze wydarzenia w czasie ŚDM miały charakter religijny, ale organizatorzy umieścili w programie także wiele imprez m.in. o charakterze kulturalnym oraz stworzyli możliwości poznania atrakcji turystycznych miasta i najbliższego regionu (Wieliczki, Wadowic, Kalwarii Zebrzydowskiej, Oświęcimia). Wybór miasta o bogatych walorach turystycznych bez wątpienia miał wpływ na charakter celów pobocznych przyjazdów do Krakowa.

Jak już wcześniej wspomniano, na decyzję osób przyjeżdżających na Światowe Dni Młodzieży największy wpływ miały motywy religijne. Nie oznacza to jednak, że osoby przyjeżdżające na Światowe Dni Młodzieży nie korzystają z dziedzictwa kulturowego i historycznego miejsca. Znacząca część respondentów wśród motywów dodatkowych wskazała te typowo turystyczne, tj. zabytki (52% wszystkich ogółu), wypoczynek (31%) i udział w wydarzeniu kulturalnym (23% wszystkich) (rys. 29). Wypoczynek (36%) i imprezy kulturalne (25%) cieszyły się większą popularnością wśród ankietowanych z Polski. Natomiast 58% gości zagranicznych i tylko 42% Polaków zadeklarowało zwiedzanie zabytków.

⁵⁴ Cel poboczny przyjazdu respondentów napisany przez zespół w składzie [kolejność alfabetyczna]: Elżbieta Bilaska-Wodecka, Antoni Jackowski, Justyna Liro, Izabela Sołjan

Rysunek 29. Cel poboczny podróży do Krakowa respondentów - uczestników ŚDM 2016. Struktura procentowa deklaracji respondentów - uczestników Światowych Dni Młodzieży w Krakowie [wielokrotność wskazań] **poza celem głównym, jakim było uczestnictwo w ŚDM**

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, prof. UEK dr hab. Renata Seweryn, mgr Leszek Mazanek, dr Ewa Grabińska, dr Bożena Alejsiak.

Tabela 19. Cel poboczny podróży do Krakowa respondentów - uczestników ŚDM 2016.
Struktura procentowa deklaracji respondentów - uczestników Światowych Dni Młodzieży
w Krakowie [wielokrotność wskazań]
poza celem głównym, jakim było uczestnictwo w ŚDM

Cel podróży do Krakowa	PL	Zagr.	Razem	%[PL-Zagr.]
Zabytki	42%	58%	52%	-17%
Wypoczynek	36%	27%	31%	10%
Impreza kulturalna	25%	22%	23%	3%
Znajomi	14%	8%	10%	7%
Turystyka aktywna	7%	12%	10%	-5%
Zakupy	6%	12%	10%	-6%
Rozrywka	9%	10%	10%	-1%
Przyroda	5%	13%	10%	-9%
Edukacja	5%	7%	7%	-1%
Wydarzenie	4%	6%	5%	-1%
Konferencja	4%	5%	5%	-1%
Krewni	6%	3%	4%	2%
Rodzina	3%	4%	4%	-1%
Inny cel	3%	2%	2%	1%
Sport	1%	3%	2%	-2%
Biznes	1%	1%	1%	0%
Tranzyt	0%	1%	1%	-1%
Zdrowie	0%	1%	1%	0%

*Udziały nie sumują się do 100%, gdyż respondenci mogli zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź.

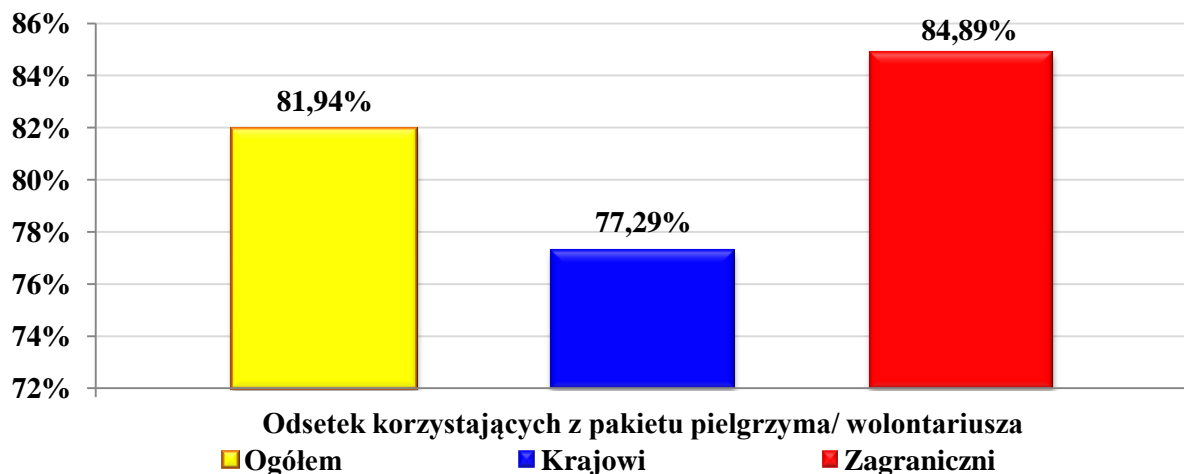
Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, prof. UEK dr hab. Renata Seweryn, mgr Leszek Mazanek, dr Ewa Grabińska, dr Bożena Alejsiak.

Rozdział IV. Zachowania turystyczne badanych uczestników Światowych Dni Młodzieży Kraków 2016 podczas pobytu w mieście⁵⁵

4.1. Korzystanie przez badanych uczestników ŚDM Kraków 2016 z pakietu pielgrzyma/wolontariusza

Prawie 82% badanych uczestników ŚDM Kraków 2016 uiściło opłatę partycypacyjną i korzystało z pakietu pielgrzyma/wolontariusza. Odsetek ten był nieznacznie większy wśród obcokrajowców (prawie 85%) niż w grupie Polaków (niewiele ponad 77%) – zob. Rysunek 30.

Rysunek 30. Odsetek badanych uczestników ŚDM w Krakowie korzystających z pakietu pielgrzyma/wolontariusza (w %)

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. UEK dr hab. Renata Seweryn, prof. UEK dr hab. Jadwiga Berbeka, dr hab. Krzysztof Borodako, dr hab. Agata Niemczyk.

Pielgrzymi i wolontariusze Światowych Dni Młodzieży Kraków 2016 mieli do wyboru trzy typy pakietów (A, B i C), zróżnicowane ze względu na wariant czasowy pobytu w Polsce. W opcji tygodniowej (A), tj. od 25 lipca do 1 sierpnia 2016 r., można było skorzystać z pakietu:

A1 (obejmującego: zakwaterowanie, wyżywienie, transport, ubezpieczenie, plecak pielgrzyma),

⁵⁵ Rozdział IV autorstwa prof. UEK dr hab. Renaty Seweryn, Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie, Wydział Zarządzania, Katedra Turystyki.

A2 (obejmującego: wyżywienie, transport, ubezpieczenie, plecak pielgrzyma),

A3 (obejmującego: zakwaterowanie, transport, ubezpieczenie, plecak pielgrzyma) lub

A4 (obejmującego: transport, ubezpieczenie, plecak pielgrzyma).

Przy wyborze pakietów, zawierających zakwaterowanie możliwe było poproszenie o wydłużenie świadczeń o dodatkowy dzień. Wówczas w okresie od 25 lipca do 2 sierpnia 2016 r. można skorzystać z pakietu:

A1+ (obejmującego: zakwaterowanie, wyżywienie, transport, ubezpieczenie, plecak pielgrzyma) lub

A3+ (obejmującego: zakwaterowanie, transport, ubezpieczenie, plecak pielgrzyma).

W opcji weekendowej (B), tj. od 29 lipca do 1 sierpnia 2016 r., do wyboru były pakiety:

B1 (obejmujący: zakwaterowanie, wyżywienie, transport, ubezpieczenie, plecak pielgrzyma) lub

B2 (obejmujący: wyżywienie, transport, ubezpieczenie, plecak pielgrzyma).

Przy wyborze pakietu z zakwaterowaniem możliwe było wydłużenie świadczeń o dodatkowy dzień. Wówczas w okresie od 29 lipca do 2 sierpnia 2016 r. można było skorzystać z pakietu B1+, obejmującego: zakwaterowanie, wyżywienie, transport, ubezpieczenie, plecak pielgrzyma.

Pakiet C, obejmujący: transport, ubezpieczenie, plecak pielgrzyma, dotyczył tylko czuwania i mszy św. na zakończenie ŚDM (tj. od 30 do 31 lipca 2016 r.).

Wolontariusze mieli natomiast do wyboru jeden z trzech pakietów:

W1 (obejmujący: zakwaterowanie, wyżywienie, transport, ubezpieczenie, plecak pielgrzyma),

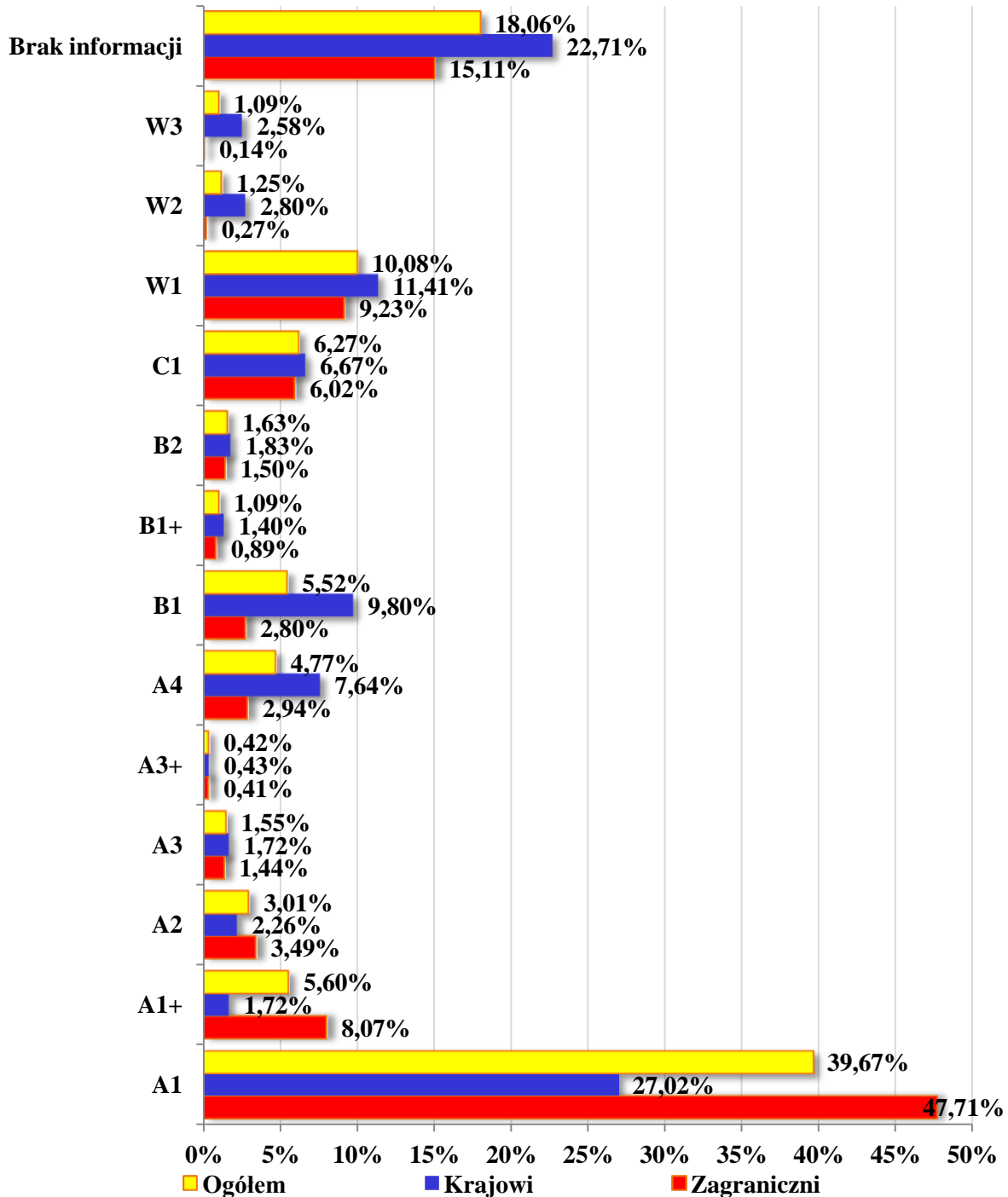
W2 (obejmujący: wyżywienie, transport, ubezpieczenie, plecak pielgrzyma) lub

W3 (obejmujący: transport, ubezpieczenie, plecak pielgrzyma).

Rozkład wyboru poszczególnych rodzajów pakietów przez badanych uczestników ŚDM Kraków 2016 ilustruje Rysunek 31. Na jego podstawie należy stwierdzić, że największym zainteresowaniem cieszył się pakiet A1 – skorzystało z niego prawie 40% biorących udział w wydarzeniu. Na drugim miejscu, z czterokrotnie mniejszym udziałem, uplasował się pakiet wolontariusza W1, a na trzecim – pakiet najkrótszy, tj. C1 (niewiele ponad 6% wskazań).

W grupie respondentów z Polski relatywnie dużo osób wybrało też pakiet weekendowy B1 (prawie 10%) i tygodniowy bez zakwaterowania i wyżywienia, tj. A4 (prawie 8%). Ponadto niemal co czwarta osoba z tego segmentu (prawie 23%) nie korzystała z pakietu (wśród cudzoziemców odsetek tego typu uczestników wynosił ok. 15%).

Rysunek 31. Rodzaj pakietu pielgrzym/wolontariusz, z którego korzystali badani uczestnicy ŚDM Kraków 2016 (w %)

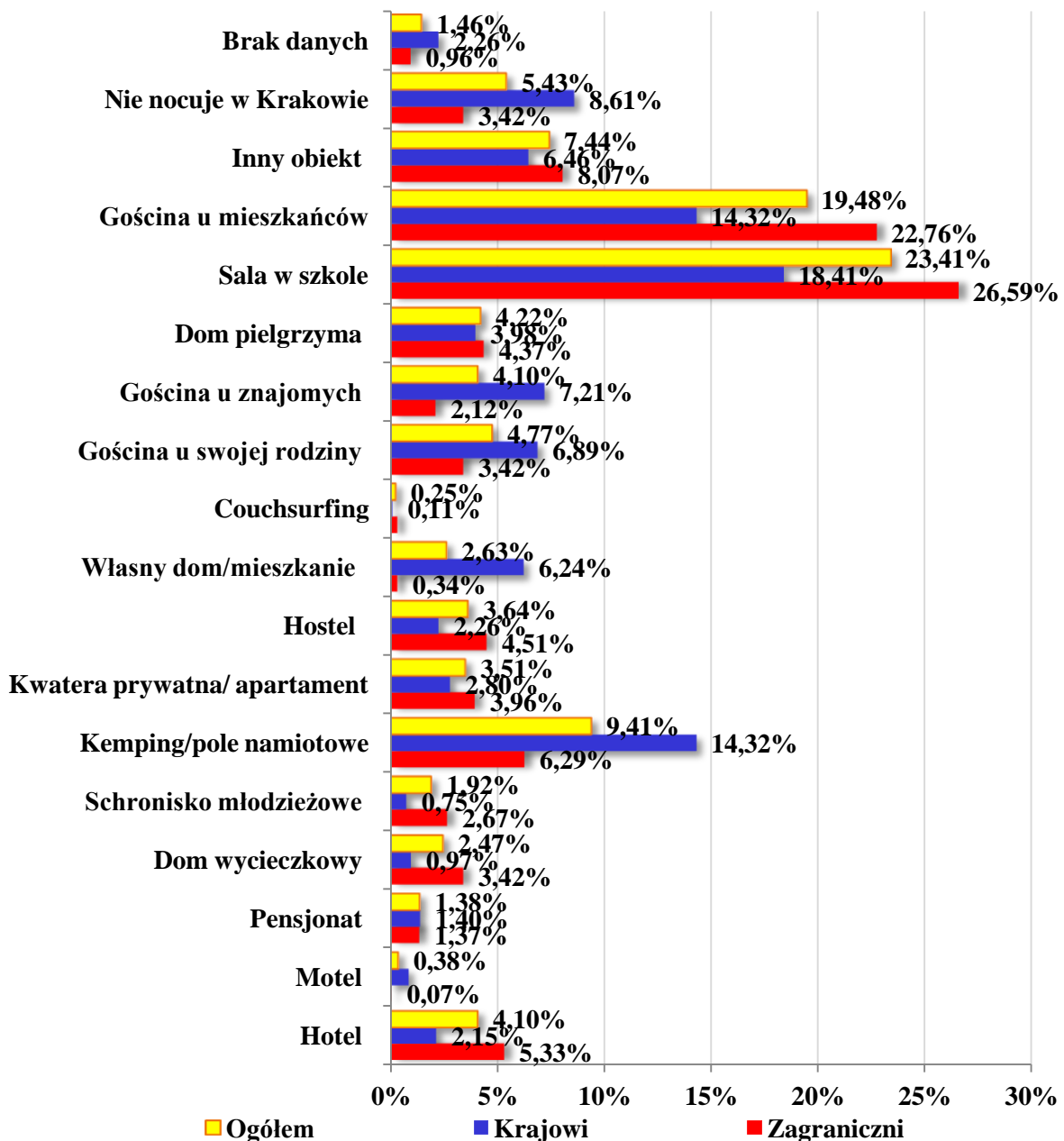

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. UEK dr hab. Renata Seweryn, prof. UEK dr hab. Jadwiga Berbeka, dr hab. Krzysztof Borodako, dr hab. Agata Niemczyk.

4.2. Baza noclegowa wykorzystywana przez badanych uczestników ŚDM Kraków 2016 podczas pobytu w mieście

Największa grupa badanych uczestników ŚDM Kraków 2016 nocowała w szkolnych salach (ponad 23%) oraz w mieszkaniach lokalnej ludności (ponad 19%) – zob. Rysunek 32.

Rysunek 32. Baza noclegowa wykorzystywana przez badanych uczestników ŚDM Kraków 2016 (w %)

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, prof. UEK dr hab. Renata Seweryn, mgr Leszek Mazanek, dr Ewa Grabińska, dr Bożena Alejsiak.

Relatywnie dużo osób noc spędzało także na kempingach/polach namiotowych (ponad 9%). Tylko po około 4% ankietowanych uczestników nabyło usługi hoteli i hosteli oraz wynajmowało kwatery prywatne/apartamenty. Wyniki takie nie są zaskakujące, biorąc pod uwagę fakt, że, jak wcześniej wspomniano, zdecydowana większość pielgrzymów/wolontariuszy korzystała z pakietów.

Na sali w szkole oraz u mieszkańców częściej nocowali respondenci z zagranicy (odpowiednio prawie 27% i 23%) niż z Polski (odpowiednio niewiele ponad 18% i 14%). Z kolei Polacy w większym odsetku niż obcokrajowcy znajdowali zakwaterowanie na kempingach/polach namiotowych (odpowiednio ponad 14% vs niewiele ponad 6%). Oni też częściej niż cudzoziemcy korzystali z gościnności znajomych (ponad 7% vs niewiele ponad 2%) oraz swojej rodziny (prawie 7% vs niewiele ponad 3%). Natomiast badani uczestnicy ŚDM 2016 z zagranicy bardziej licznie nabywali usługi hoteli (ponad 5% vs niewiele ponad 2%), hosteli (prawie 5% vs niewiele ponad 2%) i domów wycieczkowych (ponad 3% vs niecały 1%).

Rozdział V. Dostępność transportowa miasta dla respondentów – pielgrzymów, uczestników Światowych Dni Młodzieży⁵⁶

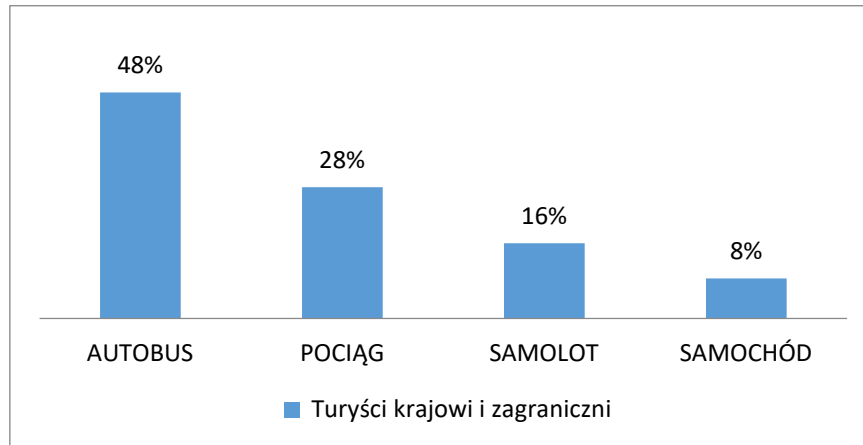
Z badań przeprowadzonych podczas odbywających się w ubiegłym roku w Krakowie Światowych Dni Młodzieży wynika, że dominującą pozycję w wyborze środka transportu przez osoby uczestniczące w tym wielkim religijnym wydarzeniu miał transport drogowy. Uczestnicy ŚDM udający się do Krakowa korzystali głównie właśnie z różnych środków transportu drogowego, a w szczególności były to środki transportu zbiorowego (autobus i pociąg). Zauważalne było zróżnicowanie w wyborze środka transportu ze względu na państwo (miasto), z którego pochodzili pielgrzymi. Transport lotniczy był preferowany przez pielgrzymów pochodzących z dalekich krajów, takich jak państwa Ameryki Północnej czy Południowej.

5.1. Struktura procentowa środków transportu wykorzystanych w trakcie przyjazdu respondentów – pielgrzymów ŚDM w 2016 roku z podziałem na turystów krajowych i zagranicznych

Dokonując analizy dostępności transportowej Krakowa podczas ŚDM, można zauważyć, że pielgrzymi preferowali środki transportu zbiorowego. I tak, głównym środkiem lokomocji był autobus, bowiem korzystała z niego blisko połowa badanych (48% uczestników krajowych i zagranicznych). Z pociągu skorzystała także duża liczba przyjeżdżających, bo blisko 1/3 uczestników ŚDM (28%). Natomiast z usług transportu lotniczego skorzystało 16% wszystkich uczestników ŚDM. Na uwagę zasługuje fakt, że zaledwie 8% ogółu pielgrzymów skorzystało z prywatnego środka transportu, jakim jest samochód. Szczegółowe dane dotyczące ogółu turystów, zarówno krajowych jak i zagranicznych, zostały przedstawione na rysunku 33. (*Struktura procentowa środków transportu wykorzystanych w trakcie przyjazdu respondentów – pielgrzymów do Krakowa na Światowe Dni Młodzieży w 2016 roku – ogółem*) oraz w tabeli 20. (*Struktura procentowa i ilościowa wykorzystanych w trakcie przyjazdu przez respondentów – pielgrzymów do Krakowa na Światowe Dni Młodzieży 2016 roku środków transportu – ogółem*).

⁵⁶ Rozdział V autor: dr Ewa Grabińska, asystent, Instytut Przedsiębiorczości, Wydział Zarządzania i Komunikacji Społecznej, Uniwersytet Jagielloński.

Rysunek 33. Struktura procentowa środków transportu wykorzystanych w trakcie przyjazdu respondentów – pielgrzymów do Krakowa na Światowe Dni Młodzieży w 2016 roku (ogółem)

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, prof. UEK dr hab. Renata Seweryn, mgr Leszek Mazanek, dr Ewa Grabińska, dr Bożena Alejziak.

Analizując dane zaprezentowane w tabeli 20., można stwierdzić, iż najczęściej wykorzystywanym środkiem transportowym był autobus, na drugim miejscu uplasował się pociąg i samolot, a najrzadziej wykorzystywany był samochód. Spośród wszystkich badanych aż 1073 osoby skorzystały z autobusu, co stanowiło 47,73% ogółu badanych. Natomiast tylko 181 badanych używało samochodu prywatnego, żeby dotrzeć na ŚDM, co stanowiło zaledwie 8,05% ogółu badanych uczestników ŚDM.

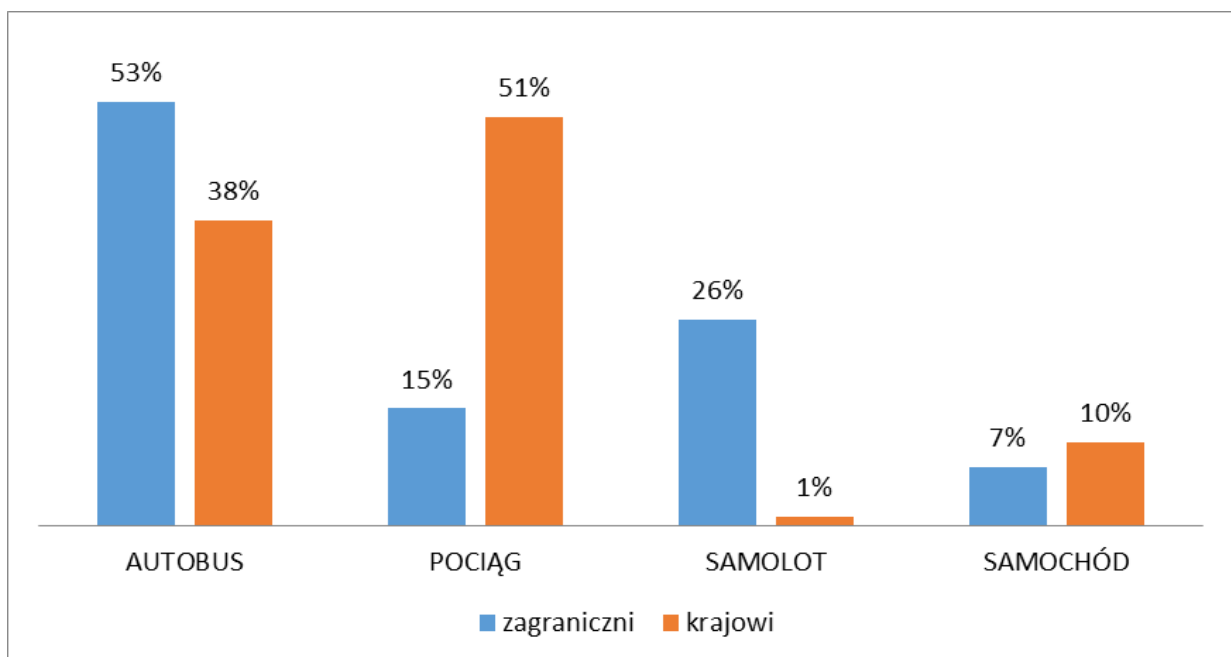
Tabela 20. Struktura procentowa środków transportu wykorzystanych w trakcie przyjazdu respondentów – pielgrzymów do Krakowa na Światowe Dni Młodzieży w 2016 roku (ogółem)

Turyści krajowi i zagraniczni	Autobus	Pociąg	Samolot	Samochód
N	↑ 1073	→ 637	↓ 357	↓ 181
%	↑ 47,73%	→ 28,34%	↓ 15,88%	↓ 8,05%

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, prof. UEK dr hab. Renata Seweryn, mgr Leszek Mazanek, dr Ewa Grabińska, dr Bożena Alejziak.

Jeśli weźmie się pod uwagę charakter Światowych Dni Młodzieży, zachodzi konieczność podziału badanych respondentów (uczestników) na uczestników krajowych i zagranicznych celem dokładniejszej prezentacji wyników. Analiza ruchu turystycznego wykazała, że ponad połowa krajowych respondentów (uczestników ŚDM) poruszała się pociągiem (51%), a 38% – autobusem. Natomiast w grupie uczestników zagranicznych głównymi środkami lokomocji były autobus (53%) oraz samolot (26%) – patrz rysunek 34. *Struktura procentowa środków transportu wykorzystanych w trakcie przyjazdu respondentów – pielgrzymów do Krakowa na Światowe Dni Młodzieży w 2016 roku (uczestnicy krajowi i uczestnicy zagraniczni).*

Rysunek 34. *Struktura procentowa środków transportu wykorzystanych w trakcie przyjazdu respondentów – pielgrzymów do Krakowa na Światowe Dni Młodzieży w 2016 roku (uczestnicy krajowi i uczestnicy zagraniczni)*

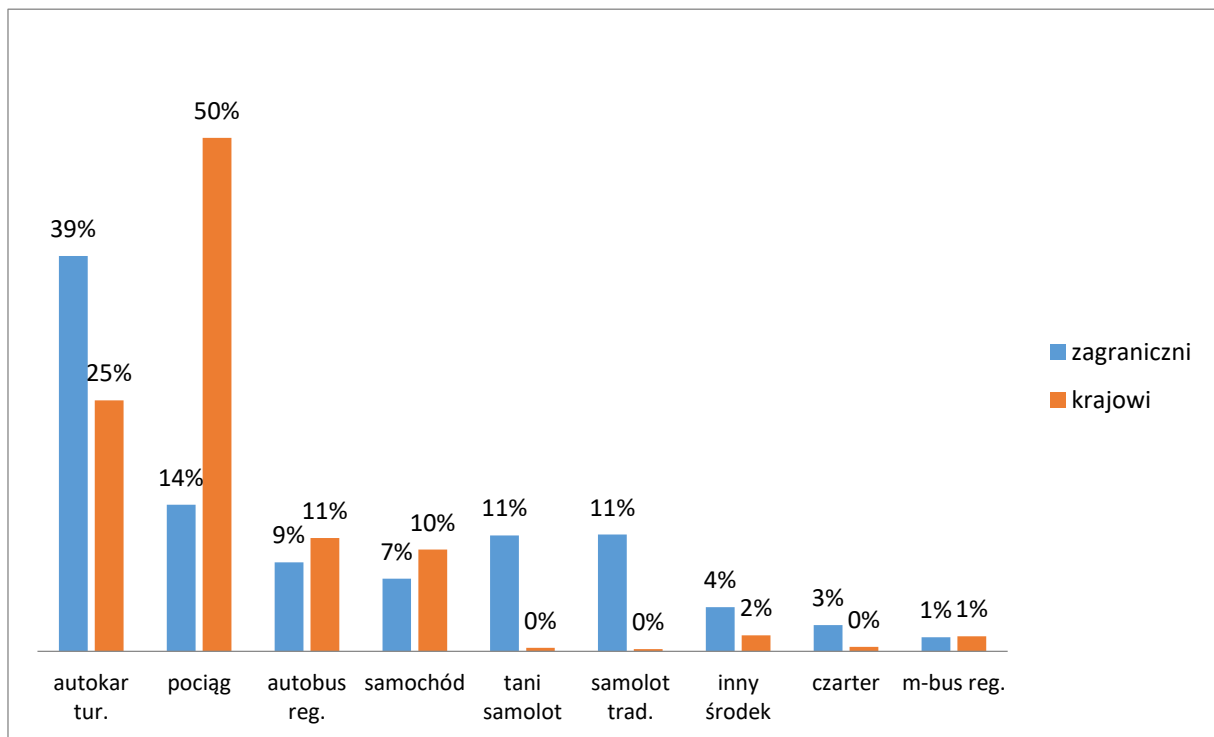

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, prof. UEK dr hab. Renata Seweryn, mgr Leszek Mazanek, dr Ewa Grabińska, dr Bożena Alejsiak.

Bardziej szczegółowe zestawienie zróżnicowania w wyborze środka transportu przez uczestników ŚDM z podziałem na turystów krajowych i zagranicznych przedstawia rysunek 35. *Struktura procentowa środków transportu wykorzystanych w trakcie przyjazdu respondentów – pielgrzymów do Krakowa na Światowe Dni Młodzieży w 2016 roku uczestnicy krajowi i uczestnicy zagraniczni.*

Na uwagę zasługuje fakt, że połączenia oferowane zarówno przez tzw. tradycyjne linie lotnicze, jak i tzw. tanich przewoźników (LCC, ang. *LowCostCarriers*) w przeważającej mierze były wykorzystywane przez turystów zagranicznych.

Rysunek 35. *Struktura procentowa środków transportu wykorzystanych w trakcie przyjazdu respondentów – pielgrzymów do Krakowa na Światowe Dni Młodzieży w 2016 roku (uczestnicy krajowi i uczestnicy zagraniczni)*

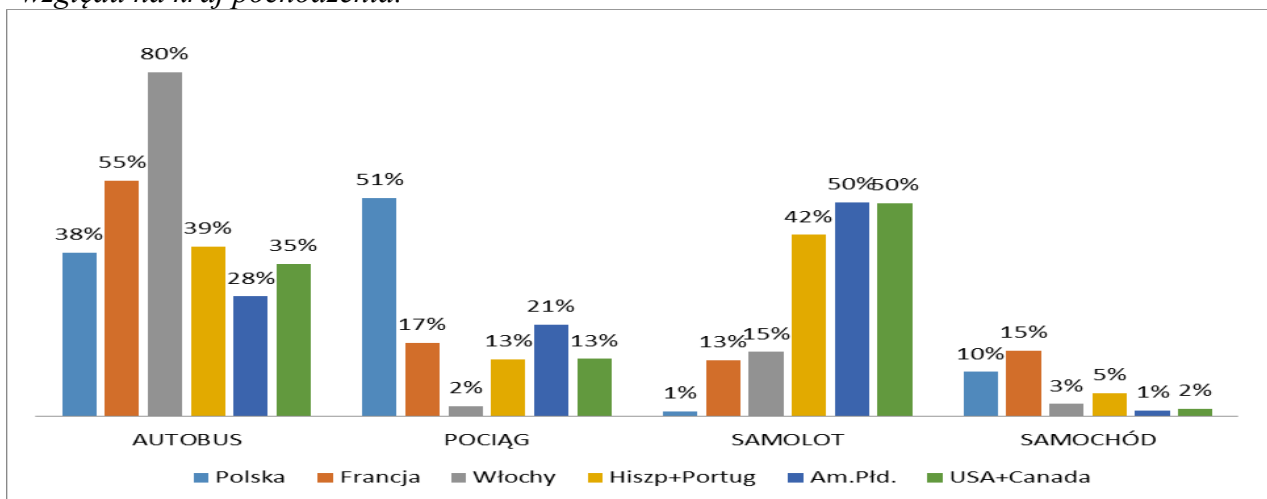

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, prof. UEK dr hab. Renata Seweryn, mgr Leszek Mazanek, dr Ewa Grabińska, dr Bożena Alejsiak.

5.2. Struktura procentowa środków transportu wykorzystanych w trakcie przyjazdu respondentów – pielgrzymów ŚDM w roku 2016 z podziałem na kraj pochodzenia

Dokonując bardziej wnikliwej analizy wyboru preferowanego środka transportu ze względu na kraj pochodzenia uczestników ŚDM udających się do Krakowa, możemy zauważyć pewne prawidłowości. Poszczególne środki transportu były wybierane w zależności od dystansu, jaki uczestnicy musieli pokonać, aby dostać się do wybranej destynacji. Badania wykazały, że autobus był dominującym środkiem transportu dla Włochów (80%), pociąg – dla turystów polskich (51%), natomiast dla osób przyjeżdżających z krajów Ameryki Południowej czy Północnej (USA oraz Kanada) preferowanym środkiem był samolot. Pielgrzymi z odległych krajów przybywali do Krakowa samolotem, natomiast krajowi uczestnicy w niewielkim odsetku preferowali korzystanie z usług przewozów lotniczego (patrz rysunek 36. *Struktura procentowa środków transportu wykorzystanych w trakcie przyjazdu respondentów – pielgrzymów do Krakowa na Światowe Dni Młodzieży w 2016 roku ze względu na kraj pochodzenia*).

Rysunek 36. *Struktura procentowa środków transportu wykorzystanych w trakcie przyjazdu respondentów – pielgrzymów do Krakowa na Światowe Dni Młodzieży w 2016 roku ze względu na kraj pochodzenia.*

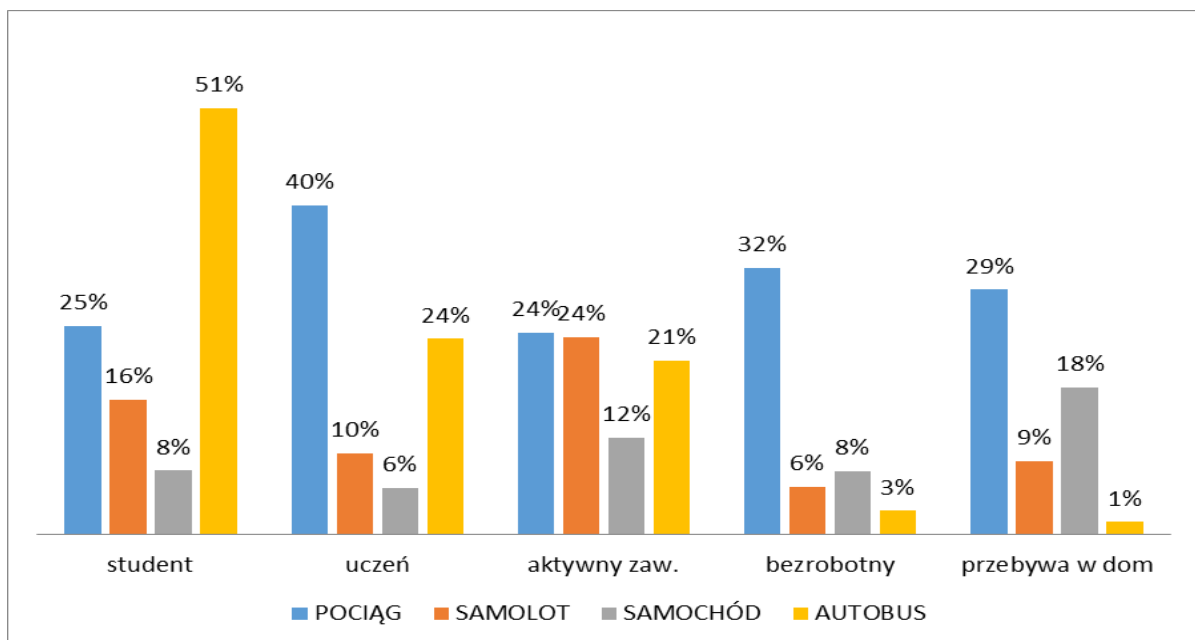

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, prof. UEK dr hab. Renata Seweryn, mgr Leszek Mazanek, dr Ewa Grabińska, dr Bożena Alejziak.

5.3. Struktura procentowa środków transportu wykorzystanych w trakcie przyjazdu respondentów – pielgrzymów ŚDM w 2016 roku z uwzględnieniem statusu aktywności życiowej

Uwzględniając status aktywności życiowej, można zauważyć, iż ponad połowa badanych osób, deklarujących się jako studenci w czasie Światowych Dni Młodzieży, poruszała się autobusem (51%), zaś uczniowie częściej wybierali pociąg (40%). Natomiast osoby aktywne zawodowo w tym samym stopniu preferowały pociąg, jak i samolot (po 24%). Osoby przebywające w domu lub bezrobotne korzystały przede wszystkim z transportu kolejowego (29%). Szczegółowe zestawienie obrazuje rysunek 37. *Struktura procentowa środków transportu wykorzystanych w trakcie przyjazdu respondentów – pielgrzymów do Krakowa na Światowe Dni Młodzieży w 2016 roku ze względu na deklarowaną aktywność życiową.*

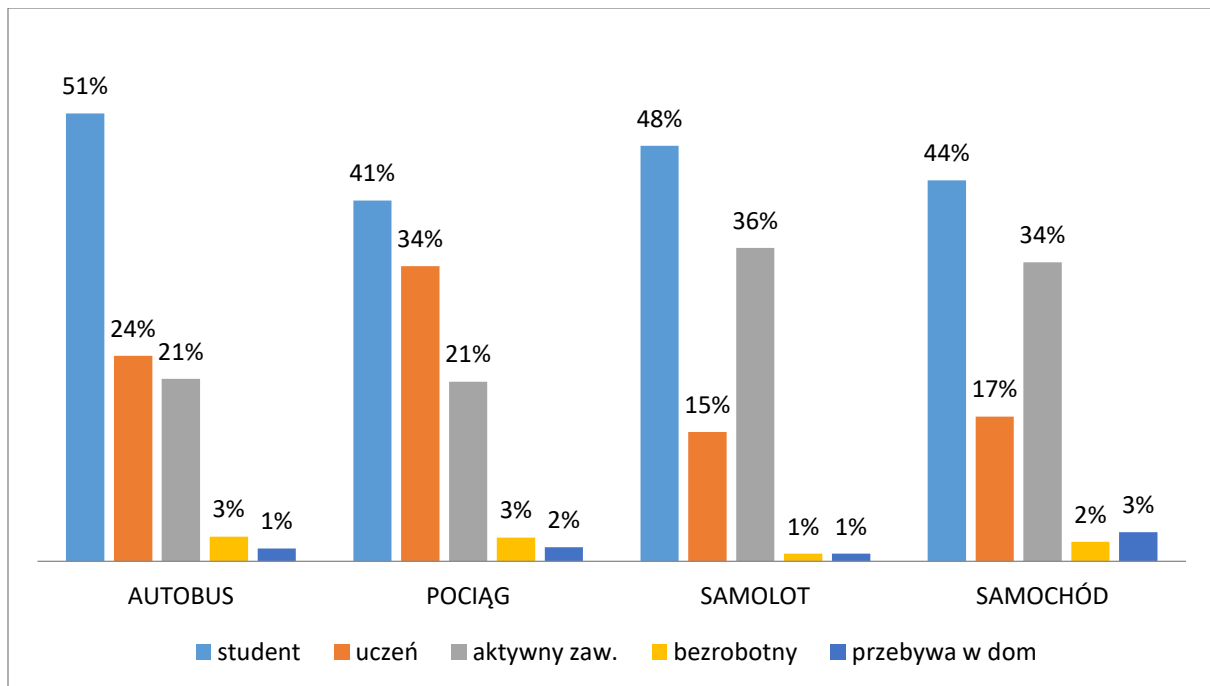
Rysunek 37. *Struktura procentowa środków transportu wykorzystanych w trakcie przyjazdu respondentów – pielgrzymów do Krakowa na Światowe Dni Młodzieży w 2016 roku ze względu na deklarowaną aktywność życiową*

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, prof. UEK dr hab. Renata Seweryn, mgr Leszek Mazanek, dr Ewa Grabińska, dr Bożena Alejsiak.

Dokonując dalszych rozważań na temat struktury procentowej środków transportu wykorzystanych w trakcie przyjazdu respondentów – pielgrzymów do Krakowa na Światowe Dni Młodzieży w 2016 roku ze względu na deklarowaną aktywność życiową, można spostrzec, iż wykorzystanie autobusu było dominujące przez studentów (51%), następną grupę stanowili uczniowie (24%) oraz aktywni zawodowi (24%), zaś bezrobotni stanowili zaledwie 3%. Również wykorzystanie pociągu przez grupę studentów było dominujące (41%), uczniowie stanowili 34%, a osoby aktywne zawodowe – 21%, podczas gdy bezrobotni stanowili znowu zaledwie 3%. Rysunek 38. obrazuje analogiczne dane dotyczące również pozostałych środków transportu – samolotu i samochodu.

Rysunek 38. Struktura procentowa środków transportu wykorzystanych w trakcie przyjazdu respondentów – pielgrzymów do Krakowa na Światowe Dni Młodzieży w 2016 roku ze względu na deklarowaną aktywność życiową

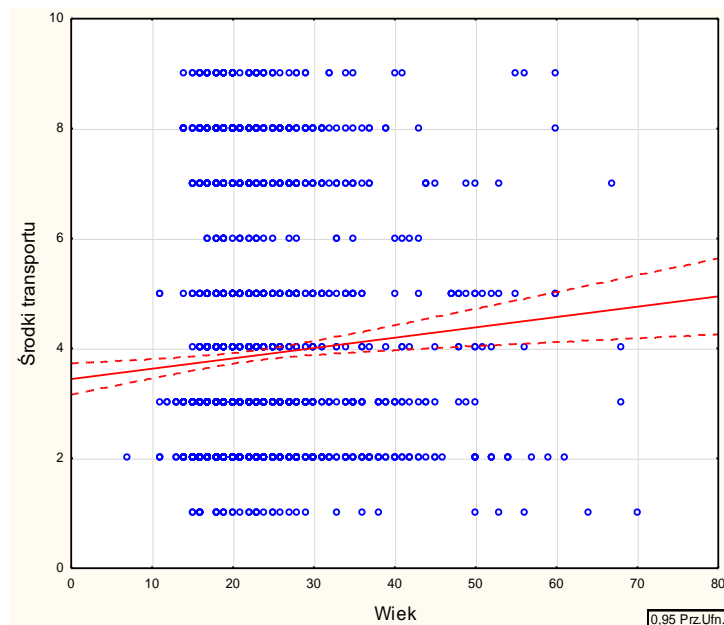

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, prof. UEK dr hab. Renata Seweryn, mgr Leszek Mazanek, dr Ewa Grabińska, dr Bożena Alejsiak.

5.4. Struktura procentowa środków transportu wykorzystanych w trakcie przyjazdu respondentów – pielgrzymów ŚDM w roku 2016 z podziałem na wiek respondentów

Wybór środka transportu determinowany jest różnymi czynnikami, wśród których ważną rolę odgrywają komfort i jakość, szczególnie ważne dla osób starszych. Przeprowadzając szczegółową analizę statystyczną, można stwierdzić istnienie wyraźnej korelacji pomiędzy wiekiem badanych a preferowanymi rodzajami transportu. Rysunek 39. przedstawia wykres rozrzutu – korelacji środków transportu wykorzystanych w trakcie przyjazdu respondentów – pielgrzymów do Krakowa na Światowe Dni Młodzieży w 2016 roku względem wieku badanych; wynosi on $r_{xy} = 0,06$; $p = 0,0021$. Warto nadmienić, iż średnia wieku badanych wynosiła 22,46 lat ($SD = 7,60$), najmłodszy badany miał zaledwie 7 lat, podczas gdy najstarsza ankietowana osoba była w wieku 70 lat.

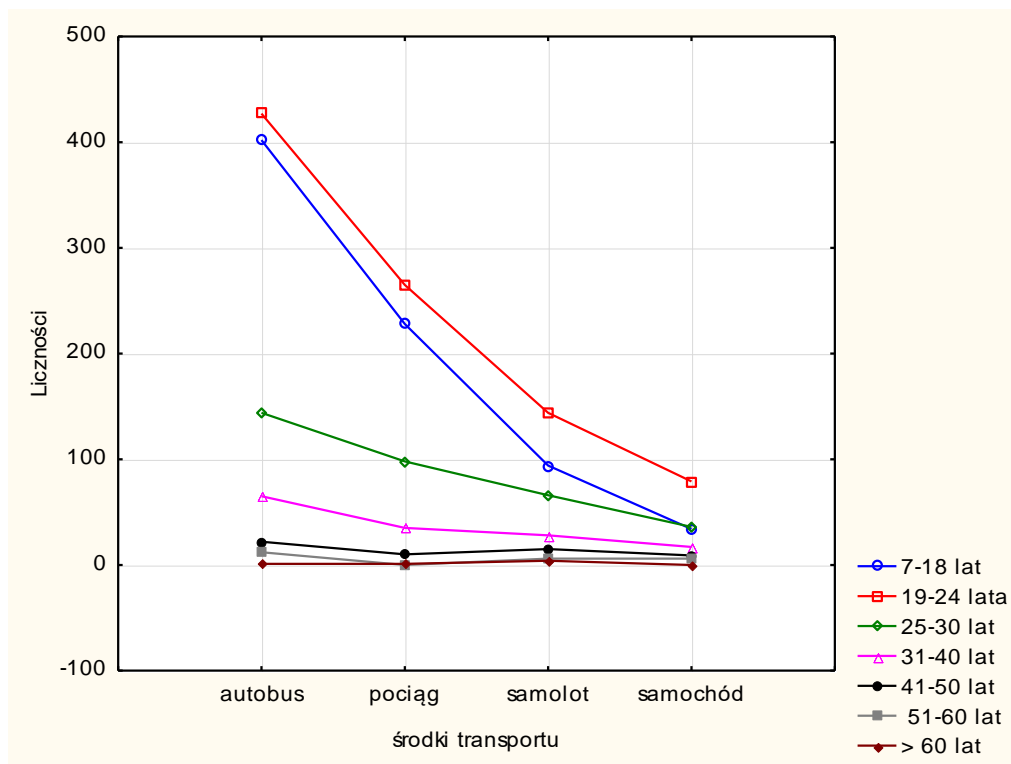
Rysunek 39. Wykres rozrzutu – korelacja środków transportu wykorzystanych w trakcie przyjazdu respondentów – pielgrzymów do Krakowa na Światowe Dni Młodzieży w 2016 roku względem wieku badanych

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, prof. UEK dr hab. Renata Seweryn, mgr Leszek Mazanek, dr Ewa Grabińska, dr Bożena Alejziak.

Osoby młodsze, tj. między 7. a 24. rokiem życia, częściej poruszały się autobusem aniżeli osoby starsze, ta grupa wiekowa pielgrzymów w większym odsetku przybyła także do Krakowa na Światowe Dni Młodzieży samolotem. Dodatkowo zaobserwowano, że wraz z wiekiem spadała częstość korzystania z usług transportu, co obrazują rysunki 40. i 41.

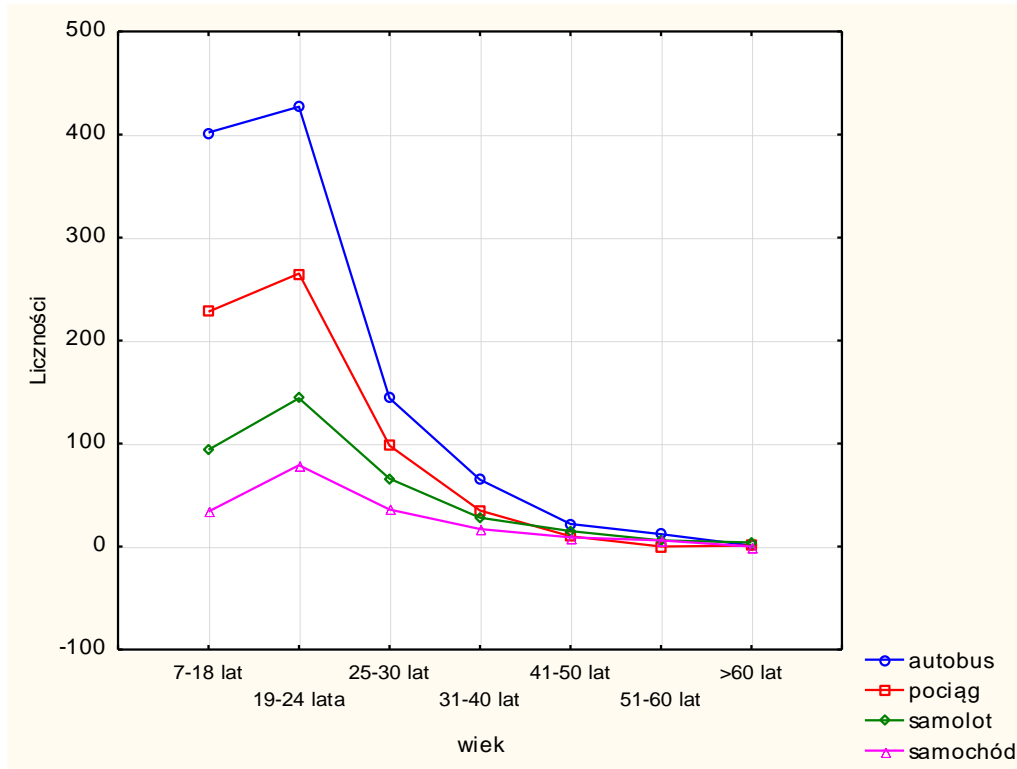
Rysunek 40. Wybór środka transportu wykorzystanego na przyjazd respondentów do Krakowa na Światowe Dni Młodzieży w 2016 roku względem wieku badanych

Źródło:

Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, prof. UEK dr hab. Renata Seweryn, mgr Leszek Mazanek, dr Ewa Grabińska, dr Bożena Alejsiak.

Rysunek 41. Wybór środka transportu wykorzystanego na przyjazd respondentów do Krakowa na Światowe Dni Młodzieży w 2016 roku względem wieku badanych

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, prof. UEK dr hab. Renata Seweryn, mgr Leszek Mazanek, dr Ewa Grabińska, dr Bożena Alejsiak.

W tabeli 21. (*Wybór środka transportu wykorzystanego na przyjazd respondentów do Krakowa na Światowe Dni Młodzieży w 2016 roku względem wieku badanych*) przedstawiono szczegółowe dane zarówno ilościowe jak i procentowe. Największą grupę badanych stanowiły osoby w wieku 19–24 lata (915 osób) i w tej grupie badawczej preferowanym środkiem transportu był autobus. W pozostałej najliczniejszej grupie – osoby w wieku 7–18 lat (758 osób) najchętniej wybieranym środkiem transportu był także autobus. Natomiast dla osób powyżej 60. roku życia najbardziej dogodnym środkiem transportu był samolot.

Tabela 21. Wybór środka transportu wykorzystanego na przyjazd respondentów do Krakowa na Światowe Dni Młodzieży w 2016 roku względem wieku badanych

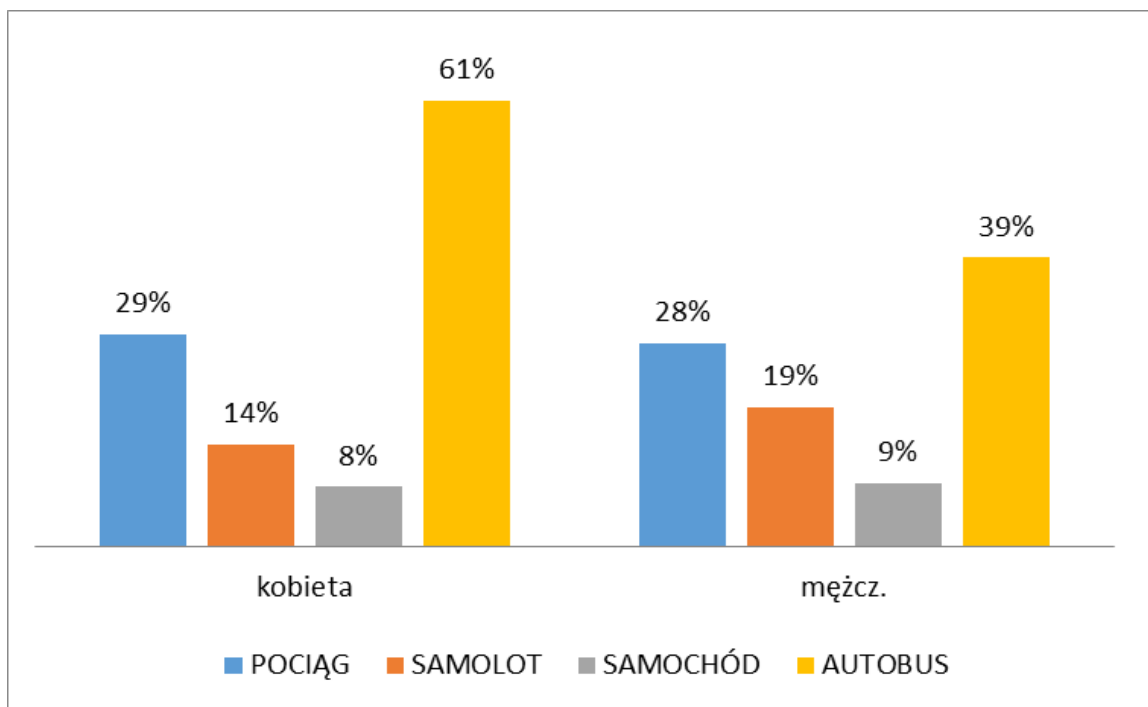
WIEK	Autobus	Pociąg	Samolot	Samochód
7-18 lat	402	228	94	34
% z wiersza	53,03%	30,08%	12,40%	4,49%
% z całości	17,88%	10,14%	4,18%	1,51%
19-24 lata	427	265	144	79
% z wiersza	46,67%	28,96%	15,74%	8,63%
% z całości	18,99%	11,79%	6,41%	3,51%
25-30 lat	144	98	66	36
% z wiersza	41,86%	28,49%	19,19%	10,47%
% z całości	6,41%	4,36%	2,94%	1,60%
31-40 lat	65	35	28	17
% z wiersza	44,83%	24,14%	19,31%	11,72%
% z całości	2,89%	1,56%	1,25%	0,76%
41-50 lat	22	10	15	9
% z wiersza	39,29%	17,86%	26,79%	16,07%
% z całości	0,98%	0,44%	0,67%	0,40%
51-60 lat	12	0	6	6
% z wiersza	50,00%	0,00%	25,00%	25,00%
% z całości	0,53%	0,00%	0,27%	0,27%
> 60 lat	1	1	4	0
% z wiersza	16,67%	16,67%	66,67%	0,00%
% z całości	0,04%	0,04%	0,18%	0,00%

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, prof. UEK dr hab. Renata Seweryn, mgr Leszek Mazanek, dr Ewa Grabińska, dr Bożena Aleziak.

5.5. Struktura procentowa środków transportu wykorzystanych w trakcie przyjazdu respondentów–pielgrzymów ŚDM w roku 2016 z uwzględnieniem płci

Analiza poszczególnych rodzajów transportu wykazała, że więcej kobiet aniżeli mężczyzn korzystało z autobusu (61% vs 39%), natomiast mężczyźni częściej od kobiet poruszali się samolotem (19% vs 14%). Szczegółowe dane zostały zobrazowane na rysunku 42. *Struktura procentowa środków transportu wykorzystanych w trakcie przyjazdu respondentów – pielgrzymów do Krakowa na Światowe Dni Młodzieży w 2016 roku ze względu na płeć.*

Rysunek 42. *Struktura procentowa środków transportu wykorzystanych w trakcie przyjazdu respondentów – pielgrzymów do Krakowa na Światowe Dni Młodzieży w 2016 roku ze względu na płeć*

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, prof. UEK dr hab. Renata Seweryn, mgr Leszek Mazanek, dr Ewa Grabińska, dr Bożena Alejsiak.

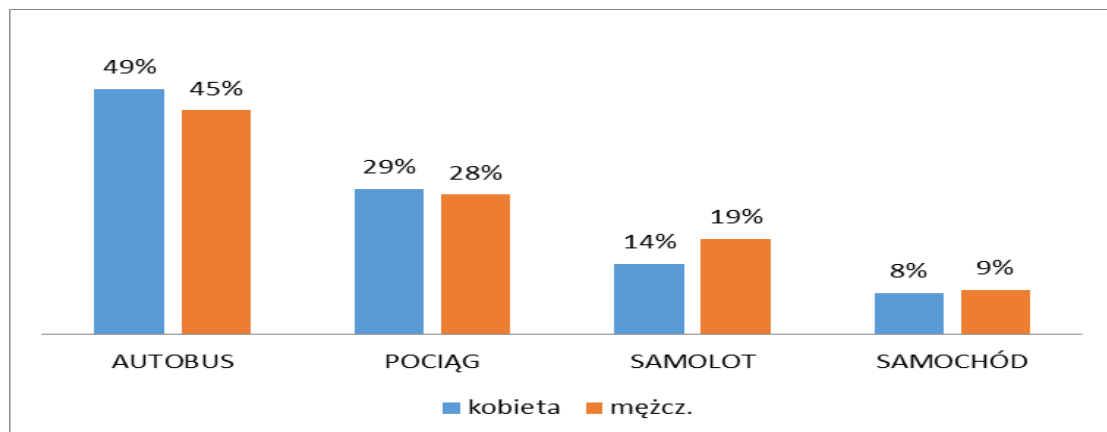
Tabela 22. Struktura procentowa środków transportu wykorzystanych w trakcie przyjazdu respondentów – pielgrzymów do Krakowa na Światowe Dni Młodzieży w 2016 roku ze względu na płeć

Płeć	AUTOBUS	POCIĄG	SAMOLOT	SAMOCHÓD
kobieta	↑ 49%	→ 29%	↓ 14%	↓ 8%
mężczyzna	↑ 45%	→ 28%	↓ 19%	↓ 9%
Suma	↑ 47%	→ 28%	↓ 16%	↓ 8%

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, prof. UEK dr hab. Renata Seweryn, mgr Leszek Mazanek, dr Ewa Grabińska, dr Bożena Alejziak.

Strukturę procentową środków transportu wykorzystanych w trakcie przyjazdu respondentów – pielgrzymów do Krakowa na Światowe Dni Młodzieży w 2016 roku ze względu na płeć przedstawia tabela 22., a dane z tabeli zostały zobrazowane na rysunku 43. I tak, najbardziej dominującym środkiem transportu był autobus, następnie pociąg, później samolot, a na ostatnim miejscu znalazł się samochód.

Rysunek 43. Struktura procentowa środków transportu wykorzystanych w trakcie przyjazdu respondentów – pielgrzymów do Krakowa na Światowe Dni Młodzieży w 2016 roku ze względu na płeć

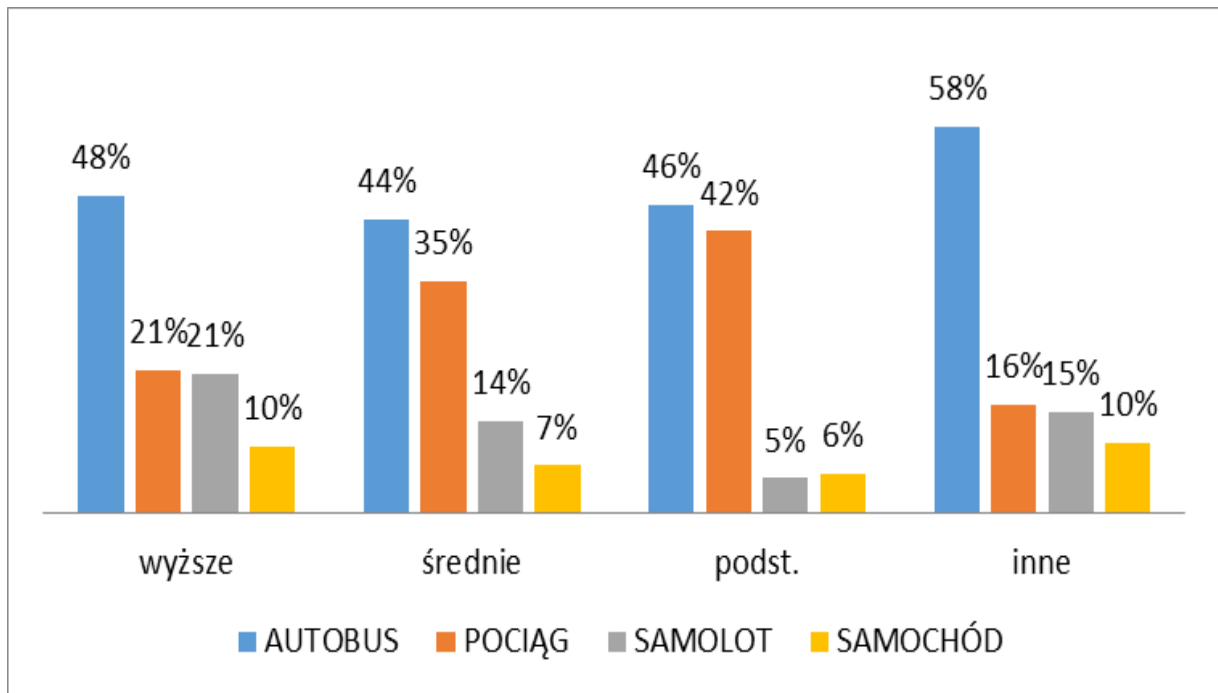

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, prof. UEK dr hab. Renata Seweryn, mgr Leszek Mazanek, dr Ewa Grabińska, dr Bożena Alejziak.

5.6. Struktura procentowa środków transportu wykorzystanych w trakcie przyjazdu respondentów –pielgrzymów ŚDM w roku 2016 z podziałem na poziom wykształcenia

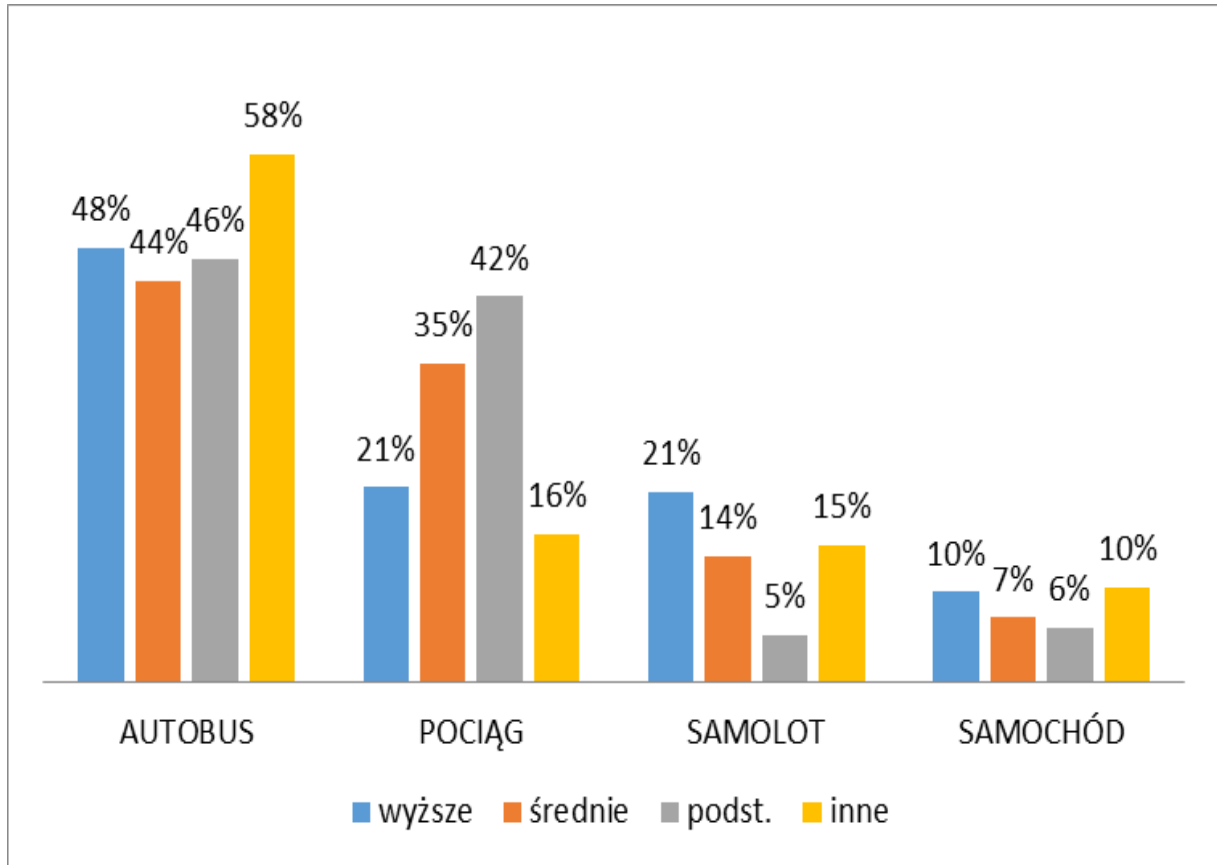
Przeprowadzaną analizę w wyborze środka transportu można uzupełnić o rozważania uwzględniające poziom wykształcenia. Analizując wybór środka transportu ze względu na poziom wykształcenia podróżującego, należy zwrócić uwagę, iż wśród wszystkich analizowanych grup dominuje transport drogowy. Szczegółowe dane zostały zobrazowane na rysunkach 44. i 45.

Rysunek 44. Struktura procentowa środków transportu wykorzystanych w trakcie przyjazdu respondentów – pielgrzymów do Krakowa na Światowe Dni Młodzieży w 2016 roku ze względu na poziom wykształcenia

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, prof. UEK dr hab. Renata Seweryn, mgr Leszek Mazanek, dr Ewa Grabińska, dr Bożena Alejziak.

Rysunek 45. Struktura procentowa środków transportu wykorzystanych w trakcie przyjazdu respondentów – pielgrzymów do Krakowa na Światowe Dni Młodzieży w 2016 roku ze względu na poziom wykształcenia turysty

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, prof. UEK dr hab. Renata Seweryn, mgr Leszek Mazanek, dr Ewa Grabińska, dr Bożena Alejziak.

Rozdział VI. Wizerunek miasta Krakowa w oczach respondentów -uczestników Światowych Dni Młodzieży 2016⁵⁷

6.1. Kraków jako miejsce organizacji Światowych Dni Młodzieży w ocenie respondentów -uczestników ŚDM

Opinię o Krakowie jako mieście organizacji ŚDM badani uczestnicy wyrazili oceniając 24 atrybuty (usługi, cechy), które zdaniem zespołu autorskiego, mają wpływ na kształtowanie wśród odwiedzających wizerunku samego miasta, jak też miasta-organizatora światowego wydarzenia. Oceniając tak specyficzną cechę, jaką jest atmosfera miejsca (genius loci) uczestnicy wyrażali swoją opinię na temat wizerunku Krakowa, jaki został zbudowany podczas pobytu na ŚDM. Ten wyjątkowy atrybut oferty Krakowa zyskał najwyższą ocenę, uzyskując wartość 4,66 w pięciostopniowej skali. Ocena pozostałych atrybutów składających się na kompleksową ofertę miasta zdecydowanie potwierdza tę bardzo pozytywną opinię o Krakowie.

Istotnymi elementami wpływającymi na obraz Krakowa jest gościnność (4,49) oraz życzliwość jego mieszkańców (4,54). Poczucie bezpieczeństwa uczestników w trakcie pobytu w mieście, ocenione bardzo wysoko (4,50), w dobie zwiększonego zagrożenia terrorystycznego w świecie, ugruntowuje ten pozytywny obraz. Doceniając pracę wolontariuszy podczas ŚDM (4,59), zadowolenie z imprez kulturalnych organizowanych przez Komitet Organizacyjny ŚDM (4,45), pomoc medyczną (4,42), wyrażono uznanie dla działań związanych z organizacją wydarzenia. Generalnie ta opinia została potwierdzona przez odpowiedź badanych wprost dotyczącą poziomu organizacji ŚDM (4,35) i pobytu pielgrzymów w mieście (4,34). Należy zwrócić uwagę, że nawet tak niewralgiczne usługi jak komunikacja miejska, toalety czy utrzymanie czystości, podczas masowej imprezy o wyjątkowej skali, zostały wysoko ocenione.

⁵⁷ Rozdział VI- autorstwo: mgr Leszek Mazanek, Akademia Wychowania Fizycznego im. Bronisława Czecha w Krakowie, Zakład Obsługi Ruchu Turystycznego, Ekspert Krakowskiej Izby Turystyki i Małopolskiej Organizacji Turystycznej

Tabela 23. Ocena Krakowa dokonana przez respondentów - uczestników Światowych Dni Młodzieży w 2016 roku. Ocena w skali 1-5

Obszar oceny	Ogółem
Atmosfera miejsca (Genius Loci)	4,66
Gościnność mieszkańców	4,59
Wolontariat Światowych Dni Młodzieży	4,59
Życzliwość mieszkańców	4,54
Bezpieczeństwo w trakcie pobytu w mieście	4,50
Imprezy kulturalne organizowane przez KO ŚDM	4,45
Pomoc medyczna dla uczestników ŚDM	4,42
Organizacja Światowych Dni Młodzieży - ogółem	4,35
Organizacja pobytu pielgrzymów w Krakowie	4,34
Czystość miasta	4,28
Możliwość płatności kartą kredytową w sklepach	4,21
Imprezy kulturalne (inne – niesygnowane przez KO ŚDM)	4,18
Obsługa turystyczna	4,17
Noclegi w trakcie pobytu pielgrzymów na ŚDM	4,15
Toalety (dostępność i czystość)	4,09
Informacja turystyczna	4,06
Oznakowanie turystyczne i eventowe (ŚDM)	4,05
Przewodnicy turystyczni (oprowadzanie)	4,04
Bankomaty (dostępność i sprawność)	4,03
Rozrywka	4,02
Gastronomia (wyżywienie pielgrzymów w trakcie ŚDM)	3,94
Dojazd do Krakowa	3,91
Transport miejski (komunikacja miejska)	3,89
Internet (dostępność)	3,51
Wskaźnik zintegrowany wizerunku Krakowa w ocenie uczestników ŚDM OGÓŁEM	4,21

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, prof. UEK dr hab. Renata Seweryn, mgr Leszek Mazanek, dr Ewa Grabińska, dr Bożena Alejsiak.

Kraków w opinii respondentów -uczestników Światowych Dni Młodzieży uzyskał po syntezie 24 atrybutów ocenę „**DOBRY z plusem**” w skali 1-5, czyli wynik **4,21**.

W celu uchwycenia rozkładu ocen w zależności od segmentu respondentów w tabeli 23 pogrupowano respondentów - uczestników z uwzględnieniem cech społeczno-demograficznych oraz kraju/regionu pochodzenia. Na podstawie takiego zestawienia można stwierdzić, że pomimo dużego zróżnicowania wynikającego ze statusu materialnego, kraju pochodzenia czy wieku, różnice w ocenie są statystycznie nieistotne. Należy oczywiście wziąć pod uwagę cel przyjazdu i charakter wydarzenia, które stanowią podstawowy element łączący tak zróżnicowaną grupę uczestników.

Tabela 24. Ocena Krakowa dokonana przez uczestników Światowych Dni Młodzieży w 2016 roku według grup respondentów

	Ściana Wschodnia	Wiek dojrzały	Kraj Am.Płd.	Powrót KRK na pewno tak	Kraj UK+Skandynawia	Wyksz. Średnie	Kraj Hiszp+Portug	Poch. PL tak	Kraj Polska	PL/Zagr PL	Kraj USA+Canada	Wiek starszy	Status b.dobry	Status dobry	Wiek średni	Płeć kobieta	Kraj Benelux+Austria+Szwajc.	Indykator
1.Atmosfera	4,70	4,71	4,71	4,77	4,72	4,67	4,57	4,73	4,73	4,73	4,65	4,74	4,66	4,68	4,69	4,69	4,65	4,66
9.Gościnność	4,73	4,67	4,60	4,68	4,46	4,59	4,60	4,60	4,60	4,60	4,56	4,51	4,62	4,60	4,60	4,63	4,64	4,59
21.Wolontariat	4,76	4,65	4,55	4,67	4,67	4,64	4,62	4,60	4,58	4,58	4,72	4,55	4,49	4,62	4,61	4,61	4,67	4,59
20.Życzliwość	4,64	4,54	4,59	4,62	4,55	4,58	4,64	4,52	4,51	4,51	4,49	4,55	4,49	4,56	4,55	4,58	4,56	4,54
3.Bezpieczeństwo	4,49	4,67	4,76	4,57	4,39	4,49	4,56	4,48	4,47	4,47	4,54	4,54	4,54	4,50	4,51	4,51	4,49	4,50
10.Imprezy SDM	4,63	4,64	4,58	4,56	4,33	4,50	4,51	4,46	4,47	4,47	4,44	4,46	4,57	4,46	4,45	4,48	4,55	4,45
22.Pomoc med.	4,57	4,59	4,46	4,56	4,52	4,54	4,49	4,49	4,51	4,51	4,37	4,40	4,48	4,40	4,41	4,44	4,44	4,42
23.Organizacja SDM	4,69	4,48	4,39	4,47	4,46	4,42	4,38	4,41	4,39	4,39	4,45	4,35	4,42	4,37	4,30	4,38	4,42	4,35
24.Organizacja pobytu	4,41	4,47	4,44	4,46	4,59	4,41	4,44	4,36	4,34	4,34	4,34	4,37	4,36	4,35	4,34	4,34	4,41	4,34
4.Czystość	4,30	4,59	4,55	4,33	4,20	4,24	4,52	4,16	4,14	4,14	4,32	4,34	4,34	4,28	4,30	4,29	4,15	4,28
14.Karta kredytowa	4,39	4,36	4,21	4,41	4,28	4,31	4,17	4,31	4,34	4,34	4,19	4,22	4,27	4,21	4,26	4,25	4,18	4,21

UCZESTNICY ŚWIATOWYCH DNI MŁODZIEŻY W KRAKOWIE W 2016 ROKU

	Ściana Wschodnia	Wiek dojrzały	Kraj Am.Płd.	Powrót KRK na pewno tak	Kraj UK+Skandynawia	Wyksz. Średnie	Kraj Hiszp+Portug	Poch.PL tak	Kraj Polska	PL/Zagr PL	Kraj USA+Canada	Wiek starszy	Status b.dobry	Status dobry	Wiek średni	Płeć kobieta	Kraj Benelux+Australia+Szwajc.	Indykator
Indykator [wskaźnik zintegrowany]	4,38	4,38	4,36	4,34	4,28	4,27	4,26	4,25	4,25	4,25	4,25	4,24	4,24	4,23	4,23	4,23	4,22	4,21
11.Imprezy UMK	4,63	4,36	4,22	4,33	4,20	4,31	4,20	4,27	4,24	4,24	4,19	4,17	4,23	4,22	4,16	4,20	4,24	4,18
13.Obługa tur.	4,32	4,21	4,29	4,33	4,20	4,21	4,24	4,18	4,21	4,21	4,28	4,22	4,19	4,25	4,22	4,20	4,22	4,17
2.Noclegi	4,13	4,41	4,37	4,30	4,41	4,21	4,24	4,17	4,16	4,16	4,22	4,21	4,23	4,14	4,17	4,16	4,20	4,15
17.Toalety	4,45	4,25	4,25	4,26	4,10	4,18	4,13	4,16	4,15	4,15	4,15	4,14	4,06	4,12	4,14	4,13	4,12	4,09
12.Informacje	4,38	4,22	4,21	4,21	4,18	4,15	4,11	4,15	4,17	4,17	4,20	4,09	4,14	4,10	4,11	4,08	4,09	4,06
15.Oznakowanie	4,29	4,10	4,22	4,22	4,11	4,19	4,13	4,15	4,16	4,16	4,14	4,05	4,10	4,08	4,09	4,12	4,09	4,05
19.Przewodnik	4,19	4,32	4,22	4,10	4,28	4,11	4,27	4,04	4,03	4,03	4,13	4,00	4,15	4,07	4,05	4,04	3,97	4,04
6.Bankomaty	4,06	4,26	4,38	4,20	3,98	4,10	4,08	4,02	4,02	4,02	3,92	4,08	4,00	4,08	4,13	4,05	4,02	4,03
16.Rozrywka	4,03	4,21	4,22	4,21	4,17	4,13	4,12	4,09	4,08	4,08	4,04	4,02	4,14	4,05	4,00	3,99	4,00	4,02
8.Wyżywienie	4,30	4,26	4,14	4,18	4,03	4,05	3,73	4,13	4,10	4,10	4,30	4,08	3,91	4,00	4,00	3,95	3,88	3,94
5.Dojazd	4,00	4,22	4,30	4,01	4,19	3,91	4,08	3,93	3,91	3,91	4,02	3,95	4,01	3,96	3,98	3,92	3,90	3,91
18.Transport	4,24	4,15	4,14	4,04	4,13	3,92	4,15	3,93	3,90	3,90	3,91	4,01	3,85	3,95	3,92	3,92	4,02	3,89

UCZESTNICY ŚWIATOWYCH DNI MŁODZIEŻY W KRAKOWIE W 2016 ROKU

	Ściana Wschodnia	Wiek dojrzały	Kraj Am.Płd.	Powrót KRK na pewno tak	Kraj UK+Skandynawia	Wyksz. Średnie	Kraj Hiszp+Portug	Poch.PL tak	Kraj Polska	PL/Zagr PL	Kraj USA+Canada	Wiek starszy	Status b.dobry	Status dobry	Wiek średni	Płeć kobieta	Kraj Benelux+Australia+Szwajc.	Indykator
7.Internet	3,67	3,63	3,78	3,77	3,48	3,59	3,20	3,69	3,71	3,71	3,32	3,70	3,48	3,57	3,54	3,49	3,38	3,51

Tabela 23 cd. Ocena Krakowa dokonana przez uczestników Światowych Dni Młodzieży w 2016 roku według grup respondentów

	Indykator	Wyksz. Wyższe	Status średni	Powrót KRK na pewno nie	Wyksz. podst.	PL/Zagr Obcy	Płeć męzc.	Powrót KRK raczej tak	Poch.PL nie	Wiek młody	Kraj Eur.Płd.+Środk.	Status b.zły	Kraj Francja	Kraj Azja+Afryka+Australia	Kraj Włochy	Status zły	Wyksz. inne	Kraj Niemcy	Powrót KRK raczej nie
1.Atmosfera	4,66	4,66	4,65	4,67	4,69	4,62	4,64	4,65	4,61	4,61	4,67	4,70	4,69	4,55	4,47	4,45	4,43	4,50	4,46
9.Gościnność	4,59	4,60	4,57	4,48	4,62	4,60	4,54	4,56	4,58	4,58	4,46	4,57	4,72	4,46	4,61	4,49	4,46	4,48	4,34
21.Wolontariat	4,59	4,61	4,59	4,63	4,47	4,60	4,58	4,55	4,58	4,57	4,48	4,45	4,70	4,51	4,46	4,56	4,37	4,52	4,32
20.Życzliwość	4,54	4,52	4,51	4,51	4,49	4,55	4,46	4,53	4,54	4,52	4,55	4,41	4,63	4,26	4,46	4,54	4,41	4,60	4,44
3.Bezpieczeństwo	4,50	4,54	4,50	4,41	4,44	4,52	4,48	4,49	4,51	4,45	4,41	4,59	4,52	4,48	4,52	4,46	4,43	4,35	4,31

UCZESTNICY ŚWIATOWYCH DNI MŁODZIEŻY W KRAKOWIE W 2016 ROKU

	Indykator	Wyksz. Wyższe	Status średni	Powrót KRK na pewno nie	Wyksz. podst.	PL/Zagr Obcy	Płeć męzc.	Powrót KRK raczej tak	Poch.PL nie	Wiek młody	Kraj Eur.Płd.-Środk.	Status b.zły	Kraj Francja	Kraj Azja+Afryka+Australia	Kraj Włochy	Status zły	Wyksz. inne	Kraj Niemcy	Powrót KRK raczej nie
10.Imprezy SDM	4,45	4,45	4,44	4,47	4,43	4,43	4,40	4,41	4,43	4,43	4,31	4,26	4,54	4,47	4,30	4,22	4,15	4,14	4,18
22.Pomoc med.	4,42	4,34	4,42	4,15	4,42	4,35	4,39	4,39	4,35	4,39	4,53	4,41	4,29	4,19	4,16	4,48	4,22	4,14	4,02
23.Organizacja SDM	4,35	4,30	4,35	4,51	4,42	4,33	4,32	4,34	4,30	4,39	4,32	4,29	4,30	4,33	4,20	4,18	4,18	4,00	3,98
24.Organizacja pobytu	4,34	4,30	4,33	4,51	4,27	4,33	4,34	4,32	4,31	4,31	4,34	4,32	4,31	4,34	4,23	4,22	4,35	4,02	3,86
4.Czystość	4,28	4,35	4,27	4,11	4,08	4,36	4,26	4,24	4,36	4,20	4,14	4,18	4,36	4,46	4,48	4,06	4,34	4,07	4,19
14.Karta kredytowa	4,21	4,18	4,23	4,16	4,23	4,14	4,17	4,17	4,13	4,13	4,33	4,17	4,09	4,00	4,02	4,04	3,88	4,02	3,85
Indykator [wskaźnik zintegrowany]	4,21	4,19	4,19	4,18	4,18	4,18	4,18	4,18	4,17	4,16	4,15	4,14	4,13	4,13	4,04	4,03	4,00	3,98	3,92
11.Imprezy UMK	4,18	4,11	4,16	3,83	4,19	4,13	4,12	4,12	4,09	4,17	4,04	3,96	3,91	4,24	4,04	3,85	3,80	3,82	3,88
13.Obługa tur.	4,17	4,20	4,08	4,16	4,14	4,15	4,13	4,11	4,16	4,11	4,23	3,97	4,28	3,83	3,93	4,00	3,67	3,84	3,84
2.Noclegi	4,15	4,13	4,16	4,20	4,10	4,14	4,14	4,14	4,12	4,08	4,12	3,97	4,00	4,11	4,03	3,98	4,08	3,88	3,80
17.Toalety	4,09	4,02	4,09	3,90	4,09	4,06	4,03	4,07	4,03	4,01	4,27	4,21	4,06	3,95	3,70	3,77	4,05	3,88	3,86
12.Informacje	4,06	4,05	4,01	4,20	4,04	4,00	4,03	4,03	3,99	3,99	4,11	3,94	3,95	3,77	3,76	3,89	3,59	3,51	3,63
15.Oznakowanie	4,05	4,00	4,06	4,11	4,11	3,99	3,99	4,01	3,97	4,03	4,05	3,76	3,84	3,79	3,74	3,84	3,59	3,90	3,78

UCZESTNICY ŚWIATOWYCH DNI MŁODZIEŻY W KRAKOWIE W 2016 ROKU

	Indykator	Wyksz. Wyższe	Status średni	Powrót KRK na pewno nie	Wyksz. podst.	PL/Zagr Obcy	Płeć męszcz.	Powrót KRK raczej tak	Poch.PL nie	Wiek młody	Kraj Eur. Płd.-Środk.	Status b.zły	Kraj Francja	Kraj Azja+Afryka+Australia	Kraj Włochy	Status zły	Wyksz. inne	Kraj Niemcy	Powrót KRK raczej nie
19.Przewodnik	4,04	4,02	3,98	3,73	3,95	4,03	4,02	4,03	4,02	3,97	3,68	4,04	3,96	3,96	3,80	3,83	3,79	3,84	3,88
6.Bankomaty	4,03	4,03	4,00	4,10	3,92	4,05	4,00	4,00	4,04	3,89	4,09	4,03	4,08	3,93	3,95	3,81	3,97	4,01	3,73
16.Rozrywka	4,02	3,94	3,96	3,68	4,02	3,97	4,06	3,96	3,97	4,01	4,00	4,00	3,98	3,67	3,74	3,88	3,76	3,82	3,66
8.Wyżywienie	3,94	3,88	3,91	3,88	3,99	3,84	3,95	3,92	3,81	3,83	4,05	3,83	3,51	3,96	3,49	3,68	3,65	3,72	3,48
5.Dojazd	3,91	3,94	3,85	4,18	3,80	3,91	3,90	3,87	3,90	3,80	3,59	3,91	3,55	4,17	3,82	3,58	3,74	3,76	3,78
18.Transport	3,89	3,89	3,87	4,02	3,81	3,88	3,85	3,83	3,85	3,81	3,51	3,73	3,67	3,95	3,74	3,56	3,74	3,54	3,65
7.Internet	3,51	3,44	3,46	3,82	3,66	3,39	3,53	3,47	3,38	3,44	3,40	3,74	3,23	3,68	3,28	3,28	3,33	3,19	3,10

Zródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, prof. UEK dr hab. Renata Seweryn, mgr Leszek Mazanek, dr Ewa Grabińska, dr Bożena Alejsiak.

6.2. Wysokości cen w stosunku do jakości usług w ocenie respondentów - uczestników ŚDM 2016

Dokonując oceny oferty miasta, respondenci mieli możliwość wyrażenia opinii na temat jakości usług, z których korzystali, w stosunku do ceny, którą przyszło im płacić. Należy jednak podkreślić, że uczestnicy, którzy korzystali z pakietu pielgrzyma/wolontariusza otrzymywali usługi przygotowane pod specjalne zamówienie i dla określonego odbiorcy, a zatem ich zakres i sposób świadczenia możemy w większym stopniu odnieść do oceny organizatora ŚDM niż do oceny usług wolnorynkowych oferowanych w Krakowie.

Z usług noclegowych w Krakowie podczas ŚDM korzystała niespełna połowa respondentów (48%). Spośród korzystających uczestników krajowych 29% wyraziło opinię, że cena jest odpowiednia w stosunku do jakości świadczonych usług i takie zdanie miało 37% badanych uczestników zagranicznych. Dla 10,1% uczestników krajowych ceny te były wysokie, ale taką opinię wyraziło tylko 3,9% uczestników zagranicznych.

Tabela 25. Ceny noclegów w opinii respondentów - uczestników krajowych i zagranicznych

(Ogółem)	
Noclegi	ŚDM
1 ceny wysokie	6,3%
2 odpowiednie	34,4%
3 ceny niskie	7,3%
4 nie korzystna	52,0%
Suma	100,00%
PL	
Noclegi	ŚDM
1 ceny wysokie	10,1%
2 odpowiednie	29,8%
3 ceny niskie	2,4%
4 nie korzystna	57,7%
Suma	100,00%
Zagr	
Noclegi	ŚDM
1 ceny wysokie	3,9%
2 odpowiednie	37,0%
3 ceny niskie	9,9%
4 nie korzystna	49,2%
Suma	100,00%

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, prof. UEK dr hab. Renata Seweryn, mgr Leszek Mazanek, dr Ewa Grabińska, dr Bożena Alejsiak

Uczestnicy ŚDM powszechnie korzystali z usług gastronomicznych tj. 84,7% wszystkich badanych i chętnie wyrazili swoją opinię. Zgodnie, dla 50,35% krajowych i 51,40% zagranicznych jakość usług odpowiadała ich cenie. Jednak 31,3% uczestników krajowych określiło te ceny jako wysokie, a taką opinię miało jedynie 6,0% uczestników zagranicznych. Nie bez znaczenia w tej ocenie jest oczywiście kraj pochodzenia i status majątkowy uczestników.

Tabela 26. Ceny gastronomii w opinii respondentów - uczestników krajowych i zagranicznych

(Ogółem)	
Gastronomia	ŚDM
1 ceny wysokie	15,9%
2 odpowiednie	51,1%
3 ceny niskie	17,7%
4 nie korzystna	15,3%
Suma	100,00%
PL	
Gastronomia	ŚDM
1 ceny wysokie	31,3%
2 odpowiednie	50,3%
3 ceny niskie	2,7%
4 nie korzystna	15,7%
Suma	100,00%
Zagr	
Gastronomia	ŚDM
1 ceny wysokie	6,0%
2 odpowiednie	51,4%
3 ceny niskie	27,3%
4 nie korzystna	15,3%
Suma	100,00%

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, prof. UEK dr hab. Renata Seweryn, mgr Leszek Mazanek, dr Ewa Grabińska, dr Bożena Alejsiak

Oferty kin i teatrów nie obejmował żaden pakiet, a więc opinia powinna być bardziej obiektywna, chociaż wydarzenie jakim były ŚDM, również miało wpływ na repertuar placówek kultury. Ponad 20% respondentów - uczestników ŚDM zadeklarowało, że korzystało z usług kin lub teatrów i ceny dla obu grup były odpowiednie.

Tabela 27. Ceny teatrów i kin w opinii respondentów - uczestników krajowych i zagranicznych

(Ogółem)	
Teatr, kino	ŚDM
1 ceny wysokie	2,7%
2 odpowiednie	16,7%
3 ceny niskie	2,7%
4 nie korzysta	77,9%
Suma	100,00%
PL	
Teatr, kino	ŚDM
1 ceny wysokie	4,3%
2 odpowiednie	19,8%
3 ceny niskie	1,3%
4 nie korzysta	74,6%
Suma	100,00%
Zagr	
Teatr, kino	ŚDM
1 ceny wysokie	1,8%
2 odpowiednie	14,2%
3 ceny niskie	3,4%
4 nie korzysta	80,6%
Suma	100,00%

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, prof. UEK dr hab. Renata Seweryn, mgr Leszek Mazanek, dr Ewa Grabińska, dr Bożena Alejsiak

Podczas pobytu w Krakowie, 25,6% respondentów - uczestników krajowych ŚDM i 27,2% respondentów - zagranicznych korzystało z usług przewodników miejskich. Podobnie jak w innych przypadkach dla zdecydowanej większości w obu badanych grupach ceny te były odpowiednie do jakości świadczonych usług. Również, dla obu grup ceny te są niskie w relacji do jakości.

Tabela 28. Ceny usług przewodnickich w opinii respondentów - uczestników krajowych i zagranicznych

(Ogółem)	
Usługi przewodnickie	ŚDM
1 ceny wysokie	3,0%
2 odpowiednie	17,9%
3 ceny niskie	4,6%
4 nie korzystna	74,5%
Suma	100,00%

PL

Usługi przewodnickie	ŚDM
1 ceny wysokie	3,7%
2 odpowiednie	16,0%
3 ceny niskie	1,9%
4 nie korzystna	78,4%
Suma	100,00%

Zagr

Usługi przewodnickie	ŚDM
1 ceny wysokie	2,2%
2 odpowiednie	18,6%
3 ceny niskie	6,4%
4 nie korzystna	72,8%
Suma	100,00%

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, prof. UEK dr hab. Renata Seweryn, mgr Leszek Mazanek, dr Ewa Grabińska, dr Bożena Alejsiak

Transport lokalny był podporządkowany ŚDM i tak należy odbierać opinię na temat jego funkcjonowania i ceny. Ponad 60% wszystkich badanych uczestników korzystało z usług transportu lokalnego. Dla 41,1% respondentów ceny były odpowiednie. Należy zwrócić uwagę, że tylko dla 4,4% badanych ceny okazały się wysokie, a dla 15,5% ceny były niskie w stosunku do usług, jakie otrzymali.

Tabela 29. Ceny usług transportowych w opinii respondentów - uczestników krajowych i zagranicznych

Ogółem	
Transport lokalny	ŚDM
1 ceny wysokie	4,4%
2 odpowiednie	41,1%
3 ceny niskie	15,5%
4 nie korzystna	39,0%
Suma	100,00%

PL	
Transport lokalny	ŚDM
1 ceny wysokie	5,8%
2 odpowiednie	48,0%
3 ceny niskie	11,7%
4 nie korzystna	34,5%
Suma	100,00%

Zagr	
Transport lokalny	ŚDM
1 ceny wysokie	3,3%
2 odpowiednie	35,7%
3 ceny niskie	18,0%
4 nie korzystna	43%
Suma	100,00%

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, prof. UEK dr hab. Renata Seweryn, mgr Leszek Mazanek, dr Ewa Grabińska, dr Bożena Alejziak

Uczestnicy ŚDM podczas pobytu w mieście wykorzystali również czas na odwiedzanie muzeów krakowskich. Prawie 40% respondentów - zagranicznych uczestników ŚDM wyraziło opinię dotyczącą ceny w stosunku do oferty muzeów i 28% uznało te relacje za odpowiednie, a 9,9% odpowiedziało, że ceny są niskie. Spośród 35% respondentów - krajowych uczestników ŚDM korzystających z oferty 24,7% uznało ceny za odpowiednie, a opinie że ceny są wysokie lub niskie rozłożyły stanowiły podobny odsetek.

Tabela 30. Ceny biletów do muzeów w opinii uczestników krajowych i zagranicznych

(Ogółem)	
Muzea	ŚDM
1 ceny wysokie	3,7%
2 odpowiednie	26,6%
3 ceny niskie	7,6%
4 nie korzystna	62,1%
Suma	100,0%
PL	
Muzea	ŚDM
1 ceny wysokie	5,7%
2 odpowiednie	24,7%
3 ceny niskie	4,4%
4 nie korzystna	65,2%
Suma	100,0%
Zagr	
Muzea	ŚDM
1 ceny wysokie	2,5%
2 odpowiednie	28,0%
3 ceny niskie	9,2%
4 nie korzystna	60,3%
Suma	100,0%

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, prof. UEK dr hab. Renata Seweryn, mgr Leszek Mazanek, dr Ewa Grabińska, dr Bożena Aleziak

Imprezy kulturalne, które organizowane były podczas ŚDM, odwiedziło ponad 30% respondentów i cieszyły się one porównywalnym zainteresowaniem w obu badanych grupach. Zgodnie też wyrażono opinię dotyczącą cen tych imprez (22,5% i 22,2%). Jeszcze raz należy podkreślić, że imprezy kulturalne w czasie trwania ŚDM były w większości organizowane z myślą o uczestnikach tego wydarzenia.

Tabela 31. Ceny imprez kulturalnych w opinii respondentów - uczestników krajowych i zagranicznych

(Ogółem)	
Imprezy kulturalne	ŚDM
1 ceny wysokie	2,8%
2 odpowiednie	22,8%
3 ceny niskie	6,3%
4 nie korzystna	68,1%
Suma	100,00%
PL	
Imprezy kulturalne	ŚDM
1 ceny wysokie	4,2%
2 odpowiednie	22,5%
3 ceny niskie	4,3%
4 nie korzystna	69,0%
Suma	100,00%
Zagr	
Imprezy kulturalne	ŚDM
1 ceny wysokie	1,9%
2 odpowiednie	22,2%
3 ceny niskie	7,3%
4 nie korzystna	68,6%
Suma	100,00%

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, prof. UEK dr hab. Renata Seweryn, mgr Leszek Mazanek, dr Ewa Grabińska, dr Bożena Aleziak

Tabela 32. Ceny usług w obiektach bazy sportowej w opinii respondentów - uczestników krajowych i zagranicznych

(Ogółem)	
Baza sportowa	ŚDM
1 ceny wysokie	1,8%
2 odpowiednie	16,0%
3 ceny niskie	3,2%
4 nie korzystna	79,0%
Suma	100,00%
PL	
Baza sportowa	ŚDM
1 ceny wysokie	2,7%
2 odpowiednie	15,5%
3 ceny niskie	1,4%
4 nie korzystna	80,4%
Suma	100,00%
Zagr	
Baza sportowa	ŚDM
1 ceny wysokie	1,3%
2 odpowiednie	16,0%
3 ceny niskie	3,9%
4 nie korzystna	78,8%
Suma	100,00%

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, prof. UEK dr hab. Renata Seweryn, mgr Leszek Mazanek, dr Ewa Grabińska, dr Bożena Alejsiak

Opinia o cenach usług bazy sportowej wyraziło ponad 20% wszystkich badanych. Również, jak we wszystkich innych przypadkach dominuje przekonanie, że cena jest odpowiednia do usług – 16%. Warto zauważyć, że w przypadku bazy sportowej opinia o cenie niskiej przeważa nad opinią o cenach wysokich.

Odwiedzanie klubów i dyskotek zadeklarowało prawie 30% wszystkich respondentów. Ze względu na charakter wydarzenia, odsetek wydaje się duży, ale biorąc pod uwagę średni wiek uczestników należy przyjąć te deklaracje za wiarygodne. Ceny dla 18% były odpowiednie, z tym, że dla ponad 9% uczestników zagranicznych były niskie, a taką opinię miało jedynie 2% uczestników krajowych.

Tabela 33. Ceny usług w klubach i dyskotekach w opinii respondentów - uczestników krajowych i zagranicznych

(Ogółem)	
Kluby,dyskoteki	ŚDM
1 ceny wysokie	4,2%
2 odpowiednie	18,1%
3 ceny niskie	6,5%
4 nie korzystna	71,2%
Suma	100,00%
PL	
Kluby,dyskoteki	ŚDM
1 ceny wysokie	6,9%
2 odpowiednie	16,2%
3 ceny niskie	2,0%
4 nie korzystna	74,9%
Suma	100,00%
Zagr	
Kluby,dyskoteki	ŚDM
1 ceny wysokie	2,7%
2 odpowiednie	19,1%
3 ceny niskie	9,0%
4 nie korzystna	69,2%
Suma	100,00%

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, prof. UEK dr hab. Renata Seweryn, mgr Leszek Mazanek, dr Ewa Grabińska, dr Bożena Alejskiak

Tabela 34. Ceny innych usług w Krakowie w opinii respondentów - uczestników krajowych i zagranicznych

(Ogółem)	
Inne	ŚDM
1 ceny wysokie	0,9%
2 odpowiednie	9,5%
3 ceny niskie	2,7%
4 nie korzystna	86,9%
Suma	100,00%
PL	
Inne	ŚDM
1 ceny wysokie	1,0%
2 odpowiednie	6,8%
3 ceny niskie	1,2%
4 nie korzystna	91,0%
Suma	100,00%
Zagr	
Inne	ŚDM
1 ceny wysokie	0,6%
2 odpowiednie	10,1%
3 ceny niskie	3,3%
4 nie korzystna	86,0%
Suma	100,00%

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, prof. UEK dr hab. Renata Seweryn, mgr Leszek Mazanek, dr Ewa Grabińska, dr Bożena Alejsiak

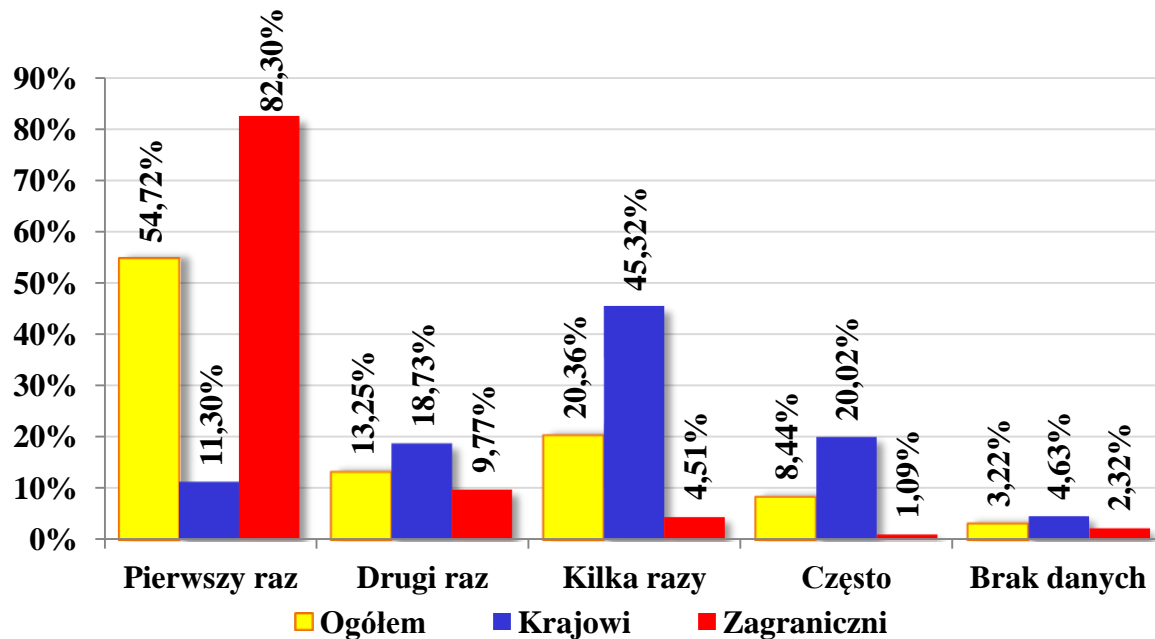
Opinia konsumentów innych usług spoza katalogu ankiety wskazuje, że potwierdza się tendencja dopasowania cen usług do oczekiwanej przez konsumenta jakości. Również potwierdzona jest zależność, że uczestnikowi(pątnikowi) zagranicznemu ceny wydają się być bardziej korzystne niż mieszkańcowi Polski.

Rozdział VII. Lojalność badanych uczestników Światowych Dni Młodzieży Kraków 2016 w stosunku do miasta⁵⁸

7.1. Częstotliwość podróży do Krakowa badanych uczestników ŚDM 2016

Ankietowani uczestnicy Światowych Dni Młodzieży 2016 w większości (prawie 55%) deklarowali, że w lipcu tegoż roku przyjechali do Krakowa po raz pierwszy. Około co piąty biorący udział w tym wielkim wydarzeniu religijnym był już w stolicy Małopolski kilka razy, a dla ok. 13% była to powtórna wizyta. Tylko niewiele ponad 8% badanych uczestników stwierdziło, że odwiedza miasto często – zob. Rysunek 44.

Rysunek 44. Częstotliwość podróży do Krakowa badanych uczestników ŚDM 2016 (w %)

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, prof. UEK dr hab. Renata Seweryn, mgr Leszek Mazanek, dr Ewa Grabińska, dr Bożena Alejziak.

Odsetek „nowych” gości dla Krakowa był zdecydowanie wyższy (ponad siedmiokrotnie) wśród uczestników z zagranicy niż wśród Polaków. Co piąty z grupy tych ostatnich (ok. 20%) przyjeżdża do stolicy Małopolski często, a niemal co drugi (ponad 45%) był już tutaj kilka razy. Z kolei udział procentowy cudzoziemców zmniejsza się wraz ze

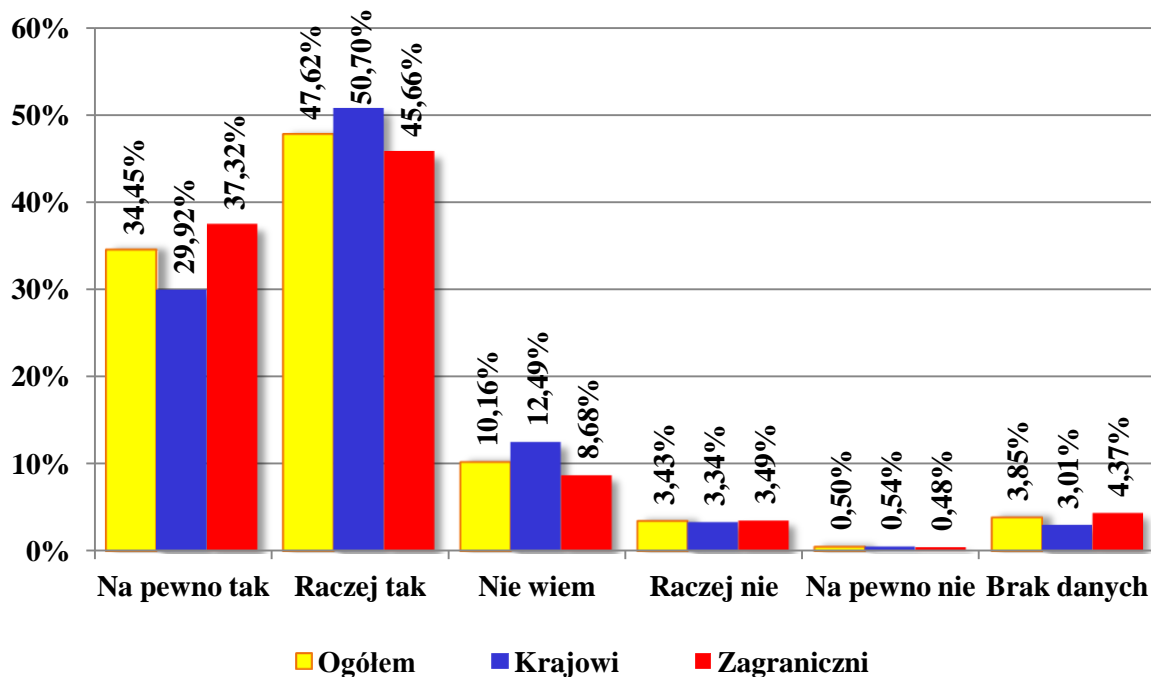
⁵⁸ Rozdział VII 7,1 – 7.3 autor: prof. UEK dr hab. Renata Seweryn, Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie, Wydział Zarządzania, Katedra Turystyki.

wzrostem liczby wizyt (od ponad 82% w przypadku pierwszej wizyty w lipcu 2016 r. do ok. 1% w odniesieniu do częstych odwiedzin miasta).

7.2. Realizacja oczekiwań badanych uczestników ŚDM Kraków 2016

Zdecydowana większość (ok. 82%) badanych uczestników ŚDM Kraków 2016 była zdania, że miasto gospodarz spełniło ich oczekiwania odnośnie do warunków pobytu podczas tego wielkiego wydarzenia. Pewnych tego była ponad 1/3 ankietowanych pielgrzymów/wolontariuszy, a niemal 46% wskazało odpowiedź „raczej tak”. Średnio co dziesiąty uczestnik nie potrafił jednoznacznie tego ustalić – zob. Rysunek 45.

Rysunek 45. Spełnienie przez gospodarzy Krakowa oczekiwań badanych uczestników ŚDM 2016 (struktura %)

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, prof. UEK dr hab. Renata Seweryn, mgr Leszek Mazanek, dr Ewa Grabińska, dr Bożena Alejziak.

Więcej respondentów przekonanych, że Kraków spełnił ich oczekiwania, było w segmencie uczestników zagranicznych (ponad 37%) niż wśród krajowych (ok. 30%). Z kolei przy odpowiedzi „raczej tak” przeważali Polacy (prawie 51%) nad cudzoziemcami (niecałe 46%), podobnie jak wśród niezdecydowanych (ponad 12% vs niecałe 9%).

7.3. Deklarowane przez respondentów - uczestników ŚDM 2016 korzyści odniesione przez nich podczas pobytu w Krakowie⁵⁹

Każdy wyjazd turystyczny łączy się zwykle z różnorodnymi korzyściami (wartościami), które odnośni jego uczestnik. Z otrzymanych danych wynika, że najważniejsze dla zdecydowanej większości osób biorących udział w ŚDM były wartości duchowe, co jest oczywiste ze względu na charakter wydarzenia. Można założyć, że był to główny cel podróży prawie wszystkich respondentów (tabela 34; ryc. 47).

Oprócz jednak sfery duchowej odwiedzający odnosili jeszcze inne korzyści. Najczęściej miały one związek z wartościami społecznymi (60,37%), emocjonalnymi (44,31%), poznawczymi (34,78%). Uczestnicząc w wydarzeniu ŚDM oraz realizując wszystkie powyższe wartości, co piąty respondent (21,03%) zauważył, iż miały one wpływ na pozytywne zmiany związane z kształtowaniem jego charakteru (samodzielność, odpowiedzialność, zaradność, umiejętność radzenia sobie w trudnych sytuacjach, prezentowanie adekwatnej kultury osobistej).

Tabela 35. Rodzaj korzyści, jakie odnieśli z uczestnictwa w tym wydarzeniu przybyli do Krakowa respondenci - Uczestnicy ŚDM 2016. Struktura procentowa

Korzyści	Ogółem %	Krajowi %	Zagraniczni %
Duchowe	78,93	77,40	79,90
Społeczne	60,37	53,82	64,52
Emocjonalne	44,31	37,14	48,87
Poznawcze	34,78	44,56	28,57
Kształtowanie charakteru	21,03	20,88	21,12
Inne korzyści	2,42	2,37	2,46

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, prof. UEK dr hab. Renata Seweryn, mgr Leszek Mazanek, dr Ewa Grabińska, dr Bożena Alejsiak.

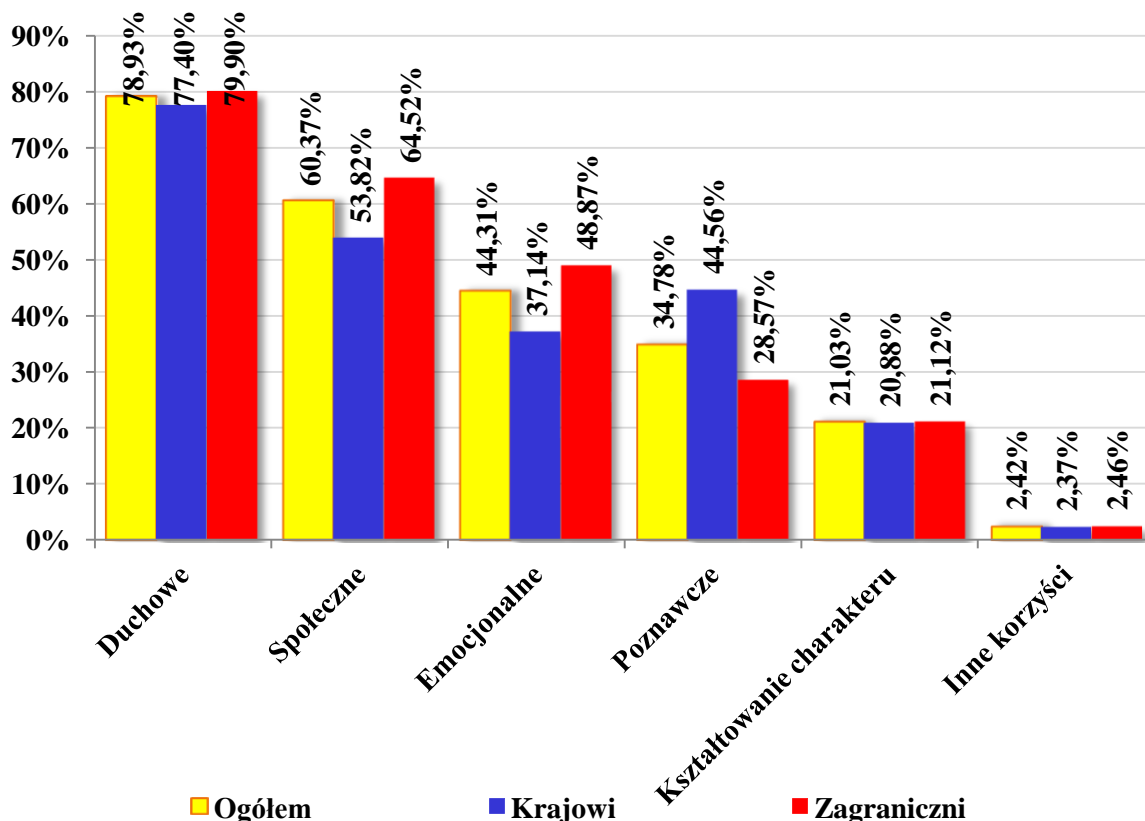
Analizując odniesione korzyści przez młodzież krajową i zagraniczną, wynikające z uczestnictwa w ŚDM można wyciągnąć następujące wnioski:

⁵⁹ Rozdział VII 7,3 autorstwo: dr Bożena Alejsiak, adiunkt Akademia Wychowania Fizycznego im. Bronisława Czecha w Krakowie, Zakład Hotelarstwa

- w podobnym zakresie obydwie grupy respondentów przeżywały wartości duchowe (77,40%; 79,90%), a także uznały, że uczestnictwo w wydarzeniu miało związek z kształtowaniem ich charakteru (20,88%; 21,12%);
- dla młodzieży zagranicznej większe znaczenie miało realizowanie wartości społecznych (64,52%; 53,82%) oraz emocjonalnych (48,87%; 37,14%), związanych z poznawaniem nowego otoczenia, zawieraniem nowych znajomości, tworzeniem nowych wielokulturowych więzi, pozytywnym przeżywaniem wydarzenia;
- z kolei dla młodzieży krajowej ważniejsze było realizowanie wartości poznawczych (44,56%; 28,57%), co zapewne wynikało z znajomości ojczystego języka, który ułatwiał lepszą komunikację interpersonalną i większą mobilność w poznawaniu otoczenia.

Dane te ilustruje rysunek 48.

Rysunek 46. Korzyści odniesione przez respondentów - uczestników ŚDM Kraków 2016 (w %)

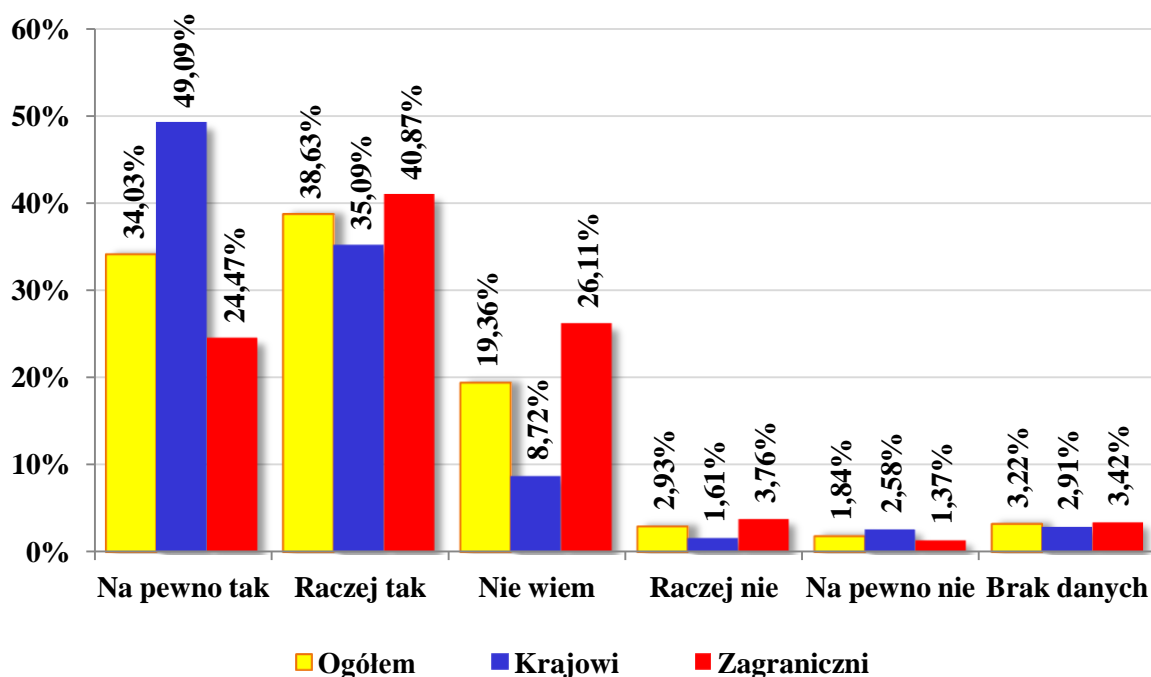

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, prof. UEK dr hab. Renata Seweryn, mgr Leszek Mazanek, dr Ewa Grabińska, dr Bożena Alejsiak.

7.4. Deklaratywna lojalność badanych uczestników ŚDM 2016 wobec Krakowa⁶⁰

Większość ankietowanych uczestników ŚDM Kraków 2016 (prawie 73%) stwierdziła, że ponownie przyjedzie do miasta w przyszłości – zob. Rysunek 47. Pewnych tego było ok. 34% pielgrzymów/wolontariuszy, a prawie 39% skłaniało się ku odpowiedzi „tak”. Średnio co piąty respondent nie podjął jeszcze decyzji w tym zakresie.

Rysunek 47. Deklaracja ponownych odwiedzin Krakowa przez badanych uczestników ŚDM 2016 (w %)

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, prof. UEK dr hab. Renata Seweryn, mgr Leszek Mazanek, dr Ewa Grabińska, dr Bożena Alejsiak.

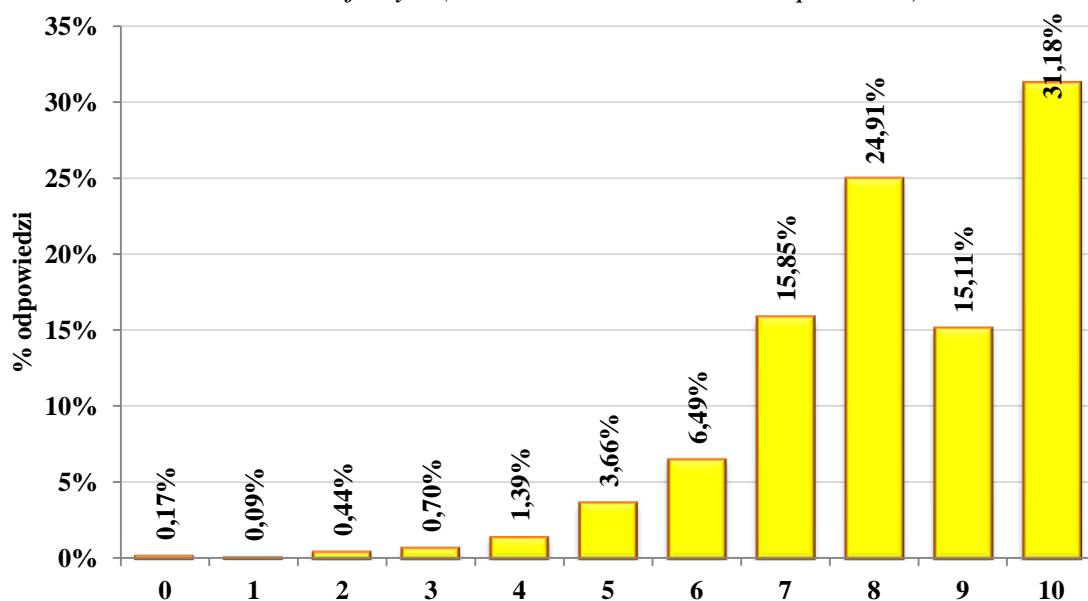
Więcej deklarujących zdecydowane „tak” było wśród badanych uczestników z Polski niż z zagranicy (odpowiednio 49% vs ponad 24%), podczas gdy w segmencie obcokrajowców częściej niż w grupie Polaków wskazywane były odpowiedzi „raczej tak” i „nie wiem” (odpowiednio prawie 41% vs ok. 35% i ponad 26% vs niecałe 9%). Respondenci zagraniczni w większym odsetku deklarowali też „raczej nie” (prawie 4% vs niecałe 2%).

⁶⁰ Rozdział VII 7.4 autor: prof. UEK dr hab. Renata Seweryn, Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie, Wydział Zarządzania, Katedra Turystyki.

7.5. Rekomendacja Krakowa znajomym przez badanych uczestników ŚDM 2016⁶¹

Satysfakcję i lojalność uczestników ŚDM Kraków 2016 zbadano również w oparciu o wskaźnik NPS (*Net Promoter Score*). Respondentom zadano mianowicie pytanie o to, jak bardzo prawdopodobne jest, że polecą oni Kraków swojej rodzinie i znajomym. Odpowiedzi goście udzielali za pomocą 11-stopniowej skali w przedziale od 0 do 10, gdzie „0” oznaczało brak chęci polecenia, a „10” świadczyło o pełnej lojalności i zadowoleniu z pobytu w mieście. Wyniki odpowiedzi na to pytanie prezentuje Rysunek 48 (dla ogółu uczestników ŚDM), Rysunek 49 (dla pielgrzymów/wolontariuszy krajowych) i Rysunek 50 (dla uczestników z zagranicy). Pozwalają one stwierdzić, że ponad ogółu 31% ankietowanych zadeklarowało, że w 100% poleci Kraków rodzinie i znajomym. Odsetek ten był większy wśród gości krajowych niż wśród zagranicznych (odpowiednio prawie 40% vs 26%).

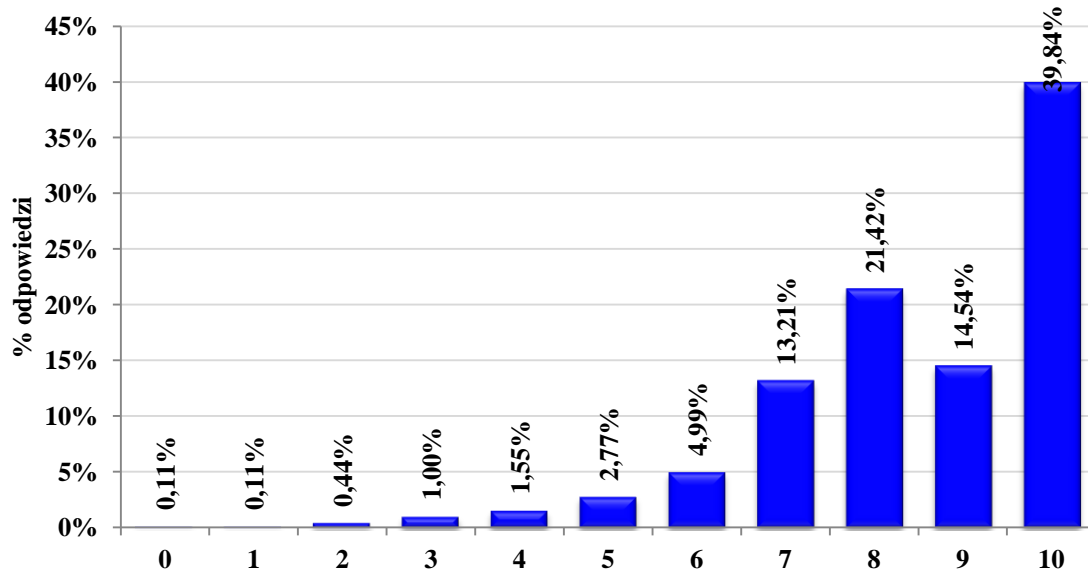
Rysunek 48. Skłonność badanych uczestników ŚDM Kraków 2016 do polecenia miasta rodzinie i znajomym (w skali od 0 do 10, w % odpowiedzi)

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, prof. UEK dr hab. Renata Seweryn, mgr Leszek Mazanek, dr Ewa Grabińska, dr Bożena Alejsiak.

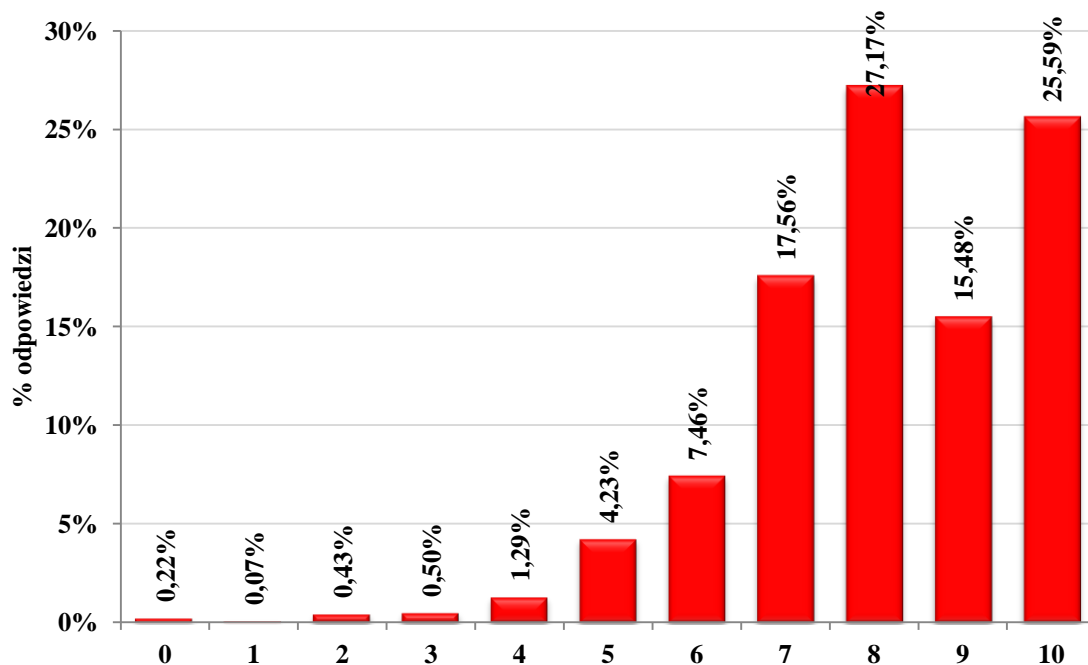
⁶¹ Rozdział VII 7.5 autorstwo: prof. UEK dr hab. Renata Seweryn, Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie, Wydział Zarządzania, Katedra Turystyki.

Rysunek 49. Skłonność badanych krajowych uczestników ŚDM Kraków 2016 do polecenia miasta rodzinie i znajomym (w skali od 0 do 10, w % odpowiedzi)

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, prof. UEK dr hab. Renata Seweryn, mgr Leszek Mazanek, dr Ewa Grabińska, dr Bożena Alejsiak.

Rysunek 50. Skłonność badanych zagranicznych uczestników ŚDM Kraków 2016 do polecenia miasta rodzinie i znajomym (w skali od 0 do 10, w % odpowiedzi)

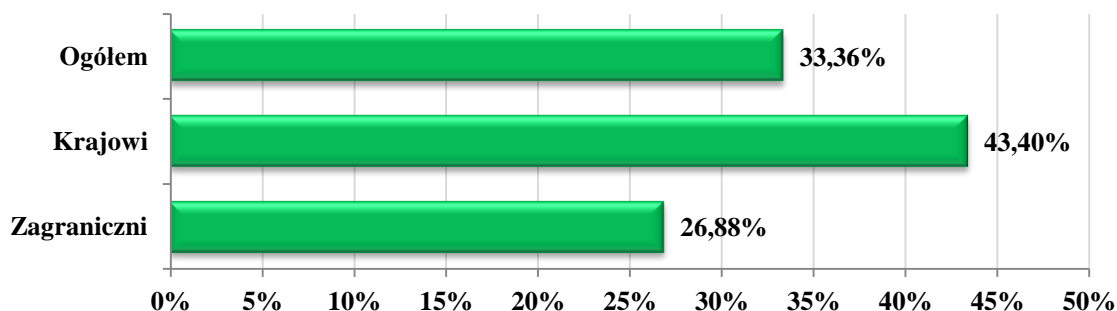
Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, prof. UEK dr hab. Renata Seweryn, mgr Leszek Mazanek, dr Ewa Grabińska, dr Bożena Alejsiak.

Obliczając NPS, respondentów dzieli się na trzy grupy: krytyków (tych, którzy udzielili odpowiedzi w przedziale od 0 do 6), pasywnych (odpowiadających w przedziale 7-8) oraz promotorów (osób, które zadeklarowały chęć do wyrażenia swojej pozytywnej opinii oraz rekomendowania firmy/produktu itd. swojej rodzinie i znajomym w przedziale 9-10). Sam wskaźnik NPS jest wynikiem prostego równania i otrzymuje się go po odjęciu procenta krytyków od procenta promotorów. Wynik może być ujemny lub dodatni – w przedziale od - 100% (kiedy wszyscy respondenci znajdują się w grupie krytyków) do 100% (gdy wszyscy respondenci są chętni do polecenia firmy/produktu). Zakłada się, że wskaźnik dodatni świadczy już o dobrych standardach, a przy wyniku wyższym niż 50% można mówić o sukcesie.

W przypadku ŚDM Kraków 2016 uwagę zwraca wysoki odsetek promotorów (46,30%), a niski – krytyków (12,94%). Korzystniejsze proporcje w tym względzie odnoszą się do badanych uczestników ŚDM 2016 z Polski (odpowiednio 54,38% i 10,99%), niż z zagranicy (41,08% i 14,19%).

Wyniki NPS dla Krakowa jako miasta gospodarza ŚDM 2016 prezentuje Rysunek 51.

Rysunek 51. Wysokość wskaźnika NPS dla Krakowa jako gospodarza ŚDM 2016

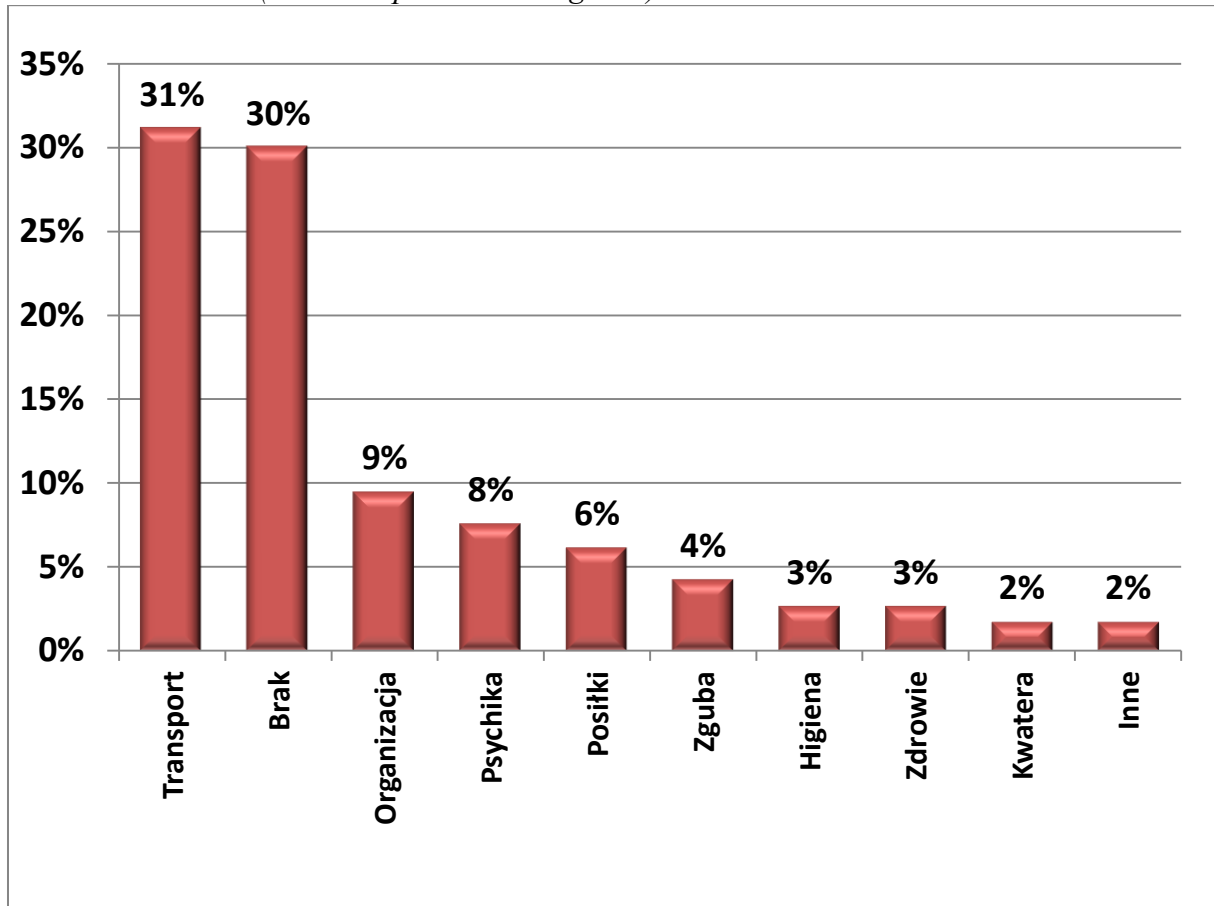

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, prof. UEK dr hab. Renata Seweryn, mgr Leszek Mazanek, dr Ewa Grabińska, dr Bożena Alejsiak.

Jak łatwo zauważyć zarówno w przypadku respondentów ogółem, jak i pielgrzymów/wolontariuszy krajowych oraz zagranicznych wysokość NPS jest dodatnia, co świadczy o dobrych standardach miasta w dziedzinie satysfakcjonowania uczestników wielkiego religijnego wydarzenia, jakim są Światowe Dni Młodzieży. W segmencie krajowych pielgrzymów/wolontariuszy wartość NPS przekracza nawet 43%. Miasto może być zatem dumne z tego, że tak dobrze zrealizowało swoje zadania jako gospodarz ŚDM 2016.

7.6. Trudności podczas pobytu w Krakowie przeżyte osobiście przez respondentów - uczestników ŚDM 2016 ⁶²

Rysunek 52. Jakie trudne sytuacje przeżył osobiście (miał) respondent - uczestnik podczas ŚDM Kraków 2016 (struktura procentowa ogółem)

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, prof. UEK dr hab. Renata Seweryn, mgr Leszek Mazanek, dr Ewa Grabińska, dr Bożena Alejsiak.

Z przeprowadzonych badań wynika, że co trzecia osoba biorąca udział w ŚDM (30%) nie doznała żadnej trudnej sytuacji w trakcie uczestnictwa w powyższym wydarzeniu.

Opinie pozostałych osób są jednak wręcz odwrotne. Co trzeci respondent (31%) uznał, iż najbardziej problematyczne dla niego było korzystanie z środków transportu, przede wszystkim bardzo dużego ich przepełnienia oraz przemierzanie dużych odległości pieszo, czy złego oznakowania tras, co utrudniało orientację w obszarze wydarzenia.

⁶² Rozdział VII 7,6 autorstwo: dr Bożena Alejsiak, adiunkt Akademia Wychowania Fizycznego im. Bronisława Czecha w Krakowie, Zakład Hotelarstwa

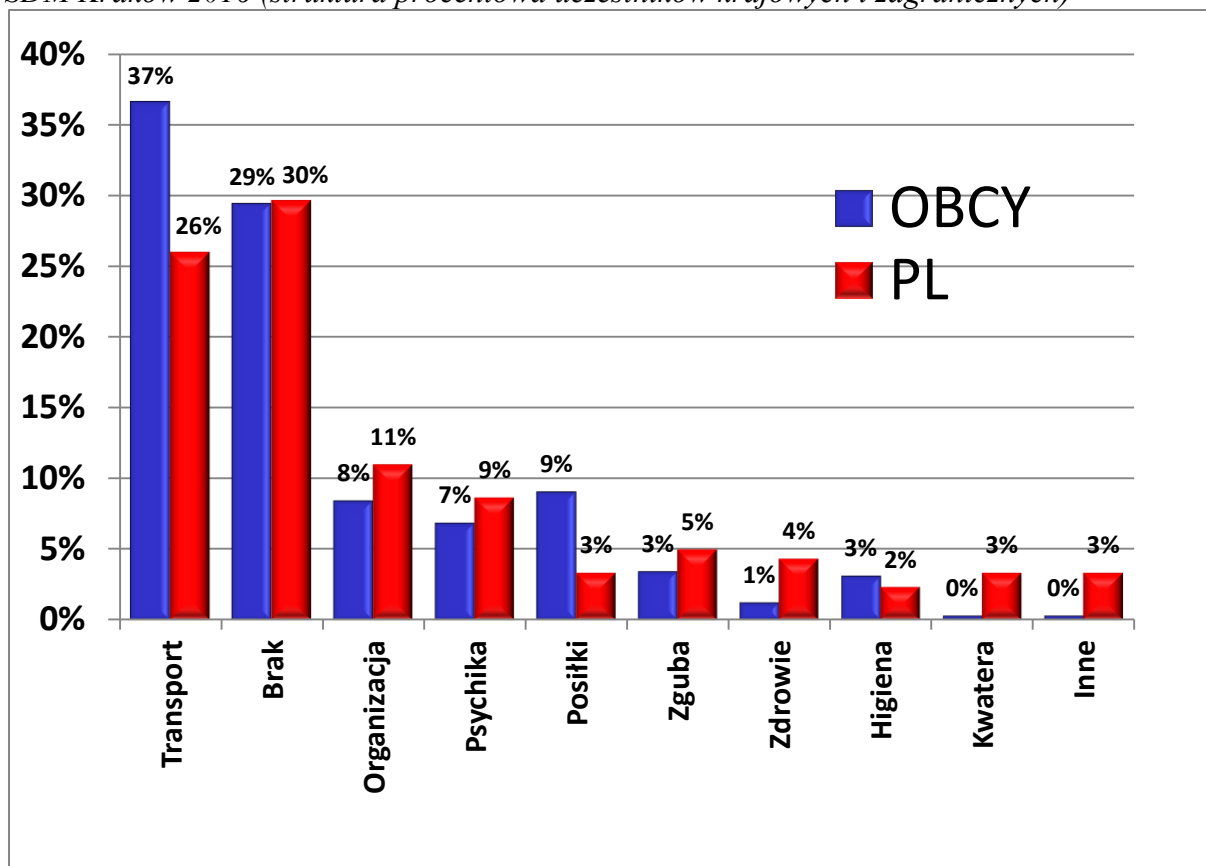
Z opinii 6% badanych osób wynika, że trudne sytuacje miały związek z wyżywieniem (tj. niska jakość odżywcza i energetyczna posiłków realizowanych w ramach voucherów, zbyt wysokie ceny w centrum wydarzenia, zbyt mała liczba punktów gastronomicznych, bardzo duże kolejki).

Problemem dla 3% respondentów było także utrzymanie higieny osobistej wynikającej z złych warunków sanitarnych w miejscu zakwaterowania (zbyt duże odległości, które należało przemierzyć do sanitariatów, duże kolejki, brak ciepłej wody itp.). Inni z kolei, choć było to zaledwie 2% respondentów, zwrócili uwagę, iż trudności wynikały także z warunków noclegowych, które panowały na kwaterach.

Natomiast, co dziesiąty uczestnik ŚDM (9%) ocenił, iż jego trudne sytuacje wynikały ogólnie z złej organizacji wydarzenia, kompleksowo krytykując prawie wszystkie elementy wydarzenia (lub różne ich kombinacje) takie, jak: słaba informacja, złe funkcjonowanie środków transportu, wyżywienie niskiej jakości, trudne warunki noclegowe, bezpieczeństwo, słaba informacja itp.).

Trudne sytuacje miały związek także z uwarunkowaniami psychologicznymi respondentów (8%), co wynikało zwykle z nieznamomości języka obcego, umożliwiającego sprawną komunikację interpersonalną, pozyskiwanie niezbędnych informacji, kłopoty związane z korzystaniem z środków transportu celem dotarcia na czas na konkretne wydarzenia, zorganizowanie wyżywienia. To wszystko powodowało z jednej strony zagubienie i alienację niektórych uczestników, a z drugiej złość i agresję. Ponadto niektórzy respondenci, choć nie jest ich dużo (4%) zgubili swoje osobiste rzeczy, zgubili własną grupę znajomych, którą trudno było odszukać itp. Dla 3% badanych osób trudną sytuacją, były kłopoty zdrowotne. Wszystkie te problemy miały wpływ na obniżenie nastroju, wyzwały niekiedy negatywne emocje, obserwowane przez innych uczestników wydarzenia.

Rysunek 53. Jakie trudne sytuacje przeżył osobiście (miał) respondent - uczestnik podczas ŚDM Kraków 2016 (struktura procentowa uczestników krajowych i zagranicznych)

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, prof. UEK dr hab. Renata Seweryn, mgr Leszek Mazanek, dr Ewa Grabińska, dr Bożena Alejsiak.

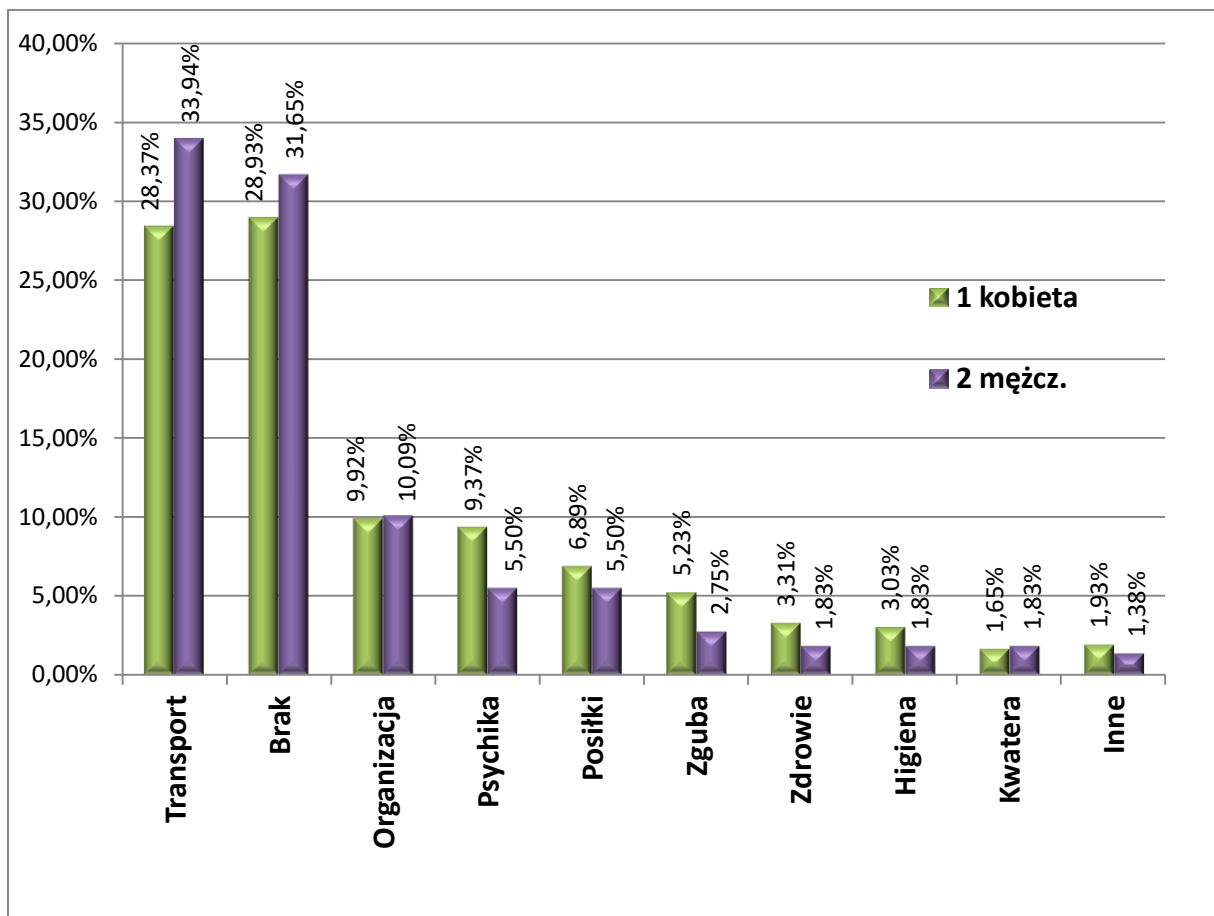
Analizując trudne sytuacje w grupie odwiedzających krajowych (30%) i zagranicznych (29%), można zauważyć, iż co trzeci uczestnik ŚDM nie doznał żadnych problemów.

Pozostała grupa gości przedstawiła jednak szereg trudności, z którymi musiała sobie w jakiś sposób poradzić:

- największym problemem dla znacznej grupy obcokrajowców, a nieco mniejszym dla gości krajowych, było korzystanie z środków transportu (37%; 26%) oraz niskiej jakości wyżywienie otrzymywane w ramach voucherów (9%; 3%). Dużym problemem były także znacznie zawyżone ceny artykułów spożywczych w centrum wydarzenia, co wielu uczestnikom uniemożliwiało ich zakup itp. W niewielkim zakresie trudność sprawiała dostępność do sanitariatów oraz utrzymanie higieny (3%; 2%);

- z kolei dla grup krajowych częściej niż dla zagranicznych trudna sytuacja wynikała ze złej organizacji wydarzenia ogólnie, co dotyczyło kompleksowej krytycznej oceny środków transportu, wyżywienia w ramach pakietu pielgrzymia, bezpieczeństwa itp. (11%; 8%),

Rysunek 54. Jakie trudne sytuacje przeżył osobiście (miał) respondent - uczestnik podczas ŚDM Kraków 2016 (struktura procentowa uczestników według płci)

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, prof. UEK dr hab. Renata Seweryn, mgr Leszek Mazanek, dr Ewa Grabińska, dr Bożena Alejsiak.

Analizując otrzymane dane ze względu na płeć respondentów, można zauważyć, iż prawie co trzeci mężczyzna (32%) oraz co trzecia kobieta (29%) nie doznała żadnej trudnej sytuacji. Pozostała grupa badanych osób zgłosiła jednak szereg problemów, których doznała w trakcie wydarzenia.

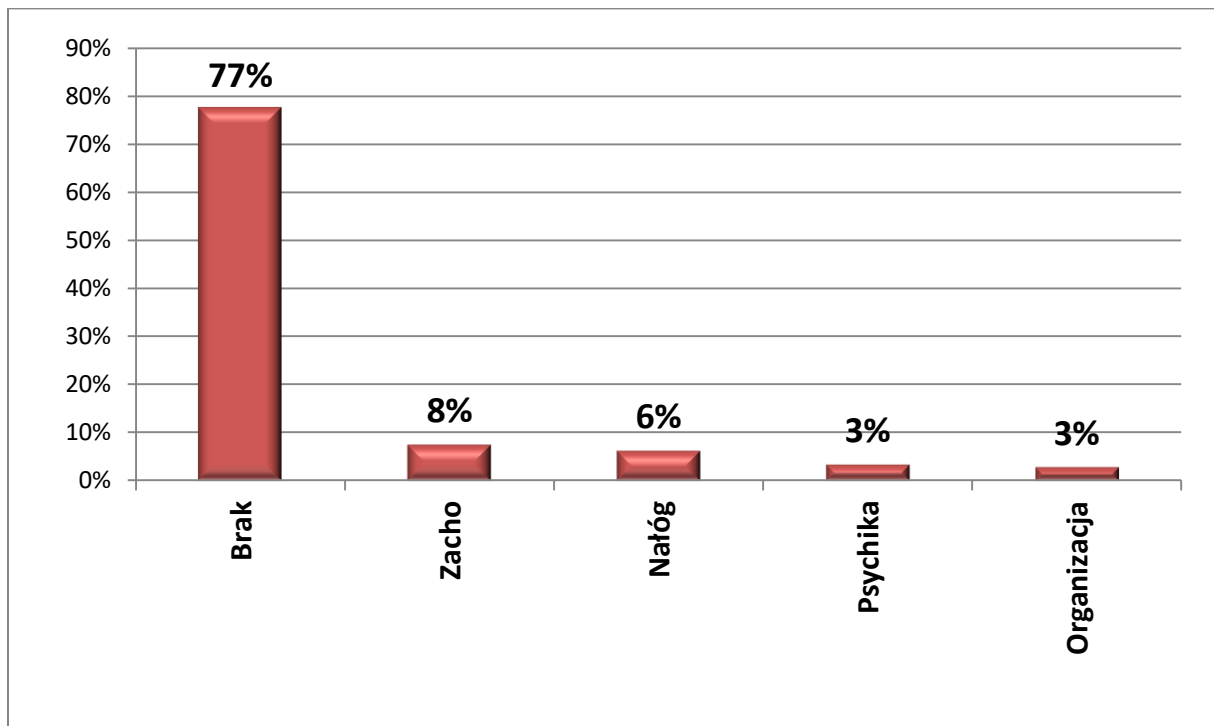
Najczęściej trudne sytuacje dla obu płci dotyczyły korzystania z środków transportu. Ale mężczyźni (34%) częściej komunikowali ten problem niż kobiety (28%), które jak można przypuszczać są bardziej spokojne i cierpliwe.

Z kolei dla większej grupy kobiet (niż mężczyzn) trudne sytuacje dotyczyły: korzystania z posiłków (7%; 6%), utrzymania higieny osobistej (3%; 2%). Więcej kobiet (9%) zgłosiło także problemy psychologiczne, zdrowotne (3%;2%), zagubienie rzeczy, zgubienie się, zgubienie grupy (5%; 3%).

Podobna liczebnie grupa mężczyzn i kobiet zakomunikowała, iż trudne sytuacje związane były z miejscem zakwaterowania (2%; 2%) oraz ogólnej organizacji wydarzenia, podając wiele czynników takich, jak transport, posiłki, informacja itp. (10%; 10%).

7.7. Negatywne zachowania innych osób, zaobserwowane osobiście przez respondentów -uczestników ŚDM 2016 podczas pobytu w Krakowie ⁶³

Rysunek 55. Negatywne zachowania zaobserwowane przez respondenta - uczestnika wśród innych uczestników ŚDM 2016 (struktura procentowa ogółem)

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, prof. UEK dr hab. Renata Seweryn, mgr Leszek Mazanek, dr Ewa Grabińska, dr Bożena Alejziak.

Można założyć, iż masowe wydarzenia sprzyjają negatywnym zachowaniom młodzieży, poprzez ich anonimowość w odwiedzanym miejscu. Poproszono więc respondentów o ocenę zachowania innych uczestników ŚDM w tym zakresie. Jak wynika z otrzymanych danych, aż 77% badanych osób nie zauważyło negatywnych zachowań u innych, co jak się wydaje jest bardzo dobrym wynikiem, biorąc pod uwagę charakter wydarzenia.

Ponad co piąty respondent (ok.23%) zauważył jednak negatywne zachowania u innych uczestników ŚDM, które przejawiały się najczęściej:

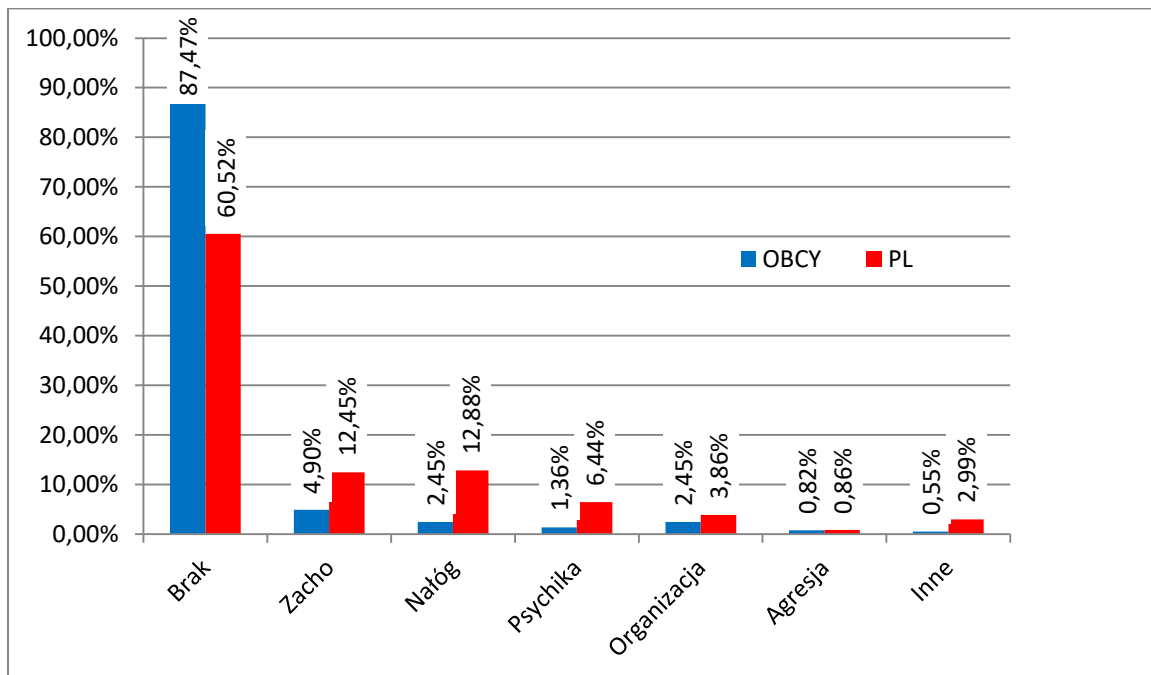
⁶³ Rozdział VII 7.7 autorstwo: dr Bożena Alejziak, adiunkt Akademia Wychowania Fizycznego im. Bronisława Czecha w Krakowie, Zakład Hotelarstwa

- prezentowaniem niskiej kultury osobistej, agresją słowną i fizyczną, wandalizmem, używaniem wulgaryzmów, kradzieżą, zaśmiecaniem środowiska, czy zachowaniami seksualnymi (8%).
- spożywaniem alkoholu, paleniem papierosów (nawet w trakcie mszy), czy zażywaniem narkotyków (6%).

Czasami były to zachowania o charakterze psychologicznym, wynikające z osobowości uczestnika (3%), jego temperamentu, porywczoci, niskiego poziomu empatii, wysokiego poziomu agresji.

Negatywne zachowania (gniew, agresja, wulgaryzmy) w opinii 3% respondentów wyzwałała zła organizacja wydawania posiłków, niska ich jakość (niekiedy uczestnicy, jaki pisali odczuwali głód), oraz przepełnione środki transportu (kolejki, przepychania, niemożność skorzystania z nich ze względu na zbyt duże przepełnienie itp.)

Rysunek 56. Negatywne zachowania zaobserwowane przez respondenta - uczestnika wśród innych uczestników ŚDM 2016 (struktura procentowa uczestników krajowych i zagranicznych)

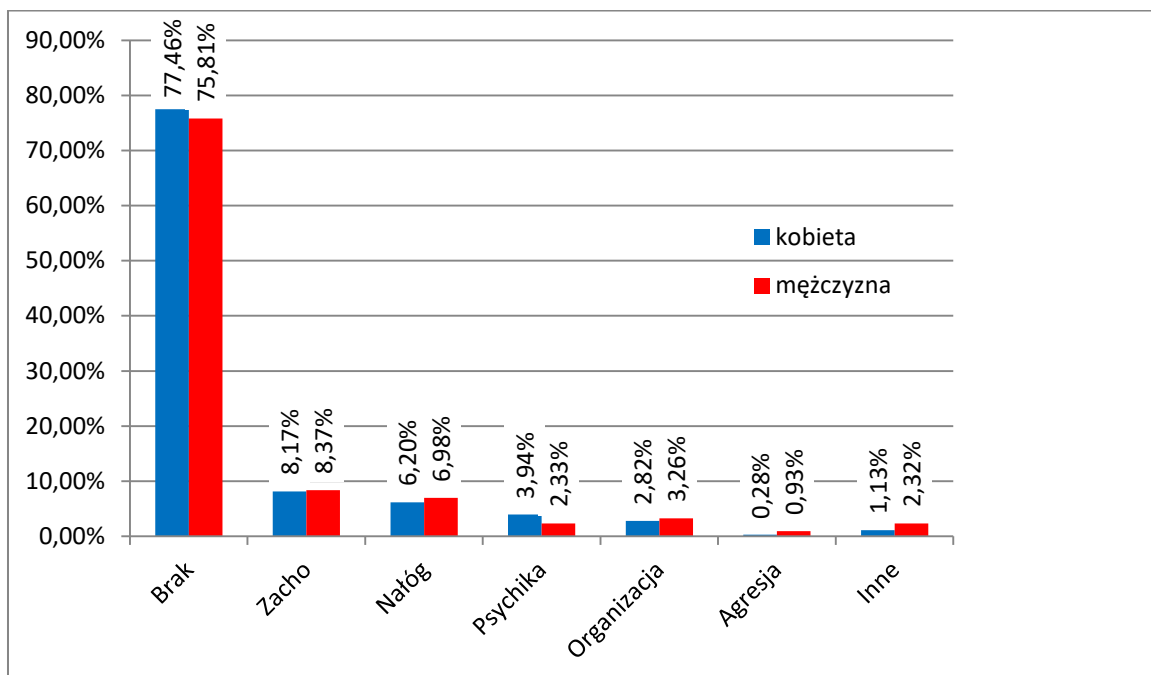

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, prof. UEK dr hab. Renata Seweryn, mgr Leszek Mazanek, dr Ewa Grabińska, dr Bożena Alejziak.

Analizując opinie gości krajowych i zagranicznych dotyczące negatywnych zachowań uczestników ŚDM, można zauważyć, iż znacznie więcej obcokrajowców (87%) niż Polaków

(61%) nie zauważyło żadnych negatywnych zachowań u innych. Może to wynikać z faktu, iż większość respondentów z zagranicy skupiała się na własnych problemach logistycznych w zupełnie nowych warunkach (lokalowych, kulturowych, społecznych itp.). Ponieważ Polacy byli „u siebie”, częściej niż obcokrajowcy zauważali u innych negatywne zachowania (12%; 5%): spożywanie alkoholu, palenie papierosów itp. (13%; 2%), negatywne zachowania wynikające z osobowości człowieka (6%; 1%) oraz złej organizacji wydarzenia (4%; 2%).

Rysunek 57. Negatywne zachowania zaobserwowane przez respondenta - uczestnika wśród innych uczestników ŚDM 2016 (struktura procentowa uczestników według płci)

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, prof. UEK dr hab. Renata Seweryn, mgr Leszek Mazanek, dr Ewa Grabińska, dr Bożena Alejsiak.

Analiza oceny negatywnych zachowań w grupie uczestników ŚDM przez kobiety (77%) i mężczyzn (76%) wykazała, że ich opinie są zbieżne w tym zakresie, gdyż zdecydowana większość nie zauważyła powyższych zachowań.

Nie wszystkie jednak kobiety i mężczyźni byli podobnego zdania, gdyż:

- grupa 8% mężczyzn i 8% kobiet zauważyła negatywne zachowania u innych, które przejawiały się prezentowaniem niskiej kultury osobistej, agresją, wandalizmem, używaniem wulgaryzmów, zaśmiecaniem środowiska. Jak można zauważyć, kobiety i mężczyźni ocenili ten problem podobnie;

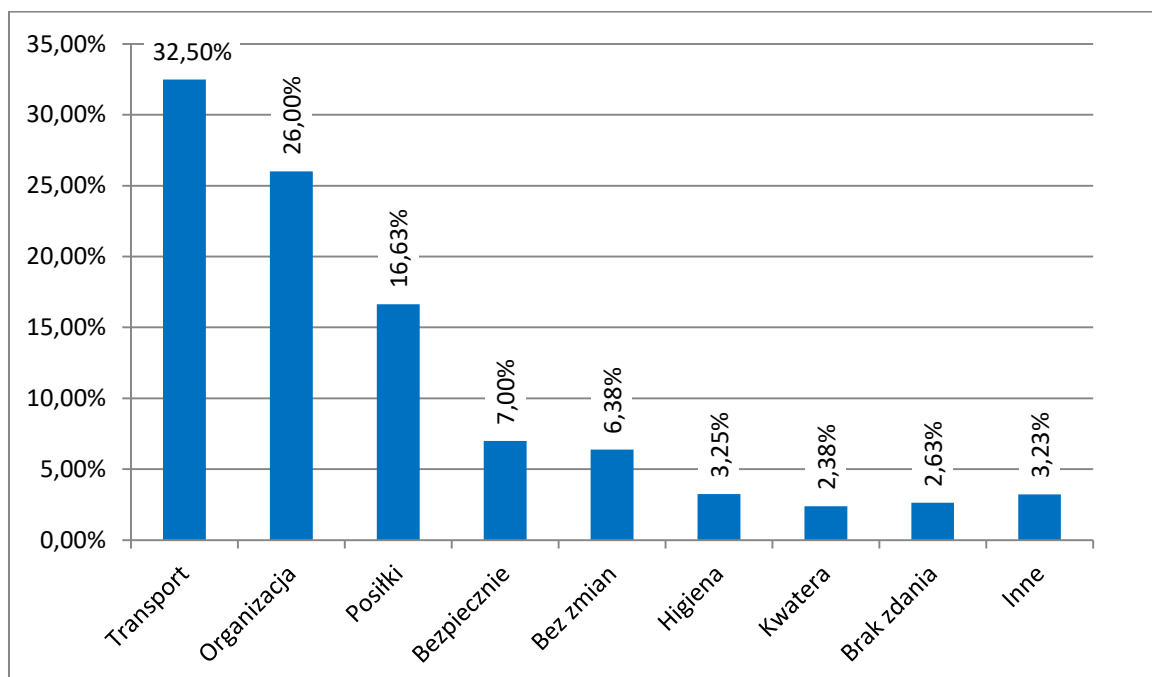
UCZESTNICY ŚWIATOWYCH DNI MŁODZIEŻY W KRAKOWIE W 2016 ROKU

- podobna zgodność respondentów (3%; 3%) dotyczy także takiej kategorii, jak „organizacja wydarzenia”, która wywoływała niezadowolenie i agresję wśród uczestników wydarzenia (np. bardzo długie kolejki, przepełnione środki transportu, niskiej jakości wyżywienie itp.)
- mężczyźni znacznie częściej niż kobiety zauważali w grupie uczestników ŚDM spożywanie alkoholu i palenie papierosów (7%; 6%);
- kobiety z kolei były bardziej wyczulone na negatywne zachowania wynikające z osobowości człowieka (4%; 2%), np., impulsywność, niska empatia, brak zrozumienia, brak życzliwości, wysoki poziom agresji.

Rozdział VIII. Zalecenia dla przyszłych organizatorów Światowych Dni Młodzieży na podstawie opinii badanych uczestników Światowych Dni Młodzieży Kraków 2016, jak również dla kraju i miasta gospodarza spotkania

8.1. Zalecenia respondentów - pielgrzymów, na co przyszli organizatorzy ŚDM powinni zwrócić uwagę przy przygotowaniach kolejnych ŚDM⁶⁴

Rysunek 58. Zalecenia respondentów - uczestników ŚDM 2016 dla przyszłych organizatorów ŚDM, na co powinni zwrócić uwagę (struktura procentowa uczestników ogółem)

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, prof. UEK dr hab. Renata Seweryn, mgr Leszek Mazanek, dr Ewa Grabińska, dr Bożena Alejsiak.

Z opinii respondentów wynika, iż podczas organizacji kolejnego wydarzenia należy poprawić jakość:

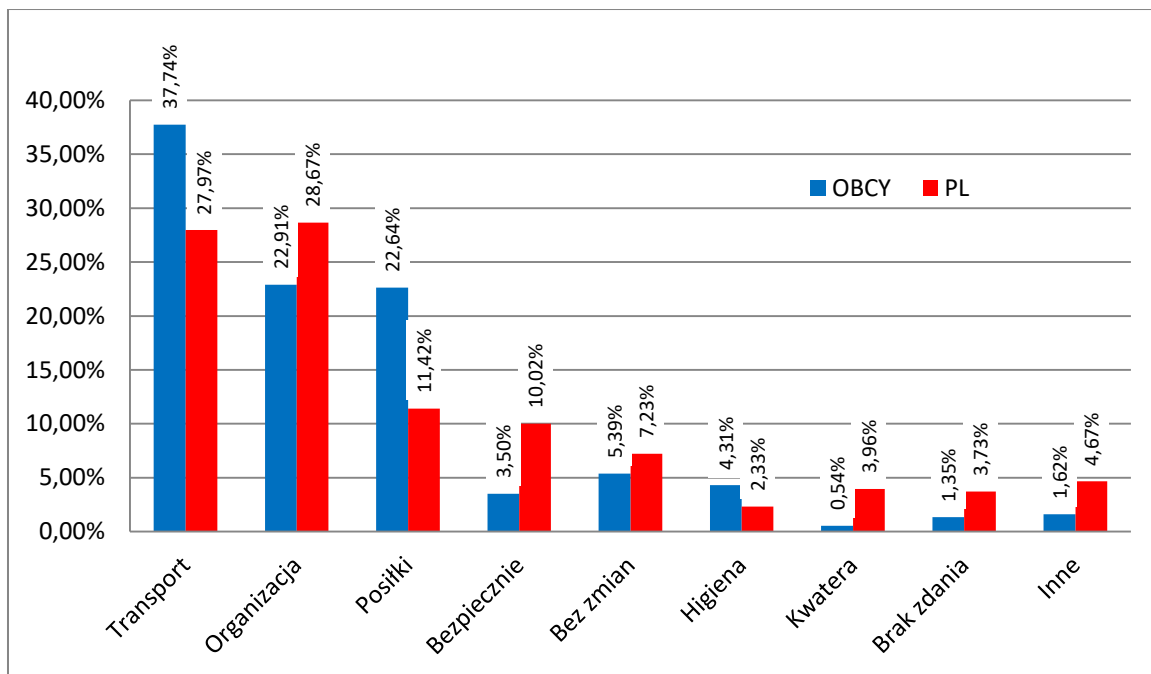
- usług transportowych (32%), gdyż największym problemem organizacyjnym w opinii respondentów okazała się komunikacja miejska. Dotyczyło to przepełnionych środków transportu miejskiego, ich dostępności, pokonywania zbyt dużych odległości pieszo, słabej informacji, jak dojechać / dojść do konkretnego miejsca wydarzenia;

⁶⁴ Rozdział VIII 8.1 autor: dr Bożena Alejsiak, adiunkt Akademia Wychowania Fizycznego im. Bronisława Czecha w Krakowie, Zakład Hotelarstwa

- ogólnie organizacji (26%), czyli dołożyć większych starań, aby informacja była bardziej czytelna dla wielojęzycznych i wielokulturowych gości, dołączając dodatkowe uwagi i informacje do programu, ponadto należy zwrócić uwagę na regulację cen, które w centrum wydarzenia były wielokrotnie wyższe niż poza jego obszarem;
- usług gastronomicznych (17%), szczególnie dotyczy to sprawności wydawania posiłków, jakości żywienia w proponowanym pakiecie, dostosowanie liczby punktów gastronomicznych do liczby uczestników wydarzenia itp.;
- usług związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa uczestników masowego wydarzenia (7%);
- usług sanitarnych (3%), szczególnie dostępności do toalet, pryszniców, itp.;
- usług noclegowych (2%), poprzez poprawę warunków zakwaterowania.

Tylko 7% respondentów wyraziło opinię, iż nie należy nic zmienić podczas organizacji tego rodzaju wydarzeń, gdyż wszystko było bardzo dobrze zorganizowane, 3% nie miało zdania w tym zakresie, głównie dlatego, iż ich pobyt był zbyt krótki, aby można było wyrazić opinię.

Rysunek 59. Zalecenia respondentów - uczestników ŚDM 2016 dla przyszłych organizatorów ŚDM, na co powinni zwrócić uwagę (struktura procentowa uczestników krajowych i zagranicznych)

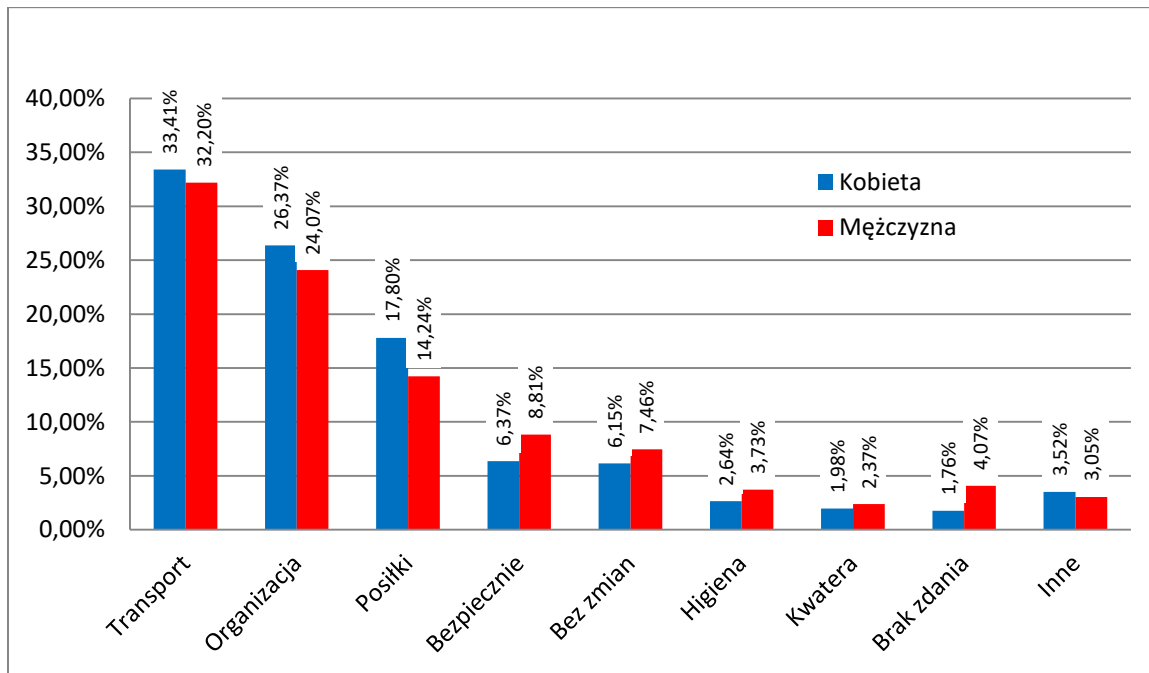
Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, prof. UEK dr hab. Renata Seweryn, mgr Leszek Mazanek, dr Ewa Grabińska, dr Bożena Alejsiak.

Zalecenia gości krajowych i zagranicznych nieco różnią się.

- Większa grupa gości zagranicznych proponuje, aby podczas organizacji kolejnego wydarzenia usprawnić: usługi transportowe (38%; 28%), usługi gastronomiczne (23%; 11%) oraz dostępność do sanitariatów (4%; 2%).
- Z kolei goście krajowi proponują poprawić: ogólnie organizację (29%; 23%), bezpieczeństwo (10%; 4%) oraz usługi noclegowe (4%; 1%).

Niewielka grupa gości zagranicznych (5%) i krajowych (7%) wyraziła opinię, iż nie należy nic zmienić podczas tego rodzaju wydarzeń masowych, bowiem wszystko było zorganizowane bardzo dobrze, jeszcze mniejsza grupa nie miała w tym zakresie zdania (1%; 4%).

Rysunek 60. Zalecenia respondentów - uczestników ŚDM 2016 dla przyszłych organizatorów ŚDM, na co powinni zwrócić uwagę (struktura procentowa uczestników według płci)

Źródło: Opracowanie własne zespołu naukowego: prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, prof. UEK dr hab. Renata Seweryn, mgr Leszek Mazanek, dr Ewa Grabińska, dr Bożena Alejsiak.

Zalecenia kobiet i mężczyzn dla przyszłych organizatorów masowych wydarzeń są dość zróżnicowane.

- Podobne podejście kobiet i mężczyzn dotyczy usprawnienia: usług transportowych (33%; 32%), ogólnie organizacji wydarzenia (26%; 24%) oraz usług noclegowych (2%; 2%) poprzez poprawę warunków zakwaterowania;

UCZESTNICY ŚWIATOWYCH DNI MŁODZIEŻY W KRAKOWIE W 2016 ROKU

- Nieco więcej kobiet uważa, iż należy poprawić jakość usług gastronomicznych (18%; 14%);
- Z kolei więcej mężczyzn zwróciło uwagę na konieczność poprawy bezpieczeństwa (7%; 6%) oraz usług sanitarnych (4%; 3%).

Niewielka grupa kobiet (6%) i mężczyzn (7%) wyraziła opinię, iż nie należy nic zmieniać podczas organizacji wydarzeń masowych, jeszcze mniejsza nie miała zdania w tym zakresie (2%; 4%).

8.2. Zalecenia zespołu badawczego, na co przyszli organizatorzy ŚDM powinni zwrócić uwagę przy przygotowaniach kolejnych ŚDM

Krzysztof Borkowski⁶⁵

Przedstawiciele branży turystycznej z miejsca „generującego” ruch turystyczny, zawsze starają się przekonać osobę wyjeżdżającą, że „lepiej nosić niż się prosić”⁶⁶ i dlatego według nich, wyjeżdżający (będąc jeszcze w „domu”) powinni się zabezpieczyć w niezbędne na czas podróży wyposażenie. Tak też stało się w przypadku uczestników Światowych Dni Młodzieży, którzy zdecydowali się na pakiet pielgrzyma, będąc jeszcze w domu. W miejscu docelowym dla każdego zarejestrowanego pielgrzyma został przygotowany plecak, zawierający wszystkie potrzebne materiały, mające zapewnić mu komfort pielgrzymowania. Dla pielgrzymów materiały te miały również pozostać jako pamiątki z czasu spędzonego w Krakowie.

Podstawą wyposażenia każdego pielgrzyma był plecak. Elementem graficznym znajdującym się na plecaku była iskra miłosierdzia - jeden z elementów logo ŚDM Kraków 2016.

Zawartość pakietu (plecaka) stanowiły również: bransoletka do odmawiania Koronki do Bożego Miłosierdzia, szalik z mikrofibry, wielofunkcyjna chusta, która m.in. miała ochronić przed lipcowym słońcem oraz peleryna – w razie deszczu, materiały religijno-informacyjne w postaci książkowej: modlitewnik, przewodnik pielgrzyma, przewodnik pielgrzyma po Krakowie, *Jezus ufa tobie. Inna książka o Bożym Miłosierdziu*- publikacja przedstawiająca ideę Bożego Miłosierdzia. Oprócz tego, w pakiecie znajdował się identyfikator, który uprawniał m.in. do darmowego transportu (komunikacja miejska i aglomeracyjna oraz kolej w obszarze stref zakwaterowania i w okresie ważności wybranego pakietu), mapki a także – w zależności od wybranego rodzaju pakietu – talony żywieniowe.⁶⁷

⁶⁵ dr Krzysztof Borkowski PhDr., Akademia Wychowania Fizycznego im. Bronisława Czecha w Krakowie, kierownik Zakładu Obsługi Ruchu Turystycznego, Wyższa Szkoła Turystyki i Ekologii w Suchoj Beskidzkiej, Pełnomocnik Rektora ds. Nadzoru i Funkcjonowania Wydziału Turystyki i Rekreacji, Członek Zarządu Małopolskiej Organizacji Turystycznej, Kierownik Międzyuczelnianego Zespołu Ekspertów Małopolskiej Organizacji Turystycznej.

⁶⁶ Lepiej nosić niż się prosić = *Bettersafethen sorry. - lepiej być bezpiecznym niż żałować*; http://www.pro-angielski.pl/przyslowia_angielskie.php

⁶⁷ <http://archive.krakow2016.com/co-znajdzie-sie-w-pakiecie-pielgrzyma-sdm.html> dostęp: 2017-06-10

W tym to właśnie miejscu zaczyna się pewien problem, o którym w swoich uwagach tak często wspominali uczestnicy Światowych Dni Młodzieży. Plecak (pakiet), pielgrzym pobierał podczas rejestracji po przyjeździe, cierpliwie oczekując na swoją kolej i po jego pobraniu dysponował indywidualnie całą zawartością materialną pakietu, jednak należało jeszcze skonsumować dwa elementy usługowe; to jest, po pierwsze: zakwaterowanie, co było w miarę proste, bo sprowadzało się do jednorazowego (z przygodami lub bez przygód) znalezienie adresu kwatery i po drugie: codziennego wyżywienia realizowanego w punktach akceptujących talony pielgrzyma.

Talon żywieniowy, jakim dysponował uczestnik ŚDM, którym był najczęściej obcokrajowiec, związany był z pakietem A1, A1+(zakwaterowanie, wyżywienie, transport, ubezpieczenie, plecak pielgrzyma) lub A2: (wyżywienie, transport, ubezpieczenie, plecak pielgrzyma). Na podstawie tego talonu wydawane były ciepłe posiłki dla Pielgrzymów, którzy wybrali taki pakiet z wyżywieniem. Każdego dnia Pielgrzym miał do dyspozycji talony do zrealizowania w dowolnej kolejności: talon na posiłek dwudaniowy i talon na posiłek jednodaniowy. Tak było w teorii. Fala ludzkiego tsunami uczestników Światowych Dni Młodzieży, która codziennie dynamicznie przesuwała się generalnie zgodnie z programem po całym Krakowie, powodowała zatory kolejkowe w autoryzowanych przez Organizatorów Światowych Dni Młodzieży punktach gastronomicznych realizujących wspomniane talony. Uczestnicy z talonami stojąc w długiej (często bardzo długiej) kolejce, zazdrosnym okiem spoglądali na tych, którzy dysponowali gotówką i mogli bez stania w kolejce kupić sobie to, co chcieli w sklepie lub innym dowolnym punkcie gastronomicznym. Wydanie talonu, który jest niczym innym jak voucherem, czyli kredytowym zleceniem świadczenia usług, nakłada na wystawcę (bo to on całą powagą swojej firmy gwarantuje rzetelność usługi) obowiązek zapewniania jego skutecznej realizacji w określonym na talonie miejscu, czasie, ilości i jakości. Obowiązek ten sprowadza się do właściwego doboru realizatorów usługi i zawarcia stosownych umów z kontrahentami realizującymi zlecenie na podstawie pobieranego od klienta (uczestnika) talonu (vouchera). Realizator takiej usługi, w tym przypadku żywieniowej, musiał skredytować z własnych środków finansowych produkty (surowce) i półprodukty gastronomiczne, jak również pracę personelu swojego punktu żywieniowego. W zależności od lokalizacji punktu na trasie migracji pielgrzymów miał albo ciągłe (co było rzadkością) albo tylko chwilowe (ale za to olbrzymie) obłożenie swojego lokalu (punktu gastronomicznego) potencjalnymi konsumentami. Po pobraniu talonu (vouchera) i wydaniu

posiłku właściciel punktu gastronomicznego rozliczał się po zakończeniu Światowych Dni Młodzieży z ich wystawcą, czyli Komitetem Organizacyjnym Światowych Dni Młodzieży odzyskując zainwestowane przez siebie w posiłki pielgrzymów pieniądze. Całe ryzyko ponosił realizator usługi żywieniowej, gdyż nieskonsumowane a przygotowane przez niego porcje (szczególnie ciepłe obiadowe) nie będąc sprzedane (z braku talonów) nie mogły być rozliczone. Przy tak dużym (chwilowym) obłożeniu punktów gastronomicznych pojawiła się „szara strefa” obsługi ruchu turystycznego „skupowacze” talonów (voucherów) oferujących ½ czyli 50% wartości talonu w gotówce. Proceder ten w praktyce oznaczał to, że zniecierpliwiony stanem w kolejce lub perspektywą długiego stania w niej, głodny pielgrzym sprzedawał go i miał parę złotych na zakup tego, co chciał i nie musiał stać w kolejce, a „skupowacz” miał talon wart 100% za 50% jego wartości bez wsadu własnego, surowców, gotowania, kosztów osobowych pracowników, dzierżawy miejsca czy lokalu itd.

Dystrybucja dóbr i usług za pomocą talonów zawsze, jak tego doświadczyliśmy pod panowaniem komunistów w byłej Polskiej Rzeczpospolitej Ludowej, które można było realizować w ograniczonej liczbie miejsc, tworzyła kolejki umożliwiając oszustwa tak ilościowe jak i jakościowe. Dlatego część uczestników Światowych Dni Młodzieży sygnalizowała w ankiecie, że była głodna i zirytowana niemożnością zrealizowania voucherów żywieniowych, co w konsekwencji prowadziło również czasem do manifestacji niezadowolenia, czasami agresywnego. Szczególnie z problemem tym borykali się nieznanący języka polskiego obcokrajowcy.

Czy problem ten można w przyszłości rozwiązać inaczej? Moim zdaniem jest to możliwe. Należy stosując zasadę dyspersji (rozproszenia) wykorzystać całą istniejącą już w danym miejscu bazę gastronomiczną (najwyżej sklep czy restaurator na drzwiach wejściowych zasygnalizuje, odpowiednią naklejką, że akceptuje jedynie pieniądze, a nie „pieniądz pielgrzymi”) i nadążające za (właściwie przed) pielgrzymami autoryzowane mobilne punkty gastronomiczne typu „food truck” do dynamicznego żywienia uczestników Światowych Dni Młodzieży. Jednak nie powinien być to papierowy talon (voucher) lecz mała, ładna pamiątkowa „moneta=medal” np. „Pielgrzymi Grosz ŚDM” (o konkretnym wzorze i/lub różnej wielkości, typu np. A = czyli talon na posiłek dwudaniowy i typu B = czyli talon na posiłek jednodaniowy) wybita z okazji ŚDM przez Organizatora ŚDM⁶⁸ (z np.

⁶⁸ Lub przez Mennicę Papieską patrz: <https://mennicapapieska.pl/pl/p/Watykan-2014-rok-zestaw-monet/122> dostęp: 2017-06-10.

podobizną Papieża na awersie i symbolem aktualnych Światowych Dni Młodzieży na rewersie), była by „zapłatą” za taki posiłek (w zależności od pakietu pielgrzym miałyby na cztery dni pobytu maksymalnie 8 monet po 4 „grosze pielgrzymia” każdego rodzaju np. w ozdobnej sakiewce lub (gdyby miały otwór, nanizane na rzemyk). Restaurator (przedsiębiorca gastronomiczny), który posiadałby takie „pielgrzymie monety” mógłby albo rozliczyć je zgodnie z deklaracją emitenta u Organizatora ŚDM albo zachować je na pamiątkę traktując ten zbiór monet, jako namacalny dowód wsparcia ze swojej strony Kościoła w realizacji tej szlachetnej inicjatywy, jaką są Światowe Dni Młodzieży. Przedsiębiorca (Sponsor) taki mógłby również po uzbieraniu konkretnej liczby takich „monet=medali” przedkładając je w Komitecie Organizacyjnym Światowych Dni Młodzieży, rezygnując z pieniędzy za wykonaną usługę żywieniową, wymienić zbiór ten na piękne graficznie, grawerowane na płycie (lub medal) poświadczenie statusu DOBROCZYŃCY⁶⁹ (czyli CZYNIĄCEGO DOBRO) i wspierającego ideę Światowych Dni Młodzieży. Z marketingowego punktu widzenia taka plakietka DOBROCZYŃCY ŚDM wywieszona w lokalu gastronomicznym i zamieszczona w infosferze z nawiązką zwróciłaby takiemu gastronomikowi poniesione koszty związane z żywieniem uczestników Światowych Dni Młodzieży. Z drugiej strony należałoby przypuszczać, że również sami uczestnicy Światowych Dni Młodzieży, przynajmniej część tych monet=medali (pod warunkiem, że byłyby wykonane z artystyczną starannością), zachowywaliby albo dla siebie na pamiątkę uczestnictwa w pielgrzymce, albo z chęci obdarowania autentyczną pamiątką, (w dodatku limitowaną), pozostałych w domu członków rodziny czy przyjaciół. Zatrzymanie (kolekcjonerskie) takiej monety przez pielgrzymia dałoby również dodatkowy efekt wsparcia finansowego Kościoła. Tak, więc w obiegu, podczas Światowych Dni Młodzieży, monet takich była by ograniczona ilość i przypuszczać należy, że pielgrzym, który zdecydowałby się jej jednak użyć, otrzymałby za nią posiłek przewyższający wyraźnie jej nominalną wartość. Techniczne możliwości produkcji takiego „Pielgrzymiego Grosza ŚDM” posiada mennica Papieska w Watykanie⁷⁰ produkująca „euro centy” tak, więc problem jest łatwy do rozwiązania. Również plakietki DOBROCZYŃCY tam wykonane cieszyłyby się, moim zdaniem, wielkim uznaniem wśród przedsiębiorców, bo świadczyłyby o tym, że przedsiębiorca taki sprostał podjętemu przez siebie zadaniu.

⁶⁹ Versus = ZŁOCZYŃCA (CZYNIĄCY ZŁO)

⁷⁰ <https://mennicapapieska.pl/pl/p/Numizmat-Swiatowe-Dni-Mlodziezy/233> dostęp: 2017-06-10

Roman Bogacz⁷¹

Czy kiedykolwiek jeszcze w Krakowie będziemy mogli zorganizować Światowe Dni Młodzieży? Wydaje się to mało prawdopodobne, aby takie wydarzenie miało miejsce w niedalekiej przyszłości. Z kolei dawać rady i zalecenia dla innych organizatorów ŚDM jest niezwykle trudno. Trzeba bowiem uwzględnić miejscowe uwarunkowania.

Najpiękniejszym doświadczeniem ŚDM było przełamanie stereotypów i otwarcie się na drugiego człowieka. Ludzie pełni obaw, że nie będą mogli się porozumieć, że będzie trudno to wszystko ogarnąć, potrafili świetnie się zorganizować i ci, którzy otwarli swoje domy, po to, aby przyjąć uczestników tych wydarzeń, przeżyli wspaniały dar jedności Kościoła. Dlatego jedną z ważnych sugestii jest, aby jak najwięcej uczestników przyszłych ŚDM-ów mogło zamieszkać w rodzinach. Wiele rodzin podkreślało niezwykłość tego doświadczenia. Nawet w sytuacjach, w których były problemy w porozumieniu z powodu nieznamomości języka. Spotkanie z drugim człowiekiem, świadectwo modlitwy i postawy religijnej, wdzięczność. To są niezmiernie ważne doświadczenia budujące wiarę.

Warto też zwrócić uwagę na kwestie związane z wyżywieniem. Mieszkając w rodzinie łatwiej o zaopatrzenie w kanapki i suchy prowiant. Po powrocie można zorganizować obiadokolację. Przy tak masowej imprezie niezwykle trudno jest w jednym miejscu zorganizować wystarczającą ilość punktów wydających gorący posiłek w ciągu dnia. Osoby znające język mogą łatwiej sobie poradzić. Natomiast dla osób z zagranicy ten problem był znacznie trudniejszy. Mimo pakietów żywieniowych wielu młodych ludzi powracało do domów bez posiłku. Ci, którzy mieszkali w rodzinach mogli zostać nakarmieni. Ci, którzy mieszkali w szkołach czy innych miejscach, gdzie zorganizowano im zbiorowe noclegi mieli znaczne trudności z zaspokojeniem głodu. Dotyczyło to zwłaszcza młodzieży mieszkającej dalej od Krakowa, która powracała na nocleg na tyle późno, że sklepy i restauracje były pozamykane. Warto też podkreślić, że wiele restauracji, które podjęły się żywienia uczestników ŚDM-u pracowało niemal całą noc. Karmiąc wszystkich powracających nawet o 2.00 lub 3.00 godzinie nad ranem.

Niezwykle trudnym problemem jest logistyka dotycząca zarówno transportu, jak i rejestracji uczestników. Bardzo trudno uniknąć tak zwanych wąskich gardeł w transporcie. Kraków pod tym względem dość dobrze sobie poradził. Natomiast warto położyć duży nacisk

⁷¹ ks. dr hab. Roman Bogacz prof. UPJPII, Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie Katedra Teologii i Informatyki Biblijnej - Kierownik katedry, Członek redakcji - *Polonia Sacra*

na komunikację z centralą i możliwość reagowania, tak, aby na bieżąco rozwiązywać powstające trudności. Jeśli w jednym miejscu pojawia się jakiś zator, to koniecznie trzeba skierować w to miejsce dodatkowe siły wspierające. W Krakowie ten problem pojawił się przy rejestracji uczestników na dworcu PKP. Młodzież tam pracująca dawała z siebie wszystko. Odznaczali się wspaniałą postawą. Jednak gdyby przysłano im pomoc, można byłoby rozładować powstające kolejki związane z przyjazdem kolejnej grupy uczestników.

Antoni Jackowski⁷², Elżbieta Bilaska-Wodecka⁷³, Izabela Sołjan⁷⁴, Justyna Liro⁷⁵

ŚDM są ogromnym przedsięwzięciem organizacyjnym i logistycznym. Na sukces imprezy składa się wiele czynników. Jednym z nich jest niewątpliwie dobra współpraca pomiędzy organizatorami: stroną kościelną, władzami państwowymi i samorządowymi, które powinny ściśle ze sobą współpracować i koordynować wzajemne działania. Kolejną ważną sprawą jest odpowiednia polityka informacyjna, należy tutaj uwzględnić zarówno diecezje i parafie przyjmujące pielgrzymów w pierwszym tygodniu, jak i (a może przede wszystkim) mieszkańców miasta, gdzie odbywają się centralne wydarzenia. Informacje nie mogą być przekazywane jedynie przez Kościół, gdyż nie wszyscy są osobami wierzącymi. Ponadto trzeba pamiętać, że transparentność działań (zwłaszcza w zakresie poniesionych przez dany podmiot kosztów) pozwala uniknąć przynajmniej części protestów mieszkańców miasta i nieżycziwego wydarzenia szumu medialnego. Dobrze byłoby również wyjaśniać mieszkańcom, kto za co płaci, bo wokół tego problemu zawsze wyrasta wiele nieporozumień. Trzeba uświadomić wszystkim, że głównym organizatorem ŚDM jest Kościół, w szczególności dana diecezja, a obowiązki miasta i państwa wynikają ze stosownych zobowiązań międzynarodowych lub są ich dobrowolną decyzją.

Należy w tym względzie opierać się na przykład na doświadczeniach Komitetu Organizacyjnego ŚDM w Madrycie, gdzie koszty imprezy zostały dokładnie podane, a po jej zakończeniu poproszono o profesjonalny audyt, dla rozwiania wszelkich niejasności. Odpowiednia kampania informacyjna jest naszym zdaniem niezbędnym elementem w ramach przygotowań do ŚDM. W Krakowie w znacznym stopniu na skutek niedoinformowania wielu mieszkańców wyjechało z miasta, obawiając się paraliżu komunikacyjnego. Pozamykano również liczne sklepy, dla przykładu nawet w bezpośrednim otoczeniu Błóż jedna z cukierni była nieczynna, a księgarnie religijne sprzedające produkty związane z ŚDM zamiast wydłużyć godziny pracy, skróciły je.

⁷²Prof dr hab Antoni Jackowski, Uniwersytet Jagielloński w Krakowie, Instytut Geografii i Gospodarki Przestrzennej, Zespół Geografii Religii,

⁷³dr hab. Elżbieta Bilaska-Wodecka, Uniwersytet Jagielloński w Krakowie, Instytut Geografii i Gospodarki Przestrzennej, adiunkt, kierownik studiów doktoranckich

⁷⁴dr hab. Izabela Sołjan, Uniwersytet Jagielloński w Krakowie, Instytut Geografii i Gospodarki Przestrzennej, Zespół Geografii Religii, kierownik zespołu

⁷⁵mgr Justyna Liro, Uniwersytet Jagielloński w Krakowie, Instytut Geografii i Gospodarki Przestrzennej, Zespół Geografii Religii, doktorant

W samej organizacji poszczególnych wydarzeń religijnych wyraźnym niedociągnięciem były długie kolejki do stanowisk kontroli bezpieczeństwa. Organizatorzy powinni podać orientacyjną godzinę najpóźniejszego wejścia do sektorów. W Krakowie do tzw. sektorów „vipowskich”, część osób weszła dopiero, gdy uroczystości się już kończyły. Z pewnością warto usprawnić kontrolę, poprzez zorganizowanie większej ilości stanowisk.

Przyszłych gospodarzy ŚDM pragniemy również uczulić na odpowiednie oznakowanie miejsc i obiektów oraz prowadzących do nich tras, aby pielgrzymi mogli wszędzie bez problemu trafić.

Pomimo pewnych problemów ŚDM w Krakowie na pewno należy jednak uznać za imprezę bardzo udaną, o czym świadczy wysoka ich ocena wyrażana w przeprowadzanych ankietach. Przyczyniły się do tego naprawdę wyjątkowa atmosfera, ogólnie panująca życzliwość i gościnność. W naszej opinii na wyróżnienie zasługuje szczególnie postawa służb zabezpieczających imprezę, zwłaszcza policjantów i żołnierzy. Wykonywali one swoje zadania nie tylko profesjonalnie, ale też z wielką klasą, chętnie służąc pomocą wszystkim potrzebującym.

Tadeusz Grabiński⁷⁶

W przedstawionej analizie wykorzystano informacje uzyskane w trakcie badań ankietowych przeprowadzanych w trakcie ŚDM. Dostępny jest także zbiór danych ankietowych z lat 2008-2016 odnoszących się do badań z poprzednich lat i zawierający dane szczegółowe porównywalne z danymi pochodzącymi z ankiet ŚDM. Docelowo zbiór ten będzie poszerzony o dane z lat 2003-2007.

Baza danych zawierająca blisko 40 tys. rekordów (ankiet), z których każdy obejmuje ok. 200 informacji pozyskanych w drodze wywiadów przeprowadzonych wg ujednocionej metodologii, w ciągu ponad 10-letniego okresu, i wymagająca znacznych wydatków finansowych, stanowi cenne narzędzie analityczne.

Zbiór ten będzie udostępniony w trybie *open Source* dla każdego, kto zamierza podjąć badania z wykorzystaniem tych danych pod warunkiem podania źródła ich pochodzenia oraz analogicznej zasadzie udostępniania uzyskanych wyników badań.

W szczególności można rozważyć ogłoszenie konkursu na najlepszą pracę dyplomową, w której zostaną wykorzystane udostępnione dane i przygotowaną przez studentów kierunków turystyki i rekreacji, zarządzania i marketingu. Podobne konkursy można ogłaszać dla słuchaczy studiów podyplomowych lub doktoranckich. Wykładowcy akademicki przedmiotów ze zbliżoną tematyką mogą sugerować studentom wykonywanie projektów zaliczeniowych wykorzystujących informacje znajdujące się w udostępnionej bazie danych.

Jeżeli powyższe działania spotkają się z akceptacją, to konieczne będzie uruchomienie portalu internetowego zawierającego zarówno stopniowo poszerzaną bazę danych jak i wszystkie opracowania analityczne wykonane na jej podstawie.

⁷⁶ Prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie, Wydział Finansów i Prawa, Katedra Finansów Przedsiębiorstw (kierownik); Krakowska Akademia im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego, Wydział Zarządzania i Komunikacji Społecznej, Katedra Informatyki Stosowanej (kierownik)

Renata Seweryn⁷⁷

Światowe Dni Młodzieży, zwłaszcza te w wymiarze międzynarodowym, zasługują na miano wielkiego wydarzenia religijnego. Podczas niego w jednym miejscu młodzi ludzie z całego świata spędzają czas na modlitwie i spotkaniach z papieżem. Czy jednak zachowania turystyczne uczestników tego eventu przyjeżdżających do miasta gospodarza, różnią się od zachowań innych turystów? Analiza tego zagadnienia przy zastosowaniu testu χ^2 Pearsona i testu *U* Manna-Whitneya wykazała statystycznie istotne odmienności zachowań badanych uczestników ŚDM (tzw. grupa eksperymentalna S_1 , gdzie $N = 2522$ osób) i innych odwiedzających Kraków w 2016 r. (tzw. grupa kontrolna S_2 , gdzie $N = 3371$ osób⁷⁸) w zakresie (zob. Tabela 36): wykorzystywanego źródła informacji o Krakowie, towarzystwa w podróży, długości pobytu, środka transportu, miejsca zakwaterowania oraz zwiedzania miejscowych i lokalnych atrakcji turystycznych.

Tabela 36. Statystycznie istotne różnice w zachowaniach badanych uczestników ŚDM i innych odwiedzających Kraków w 2016 r.

Wyszczególnienie	Badani uczestnicy ŚDM (S_1) częściej niż inni odwiedzający Kraków (S_2)	Badani odwiedzający Kraków (S_2) częściej niż uczestnicy ŚDM (S_1)
Wykorzystywane źródła informacji o Krakowie	Internet, media społecznościowe, foldery i ulotki	Szkoła, rodzina i znajomi, prasa, przewodniki
Towarzystwo w podróży do Krakowa	Grupa zorganizowana	Samotnie, rodzina lub(i) przyjaciele
Długość pobytu w Krakowie	Dłużej niż 5 dni	Krótkie pobyty (tzw. <i>citybreak</i>)
Środek transportu wykorzystywany w podróży do Krakowa	Autokar, pociąg i tzw. inny środek transportu (m.in. wynajęty bus, autostop), samolot czarterowy	Samochód, samolot tanich i regularnych linii lotniczych, autobus kursowy
Miejsce zakwaterowania w Krakowie	Tzw. inne formy zakwaterowania (tj. przygotowane specjalnie dla uczestników ŚDM miejsca w szkołach, gościna u mieszkańców), domy pielgrzyma, kempingi i pola namiotowe	Hotele, hostele, kwatery prywatne i apartamenty, brak noclegu w Krakowie
Zwiedzanie miejscowych i lokalnych atrakcji turystycznych	Żadna z atrakcji turystycznych, o którą pytano	Sukiennice, Podziemia Rynku Głównego, Kopalnia Soli w Wieliczce

Źródło: R. Seweryn, *Uczestnicy mega wydarzenia ŚDM – (nie)typowa grupa turystów w Krakowie w 2016 r.*, Prace Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu 2016, w druku.

⁷⁷ prof. UEK dr hab. Renata Seweryn, Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie, Wydział Zarządzania, Katedra Turystyki.

⁷⁸ Zob. *Ruch turystyczny w Krakowie w 2017 roku*, red. K. Borkowski, MOT, Kraków 2017.

Rozpatrując zidentyfikowane różnice, stwierdzić można, że uczestnicy ŚDM byli w 2016 r. nietypową grupą odwiedzających Kraków. Można byłoby się nawet zastanawiać, czy nie była to grupa, z uwagi zwłaszcza na formę zakwaterowania i zwiedzanie lokalnych walorów, mniej atrakcyjna dla miejscowych podmiotów turystycznych⁷⁹. Nie można jednak zapominać o innych następstwach tego wydarzenia, do których zalicza się m.in. zwiększenie ruchu turystycznego oraz możliwość wypromowania miasta i jego oferty. ŚDM bowiem, podobnie jak każde inne wydarzenie, z uwagi na doświadczenia uczestników, tworzy atmosferę wyjątkowości, unikalności (stąd tak wysoka ocena – 4,66 w 5-stopniowej skali – krakowskiego *genius loci*), jak też niepowtarzalności procesu komunikacji, stanowiąc formę długofalowego oddziaływania na świadomość odbiorcy przekazu. Dzięki temu okazuje się jedną z najskuteczniejszych form promocji. I to, oprócz specyficznych cech zachowań turystycznych pielgrzymów/wolontariuszy, powinni mieć na względzie organizatorzy kolejnych edycji ŚDM.

⁷⁹ Ekonomiczny wpływ ŚDM Kraków 2016 na gospodarkę miasta jest przedmiotem odrębnego studium (przygotowanego przez Zespół Ekspertów Turystyki Krakowa w składzie: prof. UEK dr hab. J. Berbeka, prof. UEK dr hab. R. Seweryn, prof. UEK dr hab. A. Niemczyk, prof. UEK dr hab. K. Borodako), stanowiącego uzupełnienie niniejszego opracowania.

Ewa Grabińska⁸⁰

Światowe Dni Młodzieży odbywają się już od ponad 30 lat. W 2016 roku na miejsce wydarzenia wybrano Polskę, a w funkcji gospodarza tej wielkiej imprezy wystąpiło Miasto Kraków. Organizacja ŚDM stanowi ogromne przedsięwzięcie organizacyjne i logistyczne, zwłaszcza w aspekcie obsługi i rozwiązań komunikacyjnych. Trwające wiele miesięcy intensywne przygotowania organizacyjne i operacyjne, a także zdobyte doświadczenie oraz przeprowadzone badania i analizy mogą stanowić podstawę do wypracowania wniosków i rekomendacji tak w zakresie legislacyjnym, jak i współpracy międzyinstytucjonalnej, czy też w kwestii zadań realizowanych na rzecz poprawy i usprawnienia rozwiązań transportowych, które zapewne będą w stanie ułatwić realizację przedsięwzięć o skali porównywalnej do zorganizowanych w 2016 roku XXXI Światowych Dniach Młodzieży.

Na kwestie transportowe należałoby spojrzeć z kilku punktów widzenia, między innymi z perspektywy procesu planowania i przygotowywania rozwiązań komunikacyjnych, czy też w aspekcie elastycznie podejmowanych działań i aktywności w trakcie Światowych Dni Młodzieży. Na organizatorach spoczywał obowiązek zapewnienia bezpiecznego i efektywnego transportu zarówno na etapie dotarcia do Krakowa, jak i w trakcie odbywających się uroczystości. Dlatego należałoby osobno rozważać zakres podjętych działań w zależności od tego, czy były to działania na rzecz dostępności transportowej Miasta Krakowa, czy też aktywność w ramach zwiększenia przepustowości i bezpieczeństwa poruszania się po naszym mieście w trakcie ŚDM. Wstępnie należy podkreślić, że aby wyjść naprzeciw potrzebom i oczekiwaniom tak pielgrzymów, jak i mieszkańców, na wiele miesięcy przed wydarzeniem zaczęto opracowywać szczegółowe i dokładne wytyczne dotyczące rozwiązań komunikacyjnych w związku ze Światowymi Dniami Młodzieży. Natomiast w trakcie trwających uroczystości starano się monitorować i elastycznie dopasowywać wszelkie działania w zależności od bieżących potrzeb i wyzwań.

Organizatorzy postanowili położyć nacisk na transport zbiorowy i, jak wynika z przeprowadzonych badań i analiz, większość pielgrzymów udających się na ŚDM zdecydowała się skorzystać z takich właśnie środków transportowych – głównie z autokarów i pociągów. Przeprowadzając rozważania dotyczące rozwiązań komunikacyjnych zastosowanych w obrębie miasta, należy podkreślić, iż zmiany i utrudnienia w komunikacji

⁸⁰dr Ewa Grabińska, asystent, Instytut Przedsiębiorczości, Wydział Zarządzania i Komunikacji Społecznej, Uniwersytet Jagielloński.

były planowane na okres od 23 lipca do 1 sierpnia, a priorytetem stał się ruch pieszych i komunikacja miejska. W opracowaniu strategii transportu położono szczególny nacisk na rolę komunikacji miejskiej transportu zbiorowego. Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne w Krakowie dysponowało 288 tramwajami i 623 autobusami; uruchomiono 1011 dodatkowych kursów tramwajowych i 1054 autobusowych. Postanowiono wykorzystać 90% pojazdów taboru, zaś pozostałe miały czekać w rezerwie na wypadek nieprzewidzianych zdarzeń.

W związku z dużą liczbą pielgrzymów w Krakowie wyznaczone zostały obszary i miejsca zupełnie wyłączone z ruchu oraz przeznaczone tylko dla pieszych, pojazdów ratowniczych i obsługi technicznej. Wyznaczono dwie tzw. strefy zamknięte (wokół Błonia i Łagiewnik) oraz trzy tzw. strefy ograniczenia ruchu, a także linie korytarzowe – autobusowe i tramwajowe (pojazdy kursowały z rozkładową częstotliwością co 5 minut, z możliwością zwiększenia częstotliwości do 3 minut, a kursowanie części linii zostało wydłużone do godzin nocnych). Miasto nie było zamknięte przez cały czas trwania ŚDM, a jedynie wybrane jego obszary były wyłączane z ruchu na kilka lub kilkanaście godzin. Do korzystania z komunikacji miejskiej miały zachęcać specjalne bilety (sprzedano 45 tys. biletów za 15 zł na 6 dni jazdy komunikacją miejską), a tzw. Pakiety Pielgrzyma upoważniały do bezpłatnego poruszania się środkami komunikacji publicznej (czyli komunikacji miejskiej, aglomeracyjnej) oraz koleją.

Należy pamiętać, iż nie tylko sam przewóz osób był wielkim wyzwaniem; istotną kwestię stanowiła również dystrybucja i kontrola biletów, odpowiednie oznakowanie i informacja pasażerska na terenie obiektów pełniących funkcję dworów, czy też oznakowanie na trasach i szlakach komunikacyjnych. I tak, przykładowo na terenie MPL Kraków-Balice od 23 lipca do 3 sierpnia pracownicy punktów informacji oraz całodobowego Call Centre pomogli ponad 19 000 osób. Swoisty rekord padł 1 sierpnia, kiedy to do punktu informacji zgłosiło się blisko 2100 osób, zadając średnio ponad 100 pytań w ciągu godziny. Na terenie krakowskiego lotniska w trakcie ŚDM pracowało 70 wolontariuszy z Polski, Słowacji, Litwy, Ukrainy, Kanady, Niemiec, Włoch, Rumunii, Malezji, Chorwacji i Wietnamu. Również dla osób korzystających z połączeń kolejowych starano się zapewnić pomoc i obsługę pasażerów na najwyższym poziomie, dlatego podjęto decyzję o utworzeniu tzw. stref buforowych i powołaniu tzw. kasjerów mobilnych. Istotna była postawa służb transportowych – ich życzliwość, gościnność, chęć pomocy wszystkim potrzebującym oraz profesjonalne podejście do wykonywanych zadań.

Ważna była naturalnie kwestia dbania o spełnienie podstawowych wymagań wobec usług transportowych, a jednym z ważniejszych, obok jakości i komfortu, jest wymóg bezpieczeństwa. Kwestie bezpieczeństwa zawsze powinny być uwzględniane we wszelkich aspektach, począwszy od tego, że transport powinien być efektywny, sprawny, bowiem blokady i zatory w przepustowości mogą stać się przyczyną powstawania niebezpiecznych kolizji i zdarzeń drogowych. Należy więc podkreślić, iż funkcjonowanie systemu transportowego winno być bezpieczne (ang. *safety*) w rozumieniu normalnego funkcjonowania, ale także powinno być zabezpieczone od zamachów i ataków (ang. *security*). W obecnych sytuacji geopolitycznej z uwagi na zagrożenia terrorystyczne powinny być podejmowane wszelkie środki i działania mające na celu zapewnienie bezpiecznego przemieszczanie się na każdym z etapów podróży pielgrzymów i uczestników ŚDM. Szczególnie ważna stała się koordynacja działań, która mogła zostać zapewniona tylko dzięki szybkiemu i sprawnemu przekazowi informacyjnemu, pozwalającemu na szybkie i właściwe reagowanie w sytuacjach kryzysowych. I tak, ze względu na szczególną wagę, jaką przykładano do kwestii bezpieczeństwa podjęto współpracę z policją, żandarmerią i ABW, a przez 119 dni pracował specjalny sztab – Kolejowy Zespół Zarządzania Kryzysowego. Zarówno policjanci, pracownicy firm ochroniarskich, jak i ponad tysiąc funkcjonariuszy Straży Ochrony Kolei było zaangażowanych w ochronę pasażerów korzystających z połączeń kolejowych.

Według danych szacunkowych, zgodnie z opinią szefa Komitetu Organizacyjnego ŚDM, biskupa Damiana Muskusa, liczba pielgrzymów wyniosła prawie 3 mln osób, a w kulminacyjnym momencie, jakim była Msza św. na Brzegach, trzeba było zabezpieczyć transport i komunikację dla ok. 1,5 mln osób. Zabezpieczenie zaplecza dla tak wielkiej rzeszy pielgrzymów stanowiło ogromne wyzwanie logistyczne, a przecież istotnym aspektem było również uczestnictwo osób podlegających szczególnej ochronie i w trakcie ich przejazdu należało zapewnić im szybki oraz bezpieczny transport. Zapewnienie bezpiecznego i sprawnego transportu dla najważniejszych gości, zwłaszcza dla papieża Franciszka, dostojników kościelnych i państwowych oraz licznie przybyłych oficjalnych gości, wymagało koordynacji i współdziałania pomiędzy wieloma podmiotami. Z perspektywy czasu można powiedzieć o doskonałej współpracy i zaangażowaniu wszystkich służb i podmiotów odpowiedzialnych za zapewnienie bezpieczeństwa i efektywnego transportu we wszystkich jego aspektach, a były to m.in.: Małopolski Urząd Wojewódzki, Zarząd Infrastruktury

Komunalnej i Transportu, Urząd Miasta Krakowa, Urząd Marszałkowski, Zarząd Dróg Wojewódzkich, Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad, Policja, Straż Miejska, PKP, Straż Pożarna, Pogotowie Ratunkowe, Biuro Ochrony Rządu czy Wojsko Polskie. Każda z tych służb w jasnym i precyzyjnie określonym zakresie była odpowiedzialna za kwestie związane z organizacją i zapewnieniem transportu, a wszystkie działania danego podmiotu musiały być skoordynowane z planami i wytycznymi innych podmiotów i służb.

ŚDM są ogromnym przedsięwzięciem organizacyjnym i logistycznym, a na sukces składa się wiele czynników, spośród których kwestie transportowe wysuwają się na plan pierwszy. Starając się skonstruować wytyczne i rekomendacje, należy zastrzec, iż zdobyte kompetencje i doświadczenie są ściśle związane i wynikają ze specyficznych uwarunkowań danego miejsca oraz czasu trwania tego typu imprezy. Bez wątpienia zdobyta wiedza i doświadczenie mogą być bardzo pomocne dla organizatorów kolejnych ŚDM. Wzrost zagrożeń to nieuchronny efekt zmieniającej się sytuacji polityczno-społecznej we współczesnym świecie, dlatego bezpieczeństwo zaczyna być postrzegane jako jedno z najważniejszych kryteriów oceny poziomu polityczno-gospodarczego danego kraju lub regionu. Oznacza to nadanie specjalnego priorytetu działaniom na rzecz bezpieczeństwa także z perspektywy świadczonych usług transportowych. Kluczowym zadaniem jest więc budowanie pozytywnego przekazu o stanie bezpieczeństwa, również poprzez zdolność sprostania zadaniom, jakie stoją w obliczu wielkich wydarzeń, takich jak ŚDM. Wnikliwie przeprowadzona analiza jest niezwykle istotna, bowiem jest w stanie umożliwić wdrożenie oraz usprawnienie odpowiednich zasad postępowania podczas obsługi logistycznej imprez w podobnym wymiarze i znaczeniu odbywających się w wielu miejscach na całym świecie.

Bożena Alejziak⁸¹

Najlepszym barometrem oceny jakości organizacji Światowych Dni Młodzieży w Krakowie są ich uczestnicy. Analizując wypowiedzi pielgrzymów można zauważyć, że zarówno goście krajowi, jak też zagraniczni, kobiety, czy mężczyźni prezentowali podobne opinie. Z ich wypowiedzi wynika, że gdyby w przyszłości miało miejsce podobne mega wydarzenie należałoby w szczególności poprawić jakość:

- usług transportowych, przede wszystkim zwiększyć liczbę i częstotliwość przejazdów oraz informację na temat możliwości dojazdu do konkretnego miejsca, wielu bowiem respondentów zwracało uwagę na bardzo duże przepełnienie, które panowało w środkach komunikacji miejskiej, konieczność przemierzania bardzo dużych odległości pieszo, słabą informację, jak dotrzeć do danego miejsca, co szczególnie było uciążliwe dla gości zagranicznych ze względu na barierę językową;
- usług gastronomicznych, przede wszystkim należałoby zwiększyć liczbę punktów gastronomicznych, sprawność wydawania posiłków oraz jakość wyżywienia w ramach tzw. pakietu pielgrzyma, gdyż wielu respondentów zwracało uwagę na głód oraz gigantyczne kolejki, a także brak możliwości zakupu jakiegokolwiek jedzenia w miejscu zakwaterowania w późnych godzinach wieczornych. Ponadto ważnym aspektem byłaby także regulacja cen, które w centrum wydarzenia były wielokrotnie wyższe niż poza jego obszarem. Warto podkreślić, że znacznie łatwiej miały osoby, które mieszkały u rodzin, tam zawsze można było liczyć na poczęstunek.

Powyższe, a także jeszcze inne, uciążliwości podkreślił prawie co trzeci pielgrzym. Tylko 7% respondentów wyraziło opinie, iż nie należy nic zmienić podczas organizacji tego rodzaju wydarzeń.

Zorganizowanie tak dużego, mega przedsięwzięcia, z pewnością nie jest łatwe. Prawdopodobnie każdy z pielgrzymów, który podjął decyzję przyjazdu do Krakowa, liczył się z trudnościami, które mogą wystąpić w trakcie wydarzenia, w przeciwnym razie, po prostu nie przyjechałby na ŚDM. Warto jednak podkreślić specyfikę turystyki pielgrzymkowej i turysty pielgrzymkowego, dla którego warunki pobytu mają znaczenie drugorzędne. Ważne są doznania duchowe, głębokie przeżywanie wartości chrześcijańskich, refleksja nad samym sobą, życiem, światem, transcendencja, spotkanie z Bogiem, z Papieżem. Z tego powodu

⁸¹ dr Bożena Alejziak, Akademia Wychowania Fizycznego im. Bronisława Czecha w Krakowie, Zakład Hotelarstwa, adiunkt

wydarzenie ma głęboki wymiar wychowawczy, polegający na kształtowaniu charakteru, szczególnie jego sfery moralnej i etycznej poprzez głębokie przeżywanie wartości duchowych i religijnych, ale także poprzez radzenie sobie w trudnych sytuacjach (deprywacji, konfliktowych, przeciążenia, zagrożenia), walkę z przeciwnościami losu, własnymi słabościami i ułomnościami charakteru. Umiejętność radzenia sobie z trudnymi sytuacjami kształtuje ludzką dojrzałość, samodzielność i odpowiedzialność, buduje obraz własnej osoby, który stanowi przesłankę dla oceny własnych możliwości w różnych sytuacjach. Człowiek poznaje bowiem siebie zarówno przez refleksję nad własnym życiem, ale także poprzez obserwację siebie w różnych sytuacjach, porównywanie siebie z innymi, zdobywanie informacji o sobie od innych osób, refleksje etyczne, znajomość norm i zasad moralnych itp. Powyższe doświadczenia są szczególnie cenne dla kształtowania ludzkiej osobowości w sytuacjach trudnych, wymagających dużej zaradności i radzenia sobie z przeciwnościami losu. Pomimo pewnych problemów, z którymi borykała się młodzież, ŚDM w Krakowie na pewno należy uznać za imprezę bardzo udaną, o czym świadczy wysoka ich ocena wyrażona w przeprowadzanych badaniach. Goście chwalili wyjątkową atmosferę, ogólnie panującą życzliwość i gościnność. Ponadto, przeglądając na stronach internetowych komentarze mediów, można przeczytać dużo pochlebnych opinii. Po zakończeniu ŚDM zagraniczne media chwaliły organizatorów i gościnność Polaków. Zwraçały uwagę na nadzwyczajne środki bezpieczeństwa, jakie wprowadzono w Polsce na czas wydarzenia. Również papież Franciszek był zadowolony z organizacji Światowych Dni Młodzieży i dziękował organizatorom za ich pracę wokół tego wydarzenia. Na pokładzie samolotu w drodze powrotnej z Krakowa do Rzymu mówił, że Polska jest "piękna i specjalna", a Polacy szlachetni i entuzjastyczni. Panamie, w której odbędą się kolejne ŚDM (2019 rok) radził, by przygotowali się tak dobrze, "jak krakowianie i Polacy". Pod wrażeniem organizacji imprezy byli także watykańscy, wysłannicy największych mediów z kilkunastu krajów świata towarzyszący papieżowi w podróży. Doceniali znakomicie funkcjonującą maszynę organizacyjną i system bezpieczeństwa. W relacjach opisywali imponujące wręcz pod względem liczby rozmieszczenie sił porządkowych. Zwracali także uwagę na wyjątkowo skrupulatne kontrole, które przyjmowali ze zrozumieniem czy nawet podziwem dla pracy wszystkich zaangażowanych służb.

Jadwiga Sobczuk⁸²

Współczesne teorie pedagogiczne i psychologiczne uznają aktywność za podstawowy czynnik rozwoju jednostki. Aktywność człowieka ma określony kierunek wyznaczony przez cel; im bardziej cel jest atrakcyjny i ciekawy, tym bardziej staje się czynnikiem motywacyjnym. Turystyka religijna stanowi współcześnie ponad 10% światowego ruchu turystycznego i jest jedną z najlepiej rozwijających się gałęzi gospodarki na świecie; łączy sferę aksjologiczną oraz fizyczną i dlatego wydaje się być idealnym polem budowania podmiotowości człowieka; zakłada podmiotowy charakter uczestnictwa każdego uczestnika, w osobowości człowieka dostrzega i mocno podkreśla zaangażowanie emocjonalne towarzyszące procesom intelektualnym i fizycznym; łączy podstawowe funkcje: poznanie świata oraz siebie (aktywność intelektualna), wartościowanie (aktywność emocjonalna) i działanie (aktywność praktyczna).

Dlatego pragnę zwrócić uwagę na turystów niepełnosprawnych. Światowa Organizacja Zdrowia szacuje, że na świecie około 500 milionów ludzi to osoby z różnymi dysfunkcjami.⁸³ Udział tych osób w wydarzeniach rangi światowej to przecież ważny element integracji, a od strony organizacyjnej nowe wyzwanie. Ze względu na odległość, trudy podróży i wysiłek w czasie imprez ŚDM, nie myślimy o osobach ze znacznym stopniem niepełnosprawności; upośledzenie psychiczne i umysłowe dyskryminują w większym stopniu niż ograniczenia fizyczne, ale bardzo duża liczba osób to bliźni z umiarkowanym lub lekkim stopniem, a dysfunkcje nie umożliwiają im udziału w tego typu wydarzeniach. Myślę szczególnie o osobach z niepełnosprawnością sensoryczną, które potrzebują pewnych udogodnień, ale są w stanie bardzo zaangażować się w przeżycia o charakterze religijnym i bardzo potrzebują duchowej sfery. Motywacja tych osób jest bardzo często większa niż osób bez dysfunkcji, a nie do końca wiemy, jak radziły sobie w Krakowie.

Koncepcje wsparcia społecznego⁸⁴ i aktywizacji społecznej⁸⁵ wskazują jednoznacznie na pozytywny efekt udziału niepełnosprawnych w tego typu wydarzeniach. Wpływa on bezpośrednio na sposób radzenia sobie w trudnych sytuacjach – ponieważ ogromną rolę

⁸² dr Jadwiga Sobczuk, Wyższa Szkoła Turystyki i Ekologii w Suchej Beskidzkiej

⁸³ W Polsce w sensie prawnym jest to liczba około 3,5 mln, natomiast w sensie biologicznym – 5,5 mln; Czapiński J. – Panek T.: *Diagnoza Społeczna 2009. Warunki i jakość życia Polaków*, Warszawa 2009, http://www.diagnoza.com/pliki/raporty/Diagnoza_raport_2009.pdf, s. 138.

⁸⁴ Kawula S.: *Pomocniczość i wsparcie. Kategorie pedagogiki społecznej*, Olsztyn 2002, s. 14.

⁸⁵Theiss W.: *Edukacja środowiskowa. Zarys problematyki*, „Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze”, 1996, nr 3, s. 8.

odgrywają w tym zakresie więzi międzyludzkie, czyli doświadczenie bliskości z innymi, poczucie zrozumienia i akceptacji kształtujące poczucie własnej wartości – a to wszystko niesie ze sobą udział w turystyce religijnej.

Podsumowanie

Pomimo że XXXI Światowe Dni Młodzieży fizycznie przeszły już do historii, to jednak trwają one, gdyż decyzja o wyruszeniu w tę pielgrzymią podróż została podjęta w wyniku uświadomienia sobie przez pątnika własnych potrzeb i postawieniu przed sobą określonych celów. Zapoczątkowała ona w ten sposób okres przygotowań tak pod względem techniczno-organizacyjnym, jak i psychicznym. Można okres ten nazwać „dojrzewaniem do podróży” lub „podróżą wyobrażoną”⁸⁶ ⁸⁷ Podejmując decyzję o podróży potencjalny turysta godzi się jednocześnie z faktem opuszczenia swej stałej rzeczywistości związanej z pełnionymi przez niego funkcjami i rolami społecznymi, a do której ponownie powróci po zakończeniu podróży rzeczywistej. Wówczas zaczyna się proces syntetycznego podsumowania tego, co podczas tej wyprawy się wydarzyło. Jest to trzeci etap podróży tak zwana podróż „wspominana” lub jak nazywa ten etap Boyer „przedłużona”. Bazując na tym zjawisku, twórcy badań ruchu turystycznego w Krakowie i autorzy niniejszego raportu kontynuują rozpoczęte podczas Światowych Dni Młodzieży 2016 badania opinii uczestników tego wydarzenia. Na stronie www.misericordiae.net zamieszczona jest ankieta w czasie przeszłym dokonany w wersjach językowych, które stosowane były podczas badania opinii uczestników Światowych Dni Młodzieży w Krakowie w 2016 roku.⁸⁸ Cały czas napływają od byłych uczestników odpowiedzi na pytania zawarte w tej ankiecie. Materiał ten jest bezcenny, gdyż umożliwia porównanie opinii osób, które w Krakowie faktycznie były, uczestnicząc w obchodach Światowych Dni Młodzieży i po opadnięciu emocji, będąc już we własnym domu (codziennej rzeczywistości) ponownie dokonały oceny swojego pobytu w naszym mieście. Tak jak wielokrotnie autorzy na stronach tej monografii sygnalizowali, ukazany w niej materiał jest jedynie wierzchołkiem „góry lodowej” zebranych informacji i w kolejnych zeszytach czasopisma „Ruch Turystyczny w Krakowie” ukazywane będą następne, opracowane aspekty fenomenu Światowych Dni Młodzieży w Krakowie 2016 na tle dotychczasowych i przyszłych badań.

⁸⁶ BOYER, M. *Le tourisme*, Paris 1972 Le Seuil, « Peuples et société », za PRZECLAWSKI, K. *Człowiek a turystyka. Zarys socjologii turystyki*. Albis, Kraków 1997 : „Marc Boyer rozróżnia trzy czasy każdej podróży: podróż wyobrażoną, podróż przeżywaną i podróż przedłużoną” s.37

⁸⁷ BORKOWSKI, K. *Projektowanie imprez turystycznych (In)Pilotaż wycieczek zagranicznych* KRUCZEK, Z., (eds) Proksenia, Kraków wydania I-VII, Kraków 1996-2001 ISBN 83-907659-4-2 s. 24 „podróż wyobrażona, podróż rzeczywista, podróż wspominana”.

⁸⁸ <http://ankieta.misericordiae.net/index.php/http://ankieta.misericordiae.net/index.php/en/>

Badanie opinii trwa dalej tym razem na poziomie INTELEKTUALNYM w ramach EFEKTU „PODRÓŻY WSPOMINANEJ”

Opowiedz nam o swojej wizycie w Krakowie
Tell us about your visit to Kraków
Fale-nos sobre a sua visita a Cracóvia
Racontez-nous votre visite à Cracovie
Raccontaci della tua visita a Cracovia
Cuéntanos sobre tu visita en Cracovia
Erzählen Sie uns von Ihrem Besuch in Kraków
Расскажите нам о своем посещении Кракова

www.misericordiae.net

MOT
Małopolska Organizacja Turystyczna

www.misericordiae.net

Wróć
Come back
Volte
Revenez
Torna
Vuelve
Kehre zurück
Возвращайтесь

www.misericordiae.net

UCZESTNICY ŚWIATOWYCH DNI MŁODZIEŻY W KRAKOWIE W 2016 ROKU

Fot. K. Borkowski

Bibliografia

1. BERBEKA, J, SEWERYN, R, NIEMCZYK, A, BORODAKO, K, Ekonomiczny wpływ ŚDM Kraków 2016 na gospodarkę miasta Kraków: Małopolska Organizacja Turystyczna, 2017
2. BORKOWSKI, K, GRABIŃSKI, T, SEWERYN, T, MAZANEK, L, GRABIŃSKA, E, *Ruch turystyczny w Krakowie w 2016 roku: monografia* / red. nauk.: Krzysztof Borkowski, aut.: Krzysztof Borkowski [et. al.], koordynator MOT: Paweł Mierniczak, Jan Wieczorkowski, Kraków: Małopolska Organizacja Turystyczna, 2017
3. BORKOWSKI, K. GRABIŃSKA, E. SEWERYN R. THE SIGNIFICANCE OF GENIUS LOCI IN TOURISM (ON THE EXAMPLE OF KRAKOW IN THE YEARS 2012-2016) 12th International Conference „Tourism as a Crossroad of Knowledge”- on 22th and 23th February 2017 - College of Polytechnics Jihlava Recenzovaný sborník z mezinárodní konference Jihlava 22. - 23. února 2017 Editoři / Editors: RNDr. Mgr. Stanislava Pachrová, Ph.D. Ing. Bc. Martina Doležalová přijete do tuku.
4. BORKOWSKI, K. *Projektowanie imprez turystycznych (In)Pilotaż wycieczek zagranicznych* KRUCZEK, Z., (eds) Proksenia, Kraków wydania I-VII, Kraków 1996-2001 ISBN 83-907659-4-2
5. BOYER, M. *Le tourisme*, Paris 1972 Le Seuil, « Peoples et société », za PRZECLAWSKI, K. *Człowiek a turystyka. Zarys socjologii turystyki*. Albis, Kraków 1997
6. CZAPIŃSKI J. – PANEK T.: *Diagnoza Społeczna 2009. Warunki i jakość życia Polaków*, Warszawa 2009,
7. GAWORECKI W.: *Rola turystyki w promocji wartości religijnych i kształtowaniu sprawiedliwości społecznej*, w: *Turystyka religijno-pielgrzymkowa. Zbiór materiałów pokonferencyjnych*, Wydawnictwo WSTiH, Gdańsk 2005,
8. JACKOWSKI A.: *Pielgrzymki i turystyka religijna w Polsce*, Instytut Turystyki, Warszawa 1991,
9. JACKOWSKI A.: *Pielgrzymowanie*, Wydawnictwo Dolnośląskie, Wrocław 1998,
10. JACKOWSKI A.: *Przestrzeń i sacrum*, Wydawnictwo UJ, Kraków 1996,
11. JAN PAWEŁ II, *Chrystus nadzieją, która nie zawodzi, Modlitewne czuwanie w Denver*, L’OsRomPol 11(1993),

12. JAN PAWEŁ II, *List apostolski do młodych całego świata Parati semper* z okazji Międzynarodowego Roku Młodzieży, Rzym 1985, nr 7.
13. KAWULA S.: *Pomocniczość i wsparcie. Kategorie pedagogiki społecznej*, Olsztyn 2002,
14. KICIŃSKI, A, *Historia Światowych Dni Młodzieży*
http://www.opoka.org.pl/biblioteka/Z/ZD/ak_sdm2002.html (3.04.2017),
<http://www.krakow2016.com/historia-sdm> (3.04.2017)
15. MAT 5,7
16. MAZUR A.: *Turystyka religijno-pielgrzymkowa. Zjawisko społeczne i gospodarcze*, Warszawa 2011
17. MIKOS VON ROHRSCHEIDT A., *Turystyka kulturowa. Fenomen, potencjał, perspektywy*, Wyd. GWSHM Milenium, Gniezno 2008];
18. MRÓZ F., MRÓZ Ł., *Nowe trendy w turystyce*, [w:] Pawlusiński R., *Współczesne uwarunkowania i problemy rozwoju turystyki*, Instytut Geografii i Gospodarki Przestrzennej UJ, Kraków 2013,
19. MRÓZ F., *Szlaki pielgrzymkowe w krajobrazie sakralnym Polski*, [w:] ks. M. Ostrowski i J. Partyka (red.), *Krajobraz sakralny*, Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie, Kraków – Lwów 2014,
20. MRÓZ F., *Youth pilgrimages along pilgrimage routes in Europe*, [w:] Stala J., Porębski A. (red.), *World Youth Days. A Testimony to the Hope of Young People*, Wydawnictwo Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie, Kraków 2016,
21. NOWY TESTAMENT Św. Paweł List do Rzymian Rz 8
22. OSTROWSKI M.: *Jesteśmy pielgrzymami przed Tobą. Posługa duszpasterska wśród pielgrzymów*, Wydawnictwo Naukowe PAT, Kraków 2005,
23. OSTROWSKI M.: *Pielgrzymka a turystyka religijna*, s. 5 (www.pastoralna.pl).
24. OSTROWSKI M.: red, *Młodzież nadzieją Kościoła – Czy Kościół nadzieją młodzieży? Die Jugend als Hoffnung der Kirche – Ist die Kirche ein Hoffnungsträger für die Jugend? Youth as hope for the Church – Is the Church hope of young people?*, red. M. Ostrowski, J. Dziedzic, Kraków 2017,
25. PRZECLAWSKI K.: *Człowiek a turystyka. Zarys socjologii turystyki*, Albis, Kraków 1996,
26. SZYMLA, Z. *Determinanty rozwoju regionalnego*, Wrocław, Ossolineum. 2000

27. ŚWIĘTY JAN PAWEŁ II, BENEDYKT XVI, FRANCISZEK, *Do młodzieży* (1979 – 2015), Poznań 2015.
28. THEISS W.: *Edukacja środowiskowa. Zarys problematyki*, „Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze”, 1996, nr 3,
29. WOJTYŁA, K. *List na rozpoczęcie katechizacji 1977*, w: K. Wojtyła, *Nauczyciel i pasterz. Listy pasterskie, komunikaty, zarządzenia*, Rzym 1987
30. Ruch turystyczny w Krakowie w 2013, 2014, 2015 roku : monografia / red. nauk. Krzysztof Borkowski ; aut. prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, prof. UEK dr hab. Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek, dr Ewa Grabińska; koordynator MOT Paweł Mierniczak, Jan Wieczorkowski Kraków : Małopolska Organizacja Turystyczna, 2013, 2014, 2015
31. <http://ankieta.misericordiae.net/index.php/pl/http://ankieta.misericordiae.net/index.php/en/>
32. <http://janpawel2.pl/home>
33. http://www.diagnoza.com/pliki/raporty/Diagnoza_raport_2009.pdf,
34. <http://www.sanktuariumjp2.pl/>
35. <https://www.faustyna.pl/zmbm/krakow/>
36. <https://www.milosierdzie.pl/index.php/pl/>
37. www.oficinadelperegrino.com/estadisticas/
38. www.w2.vatican.va/content/francesco/pl/speeches/2016/july/documents/papa-francesco_20160730_polonia-veglia-giovani.html [pozyskano 15.11.2016 r.]

SPIS TABEL

<i>Tabela 1. Liczebności próby dla różnych wariantów precyzji szacunków (od 1% do 5%) oraz różnych poziomów ufności analizy (od 0,99 do 0,90) dla dwóch szacunków wielkości populacji 1,5 mln pielgrzymów oraz 3 mln pielgrzymów</i>	50
<i>Tabela 2. Błędy szacunku parametrów dla różnych poziomów ufności (od 0,93 do 0,97) oraz różnych wielkościach populacji generalnej (1, mln oraz 3 mln pielgrzymów) w zależności od wielkości próby n w przedziale od 2400 do 200</i>	52
<i>Tabela 3. Kraje, z których przyjechali ankietowani podczas Światowych Dni Młodzieży</i>	64
<i>Tabela 4. Miejscowości, z których przyjechali ankietowani podczas Światowych Dni Młodzieży. Struktura procentowa Ogółem</i>	68
<i>Tabela 5. Wielkość miejscowości, z których przyjechali ankietowani podczas Światowych Dni Młodzieży. Struktura procentowa uczestników krajowych</i>	69
<i>Tabela 6. Wielkość miejscowości, z których przyjechali ankietowani podczas Światowych Dni Młodzieży. Struktura procentowa uczestników zagranicznych</i>	70
<i>Tabela 7. Grupy wiekowe ankietowanych uczestników Światowych Dni Młodzieży</i>	71
<i>Tabela 8. Płeć respondentów - uczestników Światowych Dni Młodzieży. Struktura %</i>	72
<i>Tabela 9. Wykształcenie respondentów - uczestników Światowych Dni Młodzieży. Struktura %</i>	73
<i>Tabela 10. Status zawodowy respondentów - uczestników Światowych Dni Młodzieży. Struktura %</i>	74
<i>Tabela 11. Status Materialny respondentów - uczestników Światowych Dni Młodzieży. Struktura % Ogółem</i>	75
<i>Tabela 12. Poziom strachu respondentów - uczestników Światowych Dni Młodzieży przed przyjazdem do Krakowa. Struktura % Ogółem</i>	77
<i>Tabela 13. Poziom strachu respondentów - uczestników Światowych Dni Młodzieży przed przyjazdem do Krakowa. Struktura % według kryterium Kraj/Zagranica</i>	78
<i>Tabela 14. Poziom strachu respondentów - uczestników Światowych Dni Młodzieży przed przyjazdem do Krakowa. Struktura % według kryterium płci</i>	79

<i>Tabela 15. Poziom strachu w skali sześciostopniowej, odczuwany przez respondentów - uczestników Światowych Dni Młodzieży przed przyjazdem do Krakowa a ich decyzja powrotu do Krakowa. Struktura %.....</i>	80
<i>Tabela 16. Poziom strachu w skali 11-stopniowej, odczuwany przez respondentów - uczestników Światowych Dni Młodzieży przed przyjazdem do Krakowa a ich zintegrowana ocena pobytu w Krakowie. Struktura wskaźnikowa oceny Krakowa przez krajowców i obcokrajowców</i>	82
<i>Tabela 17. Status wiary deklarowany przez respondentów - uczestników Światowych Dni Młodzieży.....</i>	84
<i>Tabela 18. Motyw podróży do Krakowa uczestników ŚDM 2016 (w %)Struktura procentowa deklaracji respondentów - uczestników Światowych Dni Młodzieży w Krakowie [wielokrotność wskazań].....</i>	94
<i>Tabela 19. Cel poboczny podróży do Krakowa respondentów - uczestników ŚDM 2016. Struktura procentowa deklaracji respondentów - uczestników Światowych Dni Młodzieży w Krakowie [wielokrotność wskazań] poza celem głównym, jakim było uczestnictwo w ŚDM⁹⁹</i>	
<i>Tabela 20. Struktura procentowa środków transportu wykorzystanych w trakcie przyjazdu respondentów – pielgrzymów do Krakowa na Światowe Dni Młodzieży w 2016 roku (ogółem)</i>	106
<i>Tabela 21. Wybór środka transportu wykorzystanego na przyjazd respondentów do Krakowa na Światowe Dni Młodzieży w 2016 roku względem wieku badanych.....</i>	115
<i>Tabela 22. Struktura procentowa środków transportu wykorzystanych w trakcie przyjazdu respondentów – pielgrzymów do Krakowa na Światowe Dni Młodzieży w 2016 roku ze względu na płeć</i>	117
<i>Tabela 23. Ocena Krakowa dokonana przez respondentów - uczestników Światowych Dni Młodzieży w 2016 roku. Ocena w skali 1-5.....</i>	121
<i>Tabela 24. Ocena Krakowa dokonana przez uczestników Światowych Dni Młodzieży w 2016 roku według grup respondentów</i>	123
<i>Tabela 25. Ceny noclegów w opinii respondentów - uczestników krajowych i zagranicznych</i>	128
<i>Tabela 26. Ceny gastronomii w opinii respondentów - uczestników krajowych i zagranicznych</i>	129

<i>Tabela 27. Ceny teatrów i kin w opinii respondentów - uczestników krajowych i zagranicznych.....</i>	130
<i>Tabela 28. Ceny usług przewodnickich w opinii respondentów - uczestników krajowych i zagranicznych.....</i>	131
<i>Tabela 29. Ceny usług transportowych w opinii respondentów - uczestników krajowych i zagranicznych.....</i>	132
<i>Tabela 30. Ceny biletów do muzeów w opinii uczestników krajowych i zagranicznych</i>	133
<i>Tabela 31. Ceny imprez kulturalnych w opinii respondentów - uczestników krajowych i zagranicznych.....</i>	134
<i>Tabela 32. Ceny usług w obiektach bazy sportowej w opinii respondentów - uczestników krajowych i zagranicznych.....</i>	135
<i>Tabela 33. Ceny usług w klubach i dyskotekach w opinii respondentów - uczestników krajowych i zagranicznych.....</i>	136
<i>Tabela 34. Ceny innych usług w Krakowie w opinii respondentów - uczestników krajowych i zagranicznych.....</i>	137
<i>Tabela 35. Rodzaj korzyści, jakie odnieśli z uczestnictwa w tym wydarzeniu przybyli do Krakowa respondenci - Uczestnicy ŚDM 2016. Struktura procentowa.....</i>	140
<i>Tabela 36. Statystycznie istotne różnice w zachowaniach badanych uczestników ŚDM i innych odwiedzających Kraków w 2016 r.</i>	168

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1. Wielkość próby (oś pionowa) dla różnych poziomów ufności (oś pozioma) oraz 5 różnych poziomów błędów szacunków (od 1% do 5%).....	51
Rysunek 2. Wielkość próby (oś pionowa) dla różnych poziomów ufności (oś pozioma) oraz 4 różnych poziomów błędów szacunków (od 2% do 5%).....	51
Rysunek 3. Zależność pomiędzy błędem szacunków (oś pionowa) a wielkością próby (oś pozioma) dla wybranych poziomów ufności (0,93-0,97).....	52
Rysunek 4. Struktura procentowa próby badawczej uczestników Światowych Dni Młodzieży według kryterium krajowicz/obcokrajowicz	62
Rysunek 5. Główne kraje, z których przyjechali ankietowani podczas Światowych Dni Młodzieży - Struktura procentowa ogółem - udziały powyżej 1%	62
Rysunek 6. Inne kraje, z których przyjechali ankietowani podczas Światowych Dni Młodzieży	63
Rysunek 7. Główne kraje, z których przyjechali ankietowani podczas Światowych Dni Młodzieży - Struktura procentowa ogółem - udziały powyżej 1% (bez Polski)	67
Rysunek 8. Wielkość miejscowości, z których przyjechali uczestnicy ŚDM, ankietowani podczas Światowych Dni Młodzieży. Struktura procentowa Ogółem	68
Rysunek 9. Wielkość miejscowości, z których przyjechali uczestnicy ŚDM, ankietowani podczas Światowych Dni Młodzieży. Struktura procentowa uczestników krajowych.....	69
Rysunek 10. Wielkość miejscowości, z których przyjechali uczestnicy ŚDM, ankietowani podczas Światowych Dni Młodzieży. Struktura procentowa uczestników zagranicznych	70
Rysunek 11. Grupy wiekowe respondentów - uczestników Światowych Dni Młodzieży. Struktura % ankietowanych	71
Rysunek 12. Płeć uczestników Światowych Dni Młodzieży. Struktura % ankietowanych	72
Rysunek 13. Wykształcenie respondentów - uczestników Światowych Dni Młodzieży. Struktura % ankietowanych	73
Rysunek 14. Status zawodowy respondentów - uczestników Światowych Dni Młodzieży. Struktura % ankietowanych	74
Rysunek 15. Status materialny respondentów - uczestników Światowych Dni Młodzieży. Struktura % ankietowanych	75
Rysunek 16. Poziom strachu respondentów - uczestników Światowych Dni Młodzieży przed przyjazdem do Krakowa. Struktura % ankietowanych. Ogółem	77

Rysunek 17. Poziom strachu respondentów - uczestników Światowych Dni Młodzieży przed przyjazdem do Krakowa. Struktura % ankietowanych według kryterium Kraj/Zagranica	78
Rysunek 18. Poziom strachu respondentów - uczestników Światowych Dni Młodzieży przed przyjazdem do Krakowa. Struktura % ankietowanych według kryterium płci	79
Rysunek 19. Poziom strachu respondentów - uczestników Światowych Dni Młodzieży przed przyjazdem do Krakowa a decyzja ponownego przyjazdu do Krakowa. Struktura %.....	81
Rysunek 20. Poziom strachu w skali 11-stopniowej, odczuwany przez respondentów - uczestników Światowych Dni Młodzieży przed przyjazdem do Krakowa a ich zintegrowana ocena pobytu w Krakowie. Struktura wskaźnikowej oceny Krakowa przez krajowców i obcokrajowców	83
Rysunek 21. Status wiary deklarowany przez respondentów - uczestników Światowych Dni Młodzieży. Struktura w %.....	84
Rysunek 22. Źródło informacji o ŚDM Kraków 2016 wykorzystywane przez badanych uczestników (w %)*	86
Rysunek 23. Wiedza o Krakowie badanych uczestników ŚDM 2016 przed przyjazdem do miasta(w %).....	87
Rysunek 24. Źródło informacji o Krakowie wykorzystywane przez badanych uczestników ŚDM 2016 (w %)*	88
Rysunek 25. Organizator podróży do Krakowa badanych uczestników ŚDM 2016 (w %).....	89
Rysunek 26. Motyw podróży do Krakowa respondentów - uczestników ŚDM 2016 (w %)	93
Rysunek 27. Aglomeraty motywów podróży do Krakowa polskich respondentów - uczestników ŚDM 2016 (struktura w %)	95
Rysunek 28. Aglomeraty motywów podróży do Krakowa zagranicznych respondentów - uczestników ŚDM 2016 (struktura w %)	96
Rysunek 29. Cel poboczny podróży do Krakowa respondentów - uczestników ŚDM 2016. Struktura procentowa deklaracji respondentów - uczestników Światowych Dni Młodzieży w Krakowie [wielokrotność wskazań] poza celem głównym, jakim było uczestnictwo w ŚDM	98
Rysunek 30. Odsetek badanych uczestników ŚDM w Krakowie korzystających z pakietu pielgrzym/wolontariusza(w %).....	100
Rysunek 31. Rodzaj pakietu pielgrzym/wolontariusz, z którego korzystali badani uczestnicy ŚDM Kraków 2016 (w %)	102

Rysunek 32. Baza noclegowa wykorzystywana przez badanych uczestników ŚDM Kraków 2016 (w %)	103
Rysunek 33. Struktura procentowa środków transportu wykorzystanych w trakcie przyjazdu respondentów – pielgrzymów do Krakowa na Światowe Dni Młodzieży w 2016 roku (ogółem)	106
Rysunek 34. Struktura procentowa środków transportu wykorzystanych w trakcie przyjazdu respondentów – pielgrzymów do Krakowa na Światowe Dni Młodzieży w 2016 roku (uczestnicy krajowi i uczestnicy zagraniczni)	107
Rysunek 35. Struktura procentowa środków transportu wykorzystanych w trakcie przyjazdu respondentów – pielgrzymów do Krakowa na Światowe Dni Młodzieży w 2016 roku (uczestnicy krajowi i uczestnicy zagraniczni)	108
Rysunek 36. Struktura procentowa środków transportu wykorzystanych w trakcie przyjazdu respondentów – pielgrzymów do Krakowa na Światowe Dni Młodzieży w 2016 roku ze względu na kraj pochodzenia.	109
Rysunek 37. Struktura procentowa środków transportu wykorzystanych w trakcie przyjazdu respondentów – pielgrzymów do Krakowa na Światowe Dni Młodzieży w 2016 roku ze względu na deklarowaną aktywność życiową	110
Rysunek 38. Struktura procentowa środków transportu wykorzystanych w trakcie przyjazdu respondentów – pielgrzymów do Krakowa na Światowe Dni Młodzieży w 2016 roku ze względu na deklarowaną aktywność życiową	111
Rysunek 39. Wykres rozrzutu – korelacja środków transportu wykorzystanych w trakcie przyjazdu respondentów – pielgrzymów do Krakowa na Światowe Dni Młodzieży w 2016 roku względem wieku badanych	112
Rysunek 40. Wybór środka transportu wykorzystanego na przyjazd respondentów do Krakowa na Światowe Dni Młodzieży w 2016 roku względem wieku badanych	113
Rysunek 41. Wybór środka transportu wykorzystanego na przyjazd respondentów do Krakowa na Światowe Dni Młodzieży w 2016 roku względem wieku badanych	114
Rysunek 42. Struktura procentowa środków transportu wykorzystanych w trakcie przyjazdu respondentów – pielgrzymów do Krakowa na Światowe Dni Młodzieży w 2016 roku ze względu na płeć	116

Rysunek 43. <i>Struktura procentowa środków transportu wykorzystanych w trakcie przyjazdu respondentów – pielgrzymów do Krakowa na Światowe Dni Młodzieży w 2016 roku ze względu na płeć</i>	117
Rysunek 46. <i>Częstotliwość podróży do Krakowa badanych uczestników ŚDM 2016 (w %)</i> 138	
Rysunek 47. <i>Spełnienie przez gospodarzy Krakowa oczekiwań badanych uczestników ŚDM 2016 (struktura %)</i>	139
Rysunek 48. <i>Korzyści odniesione przez respondentów - uczestników ŚDM Kraków 2016 (w %)</i>	141
Rysunek 49. <i>Deklaracja ponownych odwiedzin Krakowa przez badanych uczestników ŚDM 2016 (w %)</i>	142
Rysunek 50. <i>Sklonność badanych uczestników ŚDM Kraków 2016 do polecenia miasta rodzinie i znajomym (w skali od 0 do 10, w % odpowiedzi)</i>	143
Rysunek 51. <i>Sklonność badanych krajowych uczestników ŚDM Kraków 2016 do polecenia miasta rodzinie i znajomym (w skali od 0 do 10, w % odpowiedzi)</i>	144
Rysunek 52. <i>Sklonność badanych zagranicznych uczestników ŚDM Kraków 2016 do polecenia miasta rodzinie i znajomym (w skali od 0 do 10, w % odpowiedzi)</i>	144
Rysunek 53. <i>Wysokość wskaźnika NPS dla Krakowa jako gospodarza ŚDM 2016</i>	145
Rysunek 54. <i>Jakie trudne sytuacje przeżył osobiście (miał) respondent - uczestnik podczas ŚDM Kraków 2016 (struktura procentowa ogółem)</i>	146
Rysunek 55. <i>Jakie trudne sytuacje przeżył osobiście (miał) respondent - uczestnik podczas ŚDM Kraków 2016 (struktura procentowa uczestników krajowych i zagranicznych)</i>	148
Rysunek 56. <i>Jakie trudne sytuacje przeżył osobiście (miał) respondent - uczestnik podczas ŚDM Kraków 2016 (struktura procentowa uczestników według płci)</i>	149
Rysunek 57. <i>Negatywne zachowania zaobserwowane przez respondenta - uczestnika wśród innych uczestników ŚDM 2016 (struktura procentowa ogółem)</i>	151
Rysunek 58. <i>Negatywne zachowania zaobserwowane przez respondenta - uczestnika wśród innych uczestników ŚDM 2016 (struktura procentowa uczestników krajowych i zagranicznych)</i>	152
Rysunek 59. <i>Negatywne zachowania zaobserwowane przez respondenta - uczestnika wśród innych uczestników ŚDM 2016 (struktura procentowa uczestników według płci)</i>	153
Rysunek 60. <i>Zalecenia respondentów - uczestników ŚDM 2016 dla przyszłych organizatorów ŚDM, na co powinni zwrócić uwagę (struktura procentowa uczestników ogółem)</i>	155

Rysunek 61. Zalecenia respondentów - uczestników ŚDM 2016 dla przyszłych organizatorów ŚDM, na co powinni zwrócić uwagę (struktura procentowa uczestników krajowych i zagranicznych) 156

Rysunek 62. Zalecenia respondentów - uczestników ŚDM 2016 dla przyszłych organizatorów ŚDM, na co powinni zwrócić uwagę (struktura procentowa uczestników według płci) 157